

ព្រះ
ក្រែតបិដកច្បាប់
និង
សេចក្តីប្រធានាសារខ្មែរ
សុត្តន្តបិដក
សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ
គតយកាគ

៣១

ផ្សព្វផ្សាយដោយសម្តេចព្រះអភិសិរីសុត្តាមហាសង្ឃរាជាធិបតី ប្តូរ ក្រី
សម្តេចព្រះមហាសង្ឃរាជនៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ
នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

ព. ស. ២៥៥៣

SUTTANTAPIṬAKA

SAM̐YUTTANIKĀYA

NIDĀNAVAGGA

TATIYABHĀGA

31

សម្តេចព្រះអភិសិរសុតន្ទាមហាសន្និបាត បូរ ត្រី
សម្តេចព្រះមហាសន្និបាត នៃគណៈធម្មយុត្តិកនិកាយ នៃព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា

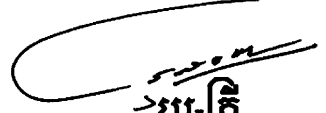
និយមវចនៈ

ព្រះត្រៃបិដកត្រូវបានបង្កើតឡើង ប្រមាណ៥០០ឆ្នាំប្រាកដ ក្រោយអំពីការរំលត់ព្រះខន្ធ ចូលកាន់ ព្រះបរមនិព្វានរបស់សម្តេចព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធព្រះបរមគ្រូជាអម្ចាស់នៃយើងគ្រប់គ្នា ។ គ្រប់ប្រទេស អ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា និងប្រទេសខ្លះមួយចំនួនមិនមែនអ្នកកាន់ព្រះពុទ្ធសាសនា គ្រប់អង្គការ ពុទ្ធិកសមាគម និងតាមបណ្តាលយជាតិធំ ៗ តែងតែបានទទួលយកមកតម្កល់ ទុកធ្វើជាគ្រឹះ ដើម្បីធ្វើការស្រាវជ្រាវសិក្សាស្វែងយល់ តាមអ្វីដែលហៅថាព្រះពុទ្ធវាចា (ពុទ្ធធម៌) ។ កាលដើមឡើយគេនាំគ្នា កត់ត្រាលើស្លឹករឹត ព្រមទាំងសរសេរចារឹកលើផែនថ្ម និងលើផែនលោហៈ ក៏មាន លុះចំណេរតមក ក៏បាននាំគ្នាបោះពុម្ពលើក្រដាសចងក្រងជាសៀវភៅ (គម្ពីរ) ហេតុបច្ចុប្បន្ន នេះ បច្ចេកវិជ្ជាកាន់តែ ចម្រើនឡើង គេបានវាយបញ្ចូលក្នុងកុំព្យូទ័រ តែទោះបីជាបច្ចេកទេស ម៉ាស៊ីនចម្រើនឡើងយ៉ាងណា ក៏នៅមិនអាចបោះបង់សៀវភៅចោលបានឡើយ ដូច្នេះហើយទើប យើងខ្ញុំបានខិតខំធ្វើឲ្យកើតមាន ឡើងនូវក្រុមអក្សរព្រះត្រៃបិដក ដើម្បីជួយធ្វើឲ្យអក្ខរៈខ្លះដែលរលុប មិនអាចអានច្បាស់បាន ឲ្យមាន ការច្បាស់តាមតួអក្ខរៈឡើងវិញ ។

ដោយសទ្ធាជ្រះថ្លាដ៏មុតមាំដែលមានចំពោះព្រះពុទ្ធសាសនា ហើយក៏ជាកាតព្វកិច្ចមួយដ៏ធំ ក្នុងតួនាទីជាពុទ្ធបរិស័ទ ដែលបានប្រគល់កាយថ្វាយជីវិត អ្នកធ្វើដំណើរតាមស្នាមព្រះបាទសម្តេច ព្រះពុទ្ធអង្គ រួមកម្លាំងទ្រទ្រង់ បានធ្វើការលះបង់កម្លាំងកាយ វាចា ចិត្ត ទ្រព្យធនផ្ទាល់ ព្រមទាំងបបួល ពុទ្ធបរិស័ទ ញាតិមិត្តជិតឆ្ងាយ ក្នុងនិងក្រៅប្រទេសធ្វើឡើង ដើម្បីជាពុទ្ធបូជា ធម្មបូជា សង្ឃបូជា ។

សូមសេចក្តីឧស្សាហ៍ក្នុងការជាកុសលនេះ សម្រេចប្រយោជន៍ជូនដល់ព្រះពុទ្ធសាសនាជូនដល់ ពុទ្ធបរិស័ទ សូមបានប្រកបតែនឹងសេចក្តីសុខចម្រើនរុងរឿង ក្នុងលោកនេះផង និងលោកដទៃខាងមុខ ទៀតផង ជាភិយ្យភាពតរៀងទៅ ។

រត្តបទុមធម៌ ថ្ងៃទី ០៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០០៩

បូរ-ត្រី

Printed and donated for free distribution by
The Corporate Body of the Buddha Educational Foundation
11F., 55 Hang Chow South Road Sec 1, Taipei, Taiwan, R.O.C.
Tel: 886-2-23951198 , Fax: 886-2-23913415
Email: overseas@budaedu.org
Website: <http://www.budaedu.org>
This book is strictly for free distribution, it is not for sale.
សំរាប់ចែកចាយឥតគិតថ្លៃស្របច្បាប់

សេចក្តីណែនាំក្នុងការអាន

១) ប្រសិនបើលោកអ្នកអាន បានឃើញពាក្យទាំងឡាយណា ដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ហើយបន្ទាប់មកបានឃើញព្យញ្ជនៈមួយតួទៀតនៅខាងចុងពាក្យនោះ សូមមេត្តាកត់សម្គាល់ថា ព្យញ្ជនៈដែលនៅខាងចុងនោះ គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈដែលមានសញ្ញាលេខបូកនៅពីខាងក្រោម ដោយកំហុសបច្ចេកទេសកុំព្យូទ័រ ។

ឧទាហរណ៍

-ពាក្យខ្មែរ: សមុល ក្នុងពាក្យនេះ ព្យញ្ជនៈ ល គឺជាដើមរបស់ព្យញ្ជនៈ ម ដូច្នេះពាក្យនេះគឺ សម្ម ។

-ពាក្យបាលី: តសុស គឺ តស្ស ។

២) ចំពោះពាក្យខ្មែរ យើងសម្រេចយកតាមវចនានុក្រមខ្មែរ របស់សម្តេចព្រះសង្ឃរាជជាតន្ត្រីណេណា (ជួន-ណាត) ជាគោល ។ ប៉ុន្តែបើពាក្យទាំងឡាយណា ដែលអាចសរសេរតាមបែបបុរាណក៏ត្រឹមត្រូវដែរនោះ យើងខ្ញុំសូមរក្សានូវពាក្យទាំងនោះទុកដដែល ។

៣) ចំពោះ សន្ធិកម្រាបពាក្យខុស-ត្រូវ ដែលមាននៅផ្នែកខាងចុងនៃព្រះត្រៃបិដកច្បាប់ដើម ក្រុមយើងខ្ញុំសូមមិនដាក់ទៀតទេ ព្រោះក្រុមការងារយើងបានកែតម្រូវតាមនោះរួចរាល់ហើយ ។

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តតិយភាគ

៣១

៣. ស. ២៥០៦

កិ. ស. ១៩៦៣

សុត្តន្តបិដកេ

សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តតិយោ ភាគោ

នមោ តស្ស ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស ។

អភិសមយសំយុត្តំ

ពុទ្ធវគ្គោ

[១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា សា-
វត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តត្រិ ខោ ភកវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវោតិ ។ ភទន្តេតិ
តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភកវា ឯតទវោច
បដិច្ចសមុប្បាទំ វោ ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ តំ សុណាថ

សុត្តន្តបិដក

សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តតិយភាគ

សូមនមស្ការ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ

ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ អង្គនោះ ។

អភិសមយសំយុត្ត

ពុទ្ធវគ្គ

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ គង់នៅក្នុងវត្តនោះ បានត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់ធម៌នោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សាធុកំ មនសិកោច ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ
ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

[២] ភកវា ឯតទោច កតមោ ច ភិក្ខុវេ ប-
ដិច្ចសមុប្បាទោ អវិជ្ជាបច្ចុយា ភិក្ខុវេ សជ្ជារា សជ្ជា-
រហ្មច្ចុយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាប្បច្ចុយា ជាមរូបំ ជាម-
រូបប្បច្ចុយា សន្នាយតនំ សន្នាយតនប្បច្ចុយា ផស្សោ
ផស្សប្បច្ចុយា វេទនា វេទនាបច្ចុយា តណ្ហា តណ្ហា-
បច្ចុយា ឧបាទានំ ឧបាទានប្បច្ចុយា ភវោ ភវប្បច្ចុ-
យា ជាតិ ជាតិប្បច្ចុយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវ-
ទុក្ខោមនស្សទាយាសា សម្ពុទ្ធិ ។ ឯវមេតស្ស កេ-
វលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បាទោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំង-
នោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[២] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ ចុះបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ តើដូចម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារ
ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះ
សង្ខារជាបច្ច័យ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ អាយតនៈ ៦
កើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះអាយតនៈ ៦ ជា
បច្ច័យ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះ
វេទនាជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតមាន
ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ
សេចក្តីសោកស្តាយ សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយលំបាកចិត្ត
និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតមានពុទ្ធម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។
ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា បដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គេ បដិច្ចសមុប្បាទោ

[៣] អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិភាគនិរោធិ សង្ខារ-
 និរោធិ សង្ខារនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ វិញ្ញាណនិ-
 រោធិ ធាមរូបនិរោធិ ធាមរូបនិរោធិ សឡាយតននិ-
 រោធិ សឡាយតននិរោធិ ផស្សនិរោធិ ផស្សនិរោធិ
 វេទនានិរោធិ វេទនានិរោធិ តណ្ហានិរោធិ តណ្ហានិ-
 រោធិ ឧបាទាននិរោធិ ឧបាទាននិរោធិ ភវនិរោធិ
 ភវនិរោធិ ជាតិនិរោធិ ជាតិនិរោធិ ជរាមរណំ
 សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សបាយាសា និរុដ្ឋន្តិ ។ ឃុ-
 មេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតីតិ ។
 ឥទមវោច ភក្កវា អត្តមនា តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ ភាសិតំ
 អភិនន្ទន្តិ ។ បឋមំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ បដិច្ចសមុប្បាទ

[៣] ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់តតសេស
 សល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ការ
 រលត់នៃនាមរូប ព្រោះការរលត់នៃវិញ្ញាណ ការរលត់នៃអាយតនៈ ៦
 ព្រោះការរលត់នៃនាមរូប ការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការរលត់នៃអា-
 យតនៈ ៦ ការរលត់នៃវេទនា ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ការរលត់នៃ
 តណ្ហា ព្រោះការរលត់នៃវេទនា ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការរលត់
 នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ការរលត់នៃ
 ជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជរាមរណៈ សេចក្តីសោកស្តាយ សេចក្តី
 ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត
 ក៏រមែងរលត់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំង
 អស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះ
 ហើយ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានចិត្តត្រេកអររីករាយ ចំពោះភាសិតរបស់
 ព្រះមានព្រះភាគ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៤] សារត្តិយំ វិហារតិ... បដិច្ចសមុប្បាទំ វោ
 ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ វិភជិស្សាមិ តំ សុណាថ សាធុកំ
 មនសិករោថ កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ
 ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

[៥] ភកវា ឯតទរោថ កតមោ ច ភិក្ខុវេ
 បដិច្ចសមុប្បាទោ អវិជ្ជាបច្ចុយា ភិក្ខុវេ សង្ខារា សង្ខា-
 រឃ្មច្ចុយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាប្បច្ចុយា ជាមរូបំ ជាម-
 រូបឃ្មច្ចុយា សទ្ធាយតនំ សទ្ធាយតនឃ្មច្ចុយា ផស្សោ
 ផស្សឃ្មច្ចុយា វេទនា វេទនាបច្ចុយា តណ្ហា តណ្ហា-
 បច្ចុយា ឧទាទានំ ឧទាទានឃ្មច្ចុយា ភវោ ភ-
 រឃ្មច្ចុយា ជាតិ ជាតិឃ្មច្ចុយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវ-
 ទុក្ខោទាមនស្សទាយាសា សម្ពុទ្ធិ ។ ឯវមេតស្ស កេវ-
 លស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៤] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគត នឹងសំដែង នឹងញែក នូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ដល់អ្នកទាំង-
 ឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់ធម៌នោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយ
 ប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលតបព្រះពុទ្ធ-
 ដីកានៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[៥] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចុះបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ តើដូចម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារ
 ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ អាយតនៈ ៦
 កើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះអាយតនៈ ៦
 ជាបច្ច័យ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន
 ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភព
 កើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ
 ជរាមរណៈ សេចក្តីសោកស្តាយ សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាក
 កាយលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតមានព្រម ព្រោះ
 ជាតិជាបច្ច័យ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមាន
 យ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គេ ជាតិ

[៦] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្កិ តម្កិ សត្តនិកាយេ ជរា ដីរណតា ខណ្ឌិច្ចំ ចាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិចាកោ អយំ វុច្ចតិ ជរា ។ កតមញ្ច ភិក្ខុវេ មរណំ យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្កា តម្កា សត្តនិកាយា ចុតិ ចរណតា ភេនោ អន្តរណានំ មច្ចុ មរណំ កាលកិរិយា ខន្ធានំ ភេនោ កឡេវរស្ស ជិក្ខេហោ ដីរិតិទ្រិយស្ស ឧបច្ឆេនោ ឥទំ វុច្ចតិ មរណំ ។ ឥតិ អយញ្ច ជរា ឥទំ ច មរណំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ជរា-មរណំ ។

[៧] កតមា ច ភិក្ខុវេ ជាតិ ។ យា តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្កិ តម្កិ សត្តនិកាយេ ជាតិ សញ្ញាតិ ឱក្កន្តិ និព្វតិ អភិនិព្វតិ ខន្ធានំ ចាតុភារោ អាយតនានំ បដិលាកោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ជាតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ ជាតិ

[៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះជរានិងមរណៈ តើដូចម្តេច ។
 សេចក្តីគ្រាំគ្រា ភាពគ្រាំគ្រា ធ្មេញបាក់ សក់ស្ងួត ស្បែកជ្រួញជ្រើវ
 ដំណើរថយនៃអាយុ ដំណើរចាស់ទុំនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ណា របស់
 សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ក្នុងសត្តនិកាយនោះ ។ នេះ ហៅថា ជរា ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះមរណៈ តើដូចម្តេច ចុតិ ការឃ្នាត ការ
 បែកធ្លាយ ការបាត់ទៅ សេចក្តីស្លាប់ ដំណើរងាប់ ការធ្វើមរណកាល
 ការបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់ចុះនូវសាកសព ការដាច់នៃ
 ជីវិតិឥន្ទ្រិយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ចាកសត្តនិកាយនោះ ។
 នេះ ហៅថា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ ជរានេះ
 ផង មរណៈនេះផង នេះ ហៅថា ជរានិងមរណៈ ។

[៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះជាតិ តើដូចម្តេច ។ កិរិយា
 កើតជាដំបូង កិរិយាកើតប្រាកដនៃខន្ធទាំងឡាយ កិរិយាបាននូវ
 អាយតនៈ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ក្នុងសត្តនិកាយនោះ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះ ហៅថា ជាតិ ។

៦

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៨] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ភវោ ។ តយោមេ ភិក្ខុ-
វេ ភវា កាមភវោ រូបភវោ អរូបភវោ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ ភវោ ។

[៩] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឧបាទានំ ។ ចត្តារិមាណិ
ភិក្ខុវេ ឧបាទានានិ កាមុបាទានំ ទិដ្ឋុបាទានំ សីលព្វតុ-
បាទានំ អត្តវាទុបាទានំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ឧបាទានំ ។

[១០] កតមា ច ភិក្ខុវេ តណ្ហា ។ ឆយិមេ
ភិក្ខុវេ តណ្ហាកាយា រូបតណ្ហា សទ្ធិតណ្ហា កន្ធុ-
តណ្ហា រសតណ្ហា ដោដ្ឋព្វតណ្ហា ធម្មតណ្ហា អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ តណ្ហា ។

[១១] កតមា ច ភិក្ខុវេ វេទនា ។ ឆយិមេ
ភិក្ខុវេ វេទនាកាយា ចក្កុសម្មស្ស្សជា វេទនា សោ-
តសម្មស្ស្សជា វេទនា យានសម្មស្ស្សជា វេទនា ដ្យា-
សម្មស្ស្សជា វេទនា កាយសម្មស្ស្សជា វេទនា មនោ-
សម្មស្ស្សជា វេទនា អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ វេទនា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះភព តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ភព^(១)នេះ មាន ៣ គឺ កាមភព ១ រូបភព ១ អរូបភព ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ភព ។

[៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទាននេះ មាន ៤ គឺ កាមុបាទាន ១ ទិដ្ឋុបាទាន ១ សីលពូតុបាទាន ១ អត្តវាទុបាទាន ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ឧបាទាន ។

[១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះតណ្ហា តើដូចម្តេច ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកតណ្ហានេះមាន ៦ គឺ រូបតណ្ហា ១ សទ្ធិតណ្ហា ១ គន្ធិតណ្ហា ១ វសតណ្ហា ១ ផោដ្ឋពូតណ្ហា ១ ធម្មតណ្ហា ១ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ នេះហៅថា តណ្ហា ។

[១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនា តើដូចម្តេច ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកវេទនានេះមាន ៦ គឺ វេទនាកើតអំពីចក្ខុសម្មស្ស ១ វេទនាកើតអំពីសោតសម្មស្ស ១ វេទនាកើតអំពីយានសម្មស្ស ១ វេទនា កើតអំពីជិវ្ហាសម្មស្ស ១ វេទនាកើតអំពីកាយសម្មស្ស ១ វេទនាកើតអំពី មនោសម្មស្ស ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វេទនា ។

១ លំនៅនៃកំណើតសត្វ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គេ វិញ្ញាណំ

[១២] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ជស្សោ ។ ធម៌មេ
ភិក្ខុវេ ជស្សកាយា ចក្កុសម្មស្សោ សោតសម្មស្សោ
យានសម្មស្សោ ជីវ្ហាសម្មស្សោ កាយសម្មស្សោ មនោ-
សម្មស្សោ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ជស្សោ ។

[១៣] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សទ្ធាយតនំ ។ ចក្ខុ-
យតនំ សោតាយតនំ យានាយតនំ ជីវ្ហាយតនំ កា-
យាយតនំ មនាយតនំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ សទ្ធាយ-
តនំ ។

[១៤] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ នាមរូបំ ។ វេទនា
សញ្ញា ចេតនា ជស្សោ មនសិកាវោ ឥទំ វុច្ចតិ
នាមំ ។ ចត្តាវោ ច មហាក្ខតា ចតុន្ទញ្ច មហាក្ខតានំ
ឧបាទាយរូបំ ឥទំ វុច្ចតិ រូបំ ។ ឥតិ ឥទញ្ច នាមំ
ឥទញ្ច រូបំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ នាមរូបំ ។

[១៥] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ។ ធម៌មេ
ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណកាយា ចក្កុវិញ្ញាណំ សោតវិញ្ញាណំ
យានវិញ្ញាណំ ជីវ្ហាវិញ្ញាណំ កាយវិញ្ញាណំ មនោ-
វិញ្ញាណំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ វិញ្ញាណ

[១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះផស្សៈ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ពួកផស្សៈនេះមាន ៦ គឺ ចក្ខុសម្មស្ស ១ សោតសម្មស្ស ១ ឃានសម្មស្ស ១ ជិវ្ហាសម្មស្ស ១ កាយសម្មស្ស ១ មនោសម្មស្ស ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ផស្សៈ ។

[១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាយតនៈ ៦ តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុយតនៈ ១ សោតាយតនៈ ១ ឃានាយតនៈ ១ ជិវ្ហាយតនៈ ១ កាយាយតនៈ ១ មនាយតនៈ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អាយតនៈ ៦ ។

[១៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះនាមរូប តើដូចម្តេច ។ វេទនា ១ សញ្ញា ១ ចេតនា ១ ផស្សៈ ១ មនសិការៈ ១ នេះហៅថា នាម ។ មហាកូតរូប ៤ និងឧបាទាយរូប របស់មហាកូតរូប ៤ នេះហៅថា រូប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាមនេះផង រូបនេះផង នេះហៅថា នាមរូប ដោយប្រការដូច្នោះ ។

[១៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិញ្ញាណ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកវិញ្ញាណនេះ មាន ៦ គឺ ចក្ខុវិញ្ញាណ ១ សោតវិញ្ញាណ ១ ឃានវិញ្ញាណ ១ ជិវ្ហាវិញ្ញាណ ១ កាយវិញ្ញាណ ១ មនោវិញ្ញាណ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា វិញ្ញាណ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៦] កតមេ ច ភិក្ខុវេ សង្ខារា ។ តយោមេ
ភិក្ខុវេ សង្ខារា កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោ ចិត្តសង្ខា-
រោ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ សង្ខារា ។

[១៧] កតមា ច ភិក្ខុវេ អវិជ្ជា ។ យំ ខោ ភិក្ខុវេ
ទុក្ខេ អញ្ញាណំ ទុក្ខសមុទយេ អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធម
អញ្ញាណំ ទុក្ខនិរោធតាមិនិយា បដិបទាយ អញ្ញាណំ
អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជា ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ
អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ មេ ។
ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
ហោតិ ។

[១៨] អវិជ្ជាយ ត្វេ អសេសរិកាតនិរោធិ សង្ខា-
រនិរោធិ សង្ខារនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ ។ មេ ។
ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ
ហោតីតិ ។ ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសង្ខារ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារនេះ មាន ៣ គឺ កាយសង្ខារ ១ វចីសង្ខារ ១ ចិត្តសង្ខារ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សង្ខារ ។

[១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអវិជ្ជា តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីមិនដឹងក្នុងទុក្ខ ១ សេចក្តីមិនដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតទុក្ខ ១ សេចក្តីមិនដឹងក្នុងទីរលត់ទុក្ខ ១ សេចក្តីមិនដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់ទុក្ខ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា អវិជ្ជា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៨] ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់តត មានសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គេ សម្មាបដិបទា

[១៩] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... មិច្ឆាបដិបទញ្ច វោ
 ភិក្ខុវេ ទេសិស្សាមិ សម្មាបដិបទញ្ច តំ សុណាថ
 សាធុកំ មនសិកោថ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ
 ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

[២០] ភកវា ឯតទោថ កតមា ច ភិក្ខុវេ
 មិច្ឆាបដិបទា អវិជ្ជាបច្ចយា ភិក្ខុវេ សដ្ឋារា សដ្ឋា-
 រហ្មច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 មិច្ឆាបដិបទា ។

[២១] កតមា ច ភិក្ខុវេ សម្មាបដិបទា អវិជ្ជាយ
 ត្វេ អសេសវិភាគនិរោធិ សដ្ឋារនិរោធិ សដ្ឋារនិរោធិ
 វិញ្ញាណនិរោធិ ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
 សម្មាបដិបទាតិ ។ តតិយំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ សម្មាបដិបទា

[១៧] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវតី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតនឹងសំដែង នូវមិច្ឆាបដិបទានិងសម្មាបដិបទា ដល់អ្នកទាំងឡាយ
ចូរអ្នកទាំងឡាយ ប្រុងស្តាប់ធម៌នោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ
តថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះ
មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[២០] ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះមិច្ឆាបដិបទា តើដូចម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារ
ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះ
សង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែង
មានយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា មិច្ឆាបដិបទា ។

[២១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសម្មាបដិបទា តើដូចម្តេច ការ
រលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់តតមានសេសសល់នៃអវិជ្ជា
ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់
នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
នេះហៅថា សម្មាបដិបទា ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២២] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... វិបស្សិស្ស ភិក្ខុវេ ភកវ-
តោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស បុព្វេវ សម្មោទា
អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ
កិច្ចំ វតាយំ លោកោ អាបន្នោ ជាយតិ ច ធិយ្យតិ
ច មិយ្យតិ ច ចវតិ ច ឧបបជ្ជតិ ច អថ ច បនិមស្ស
ទុក្ខស្ស និស្សរណំ នប្បជាតាតិ ជរាមរណាស្ស
កុទស្ស នាម ឥមស្ស ទុក្ខស្ស និស្សរណំ បញ្ញា-
យិស្សតិ ជរាមរណាស្សាតិ ។

[២៣] អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស ពោធិសត្តស្ស
ឯតទហោសិ កិច្ចំ នុ ខោ សតិ ជរាមរណំ ហោតិ
កឹបច្ចយា ជរាមរណាន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស
ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ
អភិសមយោ ជាតិយា ខោ សតិ ជរាមរណំ
ហោតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណាន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២២] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រះវិបស្សីមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ កាលនៅជាពោធិសត្វ
 មិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនៅឡើយ ក្នុងកាលមុនអំពីការត្រាស់ដឹង ទ្រង់
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ឱហ្ន៎ សត្វលោកនេះ ដល់នូវសេចក្តីលំបាក
 ណាស់ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត និងចាប់បដិសន្ធិ ថែមទាំង
 មិនដឹងច្បាស់ នូវការរលាស់ចោលសេចក្តីទុក្ខ គឺជរានិងមរណៈនេះ
 ទៀតផង កាលណាទៅហ្ន៎ ទើបការរលាស់ចោលសេចក្តីទុក្ខ គឺជរានិង
 មរណៈនេះ នឹងប្រាកដឡើងបាន ។

[២៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបជរានិងមរណៈកើតមាន
 ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់
 នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាព្រោះយោនិសោ-
 មនសិការៈថា កាលបើជាតិកើតមាន ជរានិងមរណៈក៏កើតមាន ជរានិង
 មរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រានោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ
 ខោ សតិ ជាតិ ហោតិ កីបច្ចយា ជាតីតិ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិកាវា
 អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ ភវេ ខោ សតិ ជាតិ ហោ-
 តិ ភវប្បច្ចយា ជាតីតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ សតិ ភវោ
 ហោតិ កីបច្ចយា ភវោតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស
 ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិកាវា អហុ បញ្ញាយ
 អភិសមយោ ឧទានានេ ខោ សតិ ភវោ ហោតិ
 ឧទានានប្បច្ចយា ភវោតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ សតិ
 ឧទានានំ ហោតិ កីបច្ចយា ឧទានានន្តិ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិកាវា
 អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ តណ្ហាយ ខោ សតិ
 ឧទានានំ ហោតិ តណ្ហាបច្ចយា ឧទានានន្តិ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហំ
 នុ ខោ សតិ តណ្ហា ហោតិ កីបច្ចយា តណ្ហាតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ ការកើតនៃកងទុក្ខ

ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបជាតិកើតមាន ជាតិកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើភពកើតមាន ជាតិក៏កើតមាន ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបភពកើតមាន ភពកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើឧបាទានកើតមាន ភពក៏កើតមាន ភពកើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបឧបាទានកើតមាន ឧបាទានកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើតណ្ហាកើតមាន ឧបាទានក៏កើតមាន ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបតណ្ហាកើតមាន តណ្ហាកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស យោនិសោម-
 នសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ វេទនាយ
 ខោ សតិ តណ្ហា ហោតិ វេទនាបច្ចុយា តណ្ហាតិ ។
 អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ
 កិម្ហំ នុ ខោ សតិ វេទនា ហោតិ កឹបច្ចុយា វេទ-
 នាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស
 យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 ផស្សេ ខោ សតិ វេទនា ហោតិ ផស្សប្បច្ចុយា
 វេទនាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស
 ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ សតិ ផស្សោ ហោតិ
 កឹបច្ចុយា ផស្សាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សីស្ស ពោ-
 ធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិ-
 សមយោ សន្យាយតនេ ខោ សតិ ផស្សោ ហោតិ
 សន្យាយតនប្បច្ចុយា ផស្សាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិប-
 ស្សីស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹង
ដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើវេទនាកើតមាន
តណ្ហាក៏កើតមាន តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបវេទនាកើតមាន វេទនាកើតមាន ព្រោះអ្វីជា
បច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បាន
ត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើផស្សៈ
កើតមាន វេទនាក៏កើតមាន វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះ-
រិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបផស្សៈកើតមាន ផស្សៈកើតមាន
ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សី
ពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈ
ថា កាលបើសឡាយតនៈកើតមាន ផស្សៈក៏កើតមាន ផស្សៈកើត
មាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ
ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

សន្យាយតនំ ហោតិ កឹបច្ចុយា សន្យាយតនន្តិ ។
 អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស ពោធិសត្តស្ស យោនិសោម-
 នសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ ជាមរូបេ
 ខោ សតិ សន្យាយតនំ ហោតិ ជាមរូបប្បច្ចុយា
 សន្យាយតនន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្មិ នុ ខោ សតិ
 ជាមរូបំ ហោតិ កឹបច្ចុយា ជាមរូបន្តិ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស ពោធិសត្តស្ស យោនិសោម-
 នសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ វិញ្ញាណោ
 ខោ សតិ ជាមរូបំ ហោតិ វិញ្ញាណប្បច្ចុយា ជាម-
 រូបន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស ពោធិសត្តស្ស
 ឯតទហោសិ កិម្មិ នុ ខោ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតិ
 កឹបច្ចុយា វិញ្ញាណន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស
 ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ
 អភិសមយោ សង្ខារេសុ^(១) ខោ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតិ
 សង្ខារប្បច្ចុយា វិញ្ញាណន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្មិ នុ ខោ សតិ

១ កត្តចិ បោត្តកេ សង្ខារេតិប្បត្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ ការកើតនៃកងទុក្ខ

ទើបសឡាយតនៈកើតមាន សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹង
 ដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើនាមរូបកើតមាន
 សឡាយតនៈ ក៏កើតមាន សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជា
 បច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបនាមរូបកើតមាន នាមរូប
 កើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិ-
 បស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈ
 ថា កាលបើវិញ្ញាណកើតមាន នាមរូបក៏កើតមាន នាមរូបកើតមាន ព្រោះ
 វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបវិញ្ញាណកើតមាន
 វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់
 នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញាព្រោះយោនិសោ-
 មនសិការៈថា កាលបើសង្ខារទាំងឡាយកើតមាន វិញ្ញាណក៏កើតមាន
 វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រា
 នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារ ហោន្តិ កឹបច្ចយា សង្ខារតិ ។ អថខោ
 ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស ពោធិសត្តស្ស យោធិសោមនសិការា
 អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ អវិជ្ជាយ ខោ សតិ សង្ខារ
 ហោន្តិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ ។ ឥតិ ហិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា
 សង្ខារ សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស
 កោវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ សមុ-
 ទយោ សមុទយោតិ ខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស ពោធិ-
 សត្តស្ស បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ
 ញាណំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ
 អាសោកោ ឧទចាទិ ។

[២៤] អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស ពោធិសត្តស្ស
 ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ទើបសង្ខារទាំងឡាយកើតមាន សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអ្វីជា
 បច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បាន
 ត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើអវិជ្ជាកើត
 មាន សង្ខារទាំងឡាយក៏កើតមាន សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។ ព្រោះហេតុដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។
 ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានចក្ខុកើតហើយ មានញាណ
 កើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើត
 ហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលព្រះអង្គមិនធ្លាប់ស្តាប់ ក្នុងកាលមុនថា
 ការកើតឡើងព្រម ការកើតឡើងព្រម ដូច្នោះ ។

[២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបជរានិងមរណៈមិនមាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធា

កិស្សុ និរោធា ជរាមរណានិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិកាកា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ ជាតិយា ខោ អសតិ ជរា-
 មរណំ ន ហោតិ ជាតិនិរោធា ជរាមរណានិរោ-
 ធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិសុស ពោធិសត្តស្ស
 ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ អសតិ ជាតិ ន ហោតិ
 កិស្សុ និរោធា ជាតិនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិកាកា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ ភវេ ខោ អសតិ ជាតិ ន
 ហោតិ ភវនិរោធា ជាតិនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ
 ខោ អសតិ ភវំ ន ហោតិ កិស្សុ និរោធា ភវ-
 និរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស
 យោនិសោមនសិកាកា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 ឧបាទានេ ខោ អសតិ ភវំ ន ហោតិ ឧបាទាននិ-
 រោធា ភវនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សុ
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ អសតិ

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ ការរលត់នៃកងទុក្ខ

ការរលត់នៃជរានិងមរណៈ ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះ
 យោនិសោមនសិការៈថា កាលបើជាតិមិនមាន ជរានិងមរណៈក៏មិន
 មាន ការរលត់នៃជរានិងមរណៈ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
 ថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបជាតិមិនមាន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការ
 រលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ
 បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើ
 ភពមិនមាន ជាតិក៏មិនមាន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះ-
 រិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបភពមិនមាន ការរលត់នៃភព
 ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សី-
 ពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិ-
 ការៈថា កាលបើឧបាទានមិនមាន ភពក៏មិនមាន ការរលត់នៃភព
 ព្រោះការរលត់ នៃឧបាទាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ
 ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឧទាទានំ ន ហោតិ កិស្សុ និរោធា ឧទាទាននិរោ-
 ធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស
 យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 តណ្ហាយ ខោ អសតិ ឧទាទានំ ន ហោតិ តណ្ហានិ-
 រោធា ឧទាទាននិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សុ
 ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ អសតិ
 តណ្ហា ន ហោតិ កិស្សុ និរោធា តណ្ហានិរោធាតិ ។
 អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស យោនិសោ-
 មនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ វេទនាយ
 ខោ អសតិ តណ្ហា ន ហោតិ វេទនានិរោធា តណ្ហា-
 និរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស
 ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ អសតិ វេទនា ន ហោតិ
 កិស្សុ និរោធា វេទនានិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ទើបឧបាទានមិនមាន ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់
ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើតណ្ហាមិនមាន
ឧបាទានក៏មិនមាន ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ។

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
ដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបតណ្ហាមិនមាន ការរលត់នៃតណ្ហា
ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សី-
ពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា
កាលបើវេទនាមិនមាន តណ្ហាក៏មិនមាន ការរលត់នៃតណ្ហា ព្រោះការ
រលត់នៃវេទនា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ
មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបវេទនាមិនមាន ការ
រលត់នៃវេទនា ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធនា

វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ ផស្សេ ខោ អសតិ វេទនា ន
 ហោតិ ផស្សនិរោធនា វេទនានិរោធតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហិ នុ ខោ
 អសតិ ផស្សោ ន ហោតិ កិស្ស និរោធនា ផស្សនិរោ-
 ធតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស
 យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 សន្យាយតនេ ខោ អសតិ ផស្សោ ន ហោតិ សន្យា-
 យតននិរោធនា ផស្សនិរោធតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ កិម្ហិ នុ
 ខោ អសតិ សន្យាយតនំ ន ហោតិ កិស្ស និរោធនា
 សន្យាយតននិរោធតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស
 ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ
 អភិសមយោ ឆាមរូបេ ខោ អសតិ សន្យាយតនំ
 ន ហោតិ ឆាមរូបនិរោធនា សន្យាយតននិរោធតិ ។
 អថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្ស័ស្ស ពោធិសត្តស្ស ឯតទ-
 ហោសិ កិម្ហិ នុ ខោ អសតិ ឆាមរូបំ ន ហោតិ

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ ការរលត់នៃកងទុក្ខ

ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមន-
សិការៈថា កាលបើផស្សៈមិនមាន វេទនាក៏មិនមាន ការរលត់នៃវេទនា
ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សី-
ពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបផស្សៈ
មិនមាន ការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះ
យោនិសោមនសិការៈថា កាលបើសឡាយតនៈមិនមាន ផស្សៈក៏មិនមាន
ការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការរលត់នៃសឡាយតនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិន
មាន ទើបសឡាយតនៈមិនមាន ការរលត់នៃសឡាយតនៈ ព្រោះការ
រលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ
បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើនាម-
រូបមិនមាន សឡាយតនៈក៏មិនមាន ការរលត់នៃសឡាយតនៈ ព្រោះ
ការរលត់នៃនាមរូប ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិ-
សត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបនាមរូបមិនមាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កិស្សុ និរោធា នាមរូបនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ
 វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ វិញ្ញាណោ ខោ អសតិ នាមរូបំ
 ន ហោតិ វិញ្ញាណានិរោធា នាមរូបនិរោធាតិ ។ អថ-
 ខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ
 កិម្ហំ នុ ខោ អសតិ វិញ្ញាណំ ន ហោតិ កិស្សុ
 និរោធា វិញ្ញាណានិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិប-
 ស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ សង្ខារេ ខោ អសតិ វិញ្ញាណំ
 ន ហោតិ សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណានិរោធាតិ ។ អ-
 ថខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស ឯតទហោសិ
 កិម្ហំ នុ ខោ អសតិ សង្ខារា ន ហោន្តិ កិស្សុ
 និរោធា សង្ខារនិរោធាតិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ វិប-
 ស្សិស្សុ ពោធិសត្តស្ស យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ អវិជ្ជាយ ខោ អសតិ សង្ខា-
 រា ន ហោន្តិ អវិជ្ជានិរោធា សង្ខារនិរោធាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ការរលត់នៃនាមរូប ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះ
 យោនិសោមនសិការៈថា កាលបើវិញ្ញាណមិនមាន នាមរូបក៏មិនមាន
 ការរលត់នៃនាមរូប ព្រោះការរលត់នៃវិញ្ញាណ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា
 កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបវិញ្ញាណមិនមាន ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះ
 ការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិ-
 សត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាល
 បើសង្ខារមិនមាន វិញ្ញាណក៏មិនមាន ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការ
 រលត់នៃសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ព្រះវិបស្សីពោធិ-
 សត្វ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបសង្ខារទាំង-
 ឡាយមិនមាន ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ លំដាប់នោះ ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ បានត្រាស់ដឹងដោយ
 ប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើអវិជ្ជាមិនមាន សង្ខារ
 ទាំងឡាយក៏មិនមាន ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធា

ឥតិ ហិទំ អវិជ្ជានិរោធា សម្មារនិរោធា សម្មារនិរោធា
 វិញ្ញាណនិរោធា ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតិ ។ និរោធា និរោធាតិ
 ខោ ភិក្ខុវេ វិបស្សិស្ស ពោធិសត្តស្ស បុព្វេ អន-
 នុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ-
 បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទា-
 ទីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[២៥] សត្តន្ធិបិ ពុទ្ធានំ ឯវំ វិត្តាវតព្វោ ។ សិ-
 ទិស្ស ភិក្ខុវេ ភកវតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស...
 វេស្សភិស្ស ភិក្ខុវេ ភកវតោ អរហតោ សម្មា-
 សម្ពុទ្ធស្ស... កកុសន្ធស្ស ភិក្ខុវេ ភកវតោ អរហតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស... កោណាភមនស្ស ភិក្ខុវេ ភកវតោ
 អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស... កស្សបស្ស ភិក្ខុវេ ភក-
 វតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស... ។

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ ការរលត់នៃកងទុក្ខ

ព្រោះហេតុដូច្នោះ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា ការ
 រលត់នៃវិញ្ញាណនេះ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់
 នៃកងទុក្ខទាំងអស់នេះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រះវិបស្សីពោធិសត្វ មានចក្ខុកើតហើយ មានញាណកើតហើយ មាន
 បញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌
 ទាំងឡាយ ដែលព្រះអង្គមិនធ្លាប់ស្តាប់ ក្នុងកាលមុនថា ការរលត់
 ការរលត់ ដូច្នោះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

[២៥] សូម្បីការត្រាស់ដឹងរបស់ព្រះពុទ្ធទាំង ៧ ព្រះអង្គ ក៏បណ្ឌិត
 គប្បីសំដែងឲ្យពិស្តារតាមទំនងយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះ
 សិខីមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះ
 វេស្សក្ខមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ព្រះកកុសន្ទៈមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ... ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ព្រះកោនាគមនៈមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ... ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះកស្សបៈមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត សម្មាសម្ពុទ្ធ... ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៦] បុព្វេវ មេ ភិក្ខុវេ សម្មោធា អនភិ-
សម្ពុទ្ធស្ស ពោធិសត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ កិច្ចំ
វតាយំ លោកោ អាបន្នោ ជាយតិ ច ជិយ្យតិ ច
មិយ្យតិ ច ចវតិ ច ឧបបន្នតិ ច អថ ច បនិមស្ស
ទុក្ខស្ស និស្សរណំ នប្បជាតតិ ជរាមរណាស្ស កុ-
ទស្ស នាម ឥមស្ស ទុក្ខស្ស និស្សរណំ បញ្ញា-
យិស្សតិ ជរាមរណាស្សាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ
ឯតទហោសិ កិច្ចំ នុ ខោ សតិ ជរាមរណំ ហោតិ
កីបច្ចយា ជរាមរណានិច្ចំ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោ-
និសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ ជា-
តិយា ខោ សតិ ជរាមរណំ ហោតិ ជាតិប្បច្ចយា
ជរាមរណានិច្ចំ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិច្ចំ
នុ ខោ សតិ ជាតិ ហោតិ ។ បេ ។ ភវេ... ឧចាទា-
នំ... តល្ល្ហា... វេទនា... ផស្សោ... សឡាយតនំ... នាមរូ-
បំ... វិញ្ញាណំ... សង្ខារា ហោនិច្ចំ កីបច្ចយា សង្ខារតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលតថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនៅឡើយ ក្នុងកាលមុន អំពីការត្រាស់ដឹង មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ឱហ្ន៎ សត្វលោកនេះ ដល់នូវសេចក្តីលំបាកណាស់ តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត និងចាប់បដិសន្ធិ ថែមទាំងមិនដឹងច្បាស់នូវការរលាស់ចោលសេចក្តីទុក្ខ គឺជរានិងមរណៈនេះទៀតផង កាលណាទៅហ្ន៎ ទើបការរលាស់ចោលសេចក្តីទុក្ខ គឺជរានិងមរណៈនេះ នឹងប្រាកដឡើងបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបជរានិងមរណៈកើតមាន ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើជាតិកើតមាន ជរានិងមរណៈក៏កើតមាន ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎កើតមាន ទើបជាតិកើតមាន ។ បេ ។ ភព... ឧបាទាន... តណ្ហា... វេទនា... ផស្សៈ... សឡាយតនៈ... នាមរូប... វិញ្ញាណ... ទើបសង្ខារទាំងឡាយកើតមាន សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធា

តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ អវិជ្ជាយ ខោ សតិ សង្ខារ
 ហោន្តិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ ។ ឥតិ ហិទំ អវិជ្ជា-
 បច្ចយា សង្ខារ សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ មេ ។ ឯវ-
 មេតស្ស កោវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។
 សមុទយោ សមុទយោតិ ខោ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អន-
 នុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ ឧទទាទិ
 បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាលោកោ ឧទទាទិ ។

[២៧] តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្ហិ
 នុ ខោ អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ កិស្ស
 និរោធា ជរាមរណានិរោធាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ
 យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 ជាតិយា ខោ អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ
 ជាតិនិរោធា ជរាមរណានិរោធាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្ហិ នុ ខោ អសតិ ជាតិ
 ន ហោតិ ។ មេ ។ ភរោ... ឧទាទានំ... តណ្ហា...
 វេទនា... ផស្សោ... សន្យាយតនំ... ជាមរុបំ... វិញ្ញាណំ...

អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ ការរលត់នៃកងទុក្ខ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះ
 យោនិសោមនសិការៈថា កាលបើអវិជ្ជាកើតមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏
 កើតមាន សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។ ព្រោះ
 ហេតុដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណ
 នេះកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ លេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកង
 ទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 មានចក្ខុកើតហើយ មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មាន
 វិជ្ជាកើតហើយ មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បាន
 ស្តាប់ក្នុងកាលមុនថា ការកើតឡើងព្រម ការកើតឡើងព្រម ដូច្នោះ ។

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះ
 ថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបជរានិងមរណៈមិនមាន ការរលត់នៃជរានិង
 មរណៈ ព្រោះការរលត់នៃអ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ ក៏បាន
 ត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើជាតិ
 មិនមាន ជរានិងមរណៈក៏មិនមាន ការរលត់នៃជរានិងមរណៈ ព្រោះការ
 រលត់នៃជាតិ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នោះថា កាលអ្វីហ្ន៎មិនមាន ទើបជាតិមិនមាន ។ លេ ។ ភព... ឧបាទាន...
 តណ្ហា... វេទនា... ផស្សៈ... សឡាយតនៈ... នាមរូប... វិញ្ញាណ...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារា ន ហោន្តិ កិស្សុ និរោធិា សង្ខារនិរោធាតិ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ អវិជ្ជាយ ខោ អសតិ សង្ខារ
 ន ហោន្តិ អវិជ្ជានិរោធិា សង្ខារនិរោធាតិ ។ ឥតិ
 ហិទំ អវិជ្ជានិរោធិា សង្ខារនិរោធា សង្ខារនិរោធា
 វិញ្ញាណនិរោធា ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតិ ។ និរោធា និរោធាតិ
 ខោ មេ ភិក្ខុវេ បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ
 ឧទទាទិ ញាណំ ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា
 ឧទទាទិ អាណោកោ ឧទទាទីតិ ។ ទសមំ ។

ពុទ្ធវគ្គោ បឋមោ ។

តស្ស ឧទ្ធានំ ភវតិ

ទេសនាវិកង្គំ បដិបទព្វ
 វិបស្សី សិទ្ធិ ច វេស្សក្ខ
 កកុសន្ទោ កោណាគមនោ ច កស្សទោ
 មហាសក្យមុនី ច កោតមោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ទើបសង្ខារទាំងឡាយមិនមាន ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃ
អ្វី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយប្រាជ្ញា
ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើអវិជ្ជាមិនមាន សង្ខារទាំងឡាយ
ក៏មិនមាន ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា ។ ព្រោះហេតុ
ដូច្នោះ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ
ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែង
មានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត មានចក្ខុកើតហើយ
មានញាណកើតហើយ មានបញ្ញាកើតហើយ មានវិជ្ជាកើតហើយ
មានពន្លឺកើតហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលមិនធ្លាប់បានស្តាប់ក្នុង
កាលមុនថា ការរលត់ ការរលត់ ដូច្នោះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ ពុទ្ធវគ្គ ១ ។

បញ្ជីនៃពុទ្ធវគ្គនោះគឺ

- ទេសនាវិភង្គ ១ បដិបទា ១ ព្រះវិបស្សី ១ ព្រះសិខី ១
- ព្រះវេស្សក្ខ ១ ព្រះកកុសន្ទៈ ១ ព្រះកោនាគមនៈ ១ ព្រះ
- កិស្សបៈ ១ ព្រះមហាសក្យមុនីគោតម ១ ។

អាហារវគ្គោ

[២៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភគវា សា-
រត្តិយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អាហារា ភូតានំ វា សត្តានំ បិតិយា
សម្ពវេសីនំ វា អនុក្កហាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។ កវ-
ឡីការោ អាហារោ ឱទ្ធហិកោ វា សុខុមោ វា ធស្សោ
ទុតិយោ មនោសញ្ចេតនា តតិយា វិញ្ញាណំ ចតុត្ថំ ។
ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អាហារា ភូតានំ វា សត្តា-
នំ បិតិយា សម្ពវេសីនំ វា អនុក្កហាយ ។

អាហារវគ្គ

[២៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង សាវត្ថី ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារនេះមាន ៤ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកភូតសត្វផង ដើម្បីអនុគ្រោះ ដល់ពួកសម្ភវេសីសត្វផង^(១) ។ អាហារទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ កវឡី- ការហារ ដ៏គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី (ជាទី១) ផស្ស្សហារ ជាទី ២ មនោសញ្ចេតនាហារ ជាទី ៣ វិញ្ញាណាហារ ជាទី ៤ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ អាហារទាំង ៤ នេះឯង តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការតាំងនៅ បាននៃពួកភូតសត្វផង ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកសម្ភវេសីសត្វផង ។

១ សត្វកំពុងស្វែងរកនូវសម្ភពគឺកំណើត ហៅថា សម្ភវេសី ក្នុងកំណើតទាំង ៤ នោះ ពួកសត្វ ដែលជាអណ្តាជកំណើត និងជលាពុជកំណើត ដែលមិនទាន់ញាស់ចេញមក និងមិនទាន់កើត ចេញមកនៅឡើយ ហៅថា សម្ភវេសី លុះញាស់ចេញ កើតចេញហើយ ហៅថា ភូត ។ ចំណែកសំសេទជកំណើត និងឱបបាតិកកំណើត ដែលកើតក្នុងខណៈចិត្តជាបឋម ហៅថា សម្ភវេសី តាំងអំពីខណៈជាគម្រប់ពីរទៅ ហៅថា ភូត ឬថាកើតដោយឥរិយាបថណា បើមិន ទាន់ផ្លាស់ឥរិយាបថនោះទេ ហៅថា សម្ភវេសីដែរ លុះផ្លាស់ឥរិយាបថនោះទៅហើយ ហៅថា ភូតដែរ ។ មួយវិញទៀត សត្វដែលកើតហើយ មិនកើតទៅទៀត ហៅថា ភូត បានដល់ ព្រះខីណាស្រព សត្វដែលមិនទាន់លះបង់កវសំយោជនៈបាន នៅស្វែងរកសម្ភពទៅទៀត ហៅថា សម្ភវេសីដែរ បានដល់សេក្ខបុគ្គល និងបុថុជ្ជន (អដ្ឋកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៩] ឥមេ ច ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អាហារា កី-
 និទានា កីសមុទយា កីជាតិកា កីបកវា ។ ឥមេ
 ចត្តារោ អាហារា តណ្ហានិទានា តណ្ហាសមុទយា
 តណ្ហាជាតិកា តណ្ហាបកវា ។ តណ្ហា ចាយំ ភិក្ខុវេ
 កីនិទានា កីសមុទយា កីជាតិកា កីបកវា ។
 តណ្ហា វេទនានិទានា វេទនាសមុទយា វេទនាជាតិកា
 វេទនាបកវា ។ វេទនា ចាយំ ភិក្ខុវេ កីនិទានា
 កីសមុទយា កីជាតិកា កីបកវា ។ វេទនា ផស្សនិ-
 ទានា ផស្សសមុទយា ផស្សជាតិកា ផស្សប្បកវា ។
 ផស្សោ ចាយំ ភិក្ខុវេ កីនិទានោ កីសមុទ-
 យោ កីជាតិកោ កីបកវោ ។ ផស្សោ សឡាយ-
 តននិទានោ សឡាយតនសមុទយោ សឡាយតន-
 ជាតិកោ សឡាយតនប្បកវោ ។ សឡាយតនញ្ចំ
 ភិក្ខុវេ កីនិទានំ កីសមុទយំ កីជាតិកំ កីបកវំ ។
 សឡាយតនំ នាមរូបនិទានំ នាមរូបសមុទយំ នាមរូប-
 ជាតិកំ នាមរូបប្បកវំ ។ នាមរូបញ្ចំ ភិក្ខុវេ កីនិទានំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះអាហារទាំង ៤ នេះ មានអ្វីជា
ហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ អាហារ
ទាំង ៤ នេះ មានតណ្ហាជាហេតុ មានតណ្ហានាំឲ្យកើត មានតណ្ហា
ជាកំណើត មានតណ្ហាជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះតណ្ហានេះ
មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។
តណ្ហា មានវេទនាជាហេតុ មានវេទនានាំឲ្យកើត មានវេទនាជាកំណើត
មានវេទនាជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវេទនានេះ មានអ្វី
ជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។
វេទនា មានផស្សៈជាហេតុ មានផស្សៈនាំឲ្យកើត មានផស្សៈជា
កំណើត មានផស្សៈជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះផស្សៈនេះ
មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។
ផស្សៈ មានសឡាយតនៈជាហេតុ មានសឡាយតនៈនាំឲ្យកើត មាន
សឡាយតនៈជាកំណើត មានសឡាយតនៈជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះសឡាយតនៈនេះ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត
មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ សឡាយតនៈនេះ មាននាមរូប
ជាហេតុ មាននាមរូបនាំឲ្យកើត មាននាមរូបជាកំណើត មាននាមរូប
ជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះនាមរូបនោះ មានអ្វីជាហេតុ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធនា

កឹសមុទយំ កឹជាតិកំ កឹបកវំ ។ ធាមរូបំ វិញ្ញាណនិទានំ វិញ្ញាណសមុទយំ វិញ្ញាណជាតិកំ វិញ្ញាណាប្បកវំ ។ វិញ្ញាណញ្ចំនំ ភិក្ខុវេ កឹនិទានំ កឹសមុទយំ កឹជាតិកំ កឹបកវំ ។ វិញ្ញាណំ សង្ខារនិទានំ សង្ខារសមុទយំ សង្ខារជាតិកំ សង្ខារប្បកវំ ។ សង្ខារា ចិមេ ភិក្ខុវេ កឹនិទានា កឹសមុទយា កឹជាតិកា កឹបកវា ។ សង្ខារា អវិជ្ជានិទានា អវិជ្ជាសមុទយា អវិជ្ជាជាតិកា អវិជ្ជាបកវា ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារសង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[៣០] អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិរាគនិរោធនា សង្ខារនិរោធនា សង្ខារនិរោធនា វិញ្ញាណនិរោធនា ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធនា ហោតីតិ ។ បឋមំ ។

អភិសមយយុត្ត អាហារវត្ថុ ការរលត់ទៅនៃកងទុក្ខ

មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ នាមរូប
 មានវិញ្ញាណជាហេតុ មានវិញ្ញាណនាំឲ្យកើត មានវិញ្ញាណជាកំណើត
 មានវិញ្ញាណជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិញ្ញាណនេះ មានអ្វី
 ជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។
 វិញ្ញាណ មានសង្ខារជាហេតុ មានសង្ខារនាំឲ្យកើត មានសង្ខារជា
 កំណើត មានសង្ខារជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសង្ខារទាំង-
 ឡាយនេះ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជា
 ប្រភព ។ សង្ខារទាំងឡាយ មានអវិជ្ជាជាហេតុ មានអវិជ្ជានាំឲ្យកើត
 មានអវិជ្ជាជាកំណើត មានអវិជ្ជាជាប្រភព ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ហេតុដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណ
 កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខ
 ទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[៣០] ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់ឥតមាន
 សេសសល់ នៃអវិជ្ជា ការរលត់ នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ
 ។ បេ ។ ការរលត់ នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។
 ចប់សូត្រ ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣១] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... ចត្តាហេមេ ភិក្ខុវេ
 អាហារា ភូតានំ វា សត្តានំ បិតិយា សម្ពវេសីនំ វា
 អនុត្តហាយ ។ កតមេ ចត្តាហេ ។ កវជ្ឈីកាហេ អា-
 ហារោ ឱណ្ណារិកោ វា សុខុមោ វា ផស្សោ ទុតិយោ
 មនោសញ្ចេតនា តតិយា វិញ្ញាណំ ចតុត្ថំ ។ ឥមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាហេ អាហារា ភូតានំ វា សត្តានំ
 បិតិយា សម្ពវេសីនំ វា អនុត្តហាយាតិ ។

[៣២] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា មោលិយដគុនោ
 ភកវន្តំ ឯតទវោច កោ នុ ខោ ភន្តេ វិញ្ញាណាហារំ
 អាហារេតីតិ ។ នោ កល្លោ បញ្ញោតិ ភកវា អវោច
 អាហារេតីតិ អហំ ន វនាមិ អាហារេតីតិ ចាហំ វទេយ្យំ
 តត្រិស្ស កល្លោ បញ្ញោ កោ នុ ខោ ភន្តេ អាហារេតីតិ
 ឯវញ្ញាហំ ន វនាមិ ឯវំ មំ អវនន្តំ យោ ឯវំ បុច្ឆេយ្យ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣១] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារនេះមាន ៤ តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការតាំង
 នៅបាននៃភូតសត្វផង ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកសម្បវេសីសត្វផង ។
 អាហារទាំង ៤ តើដូចម្តេច ។ កវឡីការាហារ ដ៏គ្រោតគ្រោតក្តី
 ល្អិតក្តី (ជាទី ១) ផស្សាហារ ជាទី ២ មនោសញ្ចេតនាហារ ជាទី ៣
 វិញ្ញាណាហារ ជាទី ៤ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារទាំង ៤
 នេះឯង តែងប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកភូតសត្វផង ដើម្បី
 អនុគ្រោះដល់ពួកសម្បវេសីសត្វផង ។

[៣២] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 ព្រះមោលិយផគ្គនមានអាយុ បានក្រាបបង្គំទូលសួរ នូវព្រះមានព្រះភាគ
 ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងទំពាស៊ីនូវវិញ្ញាណា-
 ហារ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់តបថា ប្រស្នានេះ មិនត្រូវទេ ដូច្នោះ
 ហើយទើបត្រាស់ថា តថាគតមិនពោលថា នរណាហ្ន៎ តែងទំពាស៊ីដូច្នោះ
 ឡើយ ប្រសិនបើតថាគតពោលថា នរណាហ្ន៎ តែងទំពាស៊ី ដូច្នោះ ប្រស្នា
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងទំពាស៊ី ដូច្នោះ នោះត្រូវគ្នានឹង
 ពាក្យតថាគតហើយ តែថា តថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ កាលបើយ៉ាង
 នេះ បុគ្គលណាសួរ ចំពោះតថាគតដែលមិនពោលសោះ យ៉ាងនេះថា

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ អាហារប្បញ្ញា

កិស្ស ទុ ខោ ភន្តេ វិញ្ញាណាហាពោតិ ឯស កល្លោ
បញ្ញោ តត្រ កល្លំ វេយ្យាករណំ វិញ្ញាណាហាពោ
អាយតី បុណព្ភាភិទិព្វត្តិយា^(១) តស្មី ភូតេ សតិ ស-
ឡាយតនំ សឡាយតនប្បច្ចយា ជស្សោតិ ។

[៣៣] កោ ទុ ខោ ភន្តេ ដុសតីតិ ។ នោ
កល្លោ បញ្ញាតិ ភកា អរោច ដុសតីតិ អហំ ន វនា-
មិ ដុសតីតិ ចាហំ វនេយ្យំ តត្រស្ស កល្លោ បញ្ញា
កោ ទុ ខោ ភន្តេ ដុសតីតិ ឯវញ្ញាហំ ន វនាមិ ឯវំ
មំ អវនន្តំ យោ ឯវំ បុច្ឆេយ្យ កីបច្ចយា ទុ ខោ ភន្តេ
ជស្សោតិ ឯស កល្លោ បញ្ញោ តត្រ កល្លំ វេយ្យាករណំ
សឡាយតនប្បច្ចយា ជស្សោ ជស្សប្បច្ចយា វេននាតិ ។

១ ឱ. ម. ឯត្តន្តវេ បច្ឆយោតិ បាហោ ទិស្សតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវគ្គ ការសាកសួររកអាហារ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វិញ្ញាណាហារ (ជាបច្ច័យ) នៃធម៌ដូចម្តេច ហ្ន៎ ដូច្នោះ ប្រស្នានុ៎ះរបស់បុគ្គលនោះទើបត្រូវ ទាំងត្រូវព្យាករចំពោះប្រស្នានោះថា វិញ្ញាណាហារ គឺបដិសន្ធិចិត្ត (ជាបច្ច័យ) នៃ កិរិយាកើត ក្នុងភពថ្មីទៀត គឺនាមរូបតទៅ, កាលបើការកើតក្នុងភព ថ្មីទៀត គឺនាមរូបនោះ កើតមានហើយ, សឡាយតនៈក៏កើតមាន ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ ។

[៣៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងពាល់ត្រូវ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់តបថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ដូច្នោះហើយ ទើប ត្រាស់ថា តថាគតមិនពោលថា នរណាហ្ន៎ តែងពាល់ត្រូវដូច្នោះទេ ប្រសិន បើតថាគតពោលថា នរណាហ្ន៎ តែងពាល់ត្រូវដូច្នោះ នោះត្រូវគ្នានឹងពាក្យ តថាគតហើយ តែថា តថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ កាលបើយ៉ាងនេះ បុគ្គលណាសួរ ចំពោះតថាគតដែលមិនពោលសោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ផស្សៈកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យហ្ន៎ ដូច្នោះ ប្រស្នា នុ៎ះ របស់បុគ្គលនោះទើបត្រូវ ទាំងត្រូវព្យាករចំពោះប្រស្នានោះ ថា ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ វេទនាកើតមាន ព្រោះ ផស្សៈជាបច្ច័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣៤] កោ នុ ខោ ភន្តេ វេទយតីតិ ។ នោ
 កល្លោ បញ្ញាតិ ភគវា អរោច វេទយតីតិ អហំ ន វនា-
 មិ វេទយតីតិ ចាហំ វទេយ្យំ តត្រិស្ស កល្លោ បញ្ញា
 កោ នុ ខោ ភន្តេ វេទយតីតិ ឯវញ្ញាហំ ន វនាមិ ឯវំ
 មំ អវទន្តំ យោ ឯវំ បុច្ឆេយ្យ កឹបច្ចយា នុ ខោ ភន្តេ
 វេទនាតិ ឯស កល្លោ បញ្ញា តត្រិ កល្មំ វេយ្យាក-
 រណំ ធស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហាតិ ។

[៣៥] កោ នុ ខោ ភន្តេ តណ្ហាយតីតិ^(១) ។ នោ
 កល្លោ បញ្ញាតិ ភគវា អរោច តណ្ហាយតីតិ អហំ ន
 វនាមិ តណ្ហាយតីតិ ចាហំ វទេយ្យំ តត្រិស្ស កល្លោ
 បញ្ញា កោ នុ ខោ ភន្តេ តណ្ហាយតីតិ ឯវញ្ញាហំ
 ន វនាមិ ឯវំ មំ អវទន្តំ យោ ឯវំ បុច្ឆេយ្យ

១ ឱ. ម. តសតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎តែងទទួលយក ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់តបថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ដូច្នោះហើយ ទើប
 ត្រាស់ថា តថាគតមិនពោលថា នរណាហ្ន៎តែងទទួលយក ដូច្នោះទេ
 ប្រសិនបើតថាគតពោលថា នរណាហ្ន៎តែងទទួលយកដូច្នោះ ប្រស្នាថា
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងទទួលយកដូច្នោះ នោះត្រូវគ្នា
 នឹងពាក្យតថាគតហើយ តែថា តថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ កាលបើ
 យ៉ាងនេះ បុគ្គលណាសួរចំពោះតថាគតដែលមិនពោលសោះ យ៉ាងនេះ
 ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន វេទនាកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យហ្ន៎ ដូច្នោះ
 ប្រស្នានុ៎ះរបស់បុគ្គលនោះទើបត្រូវ ទាំងត្រូវព្យាករចំពោះប្រស្នានោះ
 ថា វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះ
 វេទនាជាបច្ច័យ ។

[៣៣] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងតក់ស្លុត ។
 ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ដូច្នោះហើយ ទើប
 ត្រាស់ថា តថាគតមិនពោលថា នរណាហ្ន៎ តែងតក់ស្លុតដូច្នោះទេ ប្រសិន
 បើតថាគតពោលថា នរណាហ្ន៎តែងតក់ស្លុតដូច្នោះ ប្រស្នាថា បពិត្រព្រះ
 អង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងតក់ស្លុតដូច្នោះ នោះត្រូវគ្នានឹងពាក្យតថាគត
 ហើយ តែថា តថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ កាលបើយ៉ាងនេះ បុគ្គល
 ណាសួរចំពោះតថាគតដែលមិនពោលសោះ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ អាហារប្បញ្ញា

កឹបច្ចុយា នុ ខោ ភន្តេ តណ្ហាតិ ឯស កល្យោ

បញ្ញោ តត្រិ កល្យំ វេយ្យាករណំ វេទនាបច្ចុយា

តណ្ហា តណ្ហាបច្ចុយា ឧបាទានន្តិ ។

[៣៦] កោ នុ ខោ ភន្តេ ឧបាទិយតីតិ ។

នោ កល្យោ បញ្ញាតិ ភគវា អវោច ឧបាទិយតីតិ

អហំ ន វនាមិ ឧបាទិយតីតិ ចាហំ វទេយ្យំ តត្រិស្ស

កល្យោ បញ្ញោ កោ នុ ខោ ភន្តេ ឧបាទិយតីតិ

ឯវញ្ញាហំ ន វនាមិ ឯវំ មំ អវទន្តំ យោ ឯវំ បុច្ឆេយ្យ

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវគ្គ ការសាកសួររកអាហារ

ដ៏ចម្រើន តណ្ហាកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យហ្ន៎ ដូច្នោះ ប្រស្នានុ៎ះរបស់
បុគ្គលនោះ ទើបត្រូវ ទាំងត្រូវព្យាករ ចំពោះប្រស្នានោះថា តណ្ហា
កើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជា
បច្ច័យ ។

[៣៦] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងប្រកាន់មាំ ។ ព្រះ
មានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ដូច្នោះហើយ ទើបត្រាស់ថា
តថាគតមិនពោលថា នរណាហ្ន៎ តែងប្រកាន់មាំដូច្នោះទេ ប្រស្នាថា បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន នរណាហ្ន៎ តែងប្រកាន់មាំដូច្នោះ នោះត្រូវគ្នានឹងពាក្យ
តថាគតហើយ តែថា តថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ កាលបើយ៉ាងនេះ
បុគ្គលណា សួរចំពោះតថាគតដែលមិនពោលសោះ យ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កឹបច្ចុយា នុ ខោ ភន្តេ ឧបាទានន្តិ ឯស កល្យោ
បញ្ញោ តត្រិ កលំ វេយ្យាករណំ តណ្ហាបច្ចុយា ឧ-
បាទានំ ឧបាទានប្បច្ចុយា ភវេតិ ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស
កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[៣៧] ឆន្ទំ ត្រូវ ឆក្កន ឆស្សាយតនានំ អសេ-
សវិរាគនិរោទា ឆស្សនិរោទា ឆស្សនិរោទា វេទនា-
និរោទា វេទនានិរោទា តណ្ហានិរោទា តណ្ហានិរោទា
ឧបាទាននិរោទា ឧបាទាននិរោទា កវនិរោទា កវនិ-
រោទា ជាតិនិរោទា ជាតិនិរោទា ជវាមរណំ សោ-
កបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសា និរុដ្ឋន្តិ ។ ឯវមេ-
តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទា ហោតីតិ ។
ទុតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឧបាទានកើតមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យហ្ន៎ ដូច្នោះ
ប្រស្នានុ៎ះរបស់បុគ្គលនោះ ទើបត្រូវ ទាំងត្រូវព្យាករចំពោះប្រស្នានោះ
ថា ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតមាន ព្រោះ
ឧបាទានជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ
រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[៣៧] ម្នាលធុគុន ឯការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការរលត់ឥត
មានសេសសល់នៃផស្ស្យាយតនៈទាំង ៦ ការរលត់នៃវេទនា ព្រោះការ
រលត់នៃផស្សៈ ការរលត់នៃតណ្ហា ព្រោះការរលត់នៃវេទនា ការរលត់
នៃឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់
នៃឧបាទាន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជរាមរណៈ
សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល លំបាកកាយ លំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀត
ចង្អល់ចិត្ត ក៏រមែងរលត់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ។ ការរលត់ទៅ
នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ជរាមរណាឡាបជាននំ

[៣៨] សារត្តិយំ វិហារតិ... យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ នប្បជានន្តិ
ជរាមរណសមុទយំ នប្បជានន្តិ ជរាមរណានិរោធំ នប្ប-
ជានន្តិ ជរាមរណានិរោធតាមិទីបទីបទំ នប្បជានន្តិ ។
ជាតី ។ មេ ។ ភវំ... ឧបាទានំ... តណ្ហា... វេទនំ... ផស្សំ...
សន្យាយតនំ... ធាមរូបំ... វិញ្ញាណំ... សង្ខារេ នប្បជានន្តិ
សង្ខារសមុទយំ នប្បជានន្តិ សង្ខារនិរោធំ នប្បជានន្តិ
សង្ខារនិរោធតាមិទីបទីបទំ នប្បជានន្តិ ។ ន មេ តេ
ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ វា
សមណសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណសម្មតា ន
ច បន តេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ វា
ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
វិហារន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត ការមិនដឹងច្បាស់នូវជរាមរណៈជាដើម

[៣៨] ទ្រង់គង់ទៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវជរាមរណៈ មិនដឹង
 ច្បាស់ នូវហេតុជាទីកើតនៃជរាមរណៈ មិនដឹងច្បាស់ នូវទីរលត់នៃ
 ជរាមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃ
 ជរាមរណៈ ។ នូវជាតិ ។ បេ ។ នូវភព... នូវឧបាទាន... នូវ
 តណ្ហា... នូវវេទនា... នូវផស្សៈ... នូវសឡាយតនៈ... នូវនាម-
 រូប... នូវវិញ្ញាណ... មិនដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ មិនដឹងច្បាស់
 នូវហេតុជាទីកើតនៃសង្ខារ មិនដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ មិនដឹង
 ច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តថាគតមិនរាប់ថាសមណៈក្នុងពួក
 សមណៈផង មិនរាប់ថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ព្រោះសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះ មិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវសាមញ្ញ-
 ផល ឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមរបស់ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន
 ឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣៩] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ បដានន្តិ ជរាមរណាសមុទយំ
 បដានន្តិ ជរាមរណានិរោធំ បដានន្តិ ជរាមរណានិរោ-
 ធកាមិនីបដិបទំ បដានន្តិ ។ ជាតី ។ មេ ។ កវំ...
 ឧបាទានំ... តណ្ហំ... វេទនំ... ធម្មំ... សទ្ធាយតនំ...
 ធាមរូបំ... វិញ្ញាណំ... សង្ខារេ បដានន្តិ សង្ខារសមុទយំ
 បដានន្តិ សង្ខារនិរោធំ បដានន្តិ សង្ខារនិរោធកាមិនី-
 បដិបទំ បដានន្តិ ។ តេ ខោ មេ ភិក្ខុវេ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា ព្រា-
 ហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយស្មុន្តោ
 សាមញ្ញត្ថពុ ព្រហ្មញ្ញត្ថពុ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អ-
 ភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តីតិ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មួយទៀត ពួកសមណព្រាហ្មណ៍
ណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវជរាមរណៈ ដឹងច្បាស់ នូវហេតុជាទីកើតនៃ
ជរាមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរាមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជា
ដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរាមរណៈ ។ នូវជាតិ ។ បេ ។ នូវភព...
នូវឧបាទាន... នូវតណ្ហា... នូវវេទនា... នូវផស្សៈ... នូវសឡា-
យតនៈ... នូវនាមរូប... នូវវិញ្ញាណ... ដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំង-
ឡាយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃ
សង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបតែថាគត រាប់ថាសម-
ណៈក្នុងពួកសមណៈផង រាប់ថាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ព្រោះថា
សមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
នូវសាមញ្ញផលផង នូវព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមរបស់ខ្លួនឯង
ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គ ជរាមរណាឡាបជាននំ

[៤០] សារត្តិយំ វិហារតិ... យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ឥមេ ធម្មេ នប្បជានន្តិ
ឥមេសំ ធម្មានំ សមុទយំ នប្បជានន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ
និរោធំ នប្បជានន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ និរោធកាមិនី-
បដិបទំ នប្បជានន្តិ ។ កតមេ ធម្មេ នប្បជានន្តិ ក-
តមេសំ ធម្មានំ សមុទយំ នប្បជានន្តិ កតមេសំ
ធម្មានំ និរោធំ នប្បជានន្តិ កតមេសំ ធម្មានំ និរោធក-
កាមិនីបដិបទំ នប្បជានន្តិ ។ ជរាមរណំ នប្បជានន្តិ
ជរាមរណសមុទយំ នប្បជានន្តិ ជរាមរណានិរោធំ នប្ប-
ជានន្តិ ជរាមរណានិរោធកាមិនីបដិបទំ នប្បជានន្តិ ។
ជាតិ ។ មេ ។ កវំ... ឧចាទានំ... តណ្ហា... វេទនំ...
ផស្សំ... សទ្ធាយតនំ... ធាមរូបំ... វិញ្ញាណំ... សង្ខារេ
នប្បជានន្តិ សង្ខារសមុទយំ នប្បជានន្តិ សង្ខារនិ-
រោធំ នប្បជានន្តិ សង្ខារនិរោធកាមិនីបដិបទំ នប្បជាន-
នន្តិ ។ ឥមេ ធម្មេ នប្បជានន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ សមុ-
ទយំ នប្បជានន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ និរោធំ នប្បជានន្តិ

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត ការមិនដឹងច្បាស់នូវជរាមរណៈជាដើម

[២០] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងនេះ មិនដឹង
 ច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃធម៌ទាំងនេះ មិនដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃធម៌ទាំង
 នេះ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌នេះ ។
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌អ្វី មិនដឹងច្បាស់នូវ
 ហេតុជាទីកើតនៃធម៌អ្វី មិនដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃធម៌អ្វី មិនដឹងច្បាស់
 នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌អ្វី ។ គឺ មិនដឹងច្បាស់នូវជរា-
 មរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃជរាមរណៈ មិនដឹងច្បាស់
 នូវទីរលត់នៃជរាមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទី
 រលត់នៃជរាមរណៈ ។ នូវជាតិ ។ បេ ។ នូវភព ... នូវឧបាទាន ...
 នូវតណ្ហា ... នូវវេទនា ... នូវផស្សៈ ... នូវសឡាយតនៈ ... នូវ
 នាមរូប ... នូវវិញ្ញាណ ... មិនដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ មិនដឹង
 ច្បាស់ នូវហេតុជាទីកើតនៃសង្ខារ មិនដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ
 មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងនេះ មិនដឹងច្បាស់នូវ
 ហេតុជាទីកើតនៃធម៌ទាំងនេះ មិនដឹងច្បាស់ នូវទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឥមេសំ ធម្មានំ និរោធកាមិទីបទិបទំ នប្បជានន្តិ ។
ន មេ តេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ
វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា
ន ច បន តេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ
វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
វិហារន្តិ ។

[៤១] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា ឥមេ ធម្មេ បជានន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ ស-
មុទយំ បជានន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ និរោធំ បជានន្តិ ឥ-
មេសំ ធម្មានំ និរោធកាមិទីបទិបទំ បជានន្តិ ។ កត-
មេ ធម្មេ បជានន្តិ កតមេសំ ធម្មានំ សមុទយំ បជាន-
នន្តិ កតមេសំ ធម្មានំ និរោធំ បជានន្តិ កតមេសំ
ធម្មានំ និរោធកាមិទីបទិបទំ បជានន្តិ ។ ជរាមរណំ
បជានន្តិ ជរាមរណាសមុទយំ បជានន្តិ ជរាមរណានិរោ-
ធំ បជានន្តិ ជរាមរណានិរោធកាមិទីបទិបទំ បជានន្តិ ។
ជាតី ។ មេ ។ ភវំ... ឧបាទានំ... តណ្ហា... វេទនំ... ផស្សំ...
សឡាយតនំ... ធាមរូបំ... វិញ្ញាណំ... សង្ខារេ បជានន្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះឡើយ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍នោះ តថាគត មិនរាប់ថាសមណៈក្នុងពួកសមណៈផង មិនរាប់ថាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ព្រោះថា សមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះ រមែងមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនសម្រេចនូវសាមញ្ញផល ឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមរបស់ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នឡើយ ។

[២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះ ។ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ដឹងច្បាស់នូវធម៌អ្វី ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃធម៌អ្វី ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃធម៌អ្វី ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីនៃធម៌អ្វី ។ គឺ ដឹងច្បាស់នូវជរាមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃជរាមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរាមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរាមរណៈ ។ នូវជាតិ ។ បេ ។ នូវភព... នូវឧបាទាន... នូវតណ្ហា... នូវវេទនា... នូវផស្សៈ... នូវសឡាយតនៈ... នូវនាមរូប... នូវវិញ្ញាណ... ដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ សម្មាទិដ្ឋប្បញ្ញា

សង្ខារសមុទយំ បដានន្តិ សង្ខារនិរោធំ បដានន្តិ
 សង្ខារនិរោធកាមិនីបទិបទំ បដានន្តិ ។ ឥមេ ធម្មេ
 បដានន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ សមុទយំ បដានន្តិ ឥមេសំ
 ធម្មានំ និរោធំ បដានន្តិ ឥមេសំ ធម្មានំ និរោធកាមិនី-
 បទិបទំ បដានន្តិ ។ តេ ខោ មេ ភិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា
 ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយស្នុន្តោ
 សាមញ្ញត្ថញ្ច ព្រាហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតិ ។ ចតុត្ថំ ។
 [៤២] សាវត្ថិយំ វិហារតិ អថខោ អាយស្មា
 កច្ចានកោត្តោ^(១) យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧប-
 សង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា កច្ចានកោត្តោ
 ភកវន្តំ ឯតទរោច សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាទិដ្ឋិតិ ភន្តេ វុច្ចតិ
 កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតីតិ ។

១ ឱ. កច្ចាយនកោត្តោ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត ការសាកសួរអំពីសម្មាទិដ្ឋិ

ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ ដឹង
 ច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទី
 កើតនៃធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះ ដឹងច្បាស់
 នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃធម៌ទាំងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទើបតែថាគត រាប់ថាជាសមណៈ
 ក្នុងពួកសមណៈផង រាប់ថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង ព្រោះថា
 សមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះ រមែងធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច
 នូវសាមញ្ញផលផង នូវព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមរបស់
 ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[២២] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... គ្រានោះ ព្រះកច្ចាន-
 គោត្រមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 លុះព្រះកច្ចានគោត្រមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលសួរព្រះ
 មានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គតែងត្រាស់ថា
 សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាទិដ្ឋិ ដូច្នោះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះសម្មាទិដ្ឋិ តើ
 កើតមាន ដោយហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៤៣] ទ្វយនិស្សិតោ ខោយំ កច្ចាន លោកោ
 យេកុយ្យេន អត្តិតញ្ចេវ នត្តិតញ្ច ។ លោកសមុទយំ
 ច ខោ កច្ចាន យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ
 យា លោកេ នត្តិតា សា ន ហោតិ ។ លោកនិរោធំ
 ខោ កច្ចាន យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតោ យា
 លោកេ អត្តិតា សា ន ហោតិ ។ ឧចាយុចាណាភិ-
 និវេសវិនិពន្ធា ខ្វាយំ កច្ចាន លោកោ យេកុយ្យេន
 តញ្ចាយំ ឧចាយុចាណំ ចេតសោ អធិដ្ឋានំ អភិនិ-
 វេសានុសយំ ន ឧបេតិ ន ឧចាទិយតិ ណធិដ្ឋាតិ អត្តា
 មេតិ ។ ទុក្ខមេវ ឧប្បជ្ឈមាណំ ឧប្បជ្ឈតិ ទុក្ខំ និរុដ្ឋ-
 មាណំ និរុដ្ឋតីតិ ន កដ្ឋតិ ន វិចិត្តិច្ឆតិ ។ អបរហ្មច្ច-
 យា ញ្ញាណមេវស្ស វត្ថុ ហោតិ ។ វត្តារតា ខោ
 កច្ចាន សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៤៣] ម្នាលកច្ចានៈ សត្វលោកនេះ ច្រើនតែអាស្រ័យនូវ
 ចំណែកពីរយ៉ាងគឺ អត្តិភាព (សស្សតទិដ្ឋិ) ១ នត្តិភាព (ឧច្ឆេទទិដ្ឋិ) ១ ។
 ម្នាលកច្ចានៈ នត្តិភាពក្នុងលោក រមែងមិនមាន ដល់បុគ្គលដែល
 ឃើញនូវហេតុជាទីកើតនៃលោក ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតឡើយ ។
 ម្នាលកច្ចានៈ អត្តិភាពក្នុងលោក រមែងមិនមានដល់បុគ្គលដែលឃើញ
 នូវទីរលត់នៃលោក ដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតឡើយ ។ ម្នាល
 កច្ចានៈ សត្វលោកនេះ ច្រើនតែជាប់ចំពាក់ដោយឧបាយ ឧបាទាន
 និងសេចក្តីប្រកាន់មាំ ចំណែកខាងអរិយសាវ័កនេះ រមែងមិនចូលទៅ
 ដល់ មិនប្រកៀកប្រកាន់ មិនអធិដ្ឋាន នូវឧបាយនិងឧបាទាន នូវការ
 តាំងទុកនៃចិត្ត នូវសេចក្តីប្រកាន់មាំនិងអនុសយក្តិលេសនោះ ។ ថា ខ្លួន
 របស់អាត្មាអញដូច្នោះឡើយ ។ ឧបាទានក្នុងទុក្ខ កាលកើត ក៏កើត
 ឡើ ឧបាទានក្នុងទុក្ខ កាលរលត់ ក៏រលត់ទៅ ព្រោះហេតុនោះ ទើប
 អរិយសាវ័កមិនសង្ស័យ មិនឆ្កើងច្រឡំឡើយ ។ ញាណរបស់អរិយ-
 សាវ័កនោះ រមែងមានក្នុងឧបាទានក្នុងទុក្ខនុ៎ះ ដោយមិនបាច់ជឿពាក្យ
 បុគ្គលដទៃឡើយ ។ ម្នាលកច្ចានៈ សម្មាទិដ្ឋិ កើតមានដោយ
 ហេតុប៉ុណ្ណោះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ធម្មកថិកប្បញ្ញា

[៤៤] សព្វមត្តិតិ ខោ កក្ខាន អយមេកោ អន្តោ
 សព្វំ នត្តិតិ អយំ ទុតិយោ អន្តោ ។ ឯតេ តេ
 កក្ខាន ឧកោ អន្តោ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថាគតោ ធម្មំ
 ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញា-
 ណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិរាគនិរោធា
 សង្ខារនិរោធា សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា ។ បេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោ-
 តិតិ ។ បញ្ចមំ ។

[៤៥] សារត្តិយំ វិហារតិ... អថខោ អញ្ញតោ ភិក្ខុ
 យេន ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិ-
 វាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ
 សោ ភិក្ខុ ភក្កវន្តំ ឯតទរោច ធម្មកថិកោ ធម្មកថិ-
 កោតិ ភន្តេ រុច្ចតិ កិត្តាវតា នុ ខោ ភន្តេ ធម្មក-
 ថិកោ ហោតិតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវគ្គ ការសាកសួរអំពីធម្មកថិក

[២២] ម្នាលកច្ចានៈ ទីបំផុតទី ១ នេះ ថា វត្ថុទាំងពួងមាន ទី
 បំផុត ទី ២ នេះ ថា វត្ថុទាំងពួងមិនមាន ។ ម្នាលកច្ចានៈ តថាគតមិន
 អាស្រ័យនូវទីបំផុតទាំងពីរនុ៎ះទេ តែងសំដែងនូវធម៌ដោយបទកណ្តាលថា
 សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះ
 សង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែង
 មានយ៉ាងនេះ ។ ឯការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់
 ឥតមានសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃ
 សង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។
 ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

[២៣] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... គ្រានោះ ភិក្ខុ ១ រូប
 ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះភិក្ខុនោះ អង្គុយ
 ក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ព្រះអង្គតែងត្រាស់ថា ធម្មកថិក ធម្មកថិក (អ្នកសំដែងធម៌
 អ្នកសំដែងធម៌) បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចុះភិក្ខុជាធម្មកថិក មានដោយ
 ហេតុប៉ុន្មានយ៉ាង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៤៦] ជរាមរណាស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរា-
 កាយ និរោធាយ ធម្មំ នេសេតិ ធម្មកថិកោ ភិក្ខុតិ
 អលំ វេទនាយ ។ ជរាមរណាស្ស ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ
 វិរាតាយ និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិ-
 បន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយ ។ ជរាមរណាស្ស ចេ
 ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាតា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ
 ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទនាយ ។ ជាតិយា
 ចេ ភិក្ខុ ។ មេ ។ ភវស្ស ចេ ភិក្ខុ ឧបាទានស្ស ចេ
 ភិក្ខុ តណ្ហាយ ចេ ភិក្ខុ វេទនាយ ចេ ភិក្ខុ... ផស្ស-
 ស្ស ចេ ភិក្ខុ... សឡាយតនស្ស ចេ ភិក្ខុ... ធាមរូបស្ស
 ចេ ភិក្ខុ... វិញ្ញាណស្ស ចេ ភិក្ខុ... សង្ខារានពោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៤៦] ព្រះអង្គត្រាស់ថា បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការនឿយ
ណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់ នៃជរាមរណៈ ទើប
គួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកបិកបាន ។ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិដើម្បីការនឿយ
ណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់ នៃជរាមរណៈ ទើប
គួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ ។ បើភិក្ខុមានចិត្តរួច
ស្រឡះហើយ ព្រោះការនឿយណាយ ព្រោះការវិនាស ព្រោះ
ការរលត់ នៃជរាមរណៈ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ ទើបគួរហៅថា
ភិក្ខុអ្នកដល់ នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បី
ការរលត់នៃជាតិ ។ បេ ។ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃ
ភព ... បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃឧបាទាន ... បើភិក្ខុ
សំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃតណ្ហា ... បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការ
រលត់នៃវេទនា ... បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃផស្សៈ ... បើ
ភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃសឡាយតនៈ ... បើភិក្ខុសំដែង
ធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃនាមរូប ... បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់
នៃវិញ្ញាណ ... បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការរលត់នៃសង្ខារ ...

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ភគវន្តបសង្កមនំ

ភិក្ខុ... អវិជ្ជាយ ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាតាយ
 និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ ធម្មកថិកោ ភិក្ខុតិ អលំ
 វចនាយ ។ អវិជ្ជាយ ចេ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាតាយ
 និរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ
 ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ អវិជ្ជាយ ចេ ភិក្ខុ និព្វិទា
 វិរាតា និរោធា អនុចាទា វិមុត្តោ ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វា-
 នប្បត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយាតិ ។ ធម្មំ ។

[៤៧] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 រាជតហោ វិហារតិ វេទ្យវនេ កលន្ទកនិវាមេ ។ អថខោ
 ភក្កវា បុព្វល្អាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ
 រាជតហោ បិណ្ឌរាយ ចារិសិ ។ អទ្ធិសា ខោ អថលោ
 កស្សទោ ភក្កវន្តំ ទូរតោ វ អាភច្ឆន្តំ ទិស្វាន យេន
 ភក្កវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវតា សទ្ធិ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កមំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា
 ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ថុ អចេលកស្សបចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ

បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការ
រលត់ នៃអវិជ្ជា ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុធម្មកថិក ។ បើភិក្ខុប្រតិបត្តិ
ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់ នៃអវិជ្ជា
ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នកប្រតិបត្តិនូវធម៌សមគួរដល់ធម៌ ។ បើភិក្ខុមាន
ចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះការនឿយណាយ ព្រោះការវិនាស ព្រោះ
ការរលត់ នៃអវិជ្ជា ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុអ្នក
ដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[៤៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តវេឡូវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ ។
គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងវេលា
បុព្វណ្ណាសម័យ ហើយស្តេចចូលទៅក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។
អចេលកស្សប បានឃើញព្រះមានព្រះភាគ យាងមកអំពីចម្ងាយលឺម ។
លុះឃើញហើយ ក៏ដើរចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
ដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររព្វកហើយ ក៏បិតនៅក្នុងទីសមគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៤៨] ឯកមន្តំ បិសោ ខោ អចេលោ កស្ស-
 ចោ ភកវន្តំ ឯតទរោច បុច្ឆេយ្យាម មយំ ភវន្តំ
 កោតមំ កញ្ចំទេវ ទេសំ សចេ នោ ភវំ កោតមោ
 ឱកាសំ ករោតិ បញ្ញាស្ស វេយ្យាករណាយាតិ ។
 អកាលោ ខោ តាវ កស្សប បញ្ញាស្ស អន្តរយំ
 បរិដ្ឋម្ហាតិ ។ ទុតិយំបិ ខោ អចេលោ កស្សចោ
 ភកវន្តំ ឯតទរោច បុច្ឆេយ្យាម មយំ ភវន្តំ កោតមំ
 កញ្ចំទេវ ទេសំ សចេ នោ ភវំ កោតមោ ឱកាសំ
 ករោតិ បញ្ញាស្ស វេយ្យាករណាយាតិ ។ អកាលោ
 ខោ តាវ កស្សប បញ្ញាស្ស អន្តរយំ បរិដ្ឋម្ហាតិ ។
 តតិយំបិ ខោ ។ បេ ។ បរិដ្ឋម្ហាតិ ។

[៤៩] ឯវំ វុត្តេ អចេលោ កស្សចោ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច ន ខោ បន មយំ ភវន្តំ កោតមំ ពហុទេវ
 បុច្ឆិតុកាមាតិ ។ បុច្ឆ កស្សប យនាកដ្ឋសីតិ ។ កី
 នុ ខោ កោ កោតម សយំកតំ ទុក្ខន្តិ ។ មា ហេវំ
 កស្សចាតិ ភកវា អរោច ។ កី បន កោ កោតម

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៨] លុះអចេលកស្សប បិតនៅក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាប
 បង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា យើងខ្ញុំនឹងសួរនូវហេតុនីមួយ
 ចំពោះព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើកឱកាសដើម្បីការ
 ដោះស្រាយប្រស្នារបស់យើងខ្ញុំ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់តបថា កុំអាល
 សិន កស្សប កាលនេះជាកាលមិនគួរដល់ប្រស្នាទេ ព្រោះយើងកំពុងចូល
 មកកាន់ចន្លោះផ្ទះ ។ អចេលកស្សប ក្រាបបង្គំសួរព្រះមានព្រះភាគជា
 គម្រប់ពីរដងថា យើងខ្ញុំនឹងសួរនូវហេតុនីមួយ ចំពោះព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 បើព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើកឱកាសដើម្បីការដោះស្រាយនូវប្រស្នា របស់
 យើងខ្ញុំ ។ កុំអាលសិន កស្សប កាលនេះជាកាលមិនគួរដល់ប្រស្នាទេ
 ព្រោះយើងកំពុងចូលមកកាន់ចន្លោះផ្ទះ ។ អចេលកស្សប ក្រាបបង្គំ
 សួរជាគម្រប់បីដង ។ បេ ។ ព្រោះយើងកំពុងចូលមកកាន់ចន្លោះផ្ទះ ។

[២៩] លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អចេល-
 កស្សប ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា យើងខ្ញុំមិនមានបំណង
 ដើម្បីសួរព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្រើនរឿងទេ ។ ម្នាលកស្សប អ្នក
 ប្រាថ្នានឹងសួរនូវហេតុណា ចូរសួរចុះ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា កុំ
 ពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ទុក្ខប្បញ្ញា

បរកតំ ទុក្ខន្តិ ។ មា ហោរំ កស្សទាតិ ភកវា
 អវោច ។ កី នុ ខោ ភោ កោតម សយំកតញ្ច
 បរកតញ្ច ទុក្ខន្តិ ។ មា ហោរំ កស្សទាតិ ភកវា
 អវោច ។ កី បន ភោ កោតម អសយំការំ អបរការំ
 អធិច្ចសមុប្បន្នំ ទុក្ខន្តិ ។ មា ហោរំ កស្សទាតិ
 ភកវា អវោច ។ កី នុ ខោ ភោ កោតម នត្តិ
 ទុក្ខន្តិ ។ ន ខោ កស្សប នត្តិ ទុក្ខំ អត្តិ ខោ
 កស្សប ទុក្ខន្តិ ។ តេនហិ ភវំ កោតមោ ទុក្ខំ
 ន ជាតាតិ ន បស្សតីតិ ។ ន ខ្វាហំ កស្សប ទុក្ខំ
 ន ជាតាមិ ន បស្សាមិ ជាតាមិ ខ្វាហំ កស្សប
 ទុក្ខំ បស្សាមិ ខ្វាហំ កស្សប ទុក្ខន្តិ ។ កី
 នុ ខោ ភោ កោតម សយំកតំ ទុក្ខន្តិ ឥតិ
 បុដ្ឋោ សមាដោ មា ហោរំ កស្សទាតិ វទេសិ

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវគ្គ ការសាកសួររកសេចក្តីទុក្ខ

សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យឬ ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប ។ បពិត្រព្រះគោតម ដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេចក្តីទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់អ្នកដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយឥតហេតុ ឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខ មិនមានទេឬ ។ ម្នាលកស្សប សេចក្តីទុក្ខមិនមែនជាមិនមានទេ ម្នាលកស្សប សេចក្តីទុក្ខមានដោយពិត ។ បើដូច្នោះ មានតែព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនស្គាល់មិនឃើញសេចក្តីទុក្ខទេឬ ។ ម្នាលកស្សប តថាគត មិនមែនជាមិនស្គាល់មិនឃើញសេចក្តីទុក្ខទេ ម្នាលកស្សប តថាគតស្គាល់សេចក្តីទុក្ខដោយពិត ម្នាលកស្សប តថាគតឃើញសេចក្តីទុក្ខដោយពិត ។ ចុះកាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងឬអ្វី ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កី បន ភោ កោតម បរកតំ ទុក្ខន្តិ ឥតិ បុដ្ឋោ
សមាណោ មា ហោរំ កស្សទាតិ វទេសិ កី ទុ
ខោ ភោ កោតម សយំកតញ្ច បរកតញ្ច ទុក្ខន្តិ
ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ មា ហោរំ កស្សទាតិ វទេសិ
កី បន ភោ កោតម អសយំការំ អបរការំ
អធិច្ចសមុប្បន្នំ ទុក្ខន្តិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ មា ហោរំ
កស្សទាតិ វទេសិ កី ទុ ខោ ភោ កោតម នត្តិ
ទុក្ខន្តិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ ន ខោ កស្សប នត្តិ
ទុក្ខំ អត្តិ ខោ កស្សប ទុក្ខន្តិ វទេសិ តេនហិ ភរំ
កោតមោ ទុក្ខំ ន ជានាតិ ន បស្សតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ
សមាណោ ន ខ្វាហំ កស្សប ទុក្ខំ ន ជានាមិ ន
បស្សាមិ ជានាមិ ខ្វាហំ កស្សប ទុក្ខំ បស្សាមិ
ខ្វាហំ កស្សប ទុក្ខន្តិ វទេសិ អាចិក្ខតុ ច មេ ភន្តេ
ភកវា ទុក្ខំ ទេសេតុ ច មេ ភន្តេ ភកវា ទុក្ខន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ កស្សប

កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើ ដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផងឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោល យ៉ាងនេះឡើយ កស្សប

កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេចក្តីទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់ បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយឥតហេតុឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោល យ៉ាងនេះឡើយ កស្សប

កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីទុក្ខ មិនមានទេឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលកស្សប សេចក្តីទុក្ខ មិនមែនជាមិនមានទេ ម្នាលកស្សប សេចក្តីទុក្ខមានដោយពិត កាល ដែលខ្ញុំសួរថា បើដូច្នោះ មានតែព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនស្គាល់មិន ឃើញសេចក្តីទុក្ខឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលកស្សប តថាគតមិនមែន ជាមិនស្គាល់ មិនឃើញសេចក្តីទុក្ខទេ ម្នាលកស្សប តថាគតស្គាល់ សេចក្តីទុក្ខដោយពិត ម្នាលកស្សប តថាគតឃើញសេចក្តីទុក្ខដោយពិត

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ ប្រាប់សេចក្តីទុក្ខដល់ ខ្ញុំផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគសំដែងសេចក្តីទុក្ខ ដល់ខ្ញុំផង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ទុក្ខព្យាករណំ

[៥០] សោ កកោតិ សោ បដិសំវេទយតីតិ ខោ
 កស្សប អាទិតោ សតោ សយំកតំ ទុក្ខន្ទិ ឥតិ
 វទំ សស្សតំ ឯតំ បរេតិ ។ អញ្ញោ កកោតិ អញ្ញោ
 បដិសំវេទយតីតិ ខោ កស្សប វេទនាភិត្តន្ទស្ស សតោ
 បរកតំ ទុក្ខន្ទិ ឥតិ វទំ ឧច្ឆេទំ ឯតំ បរេតិ ។ ឯតេ
 តេ កស្សប ឧកោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថាកតោ
 ធម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សដ្ឋារា សដ្ឋារប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្វេវ អសេសវិរាគនិរោ-
 ធា សដ្ឋារនិរោធា សដ្ឋារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា
 ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា
 ហោតីតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត ការព្យាករសេចក្តីទុក្ខ

[៥០] ម្នាលកស្សប កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញខាងដើម ថា គេធ្វើ គេក៏ទទួលផល ដូច្នោះ លទ្ធិថា សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើ ដោយខ្លួនឯង ក៏នឹងមាន បុគ្គលកាលពោលយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ប្រកាន់ នូវសស្សតទិដ្ឋិនុ៎ះ ។ ម្នាលកស្សប កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញ ខាងដើមថា អ្នកដទៃធ្វើ អ្នកឯទៀតទទួលផល ដូច្នោះ បុគ្គលដែល ត្រូវវេទនាគ្របសង្កត់ ក៏នឹងមានលទ្ធិថា សេចក្តីទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើ បុគ្គលកាលពោលយ៉ាងនេះ ឈ្មោះថា ប្រកាន់នូវឧច្ឆេទទិដ្ឋិនុ៎ះ ។ ម្នាល កស្សប តថាគត មិនប្រកាន់នូវទីបំផុតទាំងពីរនុ៎ះឡើយ តែងសំដែង ធម៌ដោយបទកណ្តាលថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជា ជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើត ឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ការរលត់នៃ សង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់ឥតសេសសល់ នៃអវិជ្ជា ការ រលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកង ទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៥១] ឃំ រុត្តេ អចេលោ កស្សទោ ភកវន្តំ
 ឯតទោច អភិក្កន្តំ ភន្តេ អភិក្កន្តំ ភន្តេ សេយ្យ-
 ថាមិ ភន្តេ និក្កុដ្ឋិតំ វា ឧក្កុដ្ឋេយ្យ ។ មេ ។ ចក្កុ-
 មន្តោ រូចានិ ទក្កុដ្ឋិតិ ឯវមេវ ភកវតា អនេកបរិ-
 យាយេន ធម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ ភន្តេ ភកវន្តំ
 សរណំ កច្ឆាមិ ធម្មញ្ញំ ភិក្ខុសង្ឃញ្ញំ លកេយ្យាហំ
 ភន្តេ ភកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ លកេយ្យំ ឧបសម្ប-
 ទន្តិ ។ យោ ខោ កស្សប អញ្ញតិភិយបុព្វោ ឥមស្មី
 ធម្មវិទយេ អាកដ្ឋិតិ បព្វជ្ជំ អាកដ្ឋិតិ ឧបសម្បទំ
 សោ ចត្តាហោ មាសេ បរិវេសតិ ចតុន្តំ មាសានំ
 អច្ចយេន បរិវត្តបរិវាសំ អារទ្ធិចិត្តា ភិក្ខុ អាកដ្ឋ-
 មាណ បញ្ចេន្តិ ឧបសម្បទេន្តិ ភិក្ខុភាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៥១] លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អចេ-
 លកស្សប ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ភ្លឺច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភ្លឺច្បាស់ណាស់ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រៀបដូចបុគ្គលផ្សារឡើង នូវវត្ថុដែលផ្តាច់ ។ បេ ។
 ដោយគិតថា ពួកបុគ្គលមានភ្នែកភ្លឺ នឹងឃើញរូបបាន យ៉ាងណាមិញ
 ធម៌ដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងហើយ ដោយអនេកបរិយាយ
 ក៏យ៉ាងនោះឯង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់នូវព្រះ
 មានព្រះភាគផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីរព្យក បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គសូមបាននូវបព្វជ្ជា សូមបាននូវឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់
 នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់កស្សប បុគ្គល
 ណាធ្លាប់ជាអន្យតិវិយ ប្រាថ្នានូវបព្វជ្ជា ប្រាថ្នានូវឧបសម្បទាក្នុងធម្ម-
 វិន័យនេះ បុគ្គលនោះតែងនៅបរិវាស អស់ ២ ខែសិន លុះបុគ្គលនោះ
 បាននៅបរិវាសកន្លង ២ ខែហើយ ពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រោសប្រាណ
 កាលបើប្រាថ្នា ទើបបំបួស ទើបឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បីភិក្ខុភាពបាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ អចេលកស្សបស្ស ឧបសម្មទាលភនំ

អបិច មយា បុគ្គលវេមត្តតា វិទិតាតិ ។ សចេ ភន្តេ
អញ្ញតិតិយបុព្វា ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អាភដ្ឋន្តា បព្វជ្ជំ
អាភដ្ឋន្តា ឧបសម្មជំ ចត្តាហេ មាសេ បរិវេសន្តិ ចតុន្តំ
មាសានំ អច្ចយេន បរិវត្តបរិវាសេ អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខុ
អាភដ្ឋមាណា បព្វាជេន្តិ ឧបសម្មាទេន្តិ ភិក្ខុភារាយ
អហំ ចត្តារិ វស្សានិ បរិវេសិស្សាមិ ចតុន្តំ វស្សានំ
អច្ចយេន បរិវត្តបរិវាសំ អារទ្ធចិត្តា ភិក្ខុ បព្វាជេន្តុ
ឧបសម្មាទេន្តុ ភិក្ខុភារាយាតិ ។

[៥២] អលត្ត ខោ អចេលោ កស្សចោ

ភកវតោ សន្តិកេ បព្វជ្ជំ អលត្ត ឧបសម្មជំ ។
អចិរូបសម្មន្តោ ច បនាយស្នា កស្សចោ ឯកោ
រូបកដ្ឋោ អប្បមត្តោ អាតាបិ បហិតត្តោ វិហារន្តោ
នចិរស្សេវ យស្សត្តាយ កុលបុត្តា សម្មទេវ អការស្នា
អនការិយំ បព្វជ្ជន្តិ តទនុត្តរំ ព្រហ្មចរិយបរិយោ-

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវគ្គ អចេលកស្សបបានឧបសម្បទា

ម្យ៉ាងទៀត តថាគតបានដឹងច្បាស់នូវការផ្សេង នៃបុគ្គលដែលគួរនៅបរិវាសនិងមិនគួរនៅបរិវាស ។ អចេលកស្សបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បើបុគ្គលទាំងឡាយធ្លាប់ជាអនុតិរិយ ប្រាថ្នានូវបព្វជ្ជា ប្រាថ្នានូវឧបសម្បទា ក្នុងធម្មវិន័យនេះ តែងនៅបរិវាសអស់ ២ ខែសិន លុះបុគ្គលនោះបាននៅបរិវាសកន្លង ២ ខែហើយ ពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រោសប្រាណ កាលបើប្រាថ្នា ទើបបំបួស ទើបឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បីភិក្ខុភាពបាន ឯខ្ញុំព្រះអង្គនឹងហ៊ាននៅបរិវាសអស់ ២ ឆ្នាំ លុះខ្ញុំព្រះអង្គបាននៅបរិវាសកន្លង ២ ឆ្នាំហើយ សូមពួកភិក្ខុដែលមានចិត្តប្រោសប្រាណ បំបួស ឲ្យឧបសម្បទា ដើម្បីភិក្ខុភាពឲ្យទាន ។

[៥២] អចេលកស្សប ក៏បានបព្វជ្ជា បានឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃព្រះមានព្រះភាគ ។ លុះកស្សបមានអាយុ បានឧបសម្បទាហើយ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ចៀសចេញទៅតែម្នាក់ឯង ជាអ្នកមិនប្រមាទ មានព្យាយាមជាគ្រឿងកម្ដៅនូវកិលេស មានចិត្តស្អប់ (ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន) កុលបុត្តទាំងឡាយចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្លូវដោយប្រពៃ ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរធម៌ណា មិនយូរប៉ុន្មាន លោកក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវអនុត្តរធម៌ ដែលជាទីបំផុតនៃព្រហ្មចរិយធម៌នោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សានំ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា

ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

កតំ ករណីយំ ជាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ អព្ពញ្ញាសិ ។

អញ្ញតោ ច បនាយស្នា កស្សទោ អហតំ អ-

ហោសីតិ ។ សត្តមំ ។

[៥៣] សារត្តិយំ វិហារតិ... អថខោ តិម្ហរុក្ខោ

បរិព្វាជកោ យេន ភក្កា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា

ភក្កតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កមំ សារាណី-

យំ វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ដោយប្រាជ្ញាជំនុំគ្នាដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ហើយក៏បានដឹងច្បាស់ថា
 ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបាននៅ
 រួចហើយ សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ច
 ដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។
 បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ ព្រះកស្សបមានអាយុ ក៏រាប់ថាជាព្រះ
 អរហន្តមួយអង្គដែរ ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

[៥៣] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... គ្រានោះ បរិញ្ញាជក
 ឈ្មោះតិម្ករុក្ខ ចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
 ធ្វើសេចក្តីរីករាយជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរ
 រីករាយ និងពាក្យដែលគួររព្វកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ទុក្ខប្បញ្ញា

[៥៤] ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ តិម្ហុក្ខោ ប-
 រិព្វាជកោ ភកវន្តំ ឯតទរោច កី នុ ខោ កោតម
 សយំកតំ សុខទុក្ខន្តិ ។ មា ហោរំ តិម្ហុក្ខាតិ ភកវា
 អរោច ។ កី បន កោ កោតម បរកតំ សុខទុក្ខន្តិ ។
 មា ហោរំ តិម្ហុក្ខាតិ ភកវា អរោច ។ កី នុ ខោ
 កោ កោតម សយំកតញ្ច បរកតញ្ច សុខទុក្ខន្តិ ។
 មា ហោរំ តិម្ហុក្ខាតិ ភកវា អរោច ។ កី បន
 កោ កោតម អសយំការំ អបរការំ អទិច្ចសមុប្បន្នំ
 សុខទុក្ខន្តិ ។ មា ហោរំ តិម្ហុក្ខាតិ ភកវា អរោច ។
 កី នុ ខោ កោ កោតម នត្តិ សុខទុក្ខន្តិ ។ ន ខោ
 តិម្ហុក្ខំ នត្តិ សុខទុក្ខំ អត្តិ ខោ តិម្ហុក្ខំ សុខទុក្ខន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវគ្គ ការសាកសួររកសេចក្តីទុក្ខ

[៥៤] លុះតិម្ករុក្ខ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំសួរ
 ព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីសុខ
 និងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
 តបថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ តិម្ករុក្ខ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 បើដូច្នោះ សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យឬ ។ ព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ តិម្ករុក្ខ ។ បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គល
 ដទៃធ្វើឲ្យផង ឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះ
 ឡើយ តិម្ករុក្ខ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេចក្តីសុខ
 និងទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ
 គឺកើតឡើងដោយឥតហេតុទេ ឬអ្វី ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា កុំ
 ពោលយ៉ាងនេះឡើយ តិម្ករុក្ខ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តី
 សុខនិងទុក្ខ មិនមានទេឬ ។ ម្នាលតិម្ករុក្ខ សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ មិនមែន
 ជាមិនមានទេ ម្នាលតិម្ករុក្ខ សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ មានដោយពិត ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តេនហិ ភវំ កោតមោ សុខទុក្ខំ ន ជានាតិ ន
 បស្សតីតិ ។ ន ខ្វាហំ តិម្ហុក្ខំ សុខទុក្ខំ ន
 ជានាមិ ន បស្សាមិ ជានាមិ ខ្វាហំ តិម្ហុក្ខំ សុខទុក្ខំ
 បស្សាមិ ខ្វាហំ តិម្ហុក្ខំ សុខទុក្ខន្តិ ។ កី នុ ខោ
 កោ កោតម សយំកតំ សុខទុក្ខន្តិ ឥតិ បុដ្ឋោ
 សមាណោ មា ហោវំ តិម្ហុក្ខាតិ វេសិ កី បន កោ
 កោតម បរកតំ សុខទុក្ខន្តិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ មា
 ហោវំ តិម្ហុក្ខាតិ វេសិ កី នុ ខោ កោ កោតម
 សយំកតញ្ច បរកតញ្ច សុខទុក្ខន្តិ ឥតិ បុដ្ឋោ
 សមាណោ មា ហោវំ តិម្ហុក្ខាតិ វេសិ កី បន
 កោ កោតម អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ
 សុខទុក្ខន្តិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ មា ហោវំ តិម្ហុក្ខាតិ
 វេសិ កី នុ ខោ កោ កោតម នត្តិ សុខទុក្ខន្តិ
 ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ ន ខោ តិម្ហុក្ខំ នត្តិ
 សុខទុក្ខំ អត្តិ ខោ តិម្ហុក្ខំ សុខទុក្ខន្តិ វេសិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បើដូច្នោះ មានតែព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនស្គាល់ មិនឃើញសេចក្តីសុខ
និងទុក្ខទេ ។ ម្នាលតិម្ករក្ខ តថាគតមិនមែនមិនស្គាល់មិនឃើញសេច-
ក្តីសុខនិងទុក្ខទេ ម្នាលតិម្ករក្ខ តថាគតស្គាល់សេចក្តីសុខនិងទុក្ខដោយ
ពិត ម្នាលតិម្ករក្ខ តថាគតឃើញសេចក្តីសុខនិងទុក្ខដោយពិត ។ ចុះ
កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ គឺ
បុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងឬអ្វី ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ
តិម្ករក្ខ កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេច-
ក្តីសុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះ
ឡើយ តិម្ករក្ខ កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តី
សុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ឬអ្វី ព្រះ
អង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ តិម្ករក្ខ កាលដែលខ្ញុំសួរថា
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បើដូច្នោះ សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ មិនមែនជា
អំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយ
ឥតហេតុទេឬអ្វី ព្រះអង្គត្រាស់ថា កុំពោលយ៉ាងនេះឡើយ តិម្ករក្ខ
កាលដែលខ្ញុំសួរថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ មិន
មានទេឬ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្នាលតិម្ករក្ខ សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ មិន
មែនជាមិនមានទេ ម្នាលតិម្ករក្ខ សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ មានដោយពិត

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ទុក្ខព្យាករណំ

តេនហិ ភវំ កោតមោ សុខទុក្ខំ ន ជាតតិ ន
 បស្សតីតិ ឥតិ បុដ្ឋោ សមាណោ ន ខ្វាហំ តិម្ហុក្ខ
 សុខទុក្ខំ ន ជាតមិ ន បស្សមិ ជាតមិ ខ្វាហំ
 តិម្ហុក្ខ សុខទុក្ខំ បស្សមិ ខ្វាហំ តិម្ហុក្ខ សុខ-
 ទុក្ខន្តិ វេសិ អាចិក្ខតុ ច មេ ភវំ កោតមោ
 សុខទុក្ខំ ទេសេតុ ច មេ ភវំ កោតមោ សុខទុក្ខន្តិ ។

[៥៥] សា វេទនា សោ វេទយតីតិ ខោ តិម្ហុក្ខ
 អាទិតោ សតោ សយំកតំ សុខទុក្ខន្តិ ឯវញ្ចាហំ ន
 វនាមិ ។ អញ្ញា វេទនា អញ្ញា វេទយតីតិ ខោ តិម្ហុក្ខ
 វេទនាភិក្ខុន្តស្ស សតោ បរកតំ សុខទុក្ខន្តិ ឯវញ្ចាហំ
 ន វនាមិ ។ ឯតេ តេ តិម្ហុក្ខ ឧកោ អន្តេ អនុបកម្ម
 មជ្ឈេន តថាកតោ ធម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចុយា
 សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចុយា វិញ្ញាណំ ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស
 កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។
 អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិរាគនិរោធា សង្ខារនិរោធា

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត ការព្យាករសេចក្តីទុក្ខ

កាលដែលខ្ញុំសួរថា បើដូច្នោះ មានតែព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនស្គាល់ មិនឃើញសេចក្តីសុខនិងទុក្ខទេ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់តិម្ករុក្ខ តថាគត មិនមែនជាមិនស្គាល់មិនឃើញសេចក្តីសុខនិងទុក្ខទេ ម្ចាស់តិម្ករុក្ខ តថា- គតស្គាល់សេចក្តីសុខនិងទុក្ខដោយពិត ម្ចាស់តិម្ករុក្ខ តថាគតឃើញ សេចក្តីសុខនិងទុក្ខដោយពិត សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រាប់សេចក្តី សុខនិងទុក្ខដល់ខ្ញុំព្រះអង្គផង សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សំដែងសេចក្តី សុខនិងទុក្ខដល់ខ្ញុំព្រះអង្គផង ។

[៥៥] ម្ចាស់តិម្ករុក្ខ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញខាងដើមជា វេទនានោះ ក៏គឺអ្នកនោះទទួល ដូច្នោះ លទ្ធិថា សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ គឺ បុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ក៏នឹងមាន ឯតថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ម្ចាស់តិម្ករុក្ខ កាលបើមានសេចក្តីយល់ឃើញខាងដើមថា វេទនាដទៃ អ្នកដទៃទទួល ដូច្នោះ បុគ្គលដែលត្រូវវេទនាគ្របសង្កត់ ក៏នឹងមានលទ្ធិថា សេចក្តីសុខនិងទុក្ខ គឺអ្នកដទៃធ្វើឲ្យ ឯតថាគតមិនពោលយ៉ាងនេះទេ ។ ម្ចាស់តិម្ករុក្ខ តថាគតមិនប្រកាន់នូវទីបំផុតទាំងពីរនុ៎ះឡើយ តែងសំដែងធម៌ ដោយបទកណ្តាលថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមានព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកង ទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាស

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ ។ បេ ។ វាមេតស្ស
កោវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតីតិ ។

[៥៦] វាវំ វុត្តេ តិម្ហុក្ខោ បរិព្វាជកោ ភកវន្តំ
ឯតទរោច អភិក្កន្តំ ភោ កោតម អភិក្កន្តំ ភោ
កោតម ។ បេ ។ ឯសាហំ ភន្តេ ភវន្តំ កោតមំ សរណំ
កច្ឆាមិ ធម្មញ្ច ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ ភវំ
កោតមោ ធារេតុ អជ្ជតក្កេ ចារុណុបេតំ សរណាជ្ជតន្តិ ។
អជ្ជមំ ។

[៥៧] សារត្តិយំ វិហារតិ... អវិជ្ជាជីវរណាស្ស ភិក្ខុវេ
ពាលស្ស តណ្ហាយ សំយុត្តស្ស វាមយំ កាយោ
សមុទាគតោ ឥតិ អយញ្ចេវ កាយោ ពហិទ្ធា ច
នាមរូបំ ឥត្តេតំ ទ្វយំ ទ្វយំ បដិច្ច ផស្សោ
សឡេវាយតនាទិ យេហិ ផុដ្ឋោ ពាលោ សុខទុក្ខំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នឹងការរលត់ឥតសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការ
រលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមាន
យ៉ាងនេះ ។

[៥៦] លុះព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ តិម្ពរុក្ខ-
បរិញ្ញាជក ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ភ្លឺច្បាស់ណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្លឺច្បាស់ណាស់
។ បេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់នូវព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីរព្វក សូមព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជាឧបាសក ដល់នូវសរណគមន៍
ស្មើដោយជីវិត តាំងអំពីថ្ងៃនេះរៀងទៅ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

[៥៧] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល
ពាល ដែលមានអវិជ្ជាជាគ្រឿងរារាំង ដែលប្រកបដោយតណ្ហា រមែង
មានកាយគឺបដិសន្ធិនេះ កើតឡើងយ៉ាងនេះឯង^(១) ដ្បិត ផស្សៈ រមែង
កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យនូវធម៌ជាត្ន ។ នឹងគ្នានុ៎ះ យ៉ាងនេះ គឺកាយនេះ
ផង^(២) នាមរូបខាងក្រៅផង^(៣) បុគ្គលពាលដែលផស្សៈយតនៈ^(៤) ទាំង ៦

១ អដ្ឋកថាចារ្យ លោកពន្យល់ថា កាយកើតឡើងដោយសារអវិជ្ជានិងតណ្ហា ។ ២ បានខាង
កាយមានវិញ្ញាណរបស់ខ្លួនឯង ។ ៣ បានខាងកាយមានវិញ្ញាណរបស់អ្នកដទៃ ។ ៤ សំដៅ
យកអាយតនៈ ៦ ទាំងខាងក្នុងទាំងខាងក្រៅ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ ពាលបណ្ឌិតនានត្ថំ

បដិសំវេទយតិ ឯតេសំ វា អញ្ញតវេន ។ អវិជ្ជាជីវ-
 រណាស្ស ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតស្ស តណ្ហាយ សំយុត្តស្ស
 ឯវមយំ កាយោ សមុទាគតោ ឥតិ អយញ្ជេវ កាយោ
 ពហិទ្ធា ច ធាមរូបំ ឥត្តតំ ទ្វយំ ទ្វយំ បដិច្ច
 ជស្សោ សន្នេវាយតនាទិ យេហិ ធុដ្ឋោ បណ្ឌិតោ
 សុខទុក្ខំ បដិសំវេទយតិ ឯតេសំ វា អញ្ញតវេន ។

[៥៨] តត្រិ ភិក្ខុវេ កោ វិសេសោ កោ អធិប្បាយ-
 សោ កិច្ចាណករណំ បណ្ឌិតស្ស ពាលេនាតិ ។ ភកវម្ភ-
 លកា ឆោ ភន្តេ ធម្មា ភកវនេត្តិកា ភកវបដិស្សរណា
 សាធុ វត មេ ភន្តេ ភកវន្តំយេវ បដិភាតុ ឯតស្ស
 ភាសិតស្ស អត្តោ ភកវតោ សុត្វា ភិក្ខុ ធាវស្សន្តីតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវគ្គ សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃពាលនិងបណ្ឌិត

ឬក៏ បណ្ឌិតផស្សាយតនៈទាំងនោះ ណាមួយ ពាល់ត្រូវហើយ រមែង ទទួលនូវសុខនិងទុក្ខ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិត ដែល មានអវិជ្ជាជាគ្រឿងរារាំង ដែលប្រកបដោយតណ្ហា រមែងមានកាយនេះ កើតឡើងយ៉ាងនេះឯង ដ្បិត ផស្សៈរមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ នូវធម៌ជាតូ ។ នឹងគ្នានុ៎ះ គឺកាយនេះផង នាមរូបខាងក្រៅផង បុគ្គលជាបណ្ឌិត ដែលផស្សាយតនៈទាំង ៦ ឬក៏ បណ្ឌិតផស្សាយតនៈ ទាំងនុ៎ះ ណាមួយ ពាល់ត្រូវហើយ រមែងទទួលនូវសុខនិងទុក្ខ ។

[៥៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងដំណើរនោះ បណ្ឌិតនិង ពាល តើមានសេចក្តីវិសេសដូចម្តេច មានសេចក្តីអធិប្បាយដូចម្តេច មានសេចក្តីផ្សេងគ្នាដូចម្តេច ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបបង្គំទូលតបថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយ (នេះ) មានព្រះមានព្រះភាគជា ឫសគល់ មានព្រះមានព្រះភាគ ជាអ្នកណែនាំ មានព្រះមានព្រះ ភាគជាទីពឹង របស់យើងខ្ញុំ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំសូមអង្វរ សូមព្រះមានព្រះភាគ បំភ្លឺនូវសេចក្តីនៃភាសិតនុ៎ះ ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គឲ្យទាន ភិក្ខុទាំងឡាយ បានស្តាប់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងចងចាំទុក ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តេនហិ ភិក្ខុវេ សុណាថ សាធុកំ មនសិករោថ
កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ
បច្ចុស្សោសុំ ។

[៥៩] ភកវា ឯតទរោថ យាយ ច ភិក្ខុវេ
អវិជ្ជាយ និរុត្តស្ស ពាលស្ស យាយ ច តណ្ហាយ
សំយុត្តស្ស អយំ កាយោ សមុទាគតោ សា ចេវ
អវិជ្ជា ពាលស្ស អប្បហីនា សា ច តណ្ហា អបរិក្ខិ-
ណា តំ កិស្ស ហេតុ ន ហិ ភិក្ខុវេ ពាលោ អចរិ
ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ តស្មា ពាលោ កា-
យស្ស ភេទា កាយូបតោ ហោតិ សោ កាយូបតោ
សមាទោ ន បរិមុច្ចតិ ជាតិយា ជរាយ មរណេ-
ន សោកេហិ បរិទេវហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ
ឧទាយាសេហិ ន បរិមុច្ចតិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។
យាយ ច ភិក្ខុវេ អវិជ្ជាយ និរុត្តស្ស បណ្ឌិតស្ស
យាយ ច តណ្ហាយ សំយុត្តស្ស អយំ កាយោ
សមុទាគតោ សា ចេវ អវិជ្ជា បណ្ឌិតស្ស បហីនា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងចាំស្តាប់ ចូរធ្វើទុក្ខ ក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះទទួល ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[៥៧] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលពាល ដែលអវិជ្ជាណាបិទបាំងទុកផង ដែលតណ្ហាណាប្រកបទុក ផង ទើបកាយនេះកើតឡើង បុគ្គលពាលមិនបានលះបង់អវិជ្ជានោះផង មិនទាន់អស់តណ្ហានោះផង ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុដូចម្តេច ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា បុគ្គលពាល មិនបានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ដើម្បីការអស់នៃទុក្ខដោយប្រពៃទេ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលពាល លុះ បែកឆ្ងាយរាងកាយទៅហើយ ក៏ចូលទៅចាប់បដិសន្ធិកាយ (ផ្សេងទៀត) កាលបុគ្គលពាលនោះ ចូលទៅចាប់បដិសន្ធិកាយ (ផ្សេងទៀត) រមែង មិនរួចស្រឡះ ចាកជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយលំបាកចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តថាគតពោល ថាបុគ្គលពាលនោះ មិនរួចស្រឡះចាកវដ្តទុក្ខឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលជាបណ្ឌិត ដែលអវិជ្ជាណាបិទបាំងទុកផង ដែលតណ្ហាណាប្រកប ទុកផង ទើបកាយនេះកើតឡើង តែបុគ្គលជាបណ្ឌិត បានលះបង់អវិជ្ជានោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ បដិច្ចសមុប្បាទោ

សា ច តណ្ហា បរិក្ខិណា តំ កិស្ស ហេតុ អចរិ
 ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតោ ព្រហ្មចរិយំ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ
 តស្មា បណ្ឌិតោ កាយស្ស ភេទា ន កាយ្យបកោ
 ហោតិ សោ អកាយ្យបកោ សមាដោ បរិមុច្ចតិ
 ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ
 ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧទាយាសេហិ បរិមុច្ចតិ
 ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ វិសេសោ
 អយំ អធិប្បាយសោ^(១) ឥទន្ទាណករណំ បណ្ឌិតស្ស
 ពាលេន យទិទំ ព្រហ្មចរិយវាសោតិ ។ នវមំ ។

[៦០] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... បដិច្ចសមុប្បាទញ្ច វោ
 ភិក្ខុវេ ទេសេស្សាមិ បដិច្ចសមុប្បន្នេ ច ធម្មេ តំ
 សុណាថ សាធុកំ មនសិករោថ កាសិស្សាមីតិ ។
 ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

១ ឱ. ម. អធិប្បាយោ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវគ្គ បដិច្ចសមុប្បាទធម៌

ចេញផង ធ្វើឲ្យអស់តណ្ហានោះផង ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុដូចម្តេច
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះបណ្ឌិតបានប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ដើម្បី
 ការអស់នៃទុក្ខដោយប្រពៃ ព្រោះហេតុនោះ បណ្ឌិត លុះបែកធ្លាយ
 រាងកាយទៅហើយ មិនចូលទៅចាប់បដិសន្ធិកាយទៀតឡើយ កាល
 បណ្ឌិតនោះ មិនបានចូលទៅចាប់បដិសន្ធិកាយទៀត រមែងរួចស្រឡះ
 ចាកជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាក
 កាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត តថាគតពោលថា
 បណ្ឌិតនោះ រមែងរួចស្រឡះចាកវដ្តទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ការប្រព្រឹត្តមគ្គព្រហ្មចរិយៈណា នេះឯង ជាសេចក្តីវិសេស នេះឯង ជា
 សេចក្តីអធិប្បាយ នេះឯងជាសេចក្តីផ្សេងគ្នា នៃបណ្ឌិតនិងពាល ។
 ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

[៦០] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគតនឹងសំដែងនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ផង^(១) នូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌^(២)
 ផង ដល់អ្នកទាំងឡាយ ចូរអ្នកទាំងឡាយប្រុងស្តាប់នូវសេចក្តីនោះ ចូរ
 យកចិត្តទុកដាក់ដោយប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំង
 នោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

១ ការកើតឡើងនៃហេតុព្រោះអាស្រ័យគ្នា ក្នុងទីនេះសំដៅយកបច្ច័យមានអវិជ្ជាជាដើម ។
 ២ សភាវធម៌ដែលកើតឡើងហើយ ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៦១] ភគវា ឯតទរោច កតមោ ច ភិក្ខុវេ
 បដិច្ចសមុប្បាទោ ជាតិប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ឧប្បា-
 នា វា តថាគតានំ អនុប្បាទា វា តថាគតានំ បិតា វ
 សា ធាតុ ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា ឥទប្បច្ចយតា តំ
 តថាគតោ អភិសម្មជ្ឈតិ អភិសមេតិ អភិសម្មជ្ឈិត្វា
 អភិសមេត្វា អាចិក្ខតិ ទេសេតិ បញ្ញាបេតិ បដ្ឋបេតិ
 វិវេតិ វិភជតិ ឧត្តានីករោតិ បស្សថាតិ ចាហា ។
 ជាតិប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ បេ ។ កវប្បច្ចយា
 ភិក្ខុវេ ជាតិ... ឧបាទានប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ភវោ...
 តណ្ហាបច្ចយា ភិក្ខុវេ ឧបាទានំ... វេទនាបច្ចយា
 ភិក្ខុវេ តណ្ហា... ធម្មប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ វេទនា...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៦១] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ ដូច្នោះថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរាមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ព្រះតថាគតកើតឡើងក្តី ព្រះតថាគតមិនទាន់កើតឡើងក្តី ធាតុ^(១)នោះ ធម្មដ្ឋិតិ^(២)នោះ ធម្មនិយាម^(៣)នោះ ឥទ្ធប្បច្ច័យ^(៤)នោះ តែងបិតនៅជាធម្មតា តថាគត ត្រាស់ដឹងយល់ច្បាស់នូវបច្ច័យនោះ លុះត្រាស់ដឹង យល់ច្បាស់ហើយ ទើបប្រាប់សំដែង ពន្យល់ តែងតាំងបើកបង្ហាញ ចែករលែក ធ្វើឲ្យរាក់ហើយប្រាប់ថែមថា អ្នកទាំងឡាយ ចូរមើលចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរាមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភពកើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈ

១ សភាពនៃធម៌ដែលជាតួបច្ច័យ ហៅថា ធាតុ ។ ២ ធម៌កើតឡើងអំពីបច្ច័យ អាស្រ័យគ្នាហើយបិតនៅ ហៅថា ធម្មដ្ឋិតិ ។ ៣ បច្ច័យដែលកំណត់នូវធម៌ ហៅថា ធម្មនិយាម ។ ៤ បច្ច័យនៃធម៌មានជរាមរណៈ ជាដើមនេះ ហៅថា ឥទ្ធប្បច្ច័យ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ បដិច្ចសមុប្បាទោ

សន្យាយតនប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ ផស្សោ... ធាមរូបប្បច្ច-
 យា ភិក្ខុវេ សន្យាយតនំ... វិញ្ញាណប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ
 ធាមរូបំ... សន្និទ្ធាប្បច្ចយា ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ... អវិជ្ជា-
 បច្ចយា ភិក្ខុវេ សន្និទ្ធា ឧបាទា វា តថាគតានំ
 អនុបាទា វា តថាគតានំ បិតា វ សា ជាតុ
 ធម្មដ្ឋិតតា ធម្មនិយាមតា ឥនប្បច្ចយតា តំ តថាគតោ
 អភិសម្ពុជ្ឈតិ អភិសមេតិ អភិសម្ពុជ្ឈិត្វា អភិសមេត្វា
 អាចិក្ខុតិ ទេសេតិ បញ្ញាបេតិ បដ្ឋបេតិ វិវេតិ វិភជតិ
 ឧត្តានីករោតិ បស្សថាតិ ចាហា ។ អវិជ្ជាបច្ចយា
 ភិក្ខុវេ សន្និទ្ធា ។ ឥតិ ខោ ភិក្ខុវេ យា តត្រ
 តថតា អវិតថតា អនញ្ញថតា ឥនប្បច្ចយតា អយំ
 រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បាទោ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត បដិច្ចសមុប្បាទធម៌

ជាបច្ច័យ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈ
 ជាបច្ច័យ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាម-
 រូបជាបច្ច័យ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណ
 ជាបច្ច័យ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារ
 ជាបច្ច័យ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ព្រះតថាគតកើតឡើងក្តី ព្រះតថាគតមិនទាន់កើតឡើង
 ក្តី ធាតុនោះ ធម្មដ្ឋិតិនោះ ធម្មនិយាមនោះ ឥទ្ធប្បច្ច័យនោះ តែងបិត
 នៅជាធម្មតា តថាគត ត្រាស់ដឹង យល់ច្បាស់ នូវបច្ច័យនោះ លុះ
 ត្រាស់ដឹង យល់ច្បាស់ហើយ ទើបប្រាប់ សំដែង ពន្យល់ តែងតាំង
 បើកបង្ហាញ ចែករំលែក ធ្វើឲ្យរាក់ ហើយប្រាប់ថែមថា អ្នកទាំងឡាយ
 ចូរមើលចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះ
 អវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតណា ជារបស់ពិត
 ទៀងទាត់ មិនប្រែប្រួល មានសភាវៈនេះជាបច្ច័យ ក្នុងធម៌នោះ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថាបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ដោយប្រការដូច្នោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៦២] កតមេ ច ភិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បន្នា ធម្មា
 ជរាមរណំ ភិក្ខុវេ អនិច្ចំ សង្ខតំ បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខយ-
 ធម្មំ វេយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មំ ។ ជាតិ ភិក្ខុវេ
 អនិច្ចា សង្ខតា បដិច្ចសមុប្បន្នា ខយធម្មា វេយធម្មា
 វិរាគធម្មា និរោធធម្មា ។ ករោ ភិក្ខុវេ អនិច្ចោ
 សង្ខតោ បដិច្ចសមុប្បន្នោ ខយធម្មោ វេយធម្មោ វិរាគ-
 ធម្មោ និរោធធម្មោ ។ ឧបាទានំ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ តណ្ហា
 ភិក្ខុវេ ... វេទនា ភិក្ខុវេ ... ផស្ស្តា ភិក្ខុវេ ... សឡាយ-
 តនំ ភិក្ខុវេ ... នាមរូបំ ភិក្ខុវេ ... វិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ ...
 សង្ខារា ភិក្ខុវេ ... អវិជ្ជា ភិក្ខុវេ អនិច្ចា សង្ខតា បដិ-
 ច្ចសមុប្បន្នា ខយធម្មា វេយធម្មា វិរាគធម្មា និរោធម-
 ធម្មា ។ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ បដិច្ចសមុប្បន្នា ធម្មា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរាមរណៈ មិនទៀង ជាធម្មជាតិដែល បច្ច័យប្រជុំតាក់តែង កើតព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យ ជាធម្មជាតិដែលអស់ជា ធម្មតា សូន្យជាធម្មតា វិនាសជាធម្មតា រលត់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុ ទាំងឡាយ ជាតិ មិនទៀង ជាធម្មជាតិដែលបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង កើត ព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យ ជាធម្មជាតិដែលអស់ជាធម្មតា សូន្យជាធម្មតា វិនាសជាធម្មតា រលត់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព មិនទៀង ជាសភាវៈដែលបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង កើតព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យ ជាសភាវៈ តែងអស់ជាធម្មតា សូន្យជាធម្មតា វិនាសជាធម្មតា រលត់ជាធម្មតា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទាន ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហា ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្សៈ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សឡាយតនៈ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាម- រូប ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អវិជ្ជា មិនទៀង ជាធម្មជាតិ ដែលបច្ច័យប្រជុំតាក់តែង កើតព្រោះអាស្រ័យបច្ច័យ ជាធម្មជាតិដែល អស់ជាធម្មតា សូន្យជាធម្មតា វិនាសជាធម្មតា រលត់ជាធម្មតា ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ទាំងនេះហៅថា បដិច្ចសមុប្បន្នធម៌ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ សុទិដ្ឋភារោ

[៦៣] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស អយព្វ
 បដិច្ចសមុប្បាទោ ឥមេ ច បដិច្ចសមុប្បន្នា ធម្មា
 យថាក្ខតំ សមុប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋា ហោន្តិ សោ វ បុព្វន្តំ
 វា ឧបទាវិស្សតិ^(១) អហោសី នុ ខ្វាហំ អតីតមទ្ធានំ
 ននុ ខោ អហោសី អតីតមទ្ធានំ កី នុ ខោ អហោសី
 អតីតមទ្ធានំ កចំ នុ ខោ អហោសី អតីតមទ្ធានំ
 កី ហុត្វា កី អហោសី នុ ខ្វាហំ អតីតមទ្ធា-
 នន្តិ អបរន្តំ វា ឧបទាវិស្សតិ ភវិស្សាមិ នុ ខ្វាហំ
 អនាគតមទ្ធានំ ននុ ខោ ភវិស្សាមិ អនាគតមទ្ធានំ
 កី នុ ខោ ភវិស្សាមិ អនាគតមទ្ធានំ កចំ នុ ខោ
 ភវិស្សាមិ អនាគតមទ្ធានំ កី ហុត្វា កី ភវិស្សាមិ នុ
 ខ្វាហំ អនាគតមទ្ធានន្តិ ឯតហិ វា បច្ចុប្បន្នំ អទ្ធានំ
 អជ្ឈត្តំ កចំកថី ភវិស្សតិ អហំ នុ ខោស្មិ ទោ នុ
 ខោស្មិ កី នុ ខោស្មិ កចំ នុ ខោស្មិ អយំ នុ
 ខោ សត្តោ កុតោ អាតតោ សោ កុហិ កាមិ
 ភវិស្សតីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ តំ កិស្ស ហេតុ

១ ឱ. ម. បដិទាវិស្សតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវត្ត ភាពនៃធម៌ដែលព្រះអរិយៈបានឃើញច្បាស់

[៦៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណា អរិយសាវ័កបានឃើញ
នូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌នេះផង នូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌នេះផង ដោយប្រពៃ
ដោយប្រាជ្ញាជំនុំត្រួតតាមពិត អរិយសាវ័កនោះ នឹងពិចារណារកទីបំផុត
ខាងដើម គឺខន្ធក្នុងអតីតកាលថា អាត្មាអញបានកើតហើយក្នុងអតីតកាល
ដែរឬហ្ន៎ អាត្មាអញមិនបានកើតក្នុងអតីតកាលទេឬហ្ន៎ អាត្មាអញបាន
កើតហើយក្នុងអតីតកាល ដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញបានកើតហើយក្នុង
អតីតកាល ដោយប្រការដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញកើតជាអ្វី ហើយបានកើត
ជាអ្វី ក្នុងអតីតកាលហ្ន៎ ដូច្នោះក្តី ពិចារណារកនូវទីបំផុតខាងចុង គឺខន្ធ
ក្នុងអនាគតកាលថា អាត្មាអញនឹងកើតក្នុងអនាគតកាលដែរឬហ្ន៎ អាត្មា
អញនឹងមិនកើតក្នុងអនាគតកាលទេឬហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងកើតក្នុងអនាគត-
កាលដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងកើតក្នុងអនាគតកាល ដោយប្រការដូច
ម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញនឹងកើតជាអ្វី ហើយកើតជាអ្វី ទៅក្នុងអនាគតកាល
ហ្ន៎ ដូច្នោះក្តី នឹងមានសេចក្តីជឿជឿច្បាស់ ចំពោះខន្ធខាងក្នុង (ខន្ធរបស់
ខ្លួន) ក្នុងបច្ចុប្បន្នកាលឥឡូវនេះថា អាត្មាអញមានដែរឬហ្ន៎ អាត្មាអញ
មិនមានទេឬហ្ន៎ អាត្មាអញមានដូចម្តេចហ្ន៎ អាត្មាអញមានដោយប្រការ
ដូចម្តេចទៅហ្ន៎ សត្វនេះមកពីណាហ្ន៎ សត្វនោះនឹងទៅកើតក្នុងទីណា
ហ្ន៎ ដូច្នោះក្តី ហេតុនេះរមែងមិនមានឡើយ ដំណើរនោះ តើព្រោះហេតុ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តថា ហិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកស្ស អយញ្ច បដិច្ច-
សមុប្បាទោ ឥមេ ច បដិច្ចសមុប្បន្នា ធម្មា យថាក្ខតំ
សមុប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋាតិ ។ ទសមំ ។

អាហារវគ្គោ ទុតិយោ ។

តស្ស ឧទ្ធានំ

អាហារដក្កនញ្ជោវ

ទ្វេ ច សមណព្រាហ្មណា

កច្ចានកោត្តំ ធម្មកមិកំ

អចេលំ តិម្ហុក្ខេន ច

ពាលបណ្ឌិតញ្ជោវ^(១)

ទសមោ បច្ចយេន ចាតិ ។

១ ឱ. ម. ពាលេន បណ្ឌិតោ ចេវ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ដូចម្តេច ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ព្រះអរិយសាវ័កបានឃើញ
នូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌នេះផង នូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌នេះផង ដោយប្រពៃ
ដោយប្រាជ្ញាជំនុំត្រួតតាមពិត ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ អាហារវគ្គ ទី ២ ។

បញ្ជីនៃអាហារវគ្គនោះ គឺ

- និយាយអំពីអាហារ ១ អំពីមោលិយផគ្គុន ១ អំពីសមណៈ
- និងព្រាហ្មណ៍ ២ លើក អំពីកង្វាន់គោត្រ ១ អំពីធម្មកបិក ១
- អំពីអចេលកស្សប ១ អំពីតិម្ករុក្ខបរិញ្ញាជក ១ អំពីពាល
- និងបណ្ឌិត ១ អំពីបច្ច័យ ១ ត្រូវជា ១០ ។

ទេសពលវគ្គោ

[៦៤] សារត្តិយំ វិហារតិ ... ទេសពលសមដ្ឋាកតោ
 ភិក្ខុវេ តថាកតោ ចតុហិ ច វេសារដ្ឋេហិ សមដ្ឋាក-
 តោ អាសកណ្ណានំ បដិជាណតិ បរិសាសុ សីហនានំ
 នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បរត្តេតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស
 សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្តដ្ឋមោ ឥតិ វេទនា
 ឥតិ វេទនាយ សមុទយោ ឥតិ វេទនាយ អត្តដ្ឋមោ
 ឥតិ សញ្ញា ឥតិ សញ្ញាយ សមុទយោ ឥតិ សញ្ញាយ
 អត្តដ្ឋមោ ឥតិ សដ្ឋារា ឥតិ សដ្ឋារានំ សមុទយោ
 ឥតិ សដ្ឋារានំ អត្តដ្ឋមោ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញា-
 ណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្តដ្ឋមោ
 ឥតិ ឥមស្មី សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ
 ឧប្បជ្ជតិ ឥមស្មី អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស
 និរោទា ឥទំ និរុជ្ឈតិ យទិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សដ្ឋារា

ទសពលវគ្គ

[៦២] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី ...

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតប្រកបដោយកម្លាំង ១០ ផង ប្រកប
ដោយវេសារជ្ជធម៌^១ ៤ ផង រមែងប្តេជ្ញានូវឋានៈដ៏ប្រសើរ បន្តិច
សីហនាទក្នុងពួកបរិស័ទ ញ៉ាំងព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅថា រូបដូច្នោះ
ហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃរូបដូច្នោះ វេទនាដូច្នោះ
ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃវេទនាដូច្នោះ សញ្ញា
ដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃសញ្ញាដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃសញ្ញាដូច្នោះ
សង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើង នៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ
សេចក្តីរលត់នៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ វិញ្ញាណដូច្នោះ កាលបើ
ធម្មជាតិមាន ធម្មជាតិមានក៏មានដែរ ព្រោះការកើតឡើងនៃធម្មជាតិ
នេះ ទើបធម្មជាតិមានកើតឡើងដែរ កាលបើធម្មជាតិមានមិនមាន ធម្ម-
ជាតិមានក៏មិនមានដែរ ព្រោះការរលត់ទៅនៃធម្មជាតិមាន ទើបធម្មជាតិ
នេះរលត់ទៅដែរ គឺថាសង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ

១ សេចក្តីត្រៀមរក្សា ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ យេ ។ ឯវមេតស្ស កេវ-
លស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ
តេវ អសេសវិភក្ខនិរោធិ ។ សង្ខារនិរោធិ ។ សង្ខារនិរោ-
ធិ វិញ្ញាណនិរោធិ ។ យេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតីតិ ។ បឋមំ ។

[៦៥] សារត្ថិយំ វិហារតិ... ទសពលសមដ្ឋាកតោ
ភិក្ខុវេ តថាកតោ ចត្វហិ ច វេសារដ្ឋេហិ សមដ្ឋា-
កតោ អាសកណ្ណានំ បដិជាធាតិ បរិសាសុ សីហា-
នានំ នទតិ ព្រហ្មចក្កំ បរត្តេតិ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស
សមុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្តដ្ឋំមោ ឥតិ វេទនា ឥតិ
វេទនាយ សមុទយោ ឥតិ វេទនាយ អត្តដ្ឋំមោ ឥតិ
សញ្ញា ឥតិ សញ្ញាយ សមុទយោ ឥតិ សញ្ញាយ
អត្តដ្ឋំមោ ឥតិ សង្ខារា ឥតិ សង្ខារានំ សមុទយោ
ឥតិ សង្ខារានំ អត្តដ្ឋំមោ ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញា-
ណស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញាណស្ស អត្តដ្ឋំមោ ឥតិ
ឥមស្មី សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រម
នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ការរលត់នៃសង្ខារព្រោះ
ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ
ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែង
មានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

[៦៥] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសារត្ថី... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ព្រះតថាគតប្រកបដោយកម្លាំង ១០ ផង ប្រកបដោយវេសារជ្ជធម៌ ៤
ផង រមែងប្តេជ្ញានូវឋានៈប្រសើរ បន្ធិនូវសីហនាទក្នុងពួកបរិស័ទ ញ៉ាំង
ព្រហ្មចក្រឲ្យប្រព្រឹត្តទៅថា រូបដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបដូច្នោះ
សេចក្តីរលត់នៃរូបដូច្នោះ វេទនាដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទនាដូច្នោះ
សេចក្តីរលត់នៃវេទនាដូច្នោះ សញ្ញាដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃសញ្ញា
ដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃសញ្ញាដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ ហេតុជា
ទីកើតឡើងនៃសង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃសង្ខារទាំងឡាយ
ដូច្នោះ វិញ្ញាណដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវិញ្ញាណដូច្នោះ សេចក្តី
រលត់នៃវិញ្ញាណដូច្នោះ កាលបើធម្មជាតិនេះមាន ធម្មជាតិនេះក៏មាន
ដែរ ព្រោះការកើតឡើងនៃធម្មជាតិនេះ ទើបធម្មជាតិនេះកើតឡើងដែរ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ សុខទុក្ខភារោ

ឥមស្មី អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោធា ឥទំ
 និរុដ្ឋតិ យទិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិរាគនិរោធា
 សង្ខារនិរោធា សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា ។ បេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតិ ។

[៦៦] ឯវំ ស្វាគ្ហាតោ ភិក្ខុវេ មយា ធម្មោ
 ឧត្តារោ វិវដ្តោ បកាសិតោ និន្ទបិលោតិកោ ។
 ឯវំ ស្វាគ្ហាតេ ខោ ភិក្ខុវេ មយា ធម្មេ ឧត្តារេ
 វិវដ្តេ បកាសិតេ និន្ទបិលោតិកេ អលមេវ សទ្ធាបព្វ-
 ជិតេន កុលបុត្តេន វិវិយំ អារភិតំ កាមំ តថោ
 ច នហារុ ច អដ្ឋិ ច អវសិស្សតុ សវីវេ ឧប-
 សុស្សតុ មំសលោហិតំ យន្តំ បុរិសត្តាមេន បុរិសវិ-
 យេន បុរិសបរក្កមេន បត្តព្វំ ន តំ អចាបុណិត្វា

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ភាពនៃសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ

កាលបើធម្មជាតិនេះមិនមាន ធម្មជាតិនេះក៏មិនមានដែរ ព្រោះការរលត់
នៃធម្មជាតិនេះ ទើបធម្មជាតិនេះរលត់ដែរ គឺថាសង្ខារទាំងឡាយកើត
មាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ
។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រម នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាង
នេះ ។ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេស
សល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។
ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[៦៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម៌ដែលតថាគតសំដែងហើយ ដោយ
ប្រពៃ តថាគត បានបើក បានប្រកាស ឲ្យងាយ ដូចជាបុរសគ្មាន
កំណាត់សំពត់បិទបាំងកាយយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើធម៌ដែល
តថាគតសំដែងហើយដោយប្រពៃ តថាគត បានបើក បានប្រកាស
ឲ្យងាយ ដូចជាបុរសគ្មានកំណាត់សំពត់បិទបាំងកាយហើយ យ៉ាងនេះ
កុលបុត្តដែល បួសហើយព្រោះសទ្ធា គួរតែប្រារព្ធ នូវសេចក្តីព្យាយាម (ប្រកប
ដោយអង្គ៤) ថា ស្ស្យក ១ សរសៃ ១ ត្រឹង ១ ចូរសល់នៅចុះ ឯសាច់
ឈាមក្នុងសរីរៈ ចូររឹងស្អួតទៅចុះ គុណជាតណា ដែលបុគ្គល
គប្បីដល់ដោយកម្លាំងរបស់បុរស ដោយសេចក្តីព្យាយាម របស់បុរស
ដោយសេចក្តីប្រឹងប្រែងរបស់បុរស បើមិនទាន់ដល់នូវគុណជាតនោះទេ

សុត្តន្តបិដកេ មជ្ឈិមនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

បុរិសស្ស វិយស្ស សណ្ណានំ ភវិស្សតីតិ ។ ទុក្ខំ
 ភិក្ខុវេ កុសីតោ វិហរតិ វោកិល្លោ ចាបកេហិ
 អកុសលេហិ ធម្មេហិ មហាន្តពូ សទត្តំ បរិហា-
 យេតិ ។ អារទ្ធវិយោ ច ខោ ភិក្ខុវេ សុខំ វិហរតិ
 បរិវិត្តោ ចាបកេហិ អកុសលេហិ ធម្មេហិ មហាន្តពូ
 សទត្តំ បរិបូរេតិ ។ ន ភិក្ខុវេ ហីនេន អកុស្ស បត្តិ
 ហោតិ អក្កេន ច ខោ^(១) អកុស្ស បត្តិ ហោតិ ។ មណ្ឌា-
 យេយ្យមិទំ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ សត្តា សមុទ្ធិភូតោ ។

១ ឱ. ម. អក្កេន ច ខោ ភិក្ខុវេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នឹងមិនបញ្ឈប់នូវសេចក្តីព្យាយាមរបស់បុរសឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលខ្ជិលច្រអូស រមែងច្រឡំក្រឡំដោយអកុសលធម៌ដ៏លាមក នៅជាទុក្ខ ថែមទាំងញ៉ាំងប្រយោជន៍នៃខ្លួនដ៏ធំឲ្យសាបសូន្យទៅ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកបុគ្គលដែលមានព្យាយាមតឹងរឹង រមែងស្ងប់ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ដ៏លាមក នៅជាសុខ ថែមទាំងញ៉ាំងប្រយោជន៍នៃខ្លួនដ៏ធំឲ្យបរិបូណ៌ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការដល់នូវគុណវិសេសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់^(១) ដោយតន្ត្រីយដ៏ថោកទាប^(២) រមែងមិនមានទេ ការដល់នូវគុណវិសេសដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ដោយតន្ត្រីយដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ទើបមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយៈនេះ ជាធម្មជាតិជ្រះថ្លា គួរក្រេបដឹក ព្រោះព្រះសាស្តាមាននៅចំពោះមុខ ។

១ សំដៅយកព្រះអរហត្តផល ។ ២ សំដៅយកតន្ត្រីយទាំង ៥ មានសទ្ធាជាដើម ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ វិរិយភារោ

[៦៧] តស្មាតិហា ភិក្ខុវេ វិរិយំ អារកថ អប្បត្តស្ស
 បត្តិយា អនទិកតស្ស អទិកមាយ អសច្ចិកតស្ស
 សច្ចិកិរិយាយ ឯវំ នោ អយំ អម្ហាកំ បព្វជ្ជា អវកតា
 អវញ្ញា ភវិស្សតិ សធាសា សឧទ្រិយា យេសំ^(១) មយំ
 បរិកុញ្ញាម ចីវរិបិណ្ណាចាតសេនាសនកិលានប្បច្ចយកេសជ្ជ-
 បរិក្ខារំ តេសំ តេ កាវា អម្ពេសុ មហាប្បលា ភវិ-
 ស្សន្តិ មហានិសំសាតិ ឯវំ ហិ វោ ភិក្ខុវេ សិក្ខិតពុំ ។
 អត្តតំ វា ហិ ភិក្ខុវេ សម្បស្សមាទេន អលមេវ អប្ប-
 មាទេន សម្បាទេតុំ ។ បរតំ វា ហិ ភិក្ខុវេ សម្បស្ស-
 មាទេន អលមេវ អប្បមាទេន សម្បាទេតុំ ។ ឧភយតំ
 វា ហិ ភិក្ខុវេ សម្បស្សមាទេន អលមេវ អប្បមាទេន
 សម្បាទេតុន្តិ ។ ទុតិយំ ។

១ ឱ. ម. យេសញី ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ភាពនៃសេចក្តីព្យាយាម

[៦៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរច្រានពួនរូសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បីការដល់នូវគុណធម៌ដែលមិនទាន់បាន ដល់ ដើម្បីការត្រាស់ដឹងនូវគុណធម៌ដែលមិនទាន់បានត្រាស់ដឹង ដើម្បី ការធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវគុណធម៌ ដែលមិនទាន់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ ក្នុង សាសនានេះ ដោយគិតយ៉ាងនេះថា បព្វជ្ជារបស់យើងទាំងឡាយនេះ មិនមែនរៀច មិនមែនឥតផលទេ រមែងប្រកបដោយផល ប្រកបដោយ សេចក្តីចម្រើន ព្រោះថា យើងទាំងឡាយ បរិភោគ នូវចីវរ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ និងគិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារ របស់ជនទាំងឡាយណា ការបូជាទាំងនោះ ចំពោះយើងទាំងឡាយ របស់ជនទាំងនោះ នឹងមាន ផលច្រើន មានអានិសង្សច្រើន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះហេតុនោះ អ្នកទាំងឡាយគប្បីសិក្សាយ៉ាងនេះចុះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលឃើញច្បាស់នូវប្រយោជន៍របស់ខ្លួន គួរតែញ៉ាំងកិច្ចទាំងពួងឲ្យបរិ- បូណ៌ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល ឃើញច្បាស់ នូវប្រយោជន៍របស់បុគ្គលដទៃ គួរតែញ៉ាំងកិច្ចទាំងពួង ឲ្យបរិបូណ៌ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គល កាលឃើញច្បាស់នូវប្រយោជន៍ទាំងពីរ គួរតែញ៉ាំងកិច្ចទាំងពួងឲ្យបរិបូណ៌ ដោយសេចក្តីមិនប្រមាទ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៦៨] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... ជានតោហំ ភិក្ខុវេ
 បស្សតោ អាសវានំ ខយំ វនាមិ ឆោ អជានតោ ឆោ
 អបស្សតោ ។ កិញ្ច ភិក្ខុវេ ជានតោ កី បស្សតោ
 អាសវានំ ខយោ ហោតិ ។ ឥតិ រូបំ ឥតិ រូបស្ស ស-
 មុទយោ ឥតិ រូបស្ស អត្ថដ្ឋមោ ។ បេ ។ ឥតិ វេទនា
 ។ បេ ។ ឥតិ សញ្ញា ។ បេ ។ ឥតិ សដ្ឋារា ។ បេ ។
 ឥតិ វិញ្ញាណំ ឥតិ វិញ្ញាណាស្ស សមុទយោ ឥតិ វិញ្ញា-
 ណាស្ស អត្ថដ្ឋមោតិ ។ ឯវំ ខោ ភិក្ខុវេ ជានតោ ឯវំ
 បស្សតោ អាសវានំ ខយោ ហោតិ ។

[៦៩] យម្បិ តំ ភិក្ខុវេ ខយស្មី ខយេ ញាណំ
 តម្បិ សឧបនិសំ វនាមិ ឆោ អនុបនិសំ ។
 កា ច ភិក្ខុវេ ខយេ ញាណាស្ស ឧបនិសា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៦៨] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគតពោលថា កិរិយាអស់ទៅនៃអាសវៈ ចំពោះតែបុគ្គល ដែលដឹង
 ច្បាស់ ឃើញច្បាស់ មិនពោល ចំពោះបុគ្គល ដែលមិនដឹងច្បាស់
 មិនឃើញច្បាស់ទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះបុគ្គលកាលដឹងអ្វី កាល
 ឃើញអ្វី ទើបមានការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។ បុគ្គលដឹងឃើញថា រូប
 ដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃរូបដូច្នោះ សេចក្តីរលត់នៃរូបដូច្នោះ ។ បេ ។
 វេទនាដូច្នោះ ។ បេ ។ សញ្ញាដូច្នោះ ។ បេ ។ សង្ខារទាំងឡាយដូច្នោះ
 ។ បេ ។ វិញ្ញាណដូច្នោះ ហេតុជាទីកើតឡើងនៃវិញ្ញាណដូច្នោះ សេចក្តី
 រលត់នៃវិញ្ញាណដូច្នោះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលដឹងយ៉ាងនេះ
 កាលឃើញយ៉ាងនេះឯង ទើបមានការអស់ទៅនៃអាសវៈ ។

[៦៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលធម៌^(១) ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃ
 អាសវៈកើតឡើងហើយ ខយញ្ញាណ^(២)ណា កើតឡើងដែរ តថាគត
 ពោលថា ខយញ្ញាណនោះ ប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមាន
 ហេតុទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃខយញ្ញាណ តើដូចម្តេច ។

១ បានដល់អរហត្តផល ។ ២ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ជាគ្រឿងអស់ទៅនៃអាសវៈ បានដល់
 បដិវេទនាណ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ ខយេ ញាណំ

វិមុត្តិភិស្ស រចនីយំ ។ វិមុត្តិម្យហំ^(១) ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ
 វទាមិ នោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ វិមុត្តិយា ឧបនិ-
 សា ។ វិរាគោភិស្ស រចនីយំ ។ វិរាគម្យហំ ភិក្ខុវេ សឧ-
 បនិសំ វទាមិ នោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ វិរាគស្ស
 ឧបនិសា ។ និព្វិទាភិស្ស រចនីយំ ។ និព្វិទម្យហំ ភិក្ខុវេ
 សឧបនិសំ វទាមិ នោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ
 និព្វិទាយ ឧបនិសា ។ យថាក្ខតញ្ញាណាទស្សនន្តិស្ស
 រចនីយំ ។ យថាក្ខតញ្ញាណាទស្សនម្យហំ ភិក្ខុវេ សឧ-
 បនិសំ វទាមិ នោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ យ-
 ថាក្ខតញ្ញាណាទស្សនស្ស ឧបនិសា ។ សមាធិភិស្ស
 រចនីយំ ។ សមាធិម្យហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វទាមិ

១ ឱ. ម. វិមុត្តិម្យហំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ខយញ្ញាណ

គប្បីឆ្លើយថា វិមុត្តិគឺអរហត្តផល ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា វិមុត្តិប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃវិមុត្តិ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា វិរាគៈ គឺមគ្គ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា វិរាគៈប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃវិរាគៈ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា និព្វិទាញ្ញាណគឺពលវិបស្សនា^(១) ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា និព្វិទាញ្ញាណប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃនិព្វិទាញ្ញាណ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈគឺតរុណវិបស្សនា^(២) ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា យថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ ប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃយថាភូតញ្ញាណទស្សនៈ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា សមាធិ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា សមាធិប្រកបដោយហេតុ

១ បានដល់ញ្ញាណទាំង ៤ គឺ ភយតូបដ្ឋានញ្ញាណ ១ អាទីនវានុបស្សនាញ្ញាណ ១ មុញ្ជិតុកាម្យតាញ្ញាណ សង្ខារបេត្តាញ្ញាណ ១ ។ ២ បានដល់ញ្ញាណទាំង ៤ គឺ សង្ខារបរិច្ឆេទញ្ញាណ ១ កង្ខារិតរណញ្ញាណ ១ សម្មសនញ្ញាណ ១ មគ្គាមគ្គញ្ញាណ ១ (អដ្ឋកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឆោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ សមាធិស្ស
 ឧបនិសា ។ សុខន្តិស្ស វេជីយំ ។ សុខម្យហំ
 ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមិ ឆោ អនុបនិសំ ។ កា ច
 ភិក្ខុវេ សុខស្ស ឧបនិសា ។ បស្សន្តិស្ស វេជី-
 យំ ។ បស្សន្តិម្យហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមិ ឆោ
 អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ បស្សន្តិយា ឧបនិសា ។
 បីតិស្ស វេជីយំ ។ បីតិម្យហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ
 វនាមិ ឆោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ បីតិយា
 ឧបនិសា ។ ចាមុន្តិស្ស វេជីយំ ។ ចាមុន្តិម្យហំ
 ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមិ ឆោ អនុបនិសំ ។ កា
 ច ភិក្ខុវេ ចាមុន្តិស្ស ឧបនិសា ។ សន្តាតិស្ស
 វេជីយំ ។ សន្តម្យហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមិ ឆោ
 អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ សន្តាយ ឧបនិសា ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃ
សមាធិ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា សុខៈ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ តថាគតពោលថា សុខៈប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា
មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃសុខៈ តើដូចម្តេច ។
គប្បីឆ្លើយថា បស្សទ្ធិ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោល
ថា បស្សទ្ធិប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃបស្សទ្ធិ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា
បីតិ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បីតិប្រកប
ដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ចុះហេតុនៃបីតិ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា បាមុជ្ជៈ ជាហេតុ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា បាមុជ្ជៈប្រកបដោយហេតុ មិន
ពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃបាមុជ្ជៈ
តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា សទ្ធា ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតពោលថា សទ្ធាប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមាន
ហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃសទ្ធា តើដូចម្តេច ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ ខយេ ញាណំ

ទុក្ខន្តិស្ស វចនីយំ ។ ទុក្ខម្យហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ
 វនាមិ នោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខស្ស
 ឧបនិសា ។ ជាតិវិស្ស វចនីយំ ។ ជាតិម្យហំ ភិក្ខុវេ
 សឧបនិសំ វនាមិ នោ អនុបនិសំ ។ កា ច
 ភិក្ខុវេ ជាតិយា ឧបនិសា ។ ភវេតិស្ស វចនីយំ ។
 ភវម្យហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមិ នោ អនុបនិសំ ។
 កា ច ភិក្ខុវេ ភវស្ស ឧបនិសា ។ ឧបាទានន្តិស្ស
 វចនីយំ ។ ឧបាទានម្យហំ ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមិ
 នោ អនុបនិសំ ។ កា ច ភិក្ខុវេ ឧបាទានស្ស
 ឧបនិសា ។ តណ្ហាវិស្ស វចនីយំ ។ តណ្ហាម្យហំ
 ភិក្ខុវេ សឧបនិសំ វនាមិ នោ អនុបនិសំ ។ កា ច
 ភិក្ខុវេ តណ្ហាយ ឧបនិសា ។ វេទនាវិស្ស វចនីយំ
 ។ បេ ។ ផស្សោវិស្ស វចនីយំ... សឡាយតន្តិស្ស វច-
 នីយំ... ធាមរូបន្តិស្ស វចនីយំ... វិញ្ញាណន្តិស្ស វចនីយំ...

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ខយញ្ញាណ

គប្បីឆ្លើយថា ទុក្ខ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ទុក្ខប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃទុក្ខ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ជាតិ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ជាតិប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃជាតិ តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ភព ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ភពប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃភព តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា ឧបាទាន ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ឧបាទានប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃឧបាទាន តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា តណ្ហា ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា តណ្ហាប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃតណ្ហា តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា វេទនា ជាហេតុ ។ បេ ។ គប្បីឆ្លើយថា ផស្សៈ ជាហេតុ... គប្បីឆ្លើយថា សឡាយតនៈ ជាហេតុ... គប្បីឆ្លើយថា នាមរូប ជាហេតុ... គប្បីឆ្លើយថា វិញ្ញាណ ជាហេតុ...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារតិស្ស វចនីយំ ។ សង្ខារេបហំ ភិក្ខុវេ ស-
ឧបនិសេ វនាមិ នោ អនុបនិសេ ។ កា ច ភិក្ខុវេ
សង្ខារានំ ឧបនិសា ។ អវិជ្ជាតិស្ស វចនីយំ ។ ឥតិ
ខោ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជូបនិសា សង្ខារា សង្ខារូបនិសំ វិញ្ញា-
ណំ វិញ្ញាណូបនិសំ ធាមរូបំ ធាមរូបូបនិសំ សណ្ត-
យតនំ សណ្តយតនូបនិសោ ផស្សោ ផស្សូបនិសា
វេទនា វេទនូបនិសា តណ្ហា តណ្ហាបនិសំ ឧទាទានំ
ឧទាទានូបនិសោ ភវោ ភវូបនិសា ជាតិ ជាតូបនិសំ
ទុក្ខំ ទុក្ខូបនិសា សទ្ធា សទ្ធិបនិសំ ចាមុជ្ជំ ចា-
មុជ្ជូបនិសា បីតិ បីតូបនិសា បស្សន្តិ បស្សន្តូបនិសំ
សុខំ សុខូបនិសោ សមាធិ សមាធិបនិសំ យ-
ថាភូតញ្ញាណានិស្សន្តំ យថាភូតញ្ញាណានិស្សន្តូបនិសា
និព្វិទា និព្វិទូបនិសោ វិរាគោ វិរាគូបនិសា វិមុត្តិ
វិមុត្តូបនិសំ ខយេ ញ្ញាណំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

គប្បីឆ្លើយថា សង្ខារទាំងឡាយ ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតពោលថា សង្ខារទាំងឡាយប្រកបដោយហេតុ មិនពោលថា
មិនមានហេតុទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះហេតុនៃសង្ខារទាំងឡាយ
តើដូចម្តេច ។ គប្បីឆ្លើយថា អវិជ្ជា ជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សេចក្តីរូបរួមដូច្នោះ សង្ខារទាំងឡាយមានអវិជ្ជាជាហេតុ វិញ្ញាណមាន
សង្ខារជាហេតុ នាមរូបមានវិញ្ញាណជាហេតុ សឡាយតនៈមាននាមរូប
ជាហេតុ ផស្សៈមានសឡាយតនៈជាហេតុ វេទនាមានផស្សៈជាហេតុ
តណ្ហាមានវេទនាជាហេតុ ឧបាទានមានតណ្ហាជាហេតុ ភពមានឧបា-
ទានជាហេតុ ជាតិមានភពជាហេតុ ទុក្ខមានជាតិជាហេតុ សទ្ធាមាន
ទុក្ខជាហេតុ បាមុជ្ជៈមានសទ្ធាជាហេតុ បីតិមានបាមុជ្ជៈជាហេតុ បស្ស្ទិ
មានបីតិជាហេតុ សុខៈមានបស្ស្ទិជាហេតុ សមាធិមានសុខៈជាហេតុ
យថាកូតញ្ញាណទស្សនៈមានសមាធិជាហេតុ និព្វិទាញ្ញាណមានយថាកូត-
ញ្ញាណទស្សនៈជាហេតុ វិរាគៈមាននិព្វិទាញ្ញាណជាហេតុ វិមុត្តិមាន
វិរាគៈជាហេតុ ខយញ្ញាណ មានវិមុត្តិជាហេតុ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ យថានិន្ទបវត្តទក្ខបមា

[៧០] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ឧបរិ បព្វតេ ធុល្លដុ-
សិតកេ ទេវេ វស្សន្តេ តំ ឧទកំ យថានិទ្ធិំ បវត្តមាណំ
បព្វតកន្ធរបទរសាខា បរិបូរេតិ បព្វតកន្ធរបទរសាខា
បរិបូរា កុស្សុព្ពេ បរិបូរេន្តិ កុស្សុព្ពា បរិបូរា មហា-
សោព្ពេ បរិបូរេន្តិ មហាសោព្ពា បរិបូរា កុន្ទទិយោ
បរិបូរេន្តិ កុន្ទទិយោ បរិបូរា មហានទិយោ បរិបូរេន្តិ
មហានទិយោ បរិបូរា មហាសមុទ្ធំ^(១) បរិបូរេន្តិ វេ-
មេវ ខោ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជបនិសា សង្ខារា សង្ខារូបនិសំ
វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណូបនិសំ ធាមរូបំ ធាមរូបូបនិសំ សឡា-
យតនំ សឡាយតនូបនិសោ ផស្សោ ផស្សូបនិសា
វេទនា វេទនូបនិសា តណ្ហា តណ្ហាបនិសំ ឧទាទានំ
ឧទាទានូបនិសោ ភវោ ករូបនិសា ជាតិ ជាតូបនិសំ
ទុក្ខំ ទុក្ខូបនិសា សទ្ធា សទ្ធិបនិសំ ចាមុដ្ឋំ ចាមុដ្ឋ-
បនិសា បីតិ បីតូបនិសា បស្សន្តិ បស្សន្តូបនិសំ សុខំ
សុខូបនិសោ សមាធិ សមាធិបនិសំ យថាក្ខតញ្ញា-
ណាទស្សនំ យថាក្ខតញ្ញាណាទស្សនូបនិសា និព្វិទា

១ ឱ. ម. សាគរំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ឧបមាដោយទឹកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីទាប

[៧០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទឹកភ្លៀងមានគ្រាប់ដ៏ថ្លោស
 បង្ករចុះលើភ្នំ កាលទឹកនោះហូរទៅកាន់ទីទាប រមែងញ៉ាំងជ្រោះភ្នំ ក្រ-
 ហែងនិងប្រឡាយទឹកឲ្យពេញ កាលបើជ្រោះភ្នំ ក្រហែង និងប្រឡាយ
 ទឹកពេញហើយ រមែងញ៉ាំងត្រពាំងតូចឲ្យពេញ កាលបើត្រពាំងតូច
 ពេញហើយ រមែងញ៉ាំងបឹងឲ្យពេញ កាលបើបឹងពេញហើយ រមែង
 ញ៉ាំងស្ទឹងឲ្យពេញ កាលបើស្ទឹងពេញហើយ រមែងញ៉ាំងទន្លេឲ្យពេញ
 កាលបើទន្លេពេញហើយ រមែងញ៉ាំងមហាសមុទ្រឲ្យពេញ យ៉ាងណា
 មិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយមានអវិជ្ជាជាហេតុ វិញ្ញាណ
 មានសង្ខារជាហេតុ នាមរូបមានវិញ្ញាណជាហេតុ សឡាយតនៈមាននាម-
 រូបជាហេតុ ផស្សៈមានសឡាយតនៈជាហេតុ វេទនាមានផស្សៈជាហេតុ
 តណ្ហាមានវេទនាជាហេតុ ឧបាទានមានតណ្ហាជាហេតុ ភពមានឧបា-
 ទានជាហេតុ ជាតិមានភពជាហេតុ ទុក្ខមានជាតិជាហេតុ សទ្ធាមាន
 ទុក្ខជាហេតុ បាមុជ្ជៈមានសទ្ធាជាហេតុ បីតិមានបាមុជ្ជៈជាហេតុ បស្សុទ្ធិ
 មានបីតិជាហេតុ សុខៈមានបស្សុទ្ធិជាហេតុ សមាធិមានសុខៈជាហេតុ
 យថាក្ខតញ្ញាណទស្សនៈមានសមាធិជាហេតុ និព្វិទាញ្ញាណមានយថា-

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

និព្វិទ្ធិបនិសោ វិរាគោ វិរាគូបនិសា វិមុត្តិ វិមុត្តូបនិសំ
ខយេ ញាណានិ ។ តតិយំ ។

[៧១] រាជគហោ វិហារតិ វេទ្យុវេន... អថខោ
អាយស្មា សារីបុត្តោ បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា
បត្តចីវរមាទាយ រាជគហំ បិណ្ណាយ ចារិសិ ។ អថខោ
អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស ឯតទហោសិ អតិប្បកោ
ខោ តាវ រាជគហោ បិណ្ណាយ ចរិតំ យន្ទ្ធជាហំ យេន
អញ្ញតិភិយានំ បរិព្វាជកានំ អារាមោ តេនុបសង្ក-
មេយ្យន្តិ ។ អថខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន
អញ្ញតិភិយានំ បរិព្វាជកានំ អារាមោ តេនុបសង្កមិ-
ឧបសង្កមិត្វា តេហិ អញ្ញតិភិយេហិ បរិព្វាជកេហិ
សន្តិ សមោទិ សមោទនីយំ កមំ សារាណីយំ
វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ភូតញ្ញាណទស្សនៈជាហេតុ វិរាគៈមាននិព្វិទាញ្ញាណជាហេតុ វិមុត្តិមាន
វិរាគៈជាហេតុ ខយញ្ញាណមានវិមុត្តិជាហេតុ ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

[៧១] ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡូវ័ន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះ... គ្រានោះ
ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ស្ងៀកស្បង់ប្រដាប់បាត្រនិងចីវរ ក្នុងបុព្វល្អា-
សម័យ ចូលទៅកាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ លំដាប់នោះ
ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ មានសេចក្តីគ្រិះរិះដូច្នោះថា ការត្រាច់ទៅដើម្បី
បិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ នៅព្រឹកពេកណាស់ បើដូច្នោះ គួរតែអា-
ត្មាអញ្ជូលទៅកាន់អារាមនៃពួកអន្សតិរិយបរិញ្ញាជក^(១) សិន ។ លំដាប់
នោះ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ចូលទៅកាន់អារាមនៃពួកអន្សតិរិយបរិញ្ញា-
ជក លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងអន្សតិរិយ
បរិញ្ញាជនទាំងនោះ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនិងពាក្យដែលគួរព្យក
ហើយ ក៏គង់ក្នុងទីសមគួរ ។

១ អ្នកបួសមានលទ្ធិដទៃ ។

[៧២] ឯកមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ
 តេ អញ្ញតិតិយា បរិព្វាជកា ឯតទរោចំ សន្តារុ-
 សោ សារីបុត្ត ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា
 សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ ។ សន្តិ បនារុសោ សារីបុត្ត
 ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា បរកតំ ទុក្ខំ
 បញ្ញបេន្តិ ។ សន្តារុសោ សារីបុត្ត ឯកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតញ្ច បរកតញ្ច ទុក្ខំ
 បញ្ញបេន្តិ ។ សន្តិ បនារុសោ សារីបុត្ត ឯកេ ស-
 មណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា អសយំការំ អបរការំ
 អធិច្ចសមុប្បន្តំ ទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ ។ ឥធិ បនារុសោ
 សារីបុត្ត សមណោ កោតមោ កីវាទី កិមក្ខាយី ក-
 មំ ព្យាករមាទា ច មយំ វុត្តវាទិនោ ចេវ សមណាស្ស
 កោតមស្ស អស្សាម ន ច សមណំ កោតមំ អក្ខតេន
 អញ្ញាចិក្ខេយ្យាម ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យាម
 ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុចាតោ^(១) ការយ្ហំ
 ហានំ អាតច្ឆេយ្យាតិ ។

១ ម. វាទានុវាទោ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ពាក្យបរិញ្ញាជក

[៧២] លុះព្រះសារីបុត្តមានអាយុ គង់ក្នុងទីសមគួរហើយ អន្យតិរិយបរិញ្ញាជកទាំងនោះ ក៏ពោលពាក្យដូច្នោះថា ម្ចាស់សារីបុត្តមាន អាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ គឺបុគ្គល ធ្វើដោយខ្លួនឯង ។ ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ ពួកមួយ ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ ។ ម្ចាស់សារី- បុត្តមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ។ ម្ចាស់សារី- បុត្តមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើត ឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ បណ្តាហេតុ ទាំង ៤ នេះ ព្រះសមណគោតមបានពោលដូចម្តេច បានប្រាប់ដូចម្តេច ចុះកាលយើងទាំងឡាយ ព្យាករដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាជាអ្នកមិនពោល បង្កាច់ព្រះសមណគោតមដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាព្យាករនូវធម៌ ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌ ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀលផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៧៣] បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខោ អារុសោ ទុក្ខំ វុត្តំ
 ភកវតោ កី បដិច្ច ផស្សំ បដិច្ច ឥតិ វទំ វុត្តវាទី ចេវ
 ភកវតោ អស្ស ន ច ភកវន្តំ អភូតេន អញ្ចាចិក្ខេយ្យ
 ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហ-
 ធម្មិកោ វាទានុចាតោ ការយ្ហំ ហានំ អាតច្ចេយ្យ ។
 តត្រារុសោ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា
 សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តទមិ ផស្សប្បច្ចយា ។
 យេមិ តេ ។ មេ ។ យេមិ តេ ។ មេ ។ យេមិ
 តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា អសយំការំ
 អបរការំ អដិច្ចសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តទមិ
 ផស្សប្បច្ចយា ។ តត្រារុសោ យេ តេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៧៣] ព្រះសារីបុត្តពោលថា ម្នាលអារុសោ សេចក្តីទុក្ខ ព្រះ
មានព្រះភាគបានពោលហើយថា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ តើ
អាស្រ័យហេតុដូចម្តេច គឺអាស្រ័យផស្សៈ កាលបើបុគ្គលពោលដូច្នោះ
ឈ្មោះថា ពោលតាមពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគ បានពោលហើយផង
មិនពោលបង្កាច់ព្រះមានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ព្យាករនូវធម៌ដ៏
សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួច ដែលប្រកបដោយធម៌
ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀលផង ។ ម្នាលអារុសោ
បណ្តាវាទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្ត
ថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែសេចក្តីទុក្ខនោះកើតឡើង ព្រោះ
ផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្ត
ថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺ
កើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែសេចក្តីទុក្ខនោះកើតឡើង ព្រោះ
ផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអារុសោ បណ្តាវាទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសម-
ណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គ ភគវន្តបសង្កមនំ

តេ វត អញ្ញត្រិ ធម្មា បដិសំវេទយន្តីតិ នេតំ ហានំ
 វិជ្ជតិ ។ យេហិ តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា
 បរកតំ ទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ ធម្មា
 បដិសំវេទយន្តីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ យេហិ តេ
 សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតញ្ច បរកតញ្ច
 ទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ ធម្មា បដិសំ-
 វេទយន្តីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ យេហិ តេ ស-
 មណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា អសយំការំ អបរការំ
 អធិច្ចុសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ
 ធម្មា បដិសំវេទយន្តីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។

[៧៤] អស្សោសិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អា-
 យស្មតោ សារីបុត្តស្ស តេហិ អញ្ញតិតិយេហិ បរិញ្ញាជ-
 កេហិ សទ្ធិ ឥមំ កថាសល្លាបំ ។ អថខោ អាយស្មា
 អានន្ទោ រាជកហោ បិណ្ណាយ ចរិត្វា បច្ឆាកត្តំ
 បិណ្ណាចាតប្បដិក្កន្តោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ព្រះអានន្ទចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ
មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្ត
ថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខ
ក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង
ផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខ
ក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសមណ-
ព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន
មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ
សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះ
នេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

[៧៤] ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានឮនូវការចរចា ដោយពាក្យ
នេះ របស់ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាមួយនឹងអន្យតិរិយបរិញ្ញាជកទាំងនោះ
ហើយ ។ ទើបព្រះអានន្ទមានអាយុ ត្រាច់ទៅបិណ្ឌបាតក្នុងក្រុងរាជ-
គ្រឹះ លុះត្រឡប់មកអំពីបិណ្ឌបាត ក្នុងបច្ចាគត្តកាល ចូលទៅគាល់ព្រះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឧបសង្កម្ពិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសីទ្នោ ខោ អាយស្មា អានន្នោ យាវតកោ
 អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស តេហិ អញ្ញតិវិយេហិ បរិញ្ញា-
 ជកេហិ សទ្ធិ អហោសិ កថាសល្លាទោ តំ សព្វំ
 ភកវតោ អាហោចេសិ ។

[៧៥] សាធុ សាធុ អានន្ត យថាតំ សារីបុត្តោ
 ច សម្មា ព្យាករមាណោ ព្យាករេយ្យ ។ បដិច្ចស-
 មុប្បន្នំ ខោ អានន្ត ទុក្ខំ វុត្តំ មយា កី បដិច្ច
 ផស្សំ បដិច្ច ឥតិ វទំ វុត្តវាទី ចេវ មេ អស្ស ន
 ច មំ អភូតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ
 ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុចារោ
 ការយ្ហំ ហានំ អាគច្ឆេយ្យ ។ តត្រានន្ត យេ តេ ស-
 មណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ
 តទបិ ផស្សប្បច្ចយា ។ យេបិ តេ ។ មេ ។ យេបិ តេ
 ។ មេ ។ យេបិ តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះ
ភាគ រួចគង់ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ គង់ក្នុងទីសម
គួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលនូវការចរចាដោយពាក្យទាំងអស់នោះ របស់
ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាមួយនឹងអន្យតិរិយបរិញ្ញាជកទាំងនោះ ចំពោះ
ព្រះមានព្រះភាគ ។

[៧៥] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ ប្រពៃហើយ
ប្រពៃហើយ តាមដែលសារីបុត្តព្យាករហើយនោះ ឈ្មោះថាព្យាករដោយ
ប្រពៃ ។ ម្ចាស់អានន្ទ សេចក្តីទុក្ខ ដែលតថាគតបានពោលហើយថា
កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ តើអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច គឺអាស្រ័យ
ផស្សៈ កាលបើបុគ្គលពោលដូច្នោះ ឈ្មោះថា ពោលតាមពាក្យដែល
តថាគតពោលហើយផង មិនពោលបង្ហាច់តថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង
ព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រ-
កបដោយធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀលផង ។
ម្ចាស់អានន្ទ បណ្តាវាទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជា
កម្មវាទ បញ្ញត្តិថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែទុក្ខនោះកើតឡើង
ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួក
សមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ ភគវតោ វចនំ

អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចុសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ
តទមិ ធម្មប្បច្ចយា ។ តត្រានន្ទ យេមិ តេ សម-
ណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ
តេ វត អញ្ញត្រិ ធម្មា បដិសំវេទយន្តីតិ នេតំ ហានំ
វិជ្ជតិ ។ យេមិ តេ ។ បេ ។ យេមិ តេ ។ បេ ។ យេមិ តេ
សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា អសយំការំ អបរការំ
អធិច្ចុសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ ធម្មា
បដិសំវេទយន្តីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។

[៧៦] ឯកមិទាហំ អាណន្ទ សមយំ ឥដេវ វា-
ជគហេ វិហារមិ វេឡុវនេ កលន្ទកនិវាបេ ។ អថខ្វាហំ
អាណន្ទ បុព្វណ្ណាសមយំ និវាសេត្វា បត្តចីវរមាទាយ
វាជគហំ បិណ្ណាយ ចារិសី ។ តស្ស មយ្ហំ អាណន្ទ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគ

បញ្ញត្តថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គល
 ដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែទុក្ខនោះកើតឡើង ព្រោះ
 ផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអានន្ទ បណ្តាវាទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ
 មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ
 បញ្ញត្តថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គល
 ដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

[៧៦] ម្នាលអានន្ទ សម័យមួយ តថាគតនៅក្នុងវត្តវេឡូវ័ន
 កលន្ទកនិវាបស្ថាន ជិតក្រុងរាជគ្រឹះនោះឯង ។ ម្នាលអានន្ទ គ្រានោះ
 តថាគតស្ងៀកស្ងៀមប្រដាប់បាតនិងចីវរ ក្នុងបុព្វណ្ណសម័យ ចូលទៅ
 កាន់ក្រុងរាជគ្រឹះ ដើម្បីបិណ្ឌបាត ។ ម្នាលអានន្ទ តថាគតនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឯតទហោសិ អតិប្បកោ ខោ តាវ រាជតហោ បិ-
 ណ្ហាយ ចរិតុំ យន្ទុជាហំ យេន អញ្ញតិត្តិយានំ បរិ-
 ព្វាជកានំ អារាមោ តេនុបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អថខ្វាហំ
 អានន្ទ យេន អញ្ញតិត្តិយានំ បរិព្វាជកានំ អារាមោ
 តេនុបសង្កមី ឧបសង្កមិត្វា តេហិ អញ្ញតិត្តិយេហិ ប-
 រិព្វាជកេហិ សន្តិ សម្មោទី សម្មោទនីយំ កងំ សា-
 រាណីយំ វីតិសារត្វា ឯកមន្តំ និសីទី ។ ឯកមន្តំ
 និសីទ្តំ ខោ មំ អានន្ទ តេ អញ្ញតិត្តិយា បរិព្វាជកា
 ឯតទវោចុំ សន្តារុសោ កោតម ឯកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ
 សន្តិ បនារុសោ កោតម ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា
 កម្មវាទា បរកតំ ទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ សន្តារុសោ
 កោតម ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំ-
 កតញ្ច បរកតញ្ច ទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ សន្តិ បនា-
 រុសោ កោតម ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ការត្រាច់ទៅដើម្បីបិណ្ឌបាត ក្នុងក្រុងរាជគ្រឹះ
 នៅព្រឹកពេកណាស់ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញចូលទៅកាន់អាវាមនៃ
 ពួកអន្យតិវិយបរិញ្ញាជកសិន ។ ម្នាលអានន្ទ លំដាប់នោះ តថាគតចូល
 ទៅកាន់អាវាមនៃពួកអន្យតិវិយបរិញ្ញាជក លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើ
 សេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងអន្យតិវិយបរិញ្ញាជកទាំងនោះ លុះបញ្ចប់
 ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យគួររព្វកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 ម្នាលអានន្ទ លុះតថាគតអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ អន្យតិវិយបរិញ្ញា-
 ជកទាំងនោះ ក៏ពោលពាក្យដូច្នោះថា បពិត្រព្រះគោតមមានអាយុ
 មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តិថា ទុក្ខ គឺបុគ្គល
 ធ្វើដោយខ្លួនឯង បពិត្រព្រះគោតមមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកមួយ ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តិថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ បពិត្រព្រះ
 គោតមមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តិ
 ថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង បពិត្រ
 ព្រះគោតមមានអាយុ មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវាទ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ ភគវតោ វចនំ

អសយំការំ អបរការំ អដិច្ចសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញា-
 បេន្តិ ។ ឥធិ ឆោ អាយស្មា កោតមោ កីរាទី
 កិមក្ខាយី កងំ ព្យាករមាណា ច មយំ វុត្តវាទីឆោ
 ចេវ អាយស្មតោ កោតមស្ស អស្សាម ន ច អាយស្មន្តំ
 កោតមំ អក្ខតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យាម ធម្មស្ស ចានុធម្មំ
 ព្យាករេយ្យាម ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាណានុ-
 ចាតោ ការយ្ហំ ហានំ អាតច្ឆេយ្យាតិ ។ ឯវំ វុត្តាហំ
 អាណន្ទ តេ អញ្ញាតិភ្និយេ បរិញ្ញាជកេ ឯតទរោចំ
 បដិច្ចសមុប្បន្នំ ខោ អាវុសោ ទុក្ខំ វុត្តំ មយា កី
 បដិច្ច ធស្សំ បដិច្ច ឥតិ វទំ វុត្តវាទី ចេវ មេ
 អស្ស ន ច មំ អក្ខតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យ ធម្មស្ស
 ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហធម្មិ-
 កោ វាណានុចាតោ ការយ្ហំ ហានំ អាតច្ឆេយ្យ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគ

បញ្ញត្តថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គល
 ដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ ចុះព្រះគោតមមានអាយុ
 ពោលដូចម្តេច ប្រាប់ដូចម្តេច ដល់យើងទាំងឡាយ ក្នុងហេតុទាំង ៤
 នេះ យើងទាំងឡាយកាលព្យាករដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាពោលតាម
 ពាក្យដែលព្រះគោតមមានអាយុពោលហើយផង ឈ្មោះថាមិនពោល
 បង្គាប់ព្រះគោតមមានអាយុដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាព្យាករនូវ
 ធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយ
 ធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀលផង ។ ម្នាល
 អានន្ទ កាលបើអន្យតិរិយបរិញ្ញាជកទាំងនោះ ពោលយ៉ាងនេះហើយ
 តថាគត ក៏ពោលតបទៅនឹងអន្យតិរិយបរិញ្ញាជកទាំងនោះដូច្នោះថា ម្នាល
 អារុសោទាំងឡាយ សេចក្តីទុក្ខដែលតថាគតបានពោលហើយថា កើត
 ឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ តើអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច គឺអាស្រ័យផស្សៈ
 កាលបើបុគ្គលពោលដូច្នោះ ទើបឈ្មោះថា ពោលតាមពាក្យដែលតថា-
 គតបានពោលហើយផង មិនពោលបង្គាប់តថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង
 ព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកប
 ដោយធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគួរតិះដៀលផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តត្រារុសោ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា
សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តទមិ ផស្សប្បច្ចយា ។
យេមិ តេ ។ បេ ។ យេមិ តេ ។ បេ ។ យេមិ តេ
សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា អសយំការំ អបរការំ
អធិច្ចសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តទមិ ផស្សប្បច្ចយា ។
តត្រារុសោ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា
សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ ផស្សា
បដិសំវេទយន្តីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ យេមិ តេ
។ បេ ។ យេមិ តេ ។ បេ ។ យេមិ តេ សមណា-
ព្រាហ្មណា កម្មវាទា អសយំការំ អបរការំ អធិច្ច-
សមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ ផស្សា
បដិសំវេទយន្តីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បណ្តារាវៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែទុក្ខនោះ កើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែន ជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែទុក្ខ នោះកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ បណ្តារាវៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្ត ថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួក សមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា ទុក្ខ មិនមែនជា អំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិន អាស្រ័យហេតុ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពី ផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ អានន្ទវចនំ

[៧៧] អច្ឆរិយំ កន្តេ អព្ភតំ កន្តេ យត្រិ ហិ
 នាម ឯកេន បទេន សព្វោ អត្តោ វុត្តោ ភវិស្សតិ
 សិយា នុ ខោ កន្តេ ឯសេវត្តោ វិត្តាបេន វុច្ចមាណោ
 កម្ពីរោ ចេវ អស្ស កម្ពីរាវកាសោ ចាតិ ។ តេនហានន្ទ
 តញ្ញេវេត្ត បដិកាតូតិ ។

[៧៨] សចេ មំ កន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ ជរាមរណំ
 អារុសោ អានន្ទ កីនិទានំ កីសមុទយំ កីជាតិកំ
 កីបកវន្តិ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ កន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ
 ជរាមរណំ ខោ អារុសោ ជាតិទានំ ជាតិសមុទយំ
 ជាតិជាតិកំ ជាតិប្បកវន្តិ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ កន្តេ
 ឯវំ ព្យាករេយ្យំ ។ សចេ មំ កន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ ជាតិ
 បនារុសោ អានន្ទ កីនិទានា កីសមុទយា កីជាតិកា
 កីបកវាតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ កន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ពាក្យព្រះអានន្ទ

[៧៧] ព្រះអានន្ទក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យ ណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំឡែកពេកណាស់ ព្រោះថា សេចក្តី ទាំងពួង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ពោលតែដោយបទមួយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ ចម្រើន ឯសេចក្តីនុ៎ះ ប្រសិនបើព្រះអង្គពោលដោយពិស្តារវិញ ប្រហែល ជាជ្រាលជ្រៅ ទាំងមានឱកាសជ្រាលជ្រៅណាស់ ។ ម្នាលអានន្ទ បើ ដូច្នោះ ចូរអ្នកបំភ្លឺនូវសេចក្តីនោះ ក្នុងវាទៈទាំង ២ នេះមកមើល ។

[៧៨] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំ ព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា ម្នាលអានន្ទមានអាយុ ជរានិងមរណៈ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាង នេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ជរានិងមរណៈ មានជាតិជាហេតុ មាន ជាតិនាំឲ្យកើត មានជាតិជាកំណើត មានជាតិជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាង នេះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះ អង្គយ៉ាងនេះថា ម្នាលអានន្ទមានអាយុ ចុះជាតិ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វី នាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ជាតិ ខោ អារុសោ កវនិទានោ កវសមុទយោ កវជា-
 តិកោ កវប្បកវាតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ ភន្តេ ឯវំ
 ព្យាករេយ្យំ ។ សចេ មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ កវោ
 បនារុសោ នន្ទ កីនិទានោ កីសមុទយោ កីជា-
 តិកោ កីបកវោតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ ភន្តេ ឯវំ
 ព្យាករេយ្យំ កវោ ខោ អារុសោ ឧទានានិទានោ
 ឧទានានសមុទយោ ឧទានានជាតិកោ ឧទានានប្ប-
 កវោតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ ។
 សចេ មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ ឧទានានំ បនារុសោ
 ។ មេ ។ តណ្ហោ បនារុសោ ។ មេ ។ វេទនា បនារុ-
 សោ ។ មេ ។ សចេ មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ
 ផស្សោ បនារុសោ អានន្ទ កីនិទានោ កីសមុទយោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ជាតិ មានភពជាហេតុ មានភពនាំឲ្យកើត
មានភពជាកំណើត មានភពជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
បើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា
ម្នាលអានន្ទមានអាយុ ចុះភព មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មាន
អ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើ
គេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាល
អារុសោទាំងឡាយ ភព មានឧបាទានជាហេតុ មានឧបាទាននាំឲ្យកើត
មានឧបាទានជាកំណើត មានឧបាទានជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះ
ថា ម្នាលអានន្ទមានអាយុ ចុះឧបាទាន ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទមាន
អាយុ ចុះតណ្ហា ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទមានអាយុ ចុះវេទនា ។ បេ ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះ
ថា ម្នាលអានន្ទមានអាយុ ចុះផស្សៈ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ បដិច្ចសមុប្បន្នភាសិតំ

កីជាតិកោ កីបករោតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ ភន្តេ ឯវំ
 ព្យាករេយ្យំ ផស្សោ ខោ អារុសោ សឡាយតននិទា-
 ដោ សឡាយតនសមុទយោ សឡាយតនជាតិកោ
 សឡាយតនប្បករោ ឆដ្ឋំ ត្រូវ អារុសោ ផស្សាយត-
 នានំ អសេសវិរាគនិរោទា ផស្សនិរោទា ផស្សនិ-
 រោទា វេទនានិរោទា វេទនានិរោទា តណ្ហានិរោទា
 តណ្ហានិរោទា ឧទានានិរោទា ឧទានានិរោទា
 កវនិរោទា កវនិរោទា ជាតិនិរោទា ជាតិនិរោទា
 ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចាយាសា និ-
 រុដ្ឋនិ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 និរោទា ហោតីតិ ។ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ ភន្តេ ឯវំ
 ព្យាករេយ្យន្តិ ។ ចតុត្ថំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវត្ត ការពោលនូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌

មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាល
 បើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាល
 អារុសោទាំងឡាយ ផស្សៈ មានសឡាយតនៈជាហេតុ មានសឡាយ-
 យតនៈនាំឲ្យកើត មានសឡាយតនៈជាកំណើត មានសឡាយតនៈជា
 ប្រភព ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការវិនាស
 និងការរលត់មិនសេសសល់នៃផស្សៈទាំង ៦ ការរលត់នៃវេទនា
 ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ការរលត់នៃតណ្ហា ព្រោះការរលត់នៃវេទនា
 ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះ
 ការរលត់នៃឧបាទាន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជរានិង
 មរណៈ សេចក្តីសោក ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេច-
 ក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ក៏តែងរលត់ទៅ
 ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមាន
 យ៉ាងនេះ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះ
 អង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៧៩] សារត្តិយំ វិហារតិ ... អថខោ អាយស្មា ភូមិដោ
 សាយណ្ណាសមយំ បដិសល្លាណា វុដ្ឋិតោ យេនាយស្មា
 សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា
 សារីបុត្តេន សន្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារា-
 ណីយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា ភូមិដោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ
 ឯតទរោច សន្តារុសោ សារីបុត្ត ឯកេ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា កម្មវាណា សយំកតំ សុខទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ សន្តិ
 បនារុសោ សារីបុត្ត ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាណា
 បរកតំ សុខទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ សន្តារុសោ សារីបុត្ត ឯកេ
 សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាណា សយំកតព្វា បរកតព្វា
 សុខទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ សន្តិ បនារុសោ សារីបុត្ត
 ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាណា អសយំការំ
 អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ បញ្ញបេន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៧៧] ទ្រង់គង់ជិតក្រុងសាវត្ថី..... គ្រានោះ ព្រះភូមិជៈ
 មានអាយុ ចេញអំពីទីស្ងាត់ ក្នុងសាយណ្តាសម័យ ចូលទៅរកព្រះ
 សារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយ
 នឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យ
 ដែលគួររព្វកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះភូមិជៈមានអាយុ
 អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ដូច្នោះថា
 ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ មានសមណាព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ជាកម្មវាទ
 បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ
 មានសមណាព្រាហ្មណ៍ពួកមួយទៀត ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ
 គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ មានសមណាព្រាហ្មណ៍ពួក
 មួយ ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង
 បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ មានសមណាព្រាហ្មណ៍ពួក
 មួយទៀត ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន
 មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ បដិច្ចសមុប្បន្នភាសិតំ

ឥធនោ អារុសោ សារីបុត្ត ភកវា កីវាទី កិមត្វាយី
កថំ ព្យាករមាណា ច មយំ វុត្តវាទិនោ ចេវ ភកវតោ
អស្សាម ន ច ភកវន្តំ អភូតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យាម ធម្ម-
ស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យាម ន ច កោចិ សហ-
ធម្មិកោ វាណានុចាតោ ការយ្ហំ ហានំ អាគច្ឆេយ្យាតិ ។

[៨០] បដិច្ចសមុប្បន្តំ ខោ អារុសោ សុខទុក្ខំ
វុត្តំ ភកវតា កិ បដិច្ច ធស្សំ បដិច្ច ឥតិ វទំ វុត្ត-
វាទី ចេវ ភកវតោ អសុស ន ច ភកវន្តំ អភូតេន
អញ្ញាចិក្ខេយ្យ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យ ន ច
កោចិ សហធម្មិកោ វាណានុចាតោ ការយ្ហំ ហានំ អា-
គច្ឆេយ្យ ។ តត្រារុសោ យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា
កម្មវាណា សយំកតំ សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តទបិ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ការពោលនូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌

ម្នាលសារីបុត្តមានអាយុ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពោលដូចម្តេច ទ្រង់
ប្រាប់ដូចម្តេច ដល់យើងទាំងឡាយ ក្នុងហេតុទាំង ៤ នេះ ចុះកាល
យើងទាំងឡាយព្យាករដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាពោលតាមពាក្យ ដែលព្រះ
មានព្រះភាគពោលហើយផង ឈ្មោះថា មិនពោលបង្គាប់ព្រះមានព្រះ
ភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថា ព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង
ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួច ដែលប្រកបដោយធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់
ឋានៈដែលបណ្ឌិតគប្បីតិះដៀលផង ។

[៨០] ព្រះសារីបុត្តតបថា ម្នាលអារុសោ សុខនិងទុក្ខ ព្រះ
មានព្រះភាគបានពោលហើយថា កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ តើ
អាស្រ័យហេតុដូចម្តេច គឺអាស្រ័យផស្សៈ កាលបើបុគ្គលពោលដូច្នោះ
ឈ្មោះថា ពោលតាមពាក្យដែលព្រះមានព្រះភាគពោលហើយផង មិន
ពោលបង្គាប់ព្រះមានព្រះភាគដោយពាក្យមិនពិតផង ព្យាករនូវធម៌ដ៏សម
គួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌ហើយ
ក៏មិនមកកាន់ឋានៈ ដែលបណ្ឌិតគប្បីតិះដៀលផង ។ ម្នាលអារុសោ
បណ្តាវាទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា
សុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែសុខនិងទុក្ខនោះឯង កើតឡើង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ធម្មបទ្ធកាយ ។ យេហិ តេ ។ បេ ។ យេហិ តេ
 ។ បេ ។ យេហិ តេ សមណព្រាហ្មណា កម្មវាទា
 អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ
 បញ្ញាបេន្តិ តទមិ ធម្មបទ្ធកាយ ។ តត្រារុសោ យេ
 តេ សមណព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតំ សុខទុក្ខំ
 បញ្ញាបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ ធម្មស្ស បដិសំវេទយន្តីតិ
 ទេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ យេហិ តេ ។ បេ ។ យេហិ តេ
 ។ បេ ។ យេហិ តេ សមណព្រាហ្មណា កម្មវាទា
 អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ សុខទុក្ខំ
 បញ្ញាបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ ធម្មស្ស បដិសំវេទយន្តីតិ
 ទេតំ ហានំ វិជ្ជតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួក
សមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ
បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់
បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែសុខនិងទុក្ខនោះឯង
កើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអារុសោ បណ្តាវាទៈទាំង ៤
នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ គឺ
បុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលសុខនិង
ទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសម-
ណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួក
សមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ មិនមែនជា
អំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិន
អាស្រ័យហេតុ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលសុខនិងទុក្ខក្រៅ
អំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ បដិច្ចសមុប្បន្នភាសិតំ

[៨១] អស្សោសិ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ អាយ-
 ស្មតោ សារីបុត្តស្ស អាយស្មតា ភូមិជេន សទ្ធិ ឥមំ
 កថាសល្លាបំ ។ អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ យេន
 ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា
 អានន្ទោ យាវតកោ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស អា-
 យស្មតា ភូមិជេន សទ្ធិ អហោសិ កថាសល្លាថោ
 តំ សព្វំ ភកវតោ អាហេចេសិ ។

[៨២] សាធុ សាធុ អានន្ទ យថាតំ សារីបុត្តោ
 ច សម្មា ព្យាករមាណោ ព្យាករេយ្យ ។ បដិច្ចស-
 មុប្បន្តំ ខោ អានន្ទ សុខទុក្ខំ វុត្តំ មយា កី ប-
 ដិច្ច ធម្មំ បដិច្ច ឥតិ វទំ វុត្តវាទី ចេវ មេ អស្ស
 ន ច មំ អភូតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យ ធម្មស្ស ចានុធម្មំ
 ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាទានុចារោ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ការពោលនូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌

[៨១] ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានស្តាប់ការចរចានេះ របស់
ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាមួយនឹងព្រះភូមិជៈមានអាយុហើយ ។ ទើប
ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលការ
ចរចាទាំងអស់នោះ របស់ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាមួយនឹងព្រះភូមិជៈ
មានអាយុ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ ។

[៨២] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់អានន្ទ ប្រពៃហើយ ប្រ-
ពៃហើយ ត្រង់ពាក្យដែលសារីបុត្តព្យាករ ឈ្មោះថាព្យាករដោយប្រពៃ ។
ម្ចាស់អានន្ទ សុខនិងទុក្ខ តថាគតបានពោលហើយថា កើតឡើងព្រោះ
អាស្រ័យហេតុ តើអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច គឺអាស្រ័យផស្សៈ កាលបើ
បុគ្គលពោលដូច្នោះ ឈ្មោះថាពោលតាមពាក្យដែលតថាគតពោលហើយ
ផង មិនពោលបង្កាច់តថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង ព្យាករនូវធម៌ដ៏សម
គួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌ហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ការឃុំ ហានំ អាតច្ចេយ្យ ។ តត្រានន្ទ យេ តេ
 សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតំ សុខទុក្ខំ
 បញ្ញាបេន្តិ តទមិ ធួស្សប្បច្ចយា ។ យេមិ តេ ។ មេ ។
 យេមិ តេ ។ មេ ។ យេមិ តេ សមណាព្រាហ្មណា
 កម្មវាទា អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ
 សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តទមិ ធួស្សប្បច្ចយា ។ តត្រានន្ទ
 យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា កម្មវាទា សយំកតំ
 សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ ធួស្សា បដិ-
 សំវេទយន្តិតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ យេមិ តេ ។ មេ ។
 យេមិ តេ ។ មេ ។ យេមិ តេ សមណាព្រាហ្មណា
 កម្មវាទា អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ
 សុខទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ ធួស្សា
 បដិសំវេទយន្តិតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគប្បីតិះដៀលផង ។ ម្នាលអានន្ទ បណ្ឌា
 វាទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា
 សុខនិងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែសុខនិងទុក្ខនោះឯង កើត
 ឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជា
 កម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជា
 អំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែសុខនិង
 ទុក្ខនោះឯង កើតឡើងព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអានន្ទ បណ្ឌា
 វាទៈទាំង ៤ នោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខ
 និងទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ទទួល
 សុខនិងទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួក
 សមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។
 ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជាកម្មវាទ បញ្ញត្តថា សុខនិងទុក្ខ មិនមែន
 ជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយ
 មិនអាស្រ័យហេតុ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលសុខនិងទុក្ខ
 ក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ កាយវេទីមនាភិសង្ខវណំ

[៨៣] កាយេ វា ហានន្ទ សតិ កាយសញ្ចេ-
តនាហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ វាចាយំ វា
ហានន្ទ សតិ វេទីសញ្ចេតនាហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ
សុខទុក្ខំ មនេ វា ហានន្ទ សតិ មនោសញ្ចេតនា-
ហេតុ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។ អវិជ្ជាបច្ចយា
វ សាមំ វា តំ អានន្ទ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ
យំបច្ចយាយតំ^(១) ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។
បរេ វាយតំ^(២) អានន្ទ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោ-
តិ យំបច្ចយាយតំ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។
សម្មជាតោ វា តំ អានន្ទ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ
យំបច្ចយាយតំ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។ អ-
សម្មជាតោ វា តំ អានន្ទ កាយសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ
យំបច្ចយាយតំ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។ សាមំ
វា តំ អានន្ទ វេទីសង្ខារំ អភិសង្ខរោតិ យំបច្ចយាយតំ
ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈត្តំ សុខទុក្ខំ ។ បរេ វាយតំ អានន្ទ

១ ឱ. យំ បច្ចយស្ស តន្តិ ទិស្សតិ ។ ម. បច្ចយាយំ តន្តិ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. បរេ វាស្ស តន្តិ ទិស្សតិ ។ ម. វាយតិ ទិស្សតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ កិរិយាធ្វើនូវកាយវិចីមនោសង្ខារ

[៨៣] ម្នាលអានន្ទ កាលបើកាយមាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង
 រមែងកើតឡើង ព្រោះកាយសញ្ចេតនា^១ជាហេតុ ម្នាលអានន្ទ កាល
 បើវាចាមាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង រមែងកើតឡើង ព្រោះវិចីសញ្ចេតនាជា
 ហេតុ ម្នាលអានន្ទ កាលបើមនោមាន សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង រមែងកើត
 ឡើង ព្រោះមនោសញ្ចេតនាជាហេតុ ក៏មាន ។ ម្នាលអានន្ទ សុខនិង
 ទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺកាយសង្ខារ^២ណា បុគ្គល
 តែងធ្វើកាយសង្ខារនោះដោយខ្លួនឯង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ក៏មាន ។
 ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យ គឺកាយ-
 សង្ខារណា បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ តែងធ្វើកាយសង្ខារនោះ ក៏មាន ។
 ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺកាយ-
 សង្ខារណា បុគ្គលកាលដឹងច្បាស់ តែងធ្វើកាយសង្ខារនោះ ក៏មាន ។
 ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺកាយ-
 សង្ខារណា បុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ តែងធ្វើកាយសង្ខារនោះ ក៏មាន ។
 ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺវិចីសង្ខារ
 ណា បុគ្គលតែងធ្វើវិចីសង្ខារនោះដោយខ្លួនឯង ក៏មាន ។ ម្នាលអានន្ទ

១ ចេតនាដែលកើតឡើងក្នុងកាយទ្វារ ។ ២ កាយកម្ម ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វេសិស្ន្តាវំ អភិសង្ក្ខោតិ យំបច្ចុយាយតំ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ
 សុខទុក្ខំ ។ សម្មជាតោ វា តំ អានន្ទ ។ បេ ។
 អសម្មជាតោ វា តំ អានន្ទ វេសិស្ន្តាវំ អភិសង្ក្ខោតិ
 យំបច្ចុយាយតំ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ។ សាមំ
 វា តំ អានន្ទ មនោសង្ការំ អភិសង្ក្ខោតិ យំបច្ចុយាយតំ
 ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ។ បរេ វាយតំ អានន្ទ
 មនោសង្ការំ អភិសង្ក្ខោតិ យំបច្ចុយាយតំ ឧប្បជ្ជតិ
 អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ។ សម្មជាតោ វា តំ អានន្ទ
 ។ បេ ។ អសម្មជាតោ វា តំ អានន្ទ មនោសង្ការំ អភិ-
 សង្កោតិ យំបច្ចុយាយតំ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ។
 ឥមេសុ អានន្ទ ធម្មេសុ^(១) អវិជ្ជា អនុបតិកា ។

១ ឱ. ម. ឆសុ ធម្មេសូតិ ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺវចីសង្ខារណា បុគ្គល
 ទាំងឡាយដទៃ តែងធ្វើវចីសង្ខារនោះ ក៏មាន ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គល
 ដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់
 ដោយបច្ច័យគឺវចីសង្ខារណា បុគ្គលមិនដឹងច្បាស់ តែងធ្វើវចីសង្ខារនោះ
 ក៏មាន ។ ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយ
 បច្ច័យគឺមនោសង្ខារណា បុគ្គលតែងធ្វើមនោសង្ខារនោះដោយខ្លួនឯង ក៏
 មាន ។ ម្នាលអានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យ
 គឺមនោសង្ខារណា បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ តែងធ្វើមនោសង្ខារនោះ ក៏
 មាន ។ ម្នាលអានន្ទ បុគ្គលដឹងច្បាស់ ។ បេ ។ ម្នាលអានន្ទ សុខ
 និងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺមនោសង្ខារណា បុគ្គល
 មិនដឹងច្បាស់ តែងធ្វើមនោសង្ខារនោះ ក៏មាន ។ ម្នាលអានន្ទ អវិជ្ជា
 ធ្លាក់ចុះរឿយៗ ក្នុងធម៌ទាំងនេះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទេសពលវគ្គេ ភក្តវន្តបសង្កមនំ

[៨៤] អវិជ្ជាយ ត្រូវ អានន្ទ អសេសវិភាគនិរោធា
 សោ កាយោ ន ហោតិ យំបច្ចុយាយតំ ឧប្បជ្ជតិ
 អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ។ សា វាចា ន ហោតិ យំបច្ចុ-
 យាយតំ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ ។ សោ មនោ
 ន ហោតិ យំបច្ចុយាយតំ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខំ
 ខេត្តំ វា^(១) ន ហោតិ ។ វត្ថុំ វា ន ហោតិ យំបច្ចុ-
 យាយតំ ឧប្បជ្ជតិ អជ្ឈតំ សុខទុក្ខន្តិ ។ បញ្ចមំ ។

[៨៥] សារត្តិយំ វិហារតិ... អថខោ អាយស្មា
 ឧបវាលោ យេន ភក្តវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភក្តវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

[៨៦] ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ អាយស្មា ឧប-
 វាលោ ភក្តវន្តំ ឯតទរោច សន្តិ បន^(២) ភន្តេ ឯកេ
 សមណាព្រាហ្មណា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ

១ ឱ. ម. ចត្វសុ វានេសុ វាសទ្វោ ន ទិស្សតិ តន្តិ បន ទិស្សតិ ។ ២ សព្វវារេសុ សន្តិ
 ហីតិ បាបទ្វយេន ភវិតព្ធុំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ព្រះឧបវាណៈចូលគាល់ព្រះមានព្រះភាគ

[៨៤] ម្ចាស់អានន្ទ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយ
បច្ច័យគឺកាយណា កាយនោះ មិនមាន ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់
មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ។ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើតឡើងជាប់ដោយ
បច្ច័យគឺវាចាណា វាចានោះ មិនមាន ។ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង កើត
ឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺចិត្តណា ចិត្តនោះ មិនមាន ខេត្តក្តី មិនមាន ។
វត្ថុក្តី មិនមាន ។ អាយតនៈក្តី មិនមាន ។ សុខនិងទុក្ខខាងក្នុង
កើតឡើងជាប់ដោយបច្ច័យគឺអធិករណ៍^(១)ណា អធិករណ៍នោះក្តី មិន
មាន ។ ចប់សូត្រទី ៥ ។

[៨៥] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... គ្រានោះ ព្រះឧបវាណៈ
មានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏
ក្រាបបូជានូវព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[៨៦] លុះព្រះឧបវាណៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មាន
សមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយ បញ្ញត្តិថា ទុក្ខខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង

១ ហេតុ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សន្តិ បន ភន្តេ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា បរកតំ
 ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ សន្តិ បន ភន្តេ ឯកេ សមណា-
 ព្រាហ្មណា សយំកតញ្ច បរកតញ្ច ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ
 សន្តិ បន ភន្តេ ឯកេ សមណាព្រាហ្មណា អសយំការំ
 អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ ។ ឥធម លោ
 ភន្តេ ភកវា កីវាទី កិមក្កាយី កមំ ព្យាករមាណា ច
 មយំ វុត្តវាទិណោ ចេវ ភកវតោ អស្សាម ន ច ភកវន្តំ
 អភ្នតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យាម ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យា-
 ករេយ្យាម ន ច កោចិ សហធម្មិកោ វាណានុចា-
 តោ ការយ្ហំ ហានំ អាតច្ឆេយ្យាតិ ។

[៨៧] បធិច្ចសមុប្បន្នំ ខោ ឧបវាណា ទុក្ខំ វុត្តំ
 មយា កី បធិច្ច ធម្មំ បធិច្ច ឥតិ វទំ វុត្តវាទិ
 ចេវ មេ អស្ស ន ច មំ អភ្នតេន អញ្ញាចិក្ខេយ្យ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានសមណព្រាហ្មណ៍ពួកមួយទៀត បញ្ញត្ត
 ថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ពួកមួយទៀត បញ្ញត្តថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯងផង
 បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មានសមណព្រាហ្មណ៍
 ពួកមួយទៀត បញ្ញត្តថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជា
 អំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពោលដូចម្តេច ទ្រង់ប្រាប់
 ដូចម្តេច ដល់យើងទាំងឡាយ ក្នុងហេតុទាំង ២ នេះ កាលយើងទាំង-
 ឡាយព្យាករដូចម្តេច ទើបឈ្មោះថាពោលតាមពាក្យដែលព្រះមានព្រះ
 ភាគទ្រង់ពោលហើយផង ឈ្មោះថាមិនពោលបង្គាប់ព្រះមានព្រះភាគ
 ដោយពាក្យមិនពិតផង ឈ្មោះថាព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំង
 លំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈ
 ដែលបណ្ឌិតគប្បីតិះដៀលផង ។

[៨៧] ម្នាលឧបវាណៈ សេចក្តីទុក្ខ តថាគតបានពោលហើយថា
 កើតឡើងព្រោះអាស្រ័យហេតុ តើអាស្រ័យហេតុដូចម្តេច គឺអាស្រ័យ
 ផស្សៈ កាលបើបុគ្គលពោលដូច្នោះ ឈ្មោះថា ពោលតាមពាក្យដែល
 តថាគតពោលហើយផង មិនពោលបង្គាប់តថាគតដោយពាក្យមិនពិតផង

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ បដិច្ចសមុប្បន្នភាសិតំ

ធម្មស្ស ចានុធម្មំ ព្យាករេយ្យ ន ច កោចិ សហធម្មិកោ
 វានានុចាតោ ការយ្ហំ ហានំ អាតច្ឆេយ្យ ។ តត្រិបវាលា
 យេ តេ សមណាព្រាហ្មណា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ
 តទមិ ផស្សប្បច្ចយា ។ យេមិ តេ ។ បេ ។ យេមិ តេ
 ។ បេ ។ យេមិ តេ សមណាព្រាហ្មណា អសយំការំ
 អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តទមិ
 ផស្សប្បច្ចយា ។ តត្រិបវាលា យេ តេ សមណាព្រាហ្ម-
 ណា សយំកតំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ តេ វត អញ្ញត្រិ ផស្សា
 បដិសំវេទយន្តីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ យេមិ តេ ។ បេ ។
 យេមិ តេ ។ បេ ។ យេមិ តេ សមណាព្រាហ្មណា
 អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ ទុក្ខំ បញ្ញាបេន្តិ
 តេ វត អញ្ញត្រិ ផស្សា បដិសំវេទយន្តីតិ នេតំ ហានំ
 វិជ្ជតីតិ ។ ធម្មំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ការពោលនូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌

ព្យាករនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ផង ទាំងលំអានពាក្យបន្តិចបន្តួចដែលប្រកបដោយធម៌ហើយ ក៏មិនមកកាន់ឋានៈដែលបណ្ឌិតគប្បីតិះដៀលផង ។

ម្នាលឧបវាណៈ បណ្ឌិតសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង ២ ពួកនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា បញ្ញត្តថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង តែទុក្ខនោះឯង កើតឡើងព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា បញ្ញត្តថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ តែទុក្ខនោះឯង កើតឡើងព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ។ ម្នាលឧបវាណៈ បណ្ឌិតសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង ២ ពួកនោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា បញ្ញត្តថា ទុក្ខ គឺបុគ្គលធ្វើដោយខ្លួនឯង សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ។ បេ ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា បញ្ញត្តថា ទុក្ខ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួន មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង ទទួលទុក្ខក្រៅអំពីផស្សៈ ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។ ចប់សូត្រទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៨៨] សារត្តិយំ វិហារតិ... អវិជ្ជាបច្ចុយា ភិក្ខុវេ
សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចុយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស
កោវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[៨៩] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ យា តេសំ
តេសំ សត្តានំ តម្ហិ តម្ហិ សត្តនិកាយេ ជរា ដីរណតា
ខណ្ឌាច្ចំ ចាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំហានិ
ឥន្ទ្រិយានំ បរិចាកោ អយំ វុច្ចតិ ជរា ។ យា តេសំ
តេសំ សត្តានំ តម្ហា តម្ហា សត្តនិកាយា ចុតិ ចវនតា
ភេនោ អន្តរធានំ មច្ចុ មរណំ កាលកិរិយា ខន្ធានំ
ភេនោ កឡេវរស្ស និក្ខេចោ ដីវិតិទ្ធរិយស្ស ឧបច្ឆេនោ
ឥទំ វុច្ចតិ មរណំ ។ ឥតិ អយញ្ច ជរា ឥទញ្ច មរណំ ឥទំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ ជាតិសមុទយា ជរាមរណា-
សមុទយោ ជាតិនិរោធិ ជរាមរណានិរោធិ អយមេវ
អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ ជរាមរណានិរោធិតាមិដី បដិ-
បទា សេយ្យដីទំ សម្មាទិដ្ឋិ សម្មាសង្កហ្មោ សម្មារាថា
សម្មាកម្មន្តោ សម្មាអាដិវោ សម្មារាយាមោ សម្មាសតិ
សម្មាសមាធិ ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ ជាតិ ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៨៨] ទ្រង់គង់ជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារ កើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[៨៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរានិងមរណៈ តើដូចម្តេច ។ សេចក្តីគ្រាំគ្រា ភាពគ្រាំគ្រា ធ្មេញបាក់ សក់ស្កូវ ស្បែកជ្រួញជ្រើរ ដំណើរថយអាយុ ដំណើរចាស់ទុំនៃឥន្ទ្រិយទាំងឡាយ ណា របស់សត្វ ទាំងឡាយនោះ ។ ក្នុងសត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា ជរា ។ ចុតិ ការឃ្នាត ការបែកធ្លាយ ការបាត់បង់ សេចក្តីស្លាប់ ដំណើរងាប់ ការ ធ្វើនូវមរណកាល ការបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់ចុះនូវសាក- សព ការដាច់នៃជីវិតិធិន្ទ្រិយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ចាក សត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរា នេះផង មរណៈនេះផង នេះហៅថា ជរានិងមរណៈ ដូច្នោះឯង ។ ការ កើតឡើងនៃជរានិងមរណៈ ព្រោះការកើតឡើងនៃជាតិ ការរលត់នៃ ជរានិងមរណៈ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ ៨ នេះឯង ជាបដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ គឺ ប្រាជ្ញាយល់ត្រូវ ១ សេចក្តីត្រិះរិះត្រូវ ១ ការនិយាយត្រូវ ១ ការងារត្រូវ ១ ការចិញ្ចឹមជីវិតត្រូវ ១ សេចក្តីព្យាយាមត្រូវ ១ សេចក្តីរព្វកត្រូវ ១ ការ តម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះជាតិ តើដូចម្តេច ។ បេ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ ជរាមរណាទិបជាននំ

កតមោ ច ភិក្ខុវេ ភវោ... កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឧបា-
 ទានំ... កតមា ច ភិក្ខុវេ តណ្ហា... កតមា ច
 ភិក្ខុវេ វេទនា... កតមោ ច ភិក្ខុវេ ជស្សោ... កតមញ្ច
 ភិក្ខុវេ សទ្ធាយតនំ... កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ធាមរូបំ...
 កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណំ... កតមេ ច ភិក្ខុវេ
 សង្ខារា តយោមេ ភិក្ខុវេ សង្ខារា កាយសង្ខារោ
 វចីសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ឥមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ សង្ខា-
 រា ។ អវិជ្ជាសមុទយា សង្ខារសមុទយោ អវិជ្ជានិរោធិ
 សង្ខារនិរោធិ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ
 សង្ខារនិរោធិកាមិនី បដិបទា សេយ្យចីនំ សម្មាទិដ្ឋិ
 ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។

[៩០] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ ឯវំ
 បច្ចុយំ បជាតាតិ ឯវំ បច្ចុយសមុទយំ បជាតាតិ
 ឯវំ បច្ចុយនិរោធំ បជាតាតិ ឯវំ បច្ចុយនិរោធិកាមិនី
 បដិបទំ បជាតាតិ ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ការដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈជាដើម

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទាន
តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហា តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ វេទនា តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្សៈ តើ
ដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សឡាយតនៈ តើដូចម្តេច... ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ នាមរូប តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណ
តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ តើដូចម្តេច...
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយនេះ មាន ៣ គឺ កាយសង្ខារ ១
វចីសង្ខារ ១ ចិត្តសង្ខារ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះតថាគតហៅថា
សង្ខារ ។ ការកើតឡើងនៃសង្ខារ ព្រោះការកើតឡើងនៃអវិជ្ជា ការ
រលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គ
៨ នេះឯង ជាបដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ គឺ
ប្រាជ្ញាយល់ឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។

[៩០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កដឹងច្បាស់
នូវបច្ច័យយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃបច្ច័យយ៉ាងនេះ ដឹង
ច្បាស់នូវទីរលត់នៃបច្ច័យយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅ
កាន់ទីរលត់នៃបច្ច័យយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ ឥតិបិ ទស្សនសម្បជ្ជោ ឥតិបិ អាកតោ
 ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ បស្សតិ ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ
 សេក្ខេន ញ្ញាលោន សមន្តាកតោ ឥតិបិ សេក្ខាយ
 វិជ្ជាយ សមន្តាកតោ ឥតិបិ ធម្មសោតំ សមាបជ្ជោ
 ឥតិបិ អរិយោ និព្វេជិតប្បញ្ញោ ឥតិបិ អមតទ្វារំ
 អាហច្ច តិដ្ឋតិ ឥតិបីតិ ។ សត្តមំ ។

[៩១] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ។ បេ ។ ឥធន
 ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ជរាមរណំ បជាណតិ ជរាមរណសមុទយំ
 បជាណតិ ជរាមរណនិរោធំ បជាណតិ ជរាមរណនិរោធ-
 កាមិនី បដិបទំ បជាណតិ ។ ជាតី បជាណតិ ។ បេ ។
 ករំ បជាណតិ... ឧចានានំ បជាណតិ... តណ្ហា ប-
 ជាណតិ... វេទនំ បជាណតិ... ផស្សំ បជាណតិ... ស-
 ឡាយតនំ បជាណតិ... ធាមរូបំ បជាណតិ... វិញ្ញាណំ
 បជាណតិ... សដ្ឋាវេ បជាណតិ សដ្ឋាវសមុទយំ
 បជាណតិ សដ្ឋាវនិរោធំ បជាណតិ សដ្ឋាវនិរោធកាមិនី
 បដិបទំ បជាណតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ហៅថា បរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិក៏បាន ថាបរិបូណ៌ដោយទស្សនៈក៏បាន ថា
មកកាន់ព្រះសទ្ធម្មនេះក៏បាន ថាយើញនូវព្រះសទ្ធម្មនេះក៏បាន ថាប្រកប
ដោយសេក្ខញ្ញាណក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខវិជ្ជាក៏បាន ថាដល់ព្រម
នូវធម្មស្រោតក៏បាន ថាជាអរិយៈអ្នកមាននិព្វេធកប្បញ្ញាក៏បាន ថាបិត
អែបនៃបន្ទូរទ្វារនៃអមតៈគឺព្រះនិព្វានក៏បាន ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

[៩១] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ ដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈ
ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃជរានិងមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរា
និងមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិងមរ-
ណៈ ដឹងច្បាស់នូវជាតិ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវភព... ដឹងច្បាស់នូវ
ឧបាទាន... ដឹងច្បាស់នូវតណ្ហា... ដឹងច្បាស់នូវវេទនា... ដឹងច្បាស់
នូវផស្សៈ... ដឹងច្បាស់នូវសឡាយតនៈ... ដឹងច្បាស់នូវនាមរូប...
ដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ... ដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវ
ការកើតឡើងនៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវបដិ-
បទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ ជរាមរណាទិបជាននំ

[៩២] កតមញ្ចុច ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ យា តេសំ
តេសំ សត្តានំ តម្កិ តម្កិ សត្តនិកាយេ ជរា ដីរណា-
តា ខណ្ឌាច្ចំ ចាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំហា-
និ ឥន្ទ្រិយានំ បរិចាកោ អយំ វុច្ចតិ ជរា ។ យា
តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្កា តម្កា សត្តនិកាយា ចុតិ
ចវនតា ភេនោ អន្តរធានំ មច្ចុ មរណំ កាលតិរិយា
ខន្ធានំ ភេនោ កឡេវរស្ស ជិត្តេហោ ដីរិតិទ្រិយស្ស
ឧបច្ឆេនោ ឥទំ វុច្ចតិ មរណំ ។ ឥតិ អយញ្ច ជរា
ឥទញ្ច មរណំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។
ជាតិសមុទយា ជរាមរណាសមុទយោ ជាតិនិរោធា ជ-
រាមរណានិរោធា អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ
ជរាមរណានិរោធាតាមិនី បដិបទា សេយ្យបីទំ សម្មាទិដ្ឋិ
។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។ កតមា ច ភិក្ខុវេ ជាតិ
។ បេ ។ កតមោ ច ភិក្ខុវេ ភិរោ... កតមញ្ច
ភិក្ខុវេ ឧទាទានំ... កតមា ច ភិក្ខុវេ តណ្ហា... វេ-
ទនា... ផស្សោ... សទ្ធាយតនំ... ជាមរ្យប់... វិញ្ញាណំ...

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ការដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈជាដើម

[៩២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរានិងមរណៈ តើដូចម្តេច ។

សេចក្តីគ្រាំគ្រា ភាពគ្រាំគ្រា ធ្មេញបាក់ សក់ស្ងួត ស្បែកជ្រួញជ្រើរ ដំណើរថយអាយុ ដំណើរចាស់ទុំតន្ត្រីយទាំងឡាយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ក្នុងសត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា ជរា ។ ចុតិការឃ្នាត ការបែកធ្លាយ ការបាត់បង់ សេចក្តីស្លាប់ ដំណើរងាប់ ការធ្វើនូវមរណកាល ការបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់ចុះនូវសាកសព ការដាច់នៃជីវិតិទ្រីយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ចាកសត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរានេះផង មរណៈនេះផង នេះហៅថាជរានិងមរណៈ ដូច្នោះឯង ។ ការកើតឡើងនៃជរានិងមរណៈ ព្រោះការកើតឡើងនៃជាតិ ការរលត់នៃជរានិងមរណៈ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ នេះឯង ជាបដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ គឺប្រាជ្ញាយល់ ឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជាតិ តើដូចម្តេច ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទាន តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហា តើដូចម្តេច... វេទនា... ផស្សៈ... សឡាយតនៈ... នាមរូប... វិញ្ញាណ...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កតមេ ច ភិក្ខុវេ សង្ខារោ តយោមេ ភិក្ខុវេ សង្ខារោ
 កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោ ឥមេ វុច្ចន្តិ
 ភិក្ខុវេ សង្ខារោ ។ អវិជ្ជាសមុទយា សង្ខារសមុទយោ
 អវិជ្ជានិរោធិ វិជ្ជានិរោធិ អយមេវ អរិយោ អដ្ឋង្គិ-
 កោ មក្កោ សង្ខារនិរោធិកាមិនី បដិបទា សេយ្យដីទំ
 សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាទិ ។

[៩៣] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ឯវំ ជរាមរណំ
 បដាណតិ ឯវំ ជរាមរណសមុទយំ បដាណតិ ឯវំ
 ជរាមរណនិរោធំ បដាណតិ ឯវំ ជរាមរណនិរោធិកាមិនី
 បដិបទំ បដាណតិ ។ ឯវំ ជាតិ បដាណតិ ។ បេ ។
 ភវំ... ឧចាទានំ... តណ្ហំ... វេទនំ... ផស្សំ... សទ្ធាយ-
 តនំ... ធាមរូបំ... វិញ្ញាណំ... ឯវំ សង្ខារេ បដាណតិ ឯវំ
 សង្ខារសមុទយំ បដាណតិ ឯវំ សង្ខារនិរោធំ បដា-
 ណតិ ឯវំ សង្ខារនិរោធិកាមិនី បដិបទំ បដាណតិ ។
 អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ ឥតិបិ
 ទស្សនសម្បន្នោ ឥតិបិ អាកតោ ឥមំ សទ្ធាម្ហំ ឥតិបិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សង្ខារទាំងឡាយនេះ មាន ៣ គឺ កាយសង្ខារ ១ វចីសង្ខារ ១ ចិត្ត-
 សង្ខារ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សង្ខារ ។ ការកើតឡើង
 នៃសង្ខារ ព្រោះការកើតឡើងនៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការ
 រលត់នៃអវិជ្ជា មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ នេះឯង ជាបដិបទា
 ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ គឺ ប្រាជ្ញាយល់ឃើញត្រូវ ១
 ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។

[៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើភិក្ខុ ដឹងច្បាស់នូវជរា
 និងមរណៈយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃជរានិងមរណៈយ៉ាងនេះ
 ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរានិងមរណៈយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជា
 ដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិងមរណៈយ៉ាងនេះ ។ ដឹងច្បាស់នូវជាតិ
 យ៉ាងនេះ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវភព... ឧបាទាន... តណ្ហា... វេទនា...
 ផស្សៈ... សឡាយតនៈ... នាមរូប... វិញ្ញាណ... នូវសង្ខារទាំង-
 ឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃសង្ខារយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់
 នូវទីរលត់នៃសង្ខារយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទី
 រលត់នៃសង្ខារយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថា
 បរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិក៏បាន ថាបរិបូណ៌ដោយទស្សនៈក៏បាន ថាមកកាន់

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ ជរាមរណាទ្យាបរិជាននំ

បស្សតិ ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ សេក្ខេន ញាណេន
សមន្តាកតោ ឥតិបិ សេក្ខាយ វិជ្ជាយ សមន្តាកតោ
ឥតិបិ ធម្មសោតំ សមាបន្នោ ឥតិបិ អរិយោ និព្វេជិ-
កប្បញ្ញោ ឥតិបិ អមតទ្ធារំ អាហច្ច តិដ្ឋតិ ឥតិបីតិ ។
អដ្ឋមំ ។

[៩៤] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ។ បេ ។
យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
ជរាមរណំ ន បរិជានន្តិ ជរាមរណាសមុទយំ ន បរិជាន-
នន្តិ ជរាមរណានិរោធិំ ន បរិជានន្តិ ជរាមរណានិរោធិ-
កាមិនី បដិបទំ ន បរិជានន្តិ ។ ជាតី ន បរិជានន្តិ
។ បេ ។ ភវំ... ឧបាទានំ... តណ្ហា... វេទនំ... ផស្សំ...
សន្យាយតនំ... ធាមរូបំ... វិញ្ញាណំ... សង្ខារេ ន បរិជានន្តិ
សង្ខារសមុទយំ ន បរិជានន្តិ សង្ខារនិរោធិំ ន បរិ-
ជានន្តិ សង្ខារនិរោធិកាមិនី បដិបទំ ន បរិជានន្តិ ។ ន
មេតេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ
វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ វា ព្រាហ្មណាសម្មតា

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ការមិនដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈជាដើម

ព្រះសទ្ធម្មនេះក៏បាន ថាឃើញនូវព្រះសទ្ធម្មនេះក៏បាន ថាប្រកបដោយ
សេក្ខញ្ញាណក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខវិជ្ជាក៏បាន ថាដល់ព្រមនូវធម្ម-
ស្រាតក៏បាន ថាជាអរិយៈអ្នកមាននិព្វេធិកប្បញ្ញាក៏បាន ថាបិតអែបនៃប
នូវទ្វារនៃអមតៈគឺព្រះនិព្វានក៏បាន ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

[៧២] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនកំណត់ដឹង
នូវជរានិងមរណៈ មិនកំណត់ដឹងនូវការកើតឡើងនៃជរានិងមរណៈ មិន
កំណត់ដឹងនូវទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ មិនកំណត់ដឹងនូវបដិបទាជាដំណើរ
ទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ ។ មិនកំណត់ដឹងនូវជាតិ ។ បេ ។ មិន
កំណត់ដឹងនូវភព... ឧបាទាន... តណ្ហា... វេទនា... ផស្សៈ... សឡា-
យតនៈ... នាមរូប... វិញ្ញាណ... នូវសង្ខារទាំងឡាយ មិនកំណត់ដឹងនូវ
ការកើតឡើងនៃសង្ខារ មិនកំណត់ដឹងនូវទីរលត់នៃសង្ខារ មិនកំណត់
ដឹងនូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនុ៎ះ តថាគត មិនបានសន្មតថាជាសមណៈ
ក្នុងពួកសមណៈផង មិនបានសន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ន ច បនេតេ អាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រហ្មញ្ញត្ថំ
វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
វិហារន្តិ ។

[៩៥] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា
វា ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ បរិជានន្តិ ជរាមរ-
ណាសមុទយំ បរិជានន្តិ ជរាមរណានិរោធំ បរិជានន្តិ
ជរាមរណានិរោធតាមិទី បដិបទំ បរិជានន្តិ ។ ជាតិ
បរិជានន្តិ ។ បេ ។ កវំ... ឧចាទានំ... តណ្ហា... វេទនំ...
ផស្សំ... សទ្ធាយតនំ... ធាមរូបំ... វិញ្ញាណំ... សដ្ឋាវេ
បរិជានន្តិ សដ្ឋាវសមុទយំ បរិជានន្តិ សដ្ឋាវនិរោធំ
បរិជានន្តិ សដ្ឋាវនិរោធតាមិទី បដិបទំ បរិជានន្តិ ។
តេ ខោមេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
សមណោសុ ចេវ សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច
ព្រាហ្មណាសម្មតា តេ ច បនាយស្មន្តោ សាមញ្ញត្ថញ្ច
ព្រហ្មញ្ញត្ថញ្ច ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តិតិ ។ នវមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មិនតែប៉ុណ្ណោះ សមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនុ៎ះឯង រមែងមិនបាន ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ មិនសម្រេច នូវសាមញ្ញផល ឬព្រាហ្មញ្ញផល ដោយ ប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នទេ ។

[៩៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ ណា មួយ កំណត់ដឹងនូវជរានិងមរណៈ កំណត់ដឹងនូវការកើតឡើងនៃជរានិង មរណៈ កំណត់ដឹងនូវទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ កំណត់ដឹងនូវបដិបទាជា ដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ ។ កំណត់ដឹងនូវជាតិ ។ បេ ។ កំណត់ដឹងនូវភព... ឧបាទាន... តណ្ហា... វេទនា... ផស្សៈ... សឡាយតនៈ... នាមរូប... វិញ្ញាណ... នូវសង្ខារទាំងឡាយ កំណត់ដឹងនូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ តថាគត បានសន្មតថាជា សមណៈក្នុងពួកសមណៈផង សន្មតថាជាព្រាហ្មណ៍ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង មិនតែប៉ុណ្ណោះ សមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះឯង រមែងបាន ធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច នូវសាមញ្ញផលផង នូវព្រាហ្មញ្ញផលផង ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ ជរាមរណាឡាបជាននំ

[៩៦] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ។ បេ ។ យេ
 ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 ជរាមរណំ នប្បជានន្តិ ជរាមរណាសមុទយំ នប្បជានន្តិ
 ជរាមរណានិរោធំ នប្បជានន្តិ ជរាមរណានិរោធតាមិទី
 បដិបទំ នប្បជានន្តិ តេ វត ជរាមរណំ សមតិក្កម្ម
 បស្សន្តីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។ ជាតិ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។
 កវំ... ឧបាទានំ... តណ្ហា... វេទនំ... ផស្សំ... សទ្ធាយតនំ...
 ធាមរូបំ... វិញ្ញាណំ... សង្ខារេ នប្បជានន្តិ សង្ខារសមុ-
 ទយំ នប្បជានន្តិ សង្ខារនិរោធំ នប្បជានន្តិ សង្ខារនិ-
 រោធតាមិទី បដិបទំ នប្បជានន្តិ តេ វត សង្ខារេ
 សមតិក្កម្ម បស្សន្តីតិ នេតំ ហានំ វិជ្ជតិ ។

[៩៧] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ បជានន្តិ ជរាមរ-
 ណាសមុទយំ បជានន្តិ ជរាមរណានិរោធំ បជានន្តិ
 ជរាមរណានិរោធតាមិទី បដិបទំ បជានន្តិ តេ វត
 ជរាមរណំ សមតិក្កម្ម បស្សន្តីតិ ហានមេតំ វិជ្ជតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវត្ត ការមិនដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈជាដើម

[៧៦] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់
 នូវជរានិងមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃជរានិងមរណៈ មិន
 ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង នឹង
 ប្រព្រឹត្តកន្លងនូវជរានិងមរណៈបាន ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។
 មិនដឹងច្បាស់នូវជាតិ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវភព... ឧបាទាន...
 តណ្ហា... វេទនា... ផស្សៈ... សឡាយតនៈ... នាមរូប...
 វិញ្ញាណ... នូវសង្ខារទាំងឡាយ មិនដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃសង្ខារ
 មិនដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅ
 កាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង នឹងប្រព្រឹត្តកន្លង
 នូវសង្ខារទាំងឡាយបាន ពាក្យដូច្នោះនេះ មិនសមហេតុឡើយ ។

[៧៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ណា
 មួយ ដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃជរានិង
 មរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជា
 ដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិងមរណៈ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង
 នឹងប្រព្រឹត្តកន្លងនូវជរានិងមរណៈបាន ពាក្យដូច្នោះនេះ ទើបសមហេតុ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ជាតិ បដានន្តិ ។ បេ ។ ករំ... ឧចាទានំ... តណ្ហា...
 វេទនំ... ផស្សំ... សទ្ធាយតនំ... ឆាមរូបំ... វិញ្ញាណំ...
 សង្ខារេ បដានន្តិ សង្ខារសមុទយំ បដានន្តិ សង្ខារនិ-
 រោទំ បដានន្តិ សង្ខារនិរោធកាមិនី បដិបទំ បដានន្តិ
 តេ វត សង្ខារេ សមតិក្កម្ម បស្សនីតិ ហានមេតំ
 វិជ្ជតីតិ ។ ទសមំ ។

ទសពលវគ្គោ តតិយោ ។

តិស្ស ឧទ្ធានំ

ទ្វេ ទសពលា ឧបនិសា ច
 អញ្ញតិភិយភូមិដោ
 ឧបវាលោ បច្ចយោ ភិក្ខុ
 ទ្វេ ច សមណព្រាហ្មណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ដឹងច្បាស់នូវជាតិ ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវភព... ឧបាទាន... តណ្ហា...
 វេទនា... ផស្សៈ... សឡាយតនៈ... នាមរូប... វិញ្ញាណ...
 នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវការកើតឡើងនៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវ
 ទីរលត់នៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ
 សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះឯង នឹងប្រព្រឹត្តកន្លងនូវសង្ខារទាំងឡាយបាន
 ពាក្យដូច្នោះនេះ ទើបសមហេតុ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ ទសពលវគ្គ ទី ៣ ។

ឧទ្ទាននៃទសពលវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីព្រះតថាគតជាទសពល ២ លើក និយាយអំពី
 ហេតុនៃឧយញ្ញាណជាដើម ១ និយាយអំពីពួកអន្សត្តិវិយ
 បរិព្វាជកស្នូរុប្បស្មានឹងព្រះសារីបុត្ត ១ និយាយអំពីព្រះភូមិជ-
 ភិក្ខុស្នូរុប្បស្មានឹងព្រះសារីបុត្ត ១ និយាយអំពីព្រះឧបវាណៈ
 មានអាយុស្នូរុប្បស្មានឹងព្រះមានព្រះភាគ ១ និយាយអំពី
 បច្ច័យគឺអវិជ្ជាជាដើម ១ និយាយអំពីភិក្ខុដឹងច្បាស់នូវជរាមរ-
 ណៈជាដើម ១ និយាយអំពីសមណព្រាហ្មណ៍ ២ លើក ។

កឡានខត្តិយវគ្គោ

[៩៨] ឯកំ សមយំ ភក្កវា សារត្តិយំ វិហារតិ...

តត្រ ខោ ភក្កវា អាយស្មុន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ
វុត្តមិទំ សារីបុត្ត (ចារាយនេ អនិគបញ្ញោ)

យេ ច សង្ខាតធម្មាសេ

យេ ច សេក្ខា បុច្ចុ ឥធម

តេសម្មេ និបកោ ឥរិយំ

បុដ្ឋោ^(១) ច ព្រហ្មិ មារិសាតិ

ឥមស្ស នុ ខោ សារីបុត្ត សង្ខត្តេន កាសិតស្ស
កកំ វិត្តារេន អត្តោ ទដ្ឋព្វោតិ ។

[៩៩] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា សារីបុត្តោ តុណ្ហិ

អហោសិ ។ ទុតិយម្បិ ខោ ភក្កវា អាយស្មុន្តំ

សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ ។ បេ ។ ទុតិយម្បិ ខោ អាយស្មា

សារីបុត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ ។ តតិយម្បិ ខោ ភក្កវា

១ ឱ. បុដ្ឋោ មេ ។

កិច្ចការខត្តិយវគ្គ

[៩៨] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់គង់ជិតក្រុងសាវត្ថី...
 ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុថា
 ម្ចាស់សារីបុត្ត អធិតមាណាពបានពោលហើយ (ក្នុងអធិតបញ្ញា បារា-
 យនវគ្គ) នូវពាក្យនេះថា

ពួកបុគ្គលណា មានធម៌ពិចារណា^១ ហើយក្តី ពួកបុគ្គល
 ណា ជាសេក្ខៈដ៏ច្រើនក្តី ក្នុងសាសនានេះ បពិត្រព្រះអង្គ
 អ្នកនិទុក្ខ ព្រះអង្គជាអ្នកមានបញ្ញា ខ្ញុំព្រះអង្គ សួរនូវការ
 ប្រព្រឹត្តរបស់បុគ្គលទាំងនោះ សូមទ្រង់សំដែងឲ្យទាន
 ម្ចាស់សារីបុត្ត ភាសិតសង្ខេបនេះ អ្នកគប្បីយល់ឃើញសេចក្តី
 ដោយពិស្តារ ដោយប្រការដូចម្តេចហ្ន៎ ។

[៩៩] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ក៏នៅស្ងៀម ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាគម្រប់ ២ ដង ។ បេ ។ ព្រះសា-
 រីបុត្តមានអាយុ ក៏នៅស្ងៀម ជាគម្រប់ ២ ដង ។ ព្រះមានព្រះភាគ

១ អសេក្ខបុគ្គល ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ អាមន្តេសិ វុត្តមិទំ សារីបុត្ត

(ចារាយនេ អជិតបញ្ញោ)

យេ ច សង្ខាតធម្មាសេ

យេ ច សេក្ខា បុច្ច ឥធម

តេសម្មេ និបកោ ឥរិយំ

បុដ្ឋោ ច ព្រហ្មិ មារិសាតិ

ឥមស្ស នុខោ សារីបុត្ត សង្ខិត្តេន កាសិតស្ស

កកំ វិត្តារេន អត្តោ ទដ្ឋព្វោតិ ។ ឯវំ វុត្តេ^(១) តតិយម្បិ

ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ តុណ្ហិ អហោសិ ។

១ ឱ. ម. ឯវំ វុត្តតិ បាហោ ន ទិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ជាគម្រប់ ៣ ដងថា ម្ចាស់

សារីបុត្ត អធិតមាណាពបានពោលហើយ (ក្នុងអធិតបញ្ញា បារាយន-

វគ្គ) នូវពាក្យនេះថា

ពួកបុគ្គលណា មានធម៌ពិចារណាហើយក្តី ពួកបុគ្គលណា

ជាសេក្ខៈដ៏ច្រើនក្តី ក្នុងសាសនានេះ បពិត្រព្រះអង្គអ្នក

និទុក្ខ ព្រះអង្គជាអ្នកមានបញ្ញា ខ្ញុំព្រះអង្គ សួរនូវការ

ប្រព្រឹត្តរបស់បុគ្គលទាំងនោះ សូមទ្រង់សំដែងឲ្យទាន

ម្ចាស់សារីបុត្ត ភាសិតសង្ខេបនេះ អ្នកគប្បីយល់ឃើញសេចក្តី

ដោយពិស្តារ ដោយប្រការដូចម្តេចហ្ន៎ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគ

ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ក៏នៅស្ងៀម ជា

គម្រប់ ៣ ដង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គេ សង្ខាតធម្មកថា

[១០០] ក្ខតមិទន្តិ សារីបុត្ត បស្សសីតិ ។ ក្ខតមិ-
 ទន្តិ កន្តេ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ ក្ខតមិទន្តិ
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា ក្ខតស្ស ទិព្វិទាយ
 វិរាគាយ និរោធិយ បដិបន្នោ ហោតិ តទាហារា
 សម្ពុវន្តិ^(១) យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តទាហារា
 សម្ពុវន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អាហារសម្ពុ-
 វស្ស ទិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធិយ បដិបន្នោ ហោតិ
 តទាហារានិរោធិ យំ ក្ខតំ តំ និរោធិធម្មន្តិ យថាក្ខតំ
 សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តទាហារានិរោធិ យំ ក្ខតំ តំ
 និរោធិធម្មន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា និរោ-
 ធិធម្មស្ស ទិព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធិយ បដិបន្នោ
 ហោតិ ។ ឯវំ ខោ កន្តេ សេក្ខោ ហោតិ ។

១ សម្ពុវន្តិ ឥតិ បាហោ មញ្ញេ ភវេយ្យ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡារខត្តិយវត្ត បុគ្គលមានធម៌ពិចារណាហើយ

[១០០] ម្ចាស់សារីបុត្ត អ្នកឃើញថា នេះជាកូត (ខន្ធបញ្ចកៈ) ដូច្នោះដែរឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលឃើញដោយបញ្ញា ដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិតថា នេះជាកូត ដូច្នោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការ ធុញទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកូត ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិត ថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើតមានព្រម លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ កើតមានព្រម ដូច្នោះហើយ ក៏ ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការធុញទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកំណើតអាហារ ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា ជាកូត ធម្មជាតិនោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់ នៃអាហារនោះ លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា ជាកូត ធម្មជាតិនោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃ អាហារនេះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការធុញ ទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកូតដែលមានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សេក្ខបុគ្គល យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១០១] កថញ្ច ភន្តេ សង្ខាតធម្មោ ហោតិ ។

ភូតមិទន្តិ ភន្តេ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ

ភូតមិទន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា ភូតស្ស

និព្វិទា វិរាតា និរោទា អនុចាទា វិមុត្តោ ហោតិ

តទាហារា សម្ភវន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ

តទាហារា សម្ភវន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា

អាហារសម្ភវស្ស និព្វិទា វិរាតា និរោទា អនុចាទា

វិមុត្តោ ហោតិ តទាហារនិរោទា យំ ក្ខតំ តំ

និរោទធម្មន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១០១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដែលឈ្មោះថា មាន
ធម៌ពិចារណាហើយ តើដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គល
ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត លុះឃើញដោយ
បញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត ដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តរួច
ស្រឡះ ព្រោះការនឿយណាយ ព្រោះការធុញទ្រាន់ ព្រោះការ
រលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ នូវកូត ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ
តាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើតមានព្រម លុះឃើញ
ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើតមាន
ព្រម ដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះការនឿយណាយ
ព្រោះការធុញទ្រាន់ ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ នូវ
កំណើតនៃអាហារ ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា
ជាកូត ធម្មជាតិនោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គេ សង្ខាតធម្មកថា

តនាហារនិរោធិ យំ ភូតំ តំ និរោធម្មន្តិ យថាភូតំ

សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា និរោធម្មស្ស និព្វិទា វិរាតា

និរោធិ អនុចាទា វិមុត្តោ ហោតិ ។ ឯវំ ខោ ភន្តេ

សង្ខាតធម្មោ ហោតិ ។ ឥតិ ខោ ភន្តេ យំ តំ វុត្តំ

(ចារាយនេ អទិតបញ្ចេ)

យេ ច សង្ខាតធម្មាសេ

យេ ច សេក្ខា បុច្ច ឥធម

តេសម្មេ និបកោ ឥរិយំ

បុដ្ឋោ ច ព្រហ្មិ មារិសាតិ

ឥមស្ស ខោហំ ភន្តេ សង្ខិត្តេន កាសិតស្ស ឯវំ

វិត្តារេន អត្ថំ អាជាជានិមិតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡារខត្តិយវគ្គ ការពោលអំពីបុគ្គលមានធម៌ពិចារណាហើយ
 នៃអាហារនោះ លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា
 ជាកូត ធម្មជាតិនោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃ
 អាហារនោះ ដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះការនឿយ
 ណាយ ព្រោះការធុញទ្រាន់ ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ
 នូវកូត ដែលមានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 បុគ្គលដែលមានធម៌ពិចារណាហើយ យ៉ាងនេះឯង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ពាក្យដែលអដិតមាណាពបានពោលហើយ (ក្នុងអដិតបញ្ញា
 បារាយនវគ្គ) ថា

ពួកបុគ្គលណា មានធម៌ពិចារណាហើយក្តី ពួកបុគ្គលណា
 ជាសេក្ខៈដ៏ច្រើនក្តី ក្នុងសាសនានេះ បពិត្រព្រះអង្គអ្នក
 និទ្ទក្ខ ព្រះអង្គជាអ្នកមានបញ្ញា ខ្ញុំព្រះអង្គសួរនូវការប្រព្រឹត្ត
 របស់បុគ្គលទាំងនោះ សូមទ្រង់សំដែងឲ្យទាន

សឹងមានការបកស្រាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង

បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភាសិតសង្ខេបនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គយល់សេច-
 ក្តី ដោយពិស្តារ យ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១០២] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត ក្ខតមិទន្តិ សារីបុត្ត
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ ក្ខតមិទន្តិ យថាក្ខតំ
 សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា ក្ខតស្ស ទិព្វិទាយ វិរាគាយ
 ទិរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ តទាហារា សម្ពវន្តិ
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តទាហារា សម្ពវន្តិ
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អាហារសម្ពវស្ស
 ទិព្វិទាយ វិរាគាយ ទិរោធាយ បដិបន្នោ ហោតិ
 តទាហារទិរោធា យំ ក្ខតំ តំ ទិរោធាធម្មន្តិ យថាក្ខតំ
 សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តទាហារទិរោធា យំ ក្ខតំ តំ
 ទិរោធាធម្មន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា ទិរោ-
 ធាធម្មស្ស ទិព្វិទាយ វិរាគាយ ទិរោធាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ ។ ឯវំ ខោ សារីបុត្ត សេត្តោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១០២] ម្នាលសារីបុត្ត ត្រូវហើយ ត្រូវហើយ ម្នាលសារីបុត្ត បុគ្គល ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត លុះឃើញ ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជាកូត ដូច្នោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការធុញទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកូត ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើត មានព្រម លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូត នោះ រមែងកើតមានព្រម ដូច្នោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការ នឿយណាយ ដើម្បីការធុញទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកំណើតអាហារ ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា ជាកូត ធម្មជាតិ នោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃអាហារនោះ លុះ ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា ជាកូត ធម្មជាតិ នោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃអាហារនោះ ដូច្នោះហើយ ក៏ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការធុញទ្រាន់ ដើម្បីការរលត់ នៃកូត ដែលមានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ។ ម្នាល សារីបុត្ត សេក្ខបុគ្គល យ៉ាងនេះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ សង្ខាតធម្មកថា

[១០៣] កថញ្ច សារីបុត្ត សង្ខាតធម្មោ ហោតិ ។

ភូតមិទន្តិ សារីបុត្ត យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ

ភូតមិទន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា ភូតស្ស

និព្វិទា វិរាតា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ ហោតិ តទា-

ហារា សម្ភវន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តទា-

ហារា សម្ភវន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា អា-

ហារសម្ភវស្ស និព្វិទា វិរាតា និរោធា អនុបាទា វិមុត្តោ

ហោតិ តទាហារនិរោធា យំ ក្ខតំ តំ និរោធម្មន្តិ

យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ បស្សតិ តទាហារនិរោធា យំ

ក្ខតំ តំ និរោធម្មន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទិស្វា

អភិសមយសំយុត្ត កឡារខត្តិយវគ្គ ការពោលអំពីបុគ្គលមានធម៌ពិចារណាហើយ

[១០៣] ម្ចាស់សារីបុត្ត បុគ្គលដែលឈ្មោះថាមានធម៌ពិចារណា
 ហើយ តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់សារីបុត្ត បុគ្គល ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ
 តាមពិតថា នេះជាកូត លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា នេះជា
 កូត ដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះការនឿយណាយ ព្រោះ
 ការធុញទ្រាន់ ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ នូវកូត ឃើញ
 ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើតមានព្រម
 លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា អាហារនៃកូតនោះ រមែងកើត
 មានព្រម ដូច្នោះហើយ ក៏មានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះការនឿយណាយ
 ព្រោះការធុញទ្រាន់ ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ នូវកំណើត
 នៃអាហារ ឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា ជាកូត
 ធម្មជាតិនោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃអាហារនោះ
 លុះឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា ធម្មជាតិណា ជាកូត ធម្មជាតិ
 នោះ មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ព្រោះការរលត់នៃអាហារនោះហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

និរោធម្មស្ស និព្វិទា វិរាតា និរោធា អនុចាទា វិមុត្តោ
ហោតិ ។ ឯវំ ខោ សារីបុត្ត សង្ខាតធម្មោ ហោតិ ។
ឥតិ ខោ សារីបុត្ត យំ តំ វុត្តំ (ចារាយនេ អនិគបញ្ញោ)

យេ ច សង្ខាតធម្មាសេ

យេ ច សេក្ខា បុច្ច ឥធម

តេសម្មេ និបកោ ឥរិយំ

បុដ្ឋោ ច ព្រូហិ មារិសាតិ

ឥមស្ស ខោ សារីបុត្ត សង្ខិត្តេន កាសិតស្ស ឯវំ
វិត្តារេន អត្តោ ទដ្ឋព្វោតិ ។ បឋមំ ។

[១០៤] សារត្តិយំ វិហារតិ... អថខោ កណ្ណារខត្តិយោ

ភិក្ខុ យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិ-
ត្វា អាយស្មតា សារីបុត្តេន សង្ខិ សម្មោទិ សម្មោទនី-
យំ កមំ សារាណិយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ក៏មានចិត្តរួចស្រឡះ ព្រោះការនឿយណាយ ព្រោះការធុញទ្រាន់
ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់មាំ នូវភូតដែលមានកិរិយារលត់
ទៅជាធម្មតា ។ ម្នាលសារីបុត្ត បុគ្គលដែលឈ្មោះថា មានធម៌ពិចារណា
ហើយ យ៉ាងនេះឯង ។ ម្នាលសារីបុត្ត ពាក្យដែលអធិតមាណា
ពបានពោលហើយ (ក្នុងអធិតបញ្ញា បារាយនវគ្គ) ថា

ពួកបុគ្គលណា មានធម៌ពិចារណាហើយក្តី ពួកបុគ្គលណា
ជាសេក្ខៈដ៏ច្រើនក្តី ក្នុងសាសនានេះ បពិត្រព្រះអង្គអ្នកនិទុក្ខ
ព្រះអង្គជាអ្នកមានបញ្ញា ខ្ញុំព្រះអង្គ សួរនូវការប្រព្រឹត្តរបស់
បុគ្គលទាំងនោះ សូមទ្រង់សំដែងឲ្យទាន

សឹងមានការបកស្រាយ ដោយប្រការដូច្នោះឯង

ម្នាលសារីបុត្ត ភាសិតសង្ខេបនេះ អ្នកគប្បីយល់ឃើញសេចក្តី
ដោយពិស្តារ យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រទី ១ ។

[១០៤] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... គ្រានោះ ភិក្ខុឈ្មោះ
កឡារខត្តិយៈ ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
ដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួរព្រួយហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ ភគវន្តបសង្កមនំ

ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ កឡារខត្តិយោ ភិក្ខុ អា-
 យស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទរោច មោសិយដក្កុដោ អារុសោ
 សារីបុត្ត ភិក្ខុ សិក្ខុំ បច្ចក្ខាយ ហីនាយាវត្តោតិ
 នហ នូន សោ អាយស្មា ឥមស្មី ធម្មវិនយេ អស្សា-
 សមលត្តាតិ តេនហាយស្មា សារីបុត្តោ ឥមស្មី
 ធម្មវិនយេ អស្សាសម្បត្តោតិ ។ ន ខ្វាហំ អារុសោ
 កដ្ឋាមីតិ ។ អាយតី បនារុសោតិ ។ ន ខ្វាហំ អារុ-
 សោ វិចិកិច្ឆាមីតិ ។

[១០៥] អថខោ កឡារខត្តិយោ ភិក្ខុ ឧដ្ឋា-
 យាសនា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសិទិ ។ ឯកមន្តំ
 និសិទ្ធា ខោ កឡារខត្តិយោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទ-
 រោច អាយស្មតា ភន្តេ សារីបុត្តេន អញ្ញា ព្យាកតា
 ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ

អភិសមយសំយុត្ត កឡារខត្តិយវគ្គ កឡារខត្តិយភិក្ខុចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះកឡារខត្តិយភិក្ខុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពោលនឹងព្រះសារីបុត្ត
 មានអាយុដូច្នោះថា ម្ចាស់សារីបុត្តមានអាយុ ភិក្ខុឈ្មោះមោលិយផគ្គុន
 បានលាសិក្ខា ត្រឡប់ទៅកាន់ហ៊ិនភេទហើយ ព្រះមោលិយផគ្គុនមាន
 អាយុនោះ មិនបាននូវទីពឹងក្នុងធម្មវិន័យដោយពិតទេ បើដូច្នោះ មាន
 តែព្រះសារីបុត្តមានអាយុ បានដល់នូវទីពឹងក្នុងធម្មវិន័យនេះហើយ ។
 ព្រះសារីបុត្តពោលថា ម្ចាស់អារុសោ ខ្ញុំមិនសង្ស័យទេ ។ ព្រះកឡារ-
 ខត្តិយៈពោលថា ម្ចាស់អារុសោ ចុះបដិសន្ធិក្នុងខាងមុខទៀត ។ ម្ចាស់
 អារុសោ ខ្ញុំមិនជឿដល់ទេ ។

[១០៥] គ្រានោះ កឡារខត្តិយភិក្ខុ ក្រោកអំពីអាសនៈចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកឡារខត្តិយភិក្ខុអង្គុយក្នុងទីសម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ពោលអួតព្រះអរហត្តផលថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា
 ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួច
 ហើយ សោឡុសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាមីតិ ។ អថខោ ភក្កវា អញ្ញតវំ
 ភិក្ខុំ អាមន្តេសិ ឯហិ ត្វំ ភិក្ខុ មម វេនេន សារីបុត្តំ
 អាមន្តេសិ សត្តា តំ អារុសោ សារីបុត្ត អាមន្តេតីតិ ។
 ឯវំ ភន្តេតិ ខោ សោ ភិក្ខុ ភក្កវតោ បដិស្សត្វា
 យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទរោច សត្តា តំ អារុសោ
 សារីបុត្ត អាមន្តេតីតិ ។ ឯវមារុសោតិ ខោ អាយស្មា
 សារីបុត្តោ តស្ស ភិក្ខុនោ បដិស្សត្វា យេន ភក្កវា
 តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក្កវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯ-
 កមន្តំ និសីទិ ។

[១០៦] ឯកមន្តំ និសីទន្តំ ខោ អាយស្មន្តំ សារី-
 បុត្តំ ភក្កវា ឯតទរោច សច្ចំ កិរ តយា សារីបុត្ត
 អញ្ញា ព្យាកតា ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ ធាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាធាមីតិ ។
 ន ខោ ភន្តេ ឯតេហិ បទេហិ ឯតេហិ ព្យញ្ញនេ-
 ហិ អត្តោ ច រុត្តោតិ ។ យេន កេនចិមិ សារីបុត្ត

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ លំដាប់
 នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់ហៅភិក្ខុមួយរូបមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចូរ
 មក ចូរហៅសារីបុត្តតាមពាក្យតថាគតមកថា បពិត្រព្រះសារីបុត្តមាន
 អាយុ ព្រះសាស្តាត្រាស់ហៅលោកម្ចាស់ ។ ភិក្ខុនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធ-
 ដីកាព្រះមានព្រះភាគ ដោយពាក្យថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ហើយក៏
 ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលនឹង
 ព្រះសារីបុត្តមានអាយុដូច្នោះថា បពិត្រព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ព្រះសាស្តា
 ត្រាស់ហៅលោកម្ចាស់ ។ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ទទួលពាក្យភិក្ខុ
 នោះថា អើអាវុសោ ហើយក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ ក៏ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[១០៦] លុះព្រះសារីបុត្តមានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់សួរដូច្នោះថា ម្ចាស់សារីបុត្ត ឮថា អ្នកពោលអួតអរ-
 ហត្តផលថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្ម-
 ចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេច
 ហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមាន
 ឡើយ ដូច្នោះពិតឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិនបានពោល
 សេចក្តី ដោយបទទាំងនេះ ដោយព្យញ្ជនៈទាំងនេះទេ ។ ម្ចាស់សារីបុត្ត

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គេ សារីបុត្តប្បដិបុត្តា

បរិយាយេន កុលបុត្តោ អញ្ញំ ព្យាករោតិ អថខោ
 ព្យាកតំ ព្យាកតតោ ទដ្ឋព្វន្តិ ។ ននុ អហម្មិ ភន្តេ
 ឯវំ វនាមិ ន ខោ ភន្តេ ឯតេហិ បទេហិ ឯតេហិ
 ព្យញ្ញនេហិ អត្តោ ច វុត្តោតិ ។ សចេ តំ សារីបុត្ត
 ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ កថំ ជានតា បន តយា អារុសោ
 សារីបុត្ត កថំ បស្សតា អញ្ញា ព្យាកតា ទីណា
 ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ធាបរំ
 ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាមីតិ ឯវំ បុដ្ឋោ តំ សារីបុត្ត កិច្ចិ
 ព្យាករេយ្យាសីតិ ។ សចេ មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ កថំ
 ជានតា បន តយា អារុសោ សារីបុត្ត កថំ បស្សតា
 អញ្ញា ព្យាកតា ទីណា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ទ្រង់សូរបញ្ជាក់ព្រះសារីបុត្ត

កុលបុត្តពោលអួតអរហត្តផល សូម្បីដោយបរិយាយណាមួយ ត្រូវតែ
 ឃើញនូវពាក្យពោលអួត ថាជាពាក្យពោលអួត ដោយពិត ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ក្រែងខ្ញុំព្រះអង្គទើបនឹងក្រាបទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គ មិនពោលសេចក្តី ដោយបទទាំងនុ៎ះ
 ដោយព្យញ្ជនៈទាំងនុ៎ះទេ ដូច្នោះឬ ។ ម្នាលសារីបុត្ត ប្រសិនបើជន
 ទាំងឡាយ សួរអ្នកយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះលោកបាន
 ដឹងដូចម្តេច បានឃើញដូចម្តេច បានជាពោលអួតអរហត្តផលថា ខ្ញុំ
 ដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ
 អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ
 មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ
 ម្នាលសារីបុត្ត កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាង
 នេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះលោកដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច
 បានជាពោលអួតអរហត្តផល ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មា
 អញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កតំ ករណីយំ ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាមីតិ
 ឯវំ បុដ្ឋាហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ យំនិទានារុសោ
 ជាតិ តស្ស និទានស្ស សដ្ឋិយា ទីណាស្មី ទីណាមីតិ
 វិទិត្វា ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ
 ករណីយំ ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាមីតិ ឯវំ
 បុដ្ឋាសំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

[១០៧] សចេ បន តំ សារីបុត្ត បុច្ឆេយ្យំ ជាតិ
 បនារុសោ សារីបុត្ត កីនិទានា កីសមុទយា កីជា-
 តិកា កីបកវាតិ ឯវំ បុដ្ឋា សារីបុត្ត កិច្ចិ ព្យាក-
 រេយ្យាសីតិ ។ សចេ មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ ជាតិ បនា-
 រុសោ សារីបុត្ត កីនិទានា កីសមុទយា កីជាតិកា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្ត
 ទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះហើយ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា
 ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ជាតិមានធម៌ណាជាហេតុ កាលបើបច្ច័យនៃ
 ជាតិអស់ហើយ ព្រោះការអស់ទៅនៃហេតុនោះ យើងក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ផលគឺជាតិអស់ហើយ ទើបប្តេជ្ញាថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់
 ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មា
 អញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡស-
 កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរ
 យ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[១០៧] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នក
 យ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះជាតិ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វី
 នាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាបុរាណ ម្នាលសារីបុត្ត កាល
 បើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏
 ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្ត
 មានអាយុ ចុះជាតិ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ ឧបាទាននិទានាទិករោ

កឹបភវាតិ ឯវំ បុដ្ឋោហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ ជាតិ
ខោ អារុសោ កវនិទានោ កវសមុទយោ កវជាតិកោ
កវប្បភវាតិ ឯវំ បុដ្ឋោហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

[១០៨] សចេ បន តំ សារីបុត្ត ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ
ភវោ បនារុសោ សារីបុត្ត កឹនិទានោ កឹសមុទយោ
កឹជាតិកោ កឹបភវាតិ ឯវំ បុដ្ឋោ តុំ សារីបុត្ត
កិន្តិ ព្យាករេយ្យាសីតិ ។ សចេ មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ
ភវោ បនារុសោ សារីបុត្ត កឹនិទានោ កឹសមុទយោ
កឹជាតិកោ កឹបភវាតិ ឯវំ បុដ្ឋោហំ ភន្តេ ឯវំ
ព្យាករេយ្យំ ភវោ ខោ អារុសោ ឧបាទាននិទានោ
ឧបាទានសមុទយោ ឧបាទានជាតិកោ ឧបាទានប្ប-
ភវាតិ ឯវំ បុដ្ឋោហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ភពមានឧបាទានជាហេតុជាដើម

មានអ្វីជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំ
ព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ជាតិ
មានភពជាហេតុ មានភពនាំឲ្យកើត មានភពជាកំណើត មានភពជា
ប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បី
ដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[១០៧] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នក
យ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះភព មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យ
កើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ម្នាលសារីបុត្ត កាលបើគេ
សួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអា-
យុ ចុះភព មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មាន
អ្វីជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ
គប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ភព មាន
ឧបាទានជាហេតុ មានឧបាទាននាំឲ្យកើត មានឧបាទានជាកំណើត
មានឧបាទានជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ
ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១០៩] សចេ បន តំ សារីបុត្ត ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ
 ឧទាទានំ បដារុសោ សារីបុត្ត កីនិទានំ ។ បេ ។
 កឹបភវន្តិ ឯវំ បុដ្ឋោ តំ សារីបុត្ត កិន្តិ ព្យាក-
 រេយ្យាសីតិ ។ សចេ មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ ឧទាទានំ
 បដារុសោ សារីបុត្ត កីនិទានំ ។ បេ ។ កឹបភ-
 វន្តិ ឯវំ បុដ្ឋោហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ ឧទាទានំ ខោ
 អារុសោ តណ្ហានិទានំ ។ បេ ។ តណ្ហាបភវន្តិ ឯវំ
 បុដ្ឋោហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

[១១០] សចេ បន តំ សារីបុត្ត ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ
 តណ្ហា បដារុសោ សារីបុត្ត កីនិទានា កឹសមុទយា
 កឹជាតិកា កឹបភវាតិ ឯវំ បុដ្ឋោ តំ សារីបុត្ត កិន្តិ
 ព្យាករេយ្យាសីតិ ។ សចេ មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ
 តណ្ហា បដារុសោ សារីបុត្ត កីនិទានា កឹសមុទ-
 យា កឹជាតិកា កឹបភវាតិ ឯវំ បុដ្ឋោហំ ភន្តេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១០៩] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នកយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះឧបាទាន មានអ្វីជាហេតុ ។ បេ ។ មានអ្វីជាប្រភព ម្នាលសារីបុត្ត កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះឧបាទាន មានអ្វីជាហេតុ ។ បេ ។ មានអ្វីជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអាវុសោទាំងឡាយ ឧបាទាន មានតណ្ហាជាហេតុ ។ បេ ។ មានតណ្ហាជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[១១០] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នកយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះតណ្ហា មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព ម្នាលសារីបុត្ត កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះតណ្ហា មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំ

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ ផស្សនិទានាទិវេទនា

ឯវំ ព្យាករេយ្យំ តណ្ហា ខោ អារុសោ វេទនានិទានា
វេទនាសមុទយា វេទនាជាតិកា វេទនាបកវាតិ ឯវំ
បុដ្ឋាហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

[១១១] សចេ បន តំ សារីបុត្ត ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ
វេទនា បនារុសោ សារីបុត្ត កីនិទានា ។ បេ ។ កី-
បកវាតិ ឯវំ បុដ្ឋា តំ សារីបុត្ត កិន្តិ ព្យាករេយ្យា-
សីតិ ។ សចេ មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ វេទនា បនារុសោ
សារីបុត្ត កីនិទានា ។ បេ ។ កីបកវាតិ ឯវំ បុដ្ឋាហំ
ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ វេទនា ខោ អារុសោ ផស្ស-
និទានា ។ បេ ។ ផស្សប្បកវាតិ ឯវំ បុដ្ឋាហំ ភន្តេ
ឯវំ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត វេទនាមានផស្សៈជាហេតុជាដើម

ព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ តណ្ហា
មានវេទនាជាហេតុ មានវេទនានាំឲ្យកើត មានវេទនាកំណើត មាន
វេទនាជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំ
ព្រះអង្គ គប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[១១១] ម្ចាស់សារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នកយ៉ាង
នេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះវេទនា មានអ្វីជាហេតុ ។ បេ ។ មាន
អ្វីជាប្រភព ម្ចាស់សារីបុត្ត កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះ
ស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ
សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ ចុះវេទនា មានអ្វីជា
ហេតុ ។ បេ ។ មានអ្វីជាប្រភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេ
សួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោ
ទាំងឡាយ វេទនា មានផស្សៈជាហេតុ ។ បេ ។ មានផស្សៈជាប្រ-
ភព បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បី
ដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១១៦] សចេ បន តំ សារីបុត្ត ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ
 កងំ ជានតោ បន តេ អារុសោ សារីបុត្ត កងំ
 បស្សតោ យា វេទនាសុ នន្ទិ សា ន ឧបដ្ឋាសីតិ ឯវំ
 បុដ្ឋោ ភំ សារីបុត្ត កិច្ចិ ព្យាករយ្យាសីតិ ។ សចេ
 មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ កងំ ជានតោ បន តេ អារុសោ
 សារីបុត្ត កងំ បស្សតោ យា វេទនាសុ នន្ទិ សា ន
 ឧបដ្ឋាសីតិ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករយ្យំ
 តិស្សោ ខោ ឥមា អារុសោ វេទនា កតមា តិស្សោ
 សុខា វេទនា ទុក្ខា វេទនា អទុក្ខមសុខា វេទនា
 ឥមា ខោ អារុសោ តិស្សោ វេទនា អនិច្ចា យទនិច្ចំ
 តំ ទុក្ខន្ទិ វិទិតំ យា វេទនាសុ នន្ទិ សា ន ឧបដ្ឋាសីតិ
 ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករយ្យន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១១២] ម្នាលសារីបុត្ត ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរអ្នក
យ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ លោកបានដឹងដូចម្តេច ឃើញដូច
ម្តេច បានជាសេចក្តីត្រេកអរក្នុងវេទនាទាំងឡាយ មិនតាំងឡើងបាន
ម្នាលសារីបុត្ត កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយ សួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាង
នេះថា នៃសារីបុត្តមានអាយុ លោកបានដឹងដូចម្តេច ឃើញដូចម្តេច
បានជាសេចក្តីត្រេកអរក្នុងវេទនាទាំងឡាយ មិនតាំងឡើងបាន បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយ
យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ វេទនានេះ មាន ៣ វេទនា
ទាំង ៣ តើដូចម្តេច គឺសុខវេទនា ១ ទុក្ខវេទនា ១ អទុក្ខមសុខវេទនា ១
ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ វេទនាទាំង ៣ នេះឯង មិនទៀង ធម្មជាតិ
ណាមិនទៀង ធម្មជាតិនោះ យើងដឹងច្បាស់ថាជាទុក្ខ បានជាសេចក្តី
ត្រេកអរក្នុងវេទនាទាំងឡាយមិនតាំងឡើងបាន បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គេ សាធុការទានំ

[១១៣] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត អយម្បិ ខោ សា-
 រីបុត្ត បរិយាយោ ឯតស្សេវ អត្តស្ស សង្ខត្តេន វេយ្យា-
 ករណាយ យំកិញ្ចិ វេទយិតំ តំ ទុក្ខស្មិន្តិ សច-
 បន តំ សារីបុត្ត ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ កងំ វិមោក្ខា បន
 តយា អារុសោ សារីបុត្ត អញ្ញា ព្យាកតា ទីណា
 ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ឆាបរំ
 ឥត្តត្តាយាតិ បជាឆាមីតិ ឯវំ បុដ្ឋោ តំ សារីបុត្ត កិណ្ឌិ
 ព្យាកវេយ្យាសីតិ ។ សច មំ ភន្តេ ឯវំ បុច្ឆេយ្យំ កងំ
 វិមោក្ខា បន តយា អារុសោ សារីបុត្ត អញ្ញា ព្យាក-
 តា ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ

អភិសមយសំយុត្ត កឡារខត្តិយវគ្គ ទ្រង់ប្រទានសាធុការ

[១១៣] ម្ចាស់សារីបុត្ត ត្រូវហើយ ត្រូវហើយ ម្ចាស់សារីបុត្ត នេះ
 ឯង ជាបរិយាយប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការដោះស្រាយនូវសេចក្តីនេះ ដោយ
 សង្ខេបថា ការទទួលអារម្មណ៍ណាមួយ ការទទួលអារម្មណ៍នោះ ជាទុក្ខ
 ម្ចាស់សារីបុត្ត ចុះប្រសិនបើជនទាំងឡាយសួរយ៉ាងនេះថា នៃសារីបុត្តមាន
 អាយុ ព្រោះវិមោក្ខដូចម្តេច លោកទើបពោលអ្នតអរហត្តផលថា យើងដឹង
 ច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញ
 បាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការ-
 នាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ម្ចាស់
 សារីបុត្ត កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ អ្នកគប្បីដោះស្រាយដូចម្តេច ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើជនទាំងឡាយសួរខ្ញុំព្រះអង្គយ៉ាងនេះថា នៃ
 សារីបុត្តមានអាយុ ព្រោះវិមោក្ខដូចម្តេច លោកទើបពោលអ្នតអរហត្តផល
 ថា ខ្ញុំដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ
 អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាធាមីតិ ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ
 ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យំ អដ្ឋត្តវិមោក្ខា ខ្វាហំ អារុសោ
 សព្ទុចាណនក្ខយា តថាសតោ វិហារមិ យថាសតំ
 វិហារន្តំ អាសវា ធានុស្សវន្តិ អត្តានព្វ ឆាវជាធាមីតិ
 ឯវំ បុដ្ឋោ អហំ ភន្តេ ឯវំ ព្យាករេយ្យន្តិ ។

[១១៤] សាធុ សាធុ សារីបុត្ត អយម្យិ ខោ សា-
 រីបុត្ត បរិយាយោ ឯតស្សេវ អត្តស្ស សង្ខត្តេន វេយ្យា-
 ករណាយ យេ អាសវា សមណោ វុត្តា តេស្វាហំ
 ន កង្ខាមិ តេ មេ បហីនាតិ ន វិចិត្តិច្ឆាមីតិ ។
 ឥទមវោច ភកវា ឥទំ វត្ថាន សុកតោ ឧដ្ឋាយាសនា
 វិហារំ ចារិសិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើគេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គ គប្បីដោះ
 ស្រាយយ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោទាំងឡាយ ព្រោះតែអជ្ឈត្តវិមោក្ខ^(១)
 ទើបអាសវៈទាំងឡាយ មិនជាប់តាមយើងដែលមានសតិយ៉ាងណា យើង
 ក៏មានសតិយ៉ាងនោះ ព្រោះការអស់ទៅនៃឧបាទានទាំងពួង មួយទៀត
 យើងមិនបានមើលងាយនូវខ្លួនឡើយ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កាលបើ
 គេសួរយ៉ាងនេះ ខ្ញុំព្រះអង្គគប្បីដោះស្រាយ យ៉ាងនេះឯង ។

[១១២] ម្នាលសារីបុត្ត ត្រូវហើយ ត្រូវហើយ ម្នាលសារីបុត្ត
 នេះឯង ជាបរិយាយប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីដោះស្រាយសេចក្តីនេះ ដោយ
 សង្ខេបថា អាសវៈទាំងឡាយណា ដែលព្រះពុទ្ធជាសមណៈបានពោល
 ហើយ យើងមិនសង្ឃឹយក្នុងអាសវៈទាំងឡាយនោះទេ អាសវៈទាំងនោះ យើង
 បានលះហើយ ព្រោះហេតុនោះ យើងមិនងឿងឆ្ងល់ឡើយ ។ ព្រះ
 មានព្រះភាគ បានត្រាស់នូវពាក្យនេះហើយ លុះព្រះសុគតត្រាស់នូវ
 ពាក្យនេះរួចហើយ ក៏ទ្រង់ក្រោកអំពីអាសនៈ ស្តេចចូលទៅកាន់វិហារ ។

១ សំដៅយកព្រះអរហត្តផលដែលបុគ្គលបានសម្រេចដោយការកំណត់នូវសង្ខារខាងក្នុង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គ ភិក្ខាមន្តនំ

[១១៥] តត្រ ខោ អាយស្មា សារីបុត្តោ អចិ-
 រប្បក្កន្តស្ស ភកវតោ ភិក្ខុ អាមន្តេសិ បុព្វេ អប្ប-
 ទិសំវិទិតំ មំ អារុសោ ភកវា បបមំ បញ្ញា អបុច្ឆិ
 តស្ស មេ អហោសិ ទន្ធាយិតត្ថំ យតោ ច ខោ មេ
 អារុសោ ភកវា បបមំ បញ្ញា អនុមោទិ តស្ស មយ្ហំ
 អារុសោ ឯតទហោសិ ទិវសព្វេបិ មំ ភកវា ឯតមត្ថំ
 បុច្ឆេយ្យ អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិ-
 យាយេហិ ទិវសំបហំ ភកវតោ ឯតមត្ថំ ព្យាករេយ្យំ
 អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ វត្តិ
 ចេបិ មំ ភកវា ឯតមត្ថំ បុច្ឆេយ្យ អញ្ញមញ្ញេហិ
 បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ វត្តិបហំ ភក-
 វតោ ឯតមត្ថំ ព្យាករេយ្យំ អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ
 អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ វត្តិទ្ធិវព្វេបិ មំ ភកវា
 ឯតមត្ថំ បុច្ឆេយ្យ អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ
 បរិយាយេហិ វត្តិទ្ធិវបហំ ភកវតោ ឯតមត្ថំ ព្យាករេយ្យំ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវគ្គ ការហៅភិក្ខុទាំងឡាយ

[១១៥] កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ស្តេចចេញទៅមិនយូរប៉ុន្មាន
 ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ ក៏ហៅភិក្ខុទាំងឡាយក្នុងទីនោះថា ម្ចាស់អារុសោ
 ទាំងឡាយ ព្រះមានព្រះភាគ បានសួរប្រស្នាទី ១ នឹងខ្ញុំ ជាប្រស្នាដែល
 ខ្ញុំមិនធ្លាប់ដឹងពីមុនមកទេ សេចក្តីយឺតយូរក្នុងការដោះស្រាយ ក៏កើតមាន
 ដល់ខ្ញុំ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ បានអនុ-
 មោទនាប្រស្នាជាដំបូងរបស់ខ្ញុំហើយ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមាន
 សេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគសួរសេចក្តីនុ៎ះ ដោយ
 បទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ចំពោះអាត្មាអញ អស់មួយថ្ងៃ អាត្មា
 អញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនុ៎ះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយ
 ដទៃ ។ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់មួយថ្ងៃ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ
 សួរសេចក្តីនុ៎ះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ចំពោះអាត្មា
 អញ អស់មួយយប់ អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនុ៎ះ ដោយបទ
 ដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់មួយយប់
 ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគសួរសេចក្តីនុ៎ះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិ-
 យាយដទៃ ។ ចំពោះអាត្មាអញ អស់មួយយប់មួយថ្ងៃ អាត្មាអញអាច
 នឹងដោះស្រាយសេចក្តីនុ៎ះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ ទ្វេ
 រត្តិដ្ឋិវាទិ ចេហិ មំ ភកវា ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យ ។ មេ ។ ទ្វេ
 រត្តិដ្ឋិវាទិបហំ ភកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ ។ មេ ។
 តីណិ រត្តិដ្ឋិវាទិ ចេហិ មំ ភកវា ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យ...
 តីណិ រត្តិដ្ឋិវាទិបហំ ភកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ...
 ចត្តារិ រត្តិដ្ឋិវាទិ ចេហិ មំ ភកវា ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យ...
 ចត្តារិ រត្តិដ្ឋិវាទិបហំ ភកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ...
 បញ្ច រត្តិដ្ឋិវាទិ ចេហិ មំ ភកវា ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ...
 បញ្ច រត្តិដ្ឋិវាទិបហំ ភកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ...
 ឆ រត្តិដ្ឋិវាទិ ចេហិ មំ ភកវា ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យ...
 ឆ រត្តិដ្ឋិវាទិបហំ ភកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ...
 សត្ត រត្តិដ្ឋិវាទិ ចេហិ មំ ភកវា ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យ
 អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ
 សត្ត រត្តិដ្ឋិវាទិបហំ ភកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ
 អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់មួយយប់មួយថ្ងៃ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ
 សួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ២ យប់ ២ ថ្ងៃ ។ បេ ។ អាត្មា
 អញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនុ៎ះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់ ២ យប់
 ២ ថ្ងៃ ។ បេ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះអាត្មា
 អញ អស់ ៣ យប់ ៣ ថ្ងៃ... អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តី
 នុ៎ះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់ ៣ យប់ ៣ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើព្រះ
 មានព្រះភាគសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ៤ យប់ ៤ ថ្ងៃ...
 អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនុ៎ះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់
 ៤ យប់ ៤ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើ ព្រះមានព្រះភាគសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះ
 អាត្មាអញ អស់ ៥ យប់ ៥ ថ្ងៃ... អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តី
 នុ៎ះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់ ៥ យប់ ៥ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើព្រះ
 មានព្រះភាគសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ៦ យប់ ៦ ថ្ងៃ...
 អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនុ៎ះ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់
 ៦ យប់ ៦ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគ សួរសេចក្តីនុ៎ះ ដោយ
 បទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ៧ យប់ ៧
 ថ្ងៃ អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេចក្តីនុ៎ះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយ
 បរិយាយដទៃ ។ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ ភគវន្តាពោចនំ

[១១៦] អថខោ កឡារខត្តិយោ ភិក្ខុ ឧដ្ឋាយា-
សនា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភក-
វន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
ខោ កឡារខត្តិយោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯតទពោច អា-
យស្មតា កន្តេ សារីបុត្តេន សីហនាទោ នទិយោ បុព្វេ
អប្បនិសំវិទិតំ មំ អារុសោ ភកវា បបមំ បញ្ញំ អបុច្ឆិ
តស្ស មេ អហោសិ ទដ្ឋាយិតត្ថំ យតោ ច ខោ
មេ អារុសោ ភកវា បបមំ បញ្ញំ អនុមោទិ តស្ស
មយ្ហំ អារុសោ ឯតទហោសិ ទិវសញ្ជេបិ មំ ភកវា
ឯតមត្ថំ បុច្ឆេយ្យ អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ
បរិយាយេហិ ទិវសំបហំ ភកវតោ ឯតមត្ថំ ព្យាករេយ្យំ
អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ
វត្ថិ ចេបិ ។ បេ ។ វត្ថិទ្ធិវំ ចេបិ មំ ភកវា... ទ្វេ
វត្ថិទ្ធិវានិ ចេបិ មំ ភកវា... តីណិ... ចត្តារិ... បញ្ច... ឆ...
សត្ត វត្ថិទ្ធិវានិ ចេបិ មំ ភកវា ឯតមត្ថំ បុច្ឆេយ្យ

អភិសមយសំយុត្ត កឡារខត្តិយវត្ត ការក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ

[១១៦] គ្រានោះ កឡារខត្តិយភិក្ខុក្រោកអំពីអាសនៈ ចូលទៅ
 គាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមាន
 ព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះកឡារខត្តិយភិក្ខុអង្គុយក្នុងទីសម
 គួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ព្រះសារីបុត្តមានអាយុបន្តិសីហនាទថា ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគបានសួរប្រស្នាទី ១ នឹងខ្ញុំ ជាប្រស្នាដែលខ្ញុំមិនធ្លាប់ដឹងមកពីកាល
 មុនទេ សេចក្តីយឺតយូរក្នុងការដោះស្រាយក៏កើតមានដល់ខ្ញុំ ម្ចាស់អារុសោ
 ទាំងឡាយ កាលណាបើព្រះមានព្រះភាគ បានអនុមោទនាប្រស្នាជាដំបូង
 របស់ខ្ញុំហើយ ម្ចាស់អារុសោទាំងឡាយ ខ្ញុំមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នោះថា ប្រ-
 សិនបើព្រះមានព្រះភាគសួរសេចក្តីនុ៎ះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយ
 ដទៃ ។ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ១ ថ្ងៃ អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយសេច-
 ក្តីនុ៎ះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ថ្វាយព្រះមានព្រះភាគ
 អស់ ១ ថ្ងៃ ប្រសិនបើអស់ ១ យប់ ។ បេ ។ ប្រសិនបើព្រះមានព្រះភាគសួរ
 សេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ១ យប់ ១ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើព្រះមាន
 ព្រះភាគសួរសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ២ យប់ ២ ថ្ងៃ... ៣ យប់
 ៣ ថ្ងៃ... ៤ យប់ ៤ ថ្ងៃ... ៥ យប់ ៥ ថ្ងៃ ... ៦ យប់ ៦ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើ
 ព្រះមានព្រះភាគសួរសេចក្តីនុ៎ះ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ
សត្ត រត្តិទ្ធិវាទិបហំ ភកវតោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យំ
អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិតិ ។

[១១៧] សា ហិ ភិក្ខុ សារីបុត្តស្ស ធម្មទាតុ សុប្ប-
ដិវិទ្ធា យស្សា ធម្មទាតុយា សុប្បដិវិទ្ធាត្តា ទិវសញ្ញេ-
បហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ
អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ ទិវសម្បិ មេ សារីបុត្តោ
ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេ-
ហិ បរិយាយេហិ រត្តិ ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ
អញ្ញមញ្ញេហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ
រត្តិបិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ ។ បេ ។
រត្តិទ្ធិវត្សេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ... រត្តិទ្ធិវម្បិ
មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ... ទ្វេ រត្តិទ្ធិវាទិ
ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ... ទ្វេ រត្តិទ្ធិវា-
ទិបិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ... តីណិ
រត្តិទ្ធិវាទិ ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ... តីណិ
រត្តិទ្ធិវាទិបិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ចំពោះអាត្មាអញ អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ អាត្មាអញអាចនឹងដោះស្រាយ
សេចក្តីនុំ៖ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ថ្វាយព្រះមានព្រះ
ភាគ អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ ។

[១១៧] ម្នាលភិក្ខុ ធម្មធាតុ^(១) គឺសារីបុត្តត្រាស់ដឹងហើយដោយ
ប្រពៃពិត ព្រោះតែត្រាស់ដឹងធម្មធាតុដោយប្រពៃ បានជាបើតថាគតសួរ
សេចក្តីនុំ៖ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ចំពោះសារីបុត្ត
អស់ ១ ថ្ងៃ សារីបុត្ត គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីនុំ៖ ដោយបទដទៃ ។
ដោយបរិយាយដទៃ ។ ប្រាប់តថាគត អស់ ១ ថ្ងៃបាន ប្រសិនបើតថាគត
សួរសេចក្តីនុំ៖ ដោយបទដទៃ ។ ដោយបរិយាយដទៃ ។ ចំពោះសារីបុត្ត
អស់ ១ យប់ សារីបុត្តក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីនុំ៖ ប្រាប់តថាគត
អស់ ១ យប់បាន ។ បេ ។ ប្រសិនបើតថាគតសួរសេចក្តីនុំ៖ ចំពោះ
សារីបុត្ត អស់ ១ យប់ ១ ថ្ងៃ... សារីបុត្តក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីនុំ៖
ប្រាប់តថាគត អស់ ១ យប់ ១ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើតថាគតសួរសេចក្តី
នុំ៖ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ២ យប់ ២ ថ្ងៃ... សារីបុត្ត ក៏គប្បីដោះ
ស្រាយសេចក្តីនុំ៖ ប្រាប់តថាគត អស់ ២ យប់ ២ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើ
តថាគតសួរសេចក្តីនុំ៖ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ៣ យប់ ៣ ថ្ងៃ... សារីបុត្ត
ក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីនុំ៖ ប្រាប់តថាគត អស់ ៣ យប់ ៣ ថ្ងៃ...

១ សំដៅយកសារកបារមីញាណ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គ ញាណវត្ថុកថា

ចត្តារិ រត្តិន្ទិវាទិ ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ...

ចត្តារិ រត្តិន្ទិវាទិមិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ...

បញ្ច រត្តិន្ទិវាទិ ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ...

បញ្ច រត្តិន្ទិវាទិមិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ...

ឆ រត្តិន្ទិវាទិ ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ... ឆ

រត្តិន្ទិវាទិមិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ... សត្ត

រត្តិន្ទិវាទិ ចេបហំ សារីបុត្តំ ឯតមត្តំ បុច្ឆេយ្យំ អញ្ញមញ្ញេ-

ហិ បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិ សត្ត រត្តិន្ទិវា-

ទិមិ មេ សារីបុត្តោ ឯតមត្តំ ព្យាករេយ្យ អញ្ញមញ្ញេហិ

បទេហិ អញ្ញមញ្ញេហិ បរិយាយេហិតិ ។ ទុតិយំ ។

[១១៨] សារត្តិយំ វិហារតិ... ចតុច្ចត្តាឡីសំ វោ

ភិក្ខុវេ ញាណវត្ថុនិ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ សា-

ធុកំ មនសិករោថ កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ

តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ការពោលញ្ញាណវត្ត

ប្រសិនបើតថាគត សួរសេចក្តីនុំ៖ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ៤ យប់ ៤ ថ្ងៃ... សារីបុត្តក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីនុំ៖ ប្រាប់តថាគត អស់ ៤ យប់ ៤ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើតថាគត សួរសេចក្តីនុំ៖ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ៥ យប់ ៥ ថ្ងៃ... សារីបុត្តក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីនុំ៖ ប្រាប់តថាគត អស់ ៥ យប់ ៥ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើតថាគតសួរសេចក្តីនុំ៖ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ៦ យប់ ៦ ថ្ងៃ... សារីបុត្តក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីនុំ៖ ប្រាប់តថាគត អស់ ៦ យប់ ៦ ថ្ងៃ... ប្រសិនបើតថាគតសួរសេចក្តីនុំ៖ ដោយបទ ដទៃ ៗ ដោយបរិយាយដទៃ ៗ ចំពោះសារីបុត្ត អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃ សារីបុត្តក៏គប្បីដោះស្រាយសេចក្តីនុំ៖ ដោយបទដទៃ ៗ ដោយបរិយាយ ដទៃ ៗ ប្រាប់តថាគត អស់ ៧ យប់ ៧ ថ្ងៃបាន ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[១១៨] ទ្រង់គង់ជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត នឹងសំដែងនូវញ្ញាណវត្ត ៤៤ ប្រការ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរយកចិត្តទុកដាក់ ប្រុងស្តាប់ពាក្យនោះ ឲ្យប្រពៃចុះ តថាគតនឹងពោលឲ្យស្តាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមាន ព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១១៩] ភក្ខវា ឯតទរោច កតមាជិ ច ភិក្ខុវេ
 ចតុច្ចត្តាឡីសំ ញ្ញាលំវាត្ថុនិ ជរាមរណោ ញ្ញាលំ ជ-
 រាមរណសមុទយេ ញ្ញាលំ ជរាមរណានិរោធម ញ្ញាលំ
 ជរាមរណានិរោធកាមិនិយា បដិបទាយ ញ្ញាលំ ជា-
 តិយា ញ្ញាលំ ជាតិសមុទយេ ញ្ញាលំ ជាតិនិរោធម
 ញ្ញាលំ ជាតិនិរោធកាមិនិយា បដិបទាយ ញ្ញាលំ
 ភវេ ញ្ញាលំ ភវសមុទយេ ញ្ញាលំ ភវនិរោធម ញ្ញាលំ
 ភវនិរោធកាមិនិយា បដិបទាយ ញ្ញាលំ ឧទានានេ
 ញ្ញាលំ ឧទានានសមុទយេ ញ្ញាលំ ឧទានាននិរោ-
 ធម ញ្ញាលំ ឧទានាននិរោធកាមិនិយា បដិបទាយ
 ញ្ញាលំ តណ្ហាយ ញ្ញាលំ តណ្ហាសមុទយេ ញ្ញាលំ
 តណ្ហានិរោធម ញ្ញាលំ តណ្ហានិរោធកាមិនិយា បដិ-
 បទាយ ញ្ញាលំ វេទនាយ ញ្ញាលំ វេទនាសមុទ-
 យេ ញ្ញាលំ វេទនានិរោធម ញ្ញាលំ វេទនានិរោធក-
 ាមិនិយា បដិបទាយ ញ្ញាលំ ផស្សេ ញ្ញាលំ...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១១៧] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ ចុះញាណវត្ថុទាំង ៤៤ តើដូចម្តេចខ្លះ គឺសេចក្តីដឹងក្នុងជរានិង
 មរណៈ ១ សេចក្តីដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃជរានិងមរណៈ ១ សេច-
 ក្តីដឹងក្នុងទិវលត់នៃជរានិងមរណៈ ១ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទិវលត់នៃជរានិងមរណៈ ១ សេចក្តីដឹងក្នុងជាតិ ១ សេចក្តី
 ដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃជាតិ ១ សេចក្តីដឹងក្នុងទិវលត់នៃជាតិ ១
 សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទិវលត់នៃជាតិ ១ សេចក្តីដឹង
 ក្នុងភព ១ សេចក្តីដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃភព ១ សេចក្តីដឹងក្នុង
 ទិវលត់នៃភព ១ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទិវលត់នៃ
 ភព ១ សេចក្តីដឹងក្នុងឧបាទាន ១ សេចក្តីដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើង
 នៃឧបាទាន ១ សេចក្តីដឹងក្នុងទិវលត់នៃឧបាទាន ១ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិ-
 បទា ជាដំណើរទៅកាន់ទិវលត់នៃឧបាទាន ១ សេចក្តីដឹងក្នុងតណ្ហា ១
 សេចក្តីដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃតណ្ហា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងទិវលត់នៃ
 តណ្ហា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទិវលត់នៃតណ្ហា
 ១ សេចក្តីដឹងក្នុងវេទនា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃវេទ-
 នា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងទិវលត់នៃវេទនា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទា ជា
 ដំណើរទៅកាន់ទិវលត់នៃវេទនា ១ សេចក្តីដឹងក្នុងផស្សៈ ១...

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គ ជរាមរណកថា

សន្យាយតនេ ញាណំ... នាមរូបេ ញាណំ... វិញ្ញាណោ
ញាណំ... សង្ខារេសុ ញាណំ សង្ខារសមុទយេ ញាណំ
សង្ខារនិរោធ�េ ញាណំ សង្ខារនិរោធកាមិនិយា បដិប-
បាយ ញាណំ ឥមាទិ វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ ចតុច្ចត្តាឡីសំ
ញាណាវត្ថូនិ ។

[១២០] កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ជរាមរណំ ។ យា
តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្អិ តម្អិ សត្តនិកាយេ ជរា
ដីរណតា ខណ្ឌិច្ចំ ចាលិច្ចំ វលិត្តចតា អាយុនោ សំ-
ហានិ ឥន្ទ្រិយានំ បរិចាកោ អយំ វុច្ចតិ ជរា ។ យា
តេសំ តេសំ សត្តានំ តម្អា តម្អា សត្តនិកាយា ចុតិ
ចវនតា ភេនោ អន្តរធានំ មច្ចុ មរណំ កាលកិរិយា
ខន្ធានំ ភេនោ កឡេវរស្ស ជិក្ខោចោ ដីវិតិទ្ធិ-
យស្ស ឧបច្ឆេនោ ឥទំ វុច្ចតិ មរណំ ។ ឥតិ
អយញ្ច ជរា ឥទញ្ច មរណំ ឥទំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ
ជរាមរណំ ។ ជាតិសមុទយា ជរាមរណសមុទយោ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ការពោលជរានិងមរណៈ

សេចក្តីដឹងក្នុងសឡាយតនៈ ១... សេចក្តីដឹងក្នុងនាមរូប ១... សេចក្តី
ដឹងក្នុងវិញ្ញាណ ១... សេចក្តីដឹងក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ ១ សេចក្តីដឹង
ក្នុងហេតុជាទីកើតឡើងនៃសង្ខារ ១ សេចក្តីដឹងក្នុងទីរលត់នៃសង្ខារ ១
សេចក្តីដឹងក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ ១ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ នេះហៅថា ញាណវត្ថុ ៤៤ ប្រការ ។

[១២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជរានិងមរណៈ តើដូចម្តេច ។
សេចក្តីគ្រាំគ្រា ភាពគ្រាំគ្រា ធ្មេញបាក់ សក់ស្ងួត ស្បែកជ្រួញជ្រើវ
ដំណើរថយអាយុ ដំណើរចាស់ទុំនៃតន្ត្រីយទាំងឡាយ ណា របស់
សត្វទាំងឡាយនោះ ។ ក្នុងសត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា ជរា ។
ចុតិ ការឃ្នាត ការបែកធ្លាយ ការបាត់បង់ សេចក្តីស្លាប់ ដំណើរ
ងាប់ ការធ្វើនូវមរណកាល ការបែកធ្លាយនៃខន្ធទាំងឡាយ ការដាក់
ចុះនូវសាកសព ការដាច់នៃជីវិតនៃតន្ត្រីយ ណា របស់សត្វទាំងឡាយនោះ ។
ចាកសត្តនិកាយនោះ ។ នេះហៅថា មរណៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ជរានេះផង មរណៈនេះផង នេះហៅថា ជរានិងមរណៈ ដោយប្រការ
ដូច្នោះឯង ។ ការកើតឡើងនៃជរានិងមរណៈ ព្រោះការកើតឡើងនៃជាតិ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ជាតិនិរោធិ ជរាមរណានិរោធិ អយមេវ អរិយោ
 អង្គុទ្ធិកោ មក្កោ ជរាមរណានិរោធិកាមិនី បដិបទា
 សេយ្យដីទំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។

[១២១] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ ឯវំ
 ជរាមរណំ បជាធាតិ ឯវំ ជរាមរណាសមុទយំ បជាធាតិ
 ឯវំ ជរាមរណានិរោធំ បជាធាតិ ឯវំ ជរាមរណានិរោធិកា-
 មិនី បដិបទំ បជាធាតិ ឥទមស្ស ធម្មេ ញ្ញាណំ ។
 សោ ឥមិនា ធម្មេន ទិដ្ឋេន វិទិតេន អកាលិកេន
 បត្តេន បរិយោកាឡេន អតីតាធាតតេ នយំ នេតិ យេ
 ខោ កេចិ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 ជរាមរណំ អព្ពញ្ញុសុ ជរាមរណាសមុទយំ អព្ពញ្ញុសុ
 ជរាមរណានិរោធំ អព្ពញ្ញុសុ ជរាមរណានិរោធិកាមិនី
 បដិបទំ អព្ពញ្ញុសុ សព្វេ តេ ឯវមេវ អព្ពញ្ញុសុ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ការរលត់នៃជរានិងមរណៈ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកប
ដោយអង្គ ៨ ប្រការនេះឯង ជាបដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទី
រលត់នៃជរានិងមរណៈ គឺប្រាជ្ញាយល់ឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់
ចិត្តត្រូវ ១ ។

[១២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កដឹងច្បាស់
នូវជរានិងមរណៈយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃជរានិងម-
រណៈយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរានិងមរណៈយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់
នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិងមរណៈយ៉ាងនេះ នេះ ជា
ធម្មញ្ញាណ របស់អរិយសាវ័កនោះ ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងនាំទៅនូវ
ន័យ ក្នុងអតីតកាលនិងអនាគតកាល ដោយធម៌នេះ^(១) ដែលខ្លួនបាន
ឃើញហើយ ដឹងច្បាស់ហើយ ជាធម៌ឲ្យផលមិនខុសកាល ជាធម៌ដែល
ខ្លួនបានដល់ហើយ បានជ្រួតជ្រាបហើយ ដោយបញ្ញាថា ពួកសមណៈ
ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអតីតកាល ដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈ ដឹង
ច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃជរានិងមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់ នៃ
ជរានិងមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិង
មរណៈ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះឯង

១ សំដៅយកចតុសច្ចធម៌ ឬមគ្គញ្ញាណធម៌ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គ អរិយស្សាវកសមញ្ញា

សេយ្យថាបិហំ ឯតរហិ ។ យេបិ ហិ កេចិ អនាគត-
មន្ទានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ អភិ-
ជាតិស្សន្តិ ជរាមរណាសមុទយំ អភិជាតិស្សន្តិ ជរា-
មរណានិរោធំ អភិជាតិស្សន្តិ ជរាមរណានិរោធតាមិទី
បទិបទំ អភិជាតិស្សន្តិ សព្វេ តេ ឯវមេវ អ-
ភិជាតិស្សន្តិ សេយ្យថាបិហំ ឯតរហិតិ ។ ឥទមស្ស
អន្ធកេ ញាណំ ។

[១២២] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស ឥ-
មាទិ ទ្វេ ញាណានិ បរិសុទ្ធានិ ហោន្តិ បរិយោទាតានិ
ធម្មេ ញាណាញ អន្ធកេ ញាណាញ ។ អយំ វុច្ចតិ
ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ ឥតិបិ ទស្សន-
សម្បន្នោ ឥតិបិ អាគតោ ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ បស្សតិ
ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ សេក្ខេន ញាណោន សមន្នាគតោ
ឥតិបិ សេក្ខាយ វិជ្ជាយ សមន្នាគតោ ឥតិបិ ធម្ម-
សោតំ សមាបន្នោ ឥតិបិ អរិយោ និព្វេទិកប្បញ្ញោ
ឥតិបិ អមតទ្ធារំ អាហាច្ច តិដ្ឋតិ ឥតិបីតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ឈ្មោះអរិយសាវ័ក

ដូចជាអាត្មាអញ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា
មួយក្នុងអនាគតកាល នឹងដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈ នឹងដឹងច្បាស់នូវ
ហេតុជាទីកើតឡើងនៃជរានិងមរណៈ នឹងដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរានិង
មរណៈ នឹងដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរា
និងមរណៈ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះឯង
ដូចជាអាត្មាអញ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ។ នេះជាអន្ធិយញ្ញាណ^(១) របស់
អរិយសាវ័កនោះ ។

[១២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក មាន
ញាណទាំង ២ នេះ គឺធម្មញ្ញាណ ១ អន្ធិយញ្ញាណ ១ បរិសុទ្ធផ្លូវផង
ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថាបរិបូណ៌
ដោយទិដ្ឋិក៏បាន ថាបរិបូណ៌ដោយទស្សនៈក៏បាន ថាមកកាន់ព្រះសទ្ធម្ម
នេះក៏បាន ថាឃើញព្រះសទ្ធម្មនេះក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខញ្ញាណ
ក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខវិជ្ជាក៏បាន ថាដល់ព្រម នូវធម្មស្រោត
ក៏បាន ថាជាអរិយៈអ្នកមាននិព្វេជិកប្បញ្ញាក៏បាន ថាបិតអែបនឹងទ្វារ
នៃអមតនិព្វានក៏បាន ។

១ សេចក្តីដឹងក្នុងធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមញាណ បានដល់បច្ចុផក្ខណញ្ញាណ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១២៣] កតមា ច ភិក្ខុវេ ជាតិ ។ បេ ។ កតមោ
 ច ភិក្ខុវេ ភវោ... កតមញ្ច ភិក្ខុវេ ឧបាទានំ... កតមា
 ច ភិក្ខុវេ តណ្ហា... កតមា ច ភិក្ខុវេ វេទនា... កតមោ
 ច ភិក្ខុវេ ដស្សោ... កតមញ្ច ភិក្ខុវេ សទ្ធាយតនំ...
 កតមញ្ច ភិក្ខុវេ នាមរូបំ... កតមញ្ច ភិក្ខុវេ វិញ្ញា-
 ណំ... កតមេ ច ភិក្ខុវេ សង្ខារា តយោមេ ភិក្ខុវេ
 សង្ខារា កាយសង្ខារោ វចីសង្ខារោ ចិត្តសង្ខារោតិ
 តមេ វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ សង្ខារា ។ អវិជ្ជាសមុទយា សង្ខារ-
 សមុទយោ អវិជ្ជានិរោធិ កាយសង្ខារនិរោធិ អយមេវ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ សង្ខារនិរោធិកាមិដី បដិ-
 បទា សេយ្យបីទំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។ សម្មាសមាធិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១២៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ជាតិ តើដូចម្តេច ។ បេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភព តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ឧបាទាន តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តណ្ហា តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនា តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្សៈ តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សឡាយតនៈ តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នាមរូប តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វិញ្ញាណ តើដូចម្តេច... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយ តើដូចម្តេច ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារនេះ មាន ៣ គឺ កាយសង្ខារ ១ វចីសង្ខារ ១ ចិត្តសង្ខារ ១ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា សង្ខារទាំងឡាយ ។ ការកើតឡើងនៃសង្ខារ ព្រោះការកើតឡើងនៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់នៃអវិជ្ជា មគ្គដ៏ប្រសើរប្រកបដោយអង្គទាំង ៨ ប្រការនេះឯង ជាបដិបទា ដែលជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ គឺប្រាជ្ញាយល់ឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្តត្រូវ ១ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ អតីតាទិញ្ញាណំ

[១២៤] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ វរំ
សង្ខារេ បជាធាតិ វរំ សង្ខារសមុទយំ បជាធាតិ វរំ
សង្ខារនិរោធំ បជាធាតិ វរំ សង្ខារនិរោធកាមិនី បដិ-
បទំ បជាធាតិ ឥទមស្ស ធម្មេ ញ្ញាណំ ។ សោ
ឥមិនា ធម្មេន ទិដ្ឋេន វិនិតេន អកាលិកេន បត្តេន
បរិយោកាឡេន អតីតាណកតេ នយំ នេតិ យេ ខោ
កេចិ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
សង្ខារេ អព្ពញ្ញុសុ សង្ខារសមុទយំ អព្ពញ្ញុសុ សង្ខារ-
និរោធំ អព្ពញ្ញុសុ សង្ខារនិរោធកាមិនី បដិបទំ អព្ពញ្ញុ-
សុ សព្វេ តេ វរមេវ អព្ពញ្ញុសុ សេយ្យថាមិហំ ឯតរ-
ហិ ។ យេមិ ហិ កេចិ អនាគតមទ្ធានំ សមណា
វា ព្រាហ្មណា វា សង្ខារេ អភិជានិស្សន្តិ សង្ខារ-
សមុទយំ អភិជានិស្សន្តិ សង្ខារនិរោធំ អភិជានិស្សន្តិ

អតិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ការដឹងក្នុងអតីតកាលជាដើម

[១២២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័កដឹងច្បាស់
 នូវសង្ខារទាំងឡាយយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃសង្ខារ
 យ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារយ៉ាងនេះ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា
 ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារយ៉ាងនេះ នេះជាធម្មញ្ញាណរបស់អរិ-
 យសាវ័កនោះ ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងនាំទៅនូវន័យ ក្នុងអតីតកាល
 និងអនាគតកាល ដោយធម៌នេះ ដែលខ្លួនបានឃើញហើយ ដឹងច្បាស់
 ហើយ ជាធម៌ឲ្យផលមិនខុសកាល ជាធម៌ដែលខ្លួនបានដល់ហើយ បាន
 ជ្រួតជ្រាបហើយដោយបញ្ញាថា ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណាមួយក្នុងអតីត-
 កាល បានដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតឡើង
 នៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ បានដឹងច្បាស់
 យ៉ាងនេះឯង ដូចជាអាត្មាអញក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ ពួកសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងអនាគតកាល នឹងដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ
 នឹងដឹងច្បាស់ នូវហេតុជាទីកើតឡើងនៃសង្ខារ នឹងដឹងច្បាស់នូវទីរលត់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារនិរោធតាមិទី បដិបទំ អភិជានិស្សន្តិ សព្វេ តេ
ឯវមេវ អភិជានិស្សន្តិ សេយ្យថាបិហំ ឯតវហីតិ ។
ឥទមស្ស អន្ធវេ ញ្ញាណំ ។

[១២៥] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកស្ស
ឥមាទិ ទ្វេ ញ្ញាណាទិ បរិសុទ្ធាទិ ហោន្តិ បរិយោទា-
តាទិ ធម្មេ ញ្ញាណាញ អន្ធវេ ញ្ញាណាញ ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ ឥតិបិ
ទស្សនសម្បន្នោ ឥតិបិ អាកតោ ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ
បស្សតិ ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ សេក្ខេន ញ្ញាណោន
សមន្នាកតោ ឥតិបិ សេក្ខាយ វិជ្ជាយ សមន្នាកតោ
ឥតិបិ ធម្មសោតំ សមាបន្នោ ឥតិបិ អរិយោ និព្វេទិ-
កប្បញ្ញោ ឥតិបិ អមតទ្ធារំ អាហាច្ច តិដ្ឋតិ ឥតិបីតិ ។
តតិយំ ។

[១២៦] សារត្តិយំ វិហារតិ... សត្តសត្តិ វោ ភិក្ខុវេ
ញ្ញាណាវត្ថូនិ ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ សាធុកំ
មនសិករោថ កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ កន្តេតិ ខោ តេ
ភិក្ខុ កករតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នៃសង្ខារ នឹងដឹងច្បាស់នូវរបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងអស់នោះ នឹងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះឯង ដូចជាអាត្មា អញ្ញក្នុងកាលឥឡូវនេះដែរ ។ នេះ ជាអន្ធយញ្ញាណ របស់អរិយសាវ័ក នោះ ។

[១២៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើអរិយសាវ័ក មាន ញាណទាំង ២ នេះ គឺធម្មញ្ញាណ ១ អន្ធយញ្ញាណ ១ បរិសុទ្ធ ផ្លូវ- ផង់ហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ ហៅថាបរិបូណ៌ ដោយទិដ្ឋិក៏បាន ថាបរិបូណ៌ដោយទស្សនៈក៏បាន ថាមកកាន់ព្រះសទ្ធម្ម នេះក៏បាន ថាឃើញព្រះសទ្ធម្មនេះក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខញ្ញាណ ក៏បាន ថាប្រកបដោយសេក្ខវិជ្ជាក៏បាន ថាដល់ព្រមនូវធម្មស្រោតក៏ បាន ថាជាអរិយៈអ្នកមាននិព្វេធិកប្បញ្ញាក៏បាន ថាបិតិអែបនឹងទ្វារនៃ អមតនិព្វានក៏បាន ។ ចប់សូត្រទី ៣ ។

[១២៦] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនឹងសំដែងញាណវត្ថុ ៧៧ ប្រការ ដល់អ្នកទាំងឡាយ អ្នក ទាំងឡាយ ចូរយកចិត្តទុកដាក់ ប្រុងចាំស្តាប់ពាក្យនោះ ឲ្យប្រពៃចុះ តថាគតនឹងពោលឲ្យស្តាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកានៃ ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គ ញាណវត្ថុកថា

[១២៧] ភក្ខវា ឯតទរោច កតមាជិ ច ភិក្ខុវេ
សត្តសត្តិ ញាណវត្ថុជិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ
ញាណំ អសតិ ជាតិយា នត្តិ ជរាមរណានិ ញាណំ
អតីតម្បិ អន្ធានំ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ញាណំ
អសតិ ជាតិយា នត្តិ ជរាមរណានិ ញាណំ អនាគតម្បិ
អន្ធានំ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ញាណំ អសតិ ជា-
តិយា នត្តិ ជរាមរណានិ ញាណំ យម្បិស្ស តំ ធម្មដ្ឋិ-
តិញ្ញាណំ តម្បិ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ និរោធធម្មនិ
ញាណំ ។ កវប្បច្ចយា ជាតីតិ ញាណំ ។ បេ ។
ឧបាទានប្បច្ចយា ភរោតិ ញាណំ... តណ្ហាបច្ចយា ឧ-
បាទាននិ ញាណំ... វេទនាបច្ចយា តណ្ហាតិ ញាណំ...

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ការពោលអំពីញាណវត្ត

[១២៧] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ដូច្នោះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ញាណវត្តទាំង ៧៧ ប្រការ តើដូចម្តេច គឺសេចក្តីដឹងថា ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាលបើជាតិមិនមាន ជរានិងមរណៈក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា ជរានិងមរណៈជាអតីតកាលកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាលបើជាតិមិនមាន ជរានិងមរណៈក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា ជរានិងមរណៈជាអនាគតកាលកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាលបើជាតិមិនមាន ជរានិងមរណៈក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា ធម្មដ្ឋិតិញ្ញាណ (បច្ចយាការញ្ញាណ) ណា គប្បីមាន ធម្មដ្ឋិតិញ្ញាណនោះ មានកិរិយាអស់ទៅជាធម្មតា មានកិរិយាសូន្យទៅជាធម្មតា មានកិរិយាវិនាសទៅជាធម្មតា មានកិរិយារលត់ទៅជាធម្មតា ១ ។ សេចក្តីដឹងថា ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ១ ។ បេ ។ សេចក្តីដឹងថា ភពកើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ១... សេចក្តីដឹងថា ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ១... សេចក្តីដឹងថា តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ១...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ដស្សប្បច្ចយា វេទនាតិ ញ្ញាណំ... សឡាយតនប្បច្ចយា
 ដស្សោតិ ញ្ញាណំ... ជាមរូបប្បច្ចយា សឡាយតនន្តិ
 ញ្ញាណំ... វិញ្ញាណប្បច្ចយា ជាមរូបន្តិ ញ្ញាណំ... សដ្ឋា-
 រ្យប្បច្ចយា វិញ្ញាណន្តិ ញ្ញាណំ... អវិជ្ជាបច្ចយា សដ្ឋារាតិ
 ញ្ញាណំ អសតិ អវិជ្ជាយ នត្តិ សដ្ឋារាតិ ញ្ញាណំ
 អតីតម្បិ អន្ធានំ អវិជ្ជាបច្ចយា សដ្ឋារាតិ ញ្ញាណំ
 អសតិ អវិជ្ជាយ នត្តិ សដ្ឋារាតិ ញ្ញាណំ អនាគតម្បិ
 អន្ធានំ អវិជ្ជាបច្ចយា សដ្ឋារាតិ ញ្ញាណំ អសតិ
 អវិជ្ជាយ នត្តិ សដ្ឋារាតិ ញ្ញាណំ យម្បិស្ស តំ
 ធម្មដ្ឋិតិញ្ញាណំ តម្បិ ខយធម្មំ វយធម្មំ វិរាគធម្មំ
 និរោធធម្មន្តិ ញ្ញាណំ ។ ឥមាជ វុច្ចន្តិ ភិក្ខុវេ សត្ត-
 សត្តវិ ញ្ញាណាវត្ថូជិតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[១២៨] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... អវិជ្ជាបច្ចយា
 ភិក្ខុវេ សដ្ឋារា សដ្ឋារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

សេចក្តីដឹងថា វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ ១... សេចក្តីដឹង
 ថា ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ ១... សេចក្តីដឹងថា
 សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ១... សេចក្តីដឹងថានាម-
 រូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ១... សេចក្តីដឹងថា វិញ្ញាណកើត
 មាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា សង្ខារទាំងឡាយកើត
 មាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាលបើអវិជ្ជាមិនមានហើយ
 សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា សង្ខារទាំងឡាយជាអតីត-
 កាលកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាលបើអវិជ្ជាមិន
 មាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា សង្ខារទាំងឡាយ
 ជាអនាគតកាលកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ១ សេចក្តីដឹងថា កាល
 បើអវិជ្ជាមិនមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន ១ សេចក្តីដឹងថា ធម្មដ្ឋិតិ-
 ញ្ញាណណាគប្បីមាន ធម្មដ្ឋិតិញ្ញាណនោះ មានកិរិយាអស់ទៅជាធម្មតា
 មានកិរិយាសូន្យទៅជាធម្មតា មានកិរិយាវិនាសទៅជាធម្មតា មានកិរិយា
 រលត់ទៅជាធម្មតា ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះហៅថា ញ្ញាណវត្ថុ
 ៧៧ ប្រការ ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

[១២៨] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គេ ជរាមរណបុត្រា

។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស ស-
មុទយោ ហោតីតិ ។

[១២៩] ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតោ ភិក្ខុ ភកវន្តំ ឯ-
តទោច កតមំ នុ ខោ ភន្តេ ជរាមរណំ កស្ស ច
បនិទំ ជរាមរណានិ ។ នោ កល្យោ បញ្ចាតិ ភកវា
អោច កតមំ ជរាមរណំ កស្ស ច បនិទំ ជរា-
មរណានិ ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ អញ្ញំ ជរាមរណំ
អញ្ញស្ស ច បនិទំ ជរាមរណានិ ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ
វទេយ្យ ឧភយមេតំ ឯកត្ថំ ព្យញ្ជនមេវ នានំ ។
តំ ដីវំ តំ សរីរនិ វា ភិក្ខុ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយ-
វាសោ ន ហោតិ អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរនិ វា ភិក្ខុ
ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ ។ ឯតេ
តេ ភិក្ខុ ឧភោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថាភតោ
ធម្មំ ទេសេតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡារខត្តិយវគ្គ ការសាកសួររកជរានិងមរណៈ

ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ
រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១២៧] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
ភិក្ខុ ១ រូប ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នោះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ជរានិងមរណៈ តើដូចម្តេចហ្ន៎ មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះ
ឯង ជារបស់អ្នកណា ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវ
ទេ ហើយទ្រង់ត្រាស់តទៅទៀតថា ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា
ជរានិងមរណៈ ដូចម្តេច មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះឯង ជារបស់
អ្នកណា ដូច្នោះក្តី ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា ជរានិងមរណៈដទៃ
មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះឯង ជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ពាក្យ
ទាំង ២ នេះ មានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាល
បើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ការប្រ-
ព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ រមែងមិនមាន ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញ
ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏រមែងមិន
មាន ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រះតថាគតមិនប្រកាន់នូវអន្តជម៌ គឺជម៌ដ៏លាមក
ទាំង ២ នោះឡើយ តែងសំដែងជម៌ដោយបទកណ្តាលថា ជរានិង
មរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៣១] កតមា នុ ខោ ភន្តេ ជាតិ កស្ស
 ច បនាយំ ជាតីតិ ។ នោ កល្លោ បញ្ញាតិ ភគវា
 អវោច កតមា ជាតិ កស្ស ច បនាយំ ជាតីតិ ឥតិ វា
 ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ អញ្ញា ជាតិ អញ្ញស្ស ច បនាយំ
 ជាតីតិ ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ ឧភយមេតំ
 ឯកត្ថំ ព្យញ្ជនមេវ នានំ ។ តំ ដីវំ តំ សរីរន្តិ វា ភិក្ខុ
 ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ អញ្ញំ ដីវំ
 អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ភិក្ខុ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ
 ន ហោតិ ។ ឯតេ តេ ភិក្ខុ ឧភោ អន្តេ អនុ-
 បកម្ម មជ្ឈេន តថាកតោ ធម្មំ ទេសេតិ កវប្បច្ចយា
 ជាតីតិ ។

[១៣១] កតមោ នុ ខោ ភន្តេ ភវោ កស្ស ច
 បនាយំ ភវោតិ ។ នោ កល្លោ បញ្ញាតិ ភគវា អវោច
 កតមោ ភវោ កស្ស ច បនាយំ ភវោតិ ឥតិ វា
 ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ អញ្ញា ភវោ អញ្ញស្ស ច បនាយំ
 ភវោតិ ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ ឧភយមេតំ ឯកត្ថំ

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៣០] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ជាតិ តើដូចម្តេចហ្ន៎ មួយ ទៀត ជាតិនេះឯង ជារបស់អ្នកណា ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ហើយទ្រង់ត្រាស់តទៅទៀតថា ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គល ណាពោលថា ជាតិ ដូចម្តេច មួយទៀត ជាតិនេះឯង ជារបស់អ្នក ណា ដូច្នោះក្តី ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា ជាតិដទៃ មួយទៀត ជាតិនេះឯង ជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ពាក្យទាំង ២ នេះឯង មាន អត្ថដូចគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ រមែងមិន មាន ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏រមែងមិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រះ តថាគត មិនបានប្រកាន់នូវអន្តធម៌ទាំង ២ នោះឡើយ តែងសំដែងធម៌ ដោយបទកណ្តាលថា ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ។

[១៣១] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ភព តើដូចម្តេចហ្ន៎ មួយទៀត ភពនេះឯង ជារបស់អ្នកណា ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះ មិនត្រូវទេ ហើយទ្រង់ត្រាស់តទៅទៀតថា ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោល ថា ភព ដូចម្តេច មួយទៀត ភពនេះឯង ជារបស់អ្នកណា ដូច្នោះ ក្តី ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា ភពដទៃ មួយទៀត ភពនេះឯង ជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ពាក្យទាំង ២ នេះឯង មានអត្ថដូចគ្នា

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គេ ភវាទិបុត្រា

ព្យញ្ជនមេវ នាណំ ។ តំ ដីវំ តំ សរីរន្តិ វា ភិក្ខុ

ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ អញ្ញំ ដីវំ

អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ភិក្ខុ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ

ន ហោតិ ។ ឯតេ តេ ភិក្ខុ ឧភោ អន្តេ អនុបកម្ម

មជ្ឈេន តថាគតោ ធម្មំ ទេសេតិ ឧទានានប្បច្ចយា

ភវេតិ ។ មេ ។ តណ្ហាបច្ចយា ឧទានានន្តិ... វេទនា-

បច្ចយា តណ្ហាតិ... ផស្សប្បច្ចយា វេទនាតិ... សឡា-

យតនប្បច្ចយា ផស្សាតិ... នាមរូបប្បច្ចយា សឡាយ-

តនន្តិ... វិញ្ញាណប្បច្ចយា នាមរូបន្តិ... សង្ខារប្បច្ចយា

វិញ្ញាណន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ការសាកសួររកភពជាដើម

ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិត
 នោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ រមែងមិនមាន
 ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះ
 ក្តី ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏រមែងមិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រះតថា-
 គត មិនប៉ះពាល់នូវអន្តជម៌ទាំង ២ នោះឡើយ តែងសំដែងជម៌ដោយ
 បទកណ្តាលថា ភពកើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ថា
 ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ... ថា តណ្ហាកើតមាន
 ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ... ថា វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជា
 បច្ច័យ... ថា ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ...
 ថា សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ... ថា នាមរូបកើត
 មាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ... ថា វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារ
 ជាបច្ច័យ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៣២] កតមេ នុ ខោ ភន្តេ សង្ខារា កស្ស
 ច បនិមេ សង្ខារាតិ ។ នោ កល្យោ បញ្ចាតិ ភកវា
 អរោច កតមេ សង្ខារា កស្ស ច បនិមេ សង្ខារាតិ
 ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ អញ្ញេ សង្ខារា អញ្ញស្ស
 ច បនិមេ សង្ខារាតិ ឥតិ វា ភិក្ខុ យោ វទេយ្យ
 ឧភយមេតំ ឯកតំ ព្យញ្ជនមេវ នានំ ។ តំ ដីវំ
 តំ សរីរន្តិ វា ភិក្ខុ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ
 ន ហោតិ អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរន្តិ វា ភិក្ខុ ទិដ្ឋិយា
 សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ ។ ឯតេ តេ ភិក្ខុ
 ឧកោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថាគតោ ធម្មំ
 ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាតិ ។

[១៣៣] អវិជ្ជាយ ត្វេវ ភិក្ខុ អសេសវិភក្ខនិរោធា
 យានិស្ស តានិ វិស្សកាយិតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្តិតានិ
 កានិចិ កានិចិ កតមំ ជរាមរណំ កស្ស ច បនិទំ ជរា-
 មរណំ ឥតិ វា អញ្ញំ ជរាមរណំ អញ្ញស្ស ច បនិទំ ជរា-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៣២] បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សង្ខារទាំងឡាយ តើដូចម្តេច មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះឯង ជារបស់អ្នកណា ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ប្រស្នានេះមិនត្រូវទេ ហើយទ្រង់ត្រាស់តទៅទៀតថា ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា សង្ខារទាំងឡាយ ដូចម្តេច មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះឯងជារបស់អ្នកណា ដូច្នោះក្តី ម្នាលភិក្ខុ បុគ្គលណាពោលថា សង្ខារទាំងឡាយដទៃ មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះឯងជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ពាក្យទាំង ២ នេះមានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ រមែងមិនមាន ម្នាលភិក្ខុ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏រមែងមិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុ ព្រះតថាគត មិនប៉ះពាល់នូវអន្តធម៌ទាំង ២ នោះឡើយ តែងសំដែងធម៌ដោយបទកណ្តាលថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។

[១៣៣] ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីចម្រើនចម្រាស សេចក្តីប្រកាន់ទទឹងទទៃង សេចក្តីប្រកាន់ឆ្វេងណានីមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះ ថាជរានិងមរណៈ ដូចម្តេច មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះឯងជារបស់អ្នកណា ដូច្នោះក្តី ថាជរានិងមរណៈដទៃ មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះឯងជារបស់បុគ្គល

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គ ភវាទិបុត្រា

មរណំ ឥតិ វា តំ ដីវំ តំ សរីរំ ឥតិ វា អញ្ញំ ដីវំ
អញ្ញំ សរីរំ ឥតិ វា សព្វានិស្ស តានិ បហីនានិ កវន្តិ
ឧច្ឆិទ្ធមូលានិ តាលាវត្តកតានិ អនការដ្ឋតានិ អាយតី
អនុប្បាទធម្មានិ ។

[១៣៤] អវិជ្ជាយ ត្រូវ ភិក្ខុ អសេសវិភក្តិពោជា
យានិស្ស តានិ វិស្វកាយិតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្និតានិ
កានិចិ កានិចិ កតមា ជាតិ កស្ស ច បនាយំ
ជាតិ ឥតិ វា អញ្ញា ជាតិ អញ្ញស្ស ច បនាយំ ជាតិ
ឥតិ វា តំ ដីវំ តំ សរីរំ ឥតិ វា អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរំ
ឥតិ វា សព្វានិស្ស តានិ បហីនានិ កវន្តិ ឧច្ឆិទ្ធមូ-
លានិ តាលាវត្តកតានិ អនការដ្ឋតានិ អាយតី អ-
នុប្បាទធម្មានិ ។

[១៣៥] អវិជ្ជាយ ត្រូវ ភិក្ខុ អសេសវិភក្តិពោជា
យានិស្ស តានិ វិស្វកាយិតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្និ-
តានិ កានិចិ កានិចិ កតមោ ភវោ ។ បេ ។ ក-
តមំ ឧបាទានំ... កតមា តណ្ហា... កតមា វេទនា...

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ការសាកសួររកភពជាដើម

ដទៃ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ បុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅ ដូចជាទីនៅនៃដើមឆ្នោត ជាធម្មជាតិដល់នូវការមិនមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ។

[១៣៤] ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីចម្រុងចម្រាស សេចក្តីប្រកាន់ទទឹងទទែង សេចក្តីប្រកាន់ឆ្វេងណានីមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះថា ជាតិ ដូចម្តេច មួយទៀត ជាតិនេះឯងជារបស់អ្នកណា ដូច្នោះក្តី ថា ជាតិដទៃ មួយទៀត ជាតិនេះឯងជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ បុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមឆ្នោត ជាធម្មជាតិដល់នូវការមិនមានបែបភាព មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ។

[១៣៥] ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីចម្រុងចម្រាស សេចក្តីប្រកាន់ទទឹងទទែង សេចក្តីប្រកាន់ឆ្វេងណានីមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះថា ភព ដូចម្តេច ។ បេ ។ ឧបាទាន ដូចម្តេច... តណ្ហា ដូចម្តេច... វេទនា ដូចម្តេច...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កតមោ ជស្សោ... កតមំ សទ្ធាយតនំ... កតមំ
នាមរូបំ... កតមំ វិញ្ញាណំ... ។

[១៣៦] អវិជ្ជាយ ត្វេវ ភិក្ខុ អសេសវិរាគនិរោទា
យានិស្ស តានិ វិស្សកាយំតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្និតា-
និ កានិចិ កានិចិ កតមេ សង្ខារា កស្ស ច
បនិមេ សង្ខារា ឥតិ វា អញ្ញេ សង្ខារា អញ្ញស្ស ច
បនិមេ សង្ខារា ឥតិ វា តំ ដីវំ តំ សរីរំ ឥតិ វា អញ្ញំ
ដីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥតិ វា សព្វានិស្ស តានិ បហីនា-
និ ភវន្តិ ឧច្ឆិទ្ធមូលានិ តាលាវត្តកតានិ អនការ្កតានិ
អាយតី អនុប្បាទធម្មានីតិ ។ បញ្ចមំ ។

[១៣៧] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រិ ខោ ។ បេ ។
អវិជ្ជាបច្ចយា ភិក្ខុវេ សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ
។ បេ ។ វេរមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុ-
ទយោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ផស្សៈ ដូចម្តេច... សឡាយតនៈ ដូចម្តេច... នាមរូប ដូចម្តេច...
វិញ្ញាណ ដូចម្តេច... ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃ
អវិជ្ជា ។

[១៣៦] ម្នាលភិក្ខុ សេចក្តីចម្រូងចម្រាស សេចក្តីប្រកាន់ទទឹង
ទទឹង សេចក្តីប្រកាន់ធ្វេងណានីមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះថា សង្ខារ
ទាំងឡាយ ដូចម្តេច មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះឯងជារបស់អ្នកណា
ដូច្នោះក្តី ថា សង្ខារទាំងឡាយដទៃ មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះឯងជារបស់
បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិត
ដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ បុគ្គលនោះ បានលះ
បង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទី
នៅដូចជាទីនៅនៃដើមឆ្មោត ជាធម្មជាតិដល់នូវការមិនមានបែបភាព មាន
សភាពមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់
នៃអវិជ្ជា ។ ចប់សូត្រទី ៥ ។

[១៣៧] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ។ បេ ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ
វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រម
នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គេ សង្ខារបុព្វា

[១៣៨] កតមំ ជរាមរណំ កស្ស ច បនិទំ
 ជរាមរណានិ ឥតិ វា ភិក្ខុវេ យោ វទេយ្យ អញ្ញំ ជរាម-
 រណំ អញ្ញស្ស ច បនិទំ ជរាមរណានិ ឥតិ វា ភិក្ខុវេ
 យោ វទេយ្យ ឧភយមេតំ ឯកត្ថំ ព្យញ្ញនមេវ នានំ ។
 តំ ដីវំ តំ សរីរនិ វា ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្ម-
 ចរិយវាសោ ន ហោតិ អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរនិ វា ភិក្ខុវេ
 ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ ។ ឯតេ តេ
 ភិក្ខុវេ ឧកោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថាកតោ
 ធម្មំ ទេសេតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ។ បេ ។
 កតមា ជាតិ... កតមោ ភវោ... កតមំ ឧបាទានំ...
 កតមា តណ្ហា... កតមា វេទនា... កតមោ ផស្សោ...
 កតមំ សន្យាយតំ... កតមំ ធាមរូបំ... កតមំ
 វិញ្ញាណំ... ។

[១៣៩] កតមេ សង្ខារា កសុស ច បនិមេ
 សង្ខារាតិ ឥតិ វា ភិក្ខុវេ យោ វទេយ្យ អញ្ញំ សង្ខារា
 អញ្ញស្ស ច បនិមេ សង្ខារាតិ ឥតិ វា ភិក្ខុវេ យោ
 វទេយ្យ ឧភយមេតំ ឯកត្ថំ ព្យញ្ញនមេវ នានំ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវគ្គ ការសាកសួររកសង្ខារ

[១៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាពោលថា ជរា
និងមរណៈ ដូចម្តេច មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះជារបស់អ្នកណា
ដូច្នោះក្តី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាពោលថា ជរានិងមរណៈដទៃ
មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ពាក្យទាំង ២
នេះមានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
មានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តព្រហ្ម-
ចរិយៈ រមែងមិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា
ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏រមែងមិនមាន ។
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះតថាគតមិនប៉ះពាល់នូវអន្តជម៌ទាំង ២ នោះឡើយ
តែងសំដែងធម៌ដោយបទកណ្តាលថា ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះ
ជាតិជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ជាតិ ដូចម្តេច... ភព ដូចម្តេច... ឧបាទាន
ដូចម្តេច... តណ្ហា ដូចម្តេច... វេទនា ដូចម្តេច... វិញ្ញាណ ដូចម្តេច... ។

[១៣៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលណាពោលថា សង្ខារ
ទាំងឡាយ ដូចម្តេច មួយទៀត បុគ្គលណាពោលថា សង្ខារទាំង-
ឡាយដទៃ មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះ ជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះ
ក្តី ពាក្យទាំង ២ នេះ មានអត្ថដូចគ្នា ផ្សេងតែព្យញ្ជនៈ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តំ ដីវំ តំ សរីរំ ឥតិ វា ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មច-
 រិយវាសោ ន ហោតិ អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥតិ វា
 ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិយា សតិ ព្រហ្មចរិយវាសោ ន ហោតិ ។
 ឯតេ តេ ភិក្ខុវេ ឧកោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថា-
 កតោ ធម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចុយា សង្ខារា ។ បេ ។

[១៤០] អវិជ្ជាយ ត្រូវ ភិក្ខុវេ អសេសវិភក្តិនិរោ-
 ធា យានិស្ស តានិ វិសុកាយិតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្និ-
 តានិ កានិចិ កានិចិ កតមំ ជរាមរណំ កស្ស ច
 បនិទំ ជរាមរណំ ឥតិ វា អញ្ញំ ជរាមរណំ អញ្ញស្ស
 ច បនិទំ ជរាមរណំ ឥតិ វា តំ ដីវំ តំ សរីរំ ឥតិ
 វា អញ្ញំ ដីវំ អញ្ញំ សរីរំ ឥតិ វា សព្វានិស្ស
 តានិ បហីនានិ កវន្តិ ឧច្ឆិទ្ធមូលានិ តាលាវត្ថុកតានិ
 អនការដ្ឋតានិ អាយតី អនុប្បាទធម្មានិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈ
 នោះ ដូច្នោះក្តី ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ រមែងមិនមាន ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ កាលបើមានសេចក្តីឃើញថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី
 ការប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក៏រមែងមិនមាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រះ
 តថាគតមិនប៉ះពាល់នូវអន្តធម៌ទាំង ២ នោះឡើយ តែងសំដែងធម៌ដោយ
 បទកណ្តាលថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។ បេ ។

[១២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីចម្រុងចម្រាស សេចក្តី
 ប្រកាន់ទទឹងទទែង សេចក្តីប្រកាន់ឆ្វេងណានីមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះថា
 ជរានិងមរណៈ ដូចម្តេច មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះរបស់អ្នកណា
 ដូច្នោះក្តី ថា ជរានិងមរណៈដទៃ មួយទៀត ជរានិងមរណៈនេះជារបស់
 បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិត
 ដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ បុគ្គលនោះ បានលះ
 បង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែ
 ទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមឆ្នោត ជាធម្មជាតិដល់នូវការមិនមានបែបភាព
 មានសភាពមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេស
 សល់នៃអវិជ្ជា ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ អវិជ្ជាយ និរោធនា

[១៤១] អវិជ្ជាយ ត្រូវ ភិក្ខុវេ អសេសវិរាគនិ-
 រោធនា យានិស្ស តានិ វិស្វកាយិតានិ វិសេវិតានិ
 វិប្បន្និតានិ កានិចិ កានិចិ កតមា ជាតិ ។ បេ ។
 កតមោ ភវេ... កតមំ ឧបាទានំ... កតមា តណ្ហា...
 កតមា វេទនា... កតមោ ដស្សោ... កតមំ សទ្ធា-
 យតនំ... កតមំ ធាមរូបំ... កតមំ វិញ្ញាណំ... ។

[១៤២] អវិជ្ជាយ ត្រូវ ភិក្ខុវេ អសេសវិរាគនិរោធនា
 យានិស្ស តានិ វិស្វកាយិតានិ វិសេវិតានិ វិប្បន្និតានិ
 កានិចិ កានិចិ កតមេ សង្ខារា កស្ស ច បនិមេ
 សង្ខារា ឥតិ វា អញ្ញេ សង្ខារា កស្ស ច បនិមេ
 សង្ខារា ឥតិ វា តំ ដីវំ តំ សរីរំ ឥតិ វា អញ្ញំ ដីវំ
 អញ្ញំ សរីរំ ឥតិ វា សព្វានិស្ស តានិ បហីនានិ កវន្តិ
 ឧច្ឆិទ្ធមូលានិ តាលាវត្ថុកតានិ អនការដ្ឋតានិ អាយតិ
 អនុប្បាទធម្មានីតិ ។ ធម្មំ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡារខត្តិយវគ្គ ការរលត់នៃអវិជ្ជា

[១២១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីចម្រុងចម្រាស សេចក្តីប្រកាន់ទទឹងទទែង សេចក្តីប្រកាន់ឆ្វេងណានីមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះ ថា ជាតិ ដូចម្តេច ។ បេ ។ ភព ដូចម្តេច... ឧបាទាន ដូចម្តេច... តណ្ហា ដូចម្តេច... វេទនា ដូចម្តេច... ផស្សៈ ដូចម្តេច... សឡាយតនៈ ដូចម្តេច... នាមរូប ដូចម្តេច... វិញ្ញាណ ដូចម្តេច... ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ។

[១២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីចម្រុងចម្រាស សេចក្តីប្រកាន់ទទឹងទទែង សេចក្តីប្រកាន់ឆ្វេងណានីមួយ ។ របស់បុគ្គលនោះថា សង្ខារទាំងឡាយ ដូចម្តេច មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះជារបស់អ្នកណា ដូច្នោះក្តី ថា សង្ខារទាំងឡាយដទៃ មួយទៀត សង្ខារទាំងនេះជារបស់បុគ្គលដទៃ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតនោះ ក៏គឺសរីរៈនោះ ដូច្នោះក្តី ថា ជីវិតដទៃ សរីរៈដទៃ ដូច្នោះក្តី ធម្មជាតិទាំងអស់នោះ បុគ្គលនោះ បានលះបង់ហើយ បានគាស់រំលើងឫសគល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យនៅសល់តែទីនៅដូចជាទីនៅនៃដើមឆ្នោត ជាធម្មជាតិដល់នូវការមិនមានបែបភាពមានសភាពមិនកើតឡើងតទៅ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៤៣] សារត្តិយំ វិហារតិ... នាយំ ភិក្ខុវេ កាយោ
តុម្ហាកំ នាបិ អញ្ញេសំ ។ បុរាណាមិទំ ភិក្ខុវេ កម្មំ
អភិសង្កតំ អភិសញ្ចេតយិតំ វេទនីយំ ទដ្ឋព្វំ ។

[១៤៤] តត្រ ភិក្ខុវេ សុតរា អរិយស្សារកោ ប-
ដិច្ចសមុប្បាទញ្ចេវ សាធុកំ យោនិសោ មនសិកាវេតិ
តតិ ឥមស្មី សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សុប្បាទា ឥទំ
ឧប្បជ្ជតិ ឥមស្មី អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស
និរោធា ឥទំ និរុជ្ឈតិ យទិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា
សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ
អសេសវិរាគនិរោធា សង្ខារនិរោធា សង្ខារនិរោធា
វិញ្ញាណនិរោធា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតីតិ ។ សត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១២៣] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
កាយនេះ មិនមែនជារបស់អ្នកទាំងឡាយ ទាំងមិនមែនជារបស់បុគ្គល
ទាំងឡាយដទៃទេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុរាណកម្មនេះ បុគ្គលគប្បី
ឃើញថា មានបច្ច័យតាក់តែង មានចេតនាជាមូល ជាហេតុនៃវេទនា ។

[១២៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បណ្តាបុគ្គលទាំងនោះ អរិយ-
សាវ័ក អ្នកចេះដឹង រមែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយឧបាយប្រាជ្ញា ឲ្យប្រពៃ
នូវបដិច្ចសមុប្បាទថា កាលបើធម្មជាតិនេះមាន ធម្មជាតិនេះក៏មានដែរ
ព្រោះតែធម្មជាតិនេះកើតឡើង បានជាធម្មជាតិនេះកើតឡើងដែរ កាល
បើធម្មជាតិនេះមិនមាន ធម្មជាតិនេះក៏មិនមានដែរ ព្រោះតែធម្មជាតិនេះ
រលត់ទៅ បានជាធម្មជាតិនេះរលត់ទៅដែរ គឺថា សង្ខារទាំងឡាយកើត
មាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណ កើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ
។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។
ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា
ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកង
ទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

[១៤៥] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... យញ្ច ភិក្ខុវេ ចេតេតិ
 យញ្ច បកប្បេតិ យញ្ច អនុសេតិ អារម្មណមេតំ
 ហោតិ វិញ្ញាណស្ស បិតិយា អារម្មណេ សតិ ប-
 តិដ្ឋា វិញ្ញាណស្ស ហោតិ តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណេ
 វិរុទ្ធោ អាយតី បុនព្ពវាភិនិព្វត្តិ ហោតិ អាយតី បុ-
 នព្ពវាភិនិព្វត្តិយា សតិ អាយតី ជាតិជវាមរណំ សោ-
 កបរិទេវទុក្ខោមនស្សចាយាសា សម្ពុរន្តិ ឯវមេ-
 តស្ស កោវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។
 នោ ច ភិក្ខុវេ ចេតេតិ នោ ច បកប្បេតិ អថ
 ច អនុសេតិ អារម្មណមេតំ ហោតិ វិញ្ញាណស្ស
 បិតិយា អារម្មណេ សតិ បតិដ្ឋា វិញ្ញាណស្ស ហោតិ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវត្ត ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ

[១៤៥] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលញ្ចាំងចេតនាណាឲ្យត្រិះរិះគិត^(១) ក្តី ញ្ចាំងកប្បុរៈណាឲ្យសម្រេច^(២)
 ក្តី ញ្ចាំងអនុស័យណាឲ្យដេកនៅរឿយ ។ ក្តី ធម្មជាតិមានចេតនាជា
 ដើមនេះ ជាអារម្មណ៍^(៣) ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ^(៤)
 កាលបើអារម្មណ៍មាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើ
 វិញ្ញាណនោះ តាំងនៅហើយ លូតលាស់ឡើងហើយ ការកើត
 គឺកតិកាថ្មីរមែងមានតទៅ កាលបើការកើតគឺកតិកាថ្មីមានតទៅទៀត ជាតិ
 ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាក
 កាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ក៏
 កើតមានព្រមតទៅ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែង
 មានយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គលមិនញ្ចាំងចេតនា
 ឲ្យត្រិះរិះគិតក្តី មិនញ្ចាំងកប្បុរៈឲ្យសម្រេចក្តី គ្រាន់តែញ្ចាំងអនុស័យ
 ឲ្យដេកនៅរឿយ ។ អនុស័យនេះ ជាអារម្មណ៍ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ កាលបើអារម្មណ៍មានហើយ ការតាំងនៅ

១ សំដៅយកកុសលចេតនានិងអកុសលចេតនា ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣ ។ ២ សំដៅ
 យកតណ្ហាកប្បុរៈ និងទិដ្ឋិកប្បុរៈ ដែលមានក្នុងលោកសហគតចិត្តទាំង ៨ ។ ៣ អារម្មណ៍
 គឺបច្ច័យ ។ ៤ វិញ្ញាណគឺកម្មវិញ្ញាណ ។ (អដ្ឋកថា) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ វិរុដ្ឋោ អាយតី បុណ្ណវាភិ-
និព្វត្តិ ហោតិ អាយតី បុណ្ណវាភិនិព្វត្តិយា សតិ អា-
យតី ជាតិជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចា-
យាសា សម្មវន្តិ វរមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
សមុទយោ ហោតិ ។

[១៤៦] យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ នោ ច ចេតេតិ
នោ ច បកប្បេតិ នោ ច អនុសេតិ អារម្មណមេតំ
ន ហោតិ វិញ្ញាណស្ស បិតិយា អារម្មណោ អសតិ
បតិដ្ឋា វិញ្ញាណស្ស ន ហោតិ តទប្បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ
អវិរុដ្ឋោ អាយតី បុណ្ណវាភិនិព្វត្តិ ន ហោតិ អាយតី
បុណ្ណវាភិនិព្វត្តិយា អសតិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ
សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសា និរុដ្ឋន្តិ វរមេ-
តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធោ ហោតីតិ ។
អដ្ឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះតាំងនៅហើយ លូតលាស់ ឡើងហើយ ការកើតគឺភពថ្មីក៏រមែងមានតទៅ កាលបើការកើតគឺភពថ្មី មានតទៅទៀត ជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ទាំងឡាយ ក៏កើតមានព្រមតទៅ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់ នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើបុគ្គល មិនញ៉ាំង ចេតនាឲ្យត្រិះរិះគិតផង មិនញ៉ាំងកប្បៈឲ្យសម្រេចផង មិនញ៉ាំងអនុស័យ ឲ្យដេកនៅរឿយ ។ ផង អារម្មណ៍នេះ មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅ នៃវិញ្ញាណឡើយ កាលបើអារម្មណ៍មិនមាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏ មិនមានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះមិនតាំងនៅហើយ មិនលូតលាស់ ឡើងហើយ ការកើតគឺភពថ្មីរមែងមិនមានតទៅ កាលបើការកើតគឺភព ថ្មីមិនមានតទៅទៀត ជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹក ខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ចិត្តទាំងឡាយ ក៏រលត់ទៅ សេចក្តីរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែង មានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រទី ៨ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

[១៤៧] សារត្តិយំ វិហារតិ... យញ្ច ភិក្ខុវេ ចេតេតិ
 យញ្ច បកេប្បេតិ យញ្ច អនុសេតិ អារម្មណមេតំ
 ហោតិ វិញ្ញាណស្ស បិតិយា អារម្មណ សតិ បតិដ្ឋា
 វិញ្ញាណស្ស ហោតិ តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណ វិរុដ្ឋេ
 នាមរូបស្ស អវក្កន្តិ ហោតិ នាមរូបប្បច្ចយា សន្យា-
 យតនំ សន្យាយតនប្បច្ចយា ជស្សោ ជស្សប្បច្ចយា
 វេទនា... តណ្ហា... ឧបាទានំ... ភវោ... ជាតិ... ជរាមរ-
 ណំ សោកបរិទេវទុក្ខនោមនស្សទាយាសា សម្ពវន្តិ
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតិ ។ នោ ច ភិក្ខុវេ ចេតេតិ នោ ច បកេប្បេតិ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវគ្គ ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ

[១២៧] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គល ញ៉ាំងចេតនាណាឲ្យត្រិះរិះគិតក្តី ញ៉ាំងកប្បុរៈណាឲ្យសម្រេចក្តី
 ញ៉ាំងអនុស័យណាឲ្យដេកនៅរៀង ។ ក្តី ធម្មជាតិមានចេតនាជាដើម
 នេះ ជាអារម្មណ៍ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ កាលបើអា-
 រម្មណ៍មាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះតាំង
 នៅហើយ លូតលាស់ឡើងហើយ អវក្កន្តិគីបដិសន្ធិនៃនាមរូបក៏មាន ស-
 ឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះ
 សឡាយតនៈជាបច្ច័យ វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ...
 តណ្ហា... ឧបាទាន... ភព... ជាតិ... ជរានិងមរណៈ សេច-
 ក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត
 និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ក៏កើតមានព្រម ការកើតឡើង
 ព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បើបុគ្គល មិនញ៉ាំងចេតនាឲ្យត្រិះរិះគិតផង មិនញ៉ាំងកប្បុរៈឲ្យសម្រេចផង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អថ ច អនុសេតិ អារម្មណមេតំ ហោតិ វិញ្ញាណស្ស
 បិតិយា អារម្មណោ សតិ បតិដ្ឋា វិញ្ញាណស្ស ហោតិ
 តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ វិរុទ្ឋោ នាមរូបស្ស អវក្កន្តិ
 ហោតិ នាមរូបប្បច្ចយា សទ្ធាយតនំ ។ មេ ។ ឯវមេ-
 តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[១៤៨] យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ នោ ច ចេតេតិ
 នោ ច បកប្ប្បតិ នោ ច អនុសេតិ អារម្មណមេតំ
 ន ហោតិ វិញ្ញាណស្ស បិតិយា អារម្មណោ អសតិ
 បតិដ្ឋា វិញ្ញាណស្ស ន ហោតិ តទប្បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ
 អវិរុទ្ឋោ នាមរូបស្ស អវក្កន្តិ ន ហោតិ នាមរូបនិរោទា
 សទ្ធាយតននិរោទោ ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទោ ហោតីតិ ។ នវមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

គ្រាន់តែញ៉ាំងអនុស័យឲ្យដេកនៅរឿយ ។ អនុស័យនេះ ជាអារម្មណ៍
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ កាលបើអារម្មណ៍មាន ការតាំង
 នៅនៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះតាំងនៅហើយ លូត
 លាស់ឡើងហើយ អវក្កន្តិគីបដិសន្ធិនៃនាមរូបក៏មាន សឡាយតនៈកើត
 មាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំង
 អស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើបុគ្គល មិនញ៉ាំង
 ចេតនាឲ្យត្រិះរិះគិតផង មិនញ៉ាំងកប្បៈឲ្យសម្រេចផង មិនញ៉ាំងអនុស័យ
 ឲ្យដេកនៅរឿយ ។ ផង ធម្មជាតិមានចេតនាជាដើមនេះ ជាអារម្មណ៍
 មិនប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណឡើយ កាលបើអារម្មណ៍មិន
 មាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏មិនមានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះមិន
 តាំងនៅហើយ មិនលូតលាស់ឡើងហើយ អវក្កន្តិគីបដិសន្ធិនៃនាមរូបក៏
 មិនមាន ការរលត់នៃសឡាយតនៈ ព្រោះការរលត់នៃនាមរូប ។ បេ ។
 ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

[១៤៩] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... យញ្ច ភិក្ខុវេ ចេតេតិ

យញ្ច បកេប្បតិ យញ្ច អនុសេតិ អារម្មណាមេតំ

ហោតិ វិញ្ញាណាស្ស បិតិយា អារម្មណោ សតិ បតិដ្ឋា

វិញ្ញាណាស្ស ហោតិ តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណោ វិរុទ្ធោ នតិ

ហោតិ នតិយា សតិ អាគតិកតិ ហោតិ អាគតិកតិយា

សតិ ចុត្តបចាតោ ហោតិ ចុត្តបចាតេ សតិ អាយតី

ជាតិជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សចាយាសា

សម្ពុវន្តិ វេរមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស ស-

មុទយោ ហោតិ ។ ដោ ច ភិក្ខុវេ ចេតេតិ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវគ្គ ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ

[១៤៧] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គល ញ៉ាំងចេតនាណាឲ្យត្រិះរិះគិតក្តី ញ៉ាំងកប្បុរៈណាឲ្យសម្រេចក្តី
 ញ៉ាំងអនុស័យណាឲ្យដេកនៅរឿយ ។ ក្តី ធម្មជាតិមានចេតនាជាដើមនេះ
 ជាអារម្មណ៍ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណ កាលបើអារម្មណ៍
 មាន ការតាំងនៅនៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះតាំងនៅ
 ហើយ លូតលាស់ឡើងហើយ នតិ^(១)គឺតណ្ហាក៏មាន កាលបើនតិ
 គឺតណ្ហាមាន អាគតិគតិ^(២)ក៏មានដែរ កាលបើអាគតិគតិមាន ចុតិ
 និងបដិសន្ធិក៏មានដែរ កាលបើចុតិនិងបដិសន្ធិមាន ជាតិ ជរា មរ-
 ណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តី
 លំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ក៏កើតព្រមទៅ
 ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុគ្គល មិនញ៉ាំងចេតនាឲ្យត្រិះរិះគិតផង

១ ប្រែថា ធម្មជាតិឱនទៅក្នុងអារម្មណ៍មានរូបជាដើម ។ ២ ប្រែថា គតិកើតមានក្នុងអាគតិ ។
 អាគតិ សំដៅយកកម្ម ឬ កម្មនិមិត្ត ឬក៏គតិនិមិត្ត ដែលប្រាកដឡើង គតិ គឺដំណើរនៃវិញ្ញាណ
 ដោយអំណាចនៃបដិសន្ធិ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឆោ ច បក្កប្ប្រតិ អថ ច អនុសេតិ អារម្មណមេតំ
 ហោតិ វិញ្ញាណស្ស បិតិយា អារម្មណេ សតិ បតិដ្ឋា
 វិញ្ញាណស្ស ហោតិ តស្មី បតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណេ វិរុដ្ឋេ
 នតិ ហោតិ នតិយា សតិ អាគតិកតិ ហោតិ
 អាគតិកតិ សតិ ចុត្តបទាតោ ហោតិ ចុត្តបទាតេ
 សតិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោ-
 មនស្សទាយាសា សម្ពុវន្តិ វរមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[១៥០] យតោ ច ខោ ភិក្ខុវេ ឆោ ច ចេតេតិ

ឆោ ច បក្កប្ប្រតិ ឆោ ច អនុសេតិ អារម្មណមេតំ
 ន ហោតិ វិញ្ញាណស្ស បិតិយា អារម្មណេ អសតិ
 បតិដ្ឋា វិញ្ញាណស្ស ន ហោតិ តទប្ប្រតិដ្ឋិតេ វិញ្ញាណេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

មិនញ៉ាំងកប្បៈឲ្យសម្រេចផង គ្រាន់តែញ៉ាំងអនុស័យឲ្យដេកនៅរឿយ ។
 អនុស័យនេះ ជាអារម្មណ៍ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៃវិញ្ញាណ កាល
 បើអារម្មណ៍មាន ការតាំងនៃវិញ្ញាណក៏មានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះ
 តាំងនៅហើយ លូតលាស់ឡើងហើយ នតិគីតណ្ណាក៏មានដែរ កាល
 បើនតិគីតណ្ណាមាន អាគតិគតិ^១ក៏មានដែរ កាលបើអាគតិគតិមាន ចុតិ
 និងបដិសន្ធិក៏មានដែរ កាលបើចុតិនិងបដិសន្ធិមាន ជាតិ ជរា មរណៈ
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាក
 ចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទាំងឡាយ ក៏កើតព្រមតទៅ ការកើត
 ឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៥០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើបុគ្គល មិនញ៉ាំងចេត-
 នាឲ្យត្រិះរិះគិតផង មិនញ៉ាំងកប្បៈឲ្យសម្រេចផង មិនញ៉ាំងអនុស័យឲ្យ
 ដេកនៅរឿយ ។ ផង ធម្មជាតិមានចេតនាជាដើមនេះ ជាអារម្មណ៍ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៃវិញ្ញាណឡើយ កាលបើអារម្មណ៍មិនមាន
 ការតាំងនៃវិញ្ញាណក៏មិនមានដែរ កាលបើវិញ្ញាណនោះមិនតាំងនៅ

១ កម្មក្តី កម្មនិមិត្តក្តី គតិនិមិត្តក្តី ដែលមកតាំងនៅចំពោះហើយ ហៅថា អាគតិ, ដំណើរ
 នៃវិញ្ញាណ ដោយអំណាចនៃបដិសន្ធិ ហៅថា គតិ (អដ្ឋកថា) ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡានខត្តិយវគ្គេ ឧទ្ទានំ

អរិរុទ្ទេ នតិ ន ហោតិ នតិយា អសតិ អាតតិកតិ

ន ហោតិ អាតតិកតិយា អសតិ ចុត្តបទាតោ ន

ហោតិ ចុត្តបទាតេ អសតិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ

សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា និរុជ្ឈន្តិ ឯវមេ-

តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតីតិ ។

ទសមំ ។

កឡានខត្តិយវគ្គេ ចតុត្ថោ ។

តស្ស ឧទ្ទានំ

ភូតមិទំ កឡានញូ

ទ្វេ ច ញ្ញាណវត្ថុនិ

អរិដ្ឋាបច្ចយា ច ទ្វេ

នតុម្ហា ចេតនា តយោតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវគ្គ ឧទ្ទាន

ហើយ មិនលូតលាស់ឡើងហើយ នតិគីតណ្ណាក៏មិនមានដែរ កាលបើនតិ
 គីតណ្ណាមិនមាន អាគតិគតិក៏មិនមានដែរ កាលបើអាគតិគតិមិនមាន ចុតិ
 និងបដិសន្ធិក៏មិនមានដែរ កាលបើចុតិនិងបដិសន្ធិមិនមាន ជាតិជរា
 មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តី
 លំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏រលត់ទៅ ការរលត់នៃកង
 ទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ កឡានខត្តិយវគ្គ ទី ៤ ។

ឧទ្ទាននៃកឡានខត្តិយវគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបុគ្គលឃើញថាធម្មជាតិនេះជាភូត ១ និយាយ
 អំពីកឡានខត្តិយកិក្ខុ ១ និយាយអំពីញាណវត្ថុមាន ២ លើក
 និយាយអំពីបច្ច័យគឺអវិជ្ជាមាន ២ លើក និយាយអំពីកាយ
 នេះ មិនមែនជារបស់អ្នកទាំងឡាយ ១ និយាយអំពីចេតនា
 មាន ៣ លើក ។

គហបតិវគ្គោ

[១៥១] សារត្តិយំ វិហរតិ... អថខោ អនាថបិណ្ឌិ-
កោ គហបតិ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯ-
កមន្តំ និសិទ្ធិំ ខោ អនាថបិណ្ឌិកំ គហបតិ ភកវា
ឯតទវោច យតោ ខោ គហបតិ អរិយស្សាវកស្ស
បញ្ច ភយានិ វោនិ រូបសន្តានិ ហោន្តិ ចត្វហិ ច
សោតាបត្តិយង្កេហិ សមន្តាកតោ ហោតិ អរិយោ ចស្ស
ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បជិវិទ្ធោ សោ
អាកដ្ឋមាណោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ទីណា-
និរយោម្ហិ ទីណាតិវច្ឆានយោនិយោ ទីណាបិត្តិវិសយោ
ទីណាចាយទុក្ខតិវិនិទាតោ សោតាបន្នោហាមស្មិ អរិនិ-
ទាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។

គហបតិវគ្គ

[១៥១] ទ្រង់គង់នៅជិតក្រុងសាវត្ថី... គ្រានោះឯង អនាថ-
បិណ្ឌិកគហបតី បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
លុះអនាថបិណ្ឌិកគហបតី អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់គហបតី កាលណាបើភ័យឬព្យៀរ
ទាំង ៥ ប្រការ អរិយសាវ័កបានរម្ងាប់ហើយ អរិយសាវ័កនោះឈ្មោះ
ថា ប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការផង បានឃើញច្បាស់ចាក់
ធ្លុះនូវព្រាយរួមដ៏ប្រសើរដោយប្រាជ្ញាផង អរិយសាវ័កនោះ បើចង់
ព្យាករក៏គប្បីព្យាករខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញអស់នរកហើយ អស់
កំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ប្រេតវិស័យហើយ អស់អបាយទុគ្គតិវិនិបាត
ហើយ ជាអ្នកបានដល់នូវសោតៈហើយ មានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះ
ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ដូច្នោះក៏បាន ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ បញ្ចកយានិ

[១៥២] កតមាទិ បញ្ច កយាទិ វេរាទិ រូប-
សន្តាទិ ហោត្តិ ។ យំ កហបតិ ចារណាតិចាតី ចា-
ណាតិចាតប្បច្ចយា ទិដ្ឋធម្មិកម្មិ កយំ វេរំ បសវតិ
សម្បរាយិកម្មិ កយំ វេរំ បសវតិ ចេតសិកម្មិ ទុក្ខំ
នោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ ចារណាតិចាតា បដិវិរតស្ស
ឯវំ តំ កយំ វេរំ រូបសន្តំ ហោតិ ។ យំ កហបតិ
អទិន្នាទាយី អទិន្នាទានប្បច្ចយា ទិដ្ឋធម្មិកម្មិ កយំ
វេរំ បសវតិ សម្បរាយិកម្មិ កយំ វេរំ បសវតិ
ចេតសិកម្មិ ទុក្ខំ នោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ
អទិន្នាទានា បដិវិរតស្ស ឯវំ តំ កយំ វេរំ រូបសន្តំ
ហោតិ ។ យំ កហបតិ កាមេសុមិច្ឆាចារី កាមេ-
សុមិច្ឆាចារប្បច្ចយា ទិដ្ឋធម្មិកម្មិ កយំ វេរំ បសវតិ
សម្បរាយិកម្មិ កយំ វេរំ បសវតិ ចេតសិកម្មិ ទុក្ខំ
នោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវិ-
រតស្ស ឯវំ តំ កយំ វេរំ រូបសន្តំ ហោតិ ។ យំ កហបតិ

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវគ្គ ភ័យប្រាំប្រការ

[១៥២] ចុះភ័យឬពៀរទាំង ៥ គឺអរិយសាវ័ករម្ងាប់ហើយ តើ ដូចម្តេច ។ ម្នាលគហបតិ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់សត្វ តែងចូរប្រសព្វនូវភ័យ ឬពៀរណាក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ចូរប្រសព្វនូវភ័យឬពៀរណាក្នុងបរលោកផង ទទួលនូវទុក្ខនឹងទោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះតែបាណាតិបាត ជាបច្ច័យ ភ័យឬពៀរនោះ អរិយសាវ័កអ្នកវៀរស្រឡះចាកបាណាតិបាត បានរម្ងាប់ហើយ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលគហបតិ បុគ្គលអ្នកកាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ តែងចូរប្រសព្វនូវភ័យឬពៀរណា ក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ចូរប្រសព្វនូវភ័យឬពៀរណា ក្នុងបរលោកផង ទទួលនូវទុក្ខនឹងទោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះតែអទិន្នាទានជាបច្ច័យ ភ័យឬពៀរ នោះ អរិយសាវ័កអ្នកវៀរស្រឡះចាកអទិន្នាទាន បានរម្ងាប់ហើយ យ៉ាង នេះ ។ ម្នាលគហបតិ បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តកាមេសុមិច្ឆាចារ តែងចូរបុរសព្វនូវភ័យឬពៀរណាក្នុងបច្ចុប្បន្នផង ចូរប្រសព្វនូវភ័យឬពៀរណាក្នុង បរលោកផង ទទួលនូវទុក្ខនឹងទោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះ តែកាមេសុមិច្ឆាចារជាបច្ច័យ ភ័យ ឬ ពៀរនោះ អរិយសាវ័កអ្នកវៀរស្រឡះចាកកាមេសុមិច្ឆាចារ បានរម្ងាប់ហើយ យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលគហបតិ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

មុសាវាទី មុសាវាទប្បច្ចយា ទិដ្ឋធម្មិកម្មិ ភយំ វេរំ
 បសវតិ សម្បរាយិកម្មិ ភយំ វេរំ បសវតិ សម្ប-
 រាយិកម្មិ ភយំ វេរំ បសវតិ ចេតសិកម្មិ ទុក្ខំ
 ទោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ មុសាវាទា បដិវិរតស្ស
 ឯវំ តំ ភយំ វេរំ រូបសន្តំ ហោតិ ។ យំ កហាបតិ
 សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយី សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋា-
 នប្បច្ចយា ទិដ្ឋធម្មិកម្មិ ភយំ វេរំ បសវតិ សម្ប-
 រាយិកម្មិ ភយំ វេរំ បសវតិ ចេតសិកម្មិ ទុក្ខំ
 ទោមនស្សំ បដិសំវេទយតិ សុរាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាទា
 បដិវិរតស្ស ឯវំ តំ ភយំ វេរំ រូបសន្តំ ហោតិ ។
 ឥមាទិ បញ្ច ភយាទិ វេរាទិ រូបសន្តាទិ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បុគ្គលអ្នកពោលនូវពាក្យកុហក តែងចូរប្រសព្វនូវភ័យឬពៀរណា ក្នុង
 បច្ចុប្បន្នផង ចូរប្រសព្វនូវភ័យឬពៀរណាក្នុងបរលោកផង ទទួលនូវទុក្ខ
 និងទោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះតែមុសាវាទជាបច្ច័យ ភ័យឬ
 ពៀរនោះ អរិយសាវ័កអ្នកវៀរស្រឡះចាកមុសាវាទ បានរម្ងាប់ហើយ
 យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលគហបតី បុគ្គលអ្នកដឹកនូវទឹកស្រវឹងគឺសុរានិងមេរ័យ
 ដែលជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ តែងចូរប្រសព្វនូវភ័យឬពៀរណា ក្នុង
 បច្ចុប្បន្នផង ចូរប្រសព្វនូវភ័យឬពៀរណាក្នុងបរលោកផង ទទួលនូវទុក្ខ
 និងទោមនស្សប្រព្រឹត្តទៅក្នុងចិត្តផង ព្រោះតែហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តី
 ប្រមាទ គឺដឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរានិងមេរ័យជាបច្ច័យ ភ័យឬពៀរនោះ អរិ-
 យសាវ័ក អ្នកវៀរស្រឡះចាកហេតុជាទីតាំងនៃសេចក្តីប្រមាទ គឺដឹកទឹក
 ស្រវឹងគឺសុរានិងមេរ័យ បានរម្ងាប់ហើយ យ៉ាងនេះ ។ នេះ ភ័យឬពៀរ
 ទាំង ៥ ដែលពួកអរិយសាវ័កបានរម្ងាប់អស់ហើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ សោតាបត្តិយដ្ឋានិ

[១៥៣] កតមេហិ ចតុហិ សោតាបត្តិយដ្ឋេហិ
សមន្នាគតោ ហោតិ ។ ឥធិ គហបតិ អរិយស្សវកោ
ពុទ្ធន្ទ អវេច្ចប្បសាទេន សមន្នាគតោ ហោតិ ឥតិបិ
សោ ភក្កវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្បន្នោ
សុតតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសទម្មសារថិ សត្តា
ទេវមនុស្សានំ ពុទ្ធា ភក្កវាតិ ធម្មេ អវេច្ចប្បសាទេន
សមន្នាគតោ ហោតិ ស្វាគ្ហាតោ ភក្កវតា ធម្មោ
សន្និដ្ឋិកោ អកាលិកោ ឯហិបស្សិកោ ឱបនយិកោ
បច្ចុត្តំ វេទិតព្វោ វិញ្ញហិតិ សដ្ឋេ អវេច្ចប្បសាទេន
សមន្នាគតោ ហោតិ សុប្បដិបន្នោ ភក្កវតោ សាវក-

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវគ្គ អង្គនៃសោតាបត្តិ

[១៥៣] អរិយសាវ័កប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការ គឺ អ្វីខ្លះ ។ ម្ចាស់គហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះពុទ្ធថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ជាព្រះអរហន្ត ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវព្រាហ្មញ្ញធម៌ដោយព្រះអង្គឯងដោយប្រពៃ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ជាព្រះសុគត ព្រះអង្គជ្រាបច្បាស់នូវត្រៃលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលាទិគុណរកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្មាន ព្រះអង្គអ្នកប្រដៅបុរសបុគ្គលដូចនាយសារថី ជាសាស្តាចារ្យនៃទេវតានិងមនុស្សទាំងឡាយ ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវចតុរារិយសច្ច ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់ភពថ្មីទៀត ១ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះធម៌ថា ព្រះបរិយត្តិធម៌ ជាធម៌គឺព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់សំដែងហើយដោយប្រពៃ ព្រះនព្វលោកុត្តរធម៌ ជាធម៌គឺបុគ្គលគប្បីឃើញច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ជាធម៌ឲ្យផលមិនរង់ចាំកាល ជាធម៌គួរដល់ឯហិបស្សវិធី ជាធម៌គួរបង្ហោរចូលមកទុកក្នុងខ្លួន ជាធម៌ដែលពួកវិញ្ញូជនគប្បីដឹងច្បាស់ដោយខ្លួនឯង ១ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើកក្នុងព្រះសង្ឃថា ព្រះសង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សង្ខារ ឧដ្ឋប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ខារ
 ញាយប្បដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ខារ សាមិច្ចិប្ប-
 ដិបន្នោ ភកវតោ សាវកសង្ខារ យទិទំ ចត្តារិ បុរិស-
 យុតានិ អដ្ឋបុរិសបុគ្គលា ឯស ភកវតោ សាវកសង្ខារ
 អាហុនេយ្យោ ចាហុនេយ្យោ ទត្តិណេយ្យោ អញ្ញសិ-
 ករណីយោ អនុត្តរំ បុញ្ញញ្ញក្ខេត្តំ លោកស្សាតិ អរិយ-
 កន្តេហិ សីលេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ អខណ្ឌេហិ
 អច្ឆិទ្ធេហិ អសពលេហិ អកម្មាសេហិ ភុដិស្សេហិ
 វិញ្ញបសត្តេហិ អបរាមដ្ឋេហិ សមាទិសំវត្តនិកេហិ ឥមេ-
 ហិ ចត្វហិ សោតាបត្តិយដ្ឋេហិ សមន្នាគតោ ហោតិ ។

[១៥៤] កតមោ ចស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ
 សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បដិវិទ្ធោ ។ ឥធិ កហាបតិ
 អរិយស្សារកោ បដិច្ចសមុប្បាទញ្ញោ សាធុកំ យោ-
 និសោ មនសិករោតិ ឥតិ ឥមស្មី សតិ ឥទំ
 ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ ឥមស្មី អសតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

លោកប្រតិបត្តិដោយប្រពៃ ព្រះសង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោក
 ប្រតិបត្តិដោយត្រង់ ព្រះសង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិ-
 បត្តិដើម្បីការដឹង ព្រះសង្ឃជាសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោកប្រតិ-
 បត្តិដ៏សមគួរដល់សាមីចិកម្ម បើរាប់ជាគូនៃបុរសមាន ៤ គូ បើរាប់រៀង
 ជាបុរសបុគ្គលមាន ៨ នេះ ជាសង្ឃសាវ័កនៃព្រះមានព្រះភាគ លោក
 គួរទទួលនូវចតុប្បច្ច័យ គួរទទួលនូវអាគន្តកទានដែលគេនាំមកបូជា គួរ
 ទទួលនូវទក្ខិណាទាន គួរដល់អញ្ញាលិកម្ម ជាបុញ្ញក្ខេត្តដ៏ប្រសើររបស់
 សត្វលោក ១ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយអរិយកន្តសីលគឺសីល ៥ ដែល
 ជាទីពេញចិត្តរបស់អរិយៈ មិនដាច់ មិនធ្លុះ មិនពព្រុះ មិនពពាល ជា
 សីលមិនខ្ញុំតណ្ហា ជាសីលដែលពួកអ្នកប្រាជ្ញគប្បីសរសើរ ដែលមិន
 បានប៉ះពាល់ដោយតណ្ហា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសមាធិ ១ អរិយសាវ័ក
 ប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិទាំង ៤ ប្រការនេះឯង ។

[១៥៤] ចុះញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ដែលអរិយសាវ័កនោះ បាន
 ឃើញដោយប្រពៃ បានចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃដោយប្រាជ្ញា តើដូចម្តេច ។
 ម្នាលគហបតី អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវបដិច្ចស-
 មុប្បាទធម៌ដោយឧបាយប្រាជ្ញាឲ្យប្រពៃថា កាលបើរបស់នេះមាន របស់
 នេះក៏មាន របស់នេះកើតឡើង ព្រោះកើតរបស់នេះ កាលបើរបស់នេះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ អត្តព្យាករណំ

ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោទា ឥទំ និរុជ្ឈតិ យទិទំ
 អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារា សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតិ អវិជ្ជាយត្រូវ អសេសវិរាគនិរោទា សង្ខារនិ-
 រោទា សង្ខារនិរោទា វិញ្ញាណនិរោទា ។ បេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទា ហោ-
 តិ ។ អយមស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ
 ហោតិ សុប្បដិវិន្ទោ ។

[១៥៥] យតោ ខោ គហបតិ អរិយស្សាវកស្ស
 ឥមាទិ បញ្ច ភយាទិ វេរាទិ រូបសន្តាទិ ហោន្តិ ឥមេហិ
 ច ចត្វហិ សោតាបត្តិយទ្កេហិ សមន្តាកតោ ហោតិ
 អយញ្ចស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ
 ហោតិ សុប្បដិវិន្ទោ សោ អាកង្ខមាដោ អត្តនា វ
 អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ទីណានិរយោម្ហិ ទីណាតិវច្ឆាន-
 យោនិយោ ទីណាបិត្តិវិសយោ ទីណាចាយទុក្ខតិវិនិចា-
 តោ សោតាបន្នោហមស្មិ អវិនិចាតធម្មោ និយតោ
 សម្មោធិបរាយនោតិ ។ បឋមំ ។

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវគ្គ ការព្យាករខ្លួន

មិនមាន របស់នេះក៏មិនមាន របស់នេះរលត់ទៅ ព្រោះរលត់របស់
នេះ សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើត
ឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំង
អស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិង
ការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់
នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។
ញាយធម៌ដ៏ប្រសើរនេះហើយ ដែលអរិយសាវ័កនោះ ឃើញដោយប្រពៃ
ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញា ។

[១៥៥] ម្នាលគហបតី កាលណាបើក៏យប្បពៀរទាំង ៥ ប្រការ
នេះ គឺអរិយសាវ័កម្យាប័ហើយ អរិយសាវ័កនោះ ឈ្មោះថាបានប្រកប
ដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការនេះផង ទាំងញាយធម៌ដ៏ប្រសើរនេះ
ក៏អរិយសាវ័ក បានឃើញដោយប្រពៃ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយ
ប្រាជ្ញាផង អរិយសាវ័កនោះ បើចង់ព្យាករ ក៏គប្បីព្យាករខ្លួនដោយខ្លួន
ឯងថា អាត្មាអញ អស់នរកហើយ អស់កំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់
ប្រេតវិស័យហើយ អស់អបាយទុក្ខតិវិនិបាតហើយ ជាអ្នកបានដល់នូវ
សោតៈ មានសភាពមិនបានធ្លាក់ចុះ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹង
ប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ដូច្នោះក៏បាន ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៥៦] សារត្តិយំ វិហារតិ... យតោ ខោ ភិក្ខុវេ
អរិយស្សាវកស្ស បញ្ច ភយានិ វេរានិ រូបសន្តានិ
ហោន្តិ ចត្វហិ ច សោតាបត្តិយដ្ឋេហិ សមន្តាកតោ
ហោតិ អរិយោ ចស្ស ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ
ហោតិ សុប្បដិវិន្ទោ សោ អាកដ្ឋំមាណោ អត្តនា វ
អត្តានំ ព្យាករេយ្យ ខីណានិរយោម្ហិ ។ បេ ។ អរិទិ-
ចាតធម្មោ និយតោ សម្មោធិបរាយនោតិ ។

[ភិក្ខុវេតិ សព្វំ វិត្តាវេតព្វំ] ។

[១៥៧] កតមានិ បញ្ច ភយានិ វេរានិ រូបសន្តានិ
ហោន្តិ ។ យំ ភិក្ខុវេ ចាលោតិចាតី ។ បេ ។ យំ ភិក្ខុវេ
អទិន្នាទាយី ។ បេ ។ យំ ភិក្ខុវេ កាមេសុមិច្ឆាចារី
។ បេ ។ យំ ភិក្ខុវេ មុសារាទី ។ បេ ។ យំ ភិក្ខុវេ សុ-
រាមេរយមជ្ជប្បមាទដ្ឋាយី ។ បេ ។ ឥមានិ បញ្ច ភយានិ
វេរានិ រូបសន្តានិ ហោន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៥៦] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលណាឃើញ ភ័យឬពៀរទាំង ៥ ប្រការ គឺអរិយសាវ័កបានរម្ងាប់ហើយ
 អរិយសាវ័កនោះ ក៏បានប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការនេះផង ទាំង
 ញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ ក៏អរិយសាវ័កនោះ បានឃើញដោយប្រពៃ ចាក់
 ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញាផង អរិយសាវ័កនោះ បើចង់ព្យាករក៏គប្បី
 ព្យាករខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មាអញ អស់នរកហើយ ។ បេ ។ មាន
 សភាពមិនបានធ្លាក់ចុះ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅ
 ខាងមុខដូច្នោះក៏បាន ។

(ត្រង់ពាក្យថា ភិក្ខុវេ បណ្ឌិតត្រូវធ្វើឲ្យពិស្តារគ្រប់អង្វើផងចុះ) ។

[១៥៧] ភ័យឬពៀរទាំង ៥ ប្រការ គឺអរិយសាវ័ករម្ងាប់ហើយ
 តើដូចម្តេច ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកសម្លាប់សត្វ ។ បេ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកកាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ។ បេ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកប្រព្រឹត្តខុសក្នុងកាមទាំងឡាយ ។ បេ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលអ្នកពោលពាក្យកុហក ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គល អ្នកដឹកទឹកស្រវឹងគឺសុរាវនិងមេរ័យជាហេតុនៃសេចក្តី
 ប្រមាទ ។ បេ ។ នេះ ភ័យឬពៀរទាំង ៥ ប្រការ ដែលអរិយសាវ័ក
 បានរម្ងាប់ហើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ អត្តព្យាករណំ

[១៨៨] កតមេហិ ចតូហិ សោតាបត្តិយង្កេហិ
សមដ្ឋាកតោ ហោតិ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ
ពុទ្ធនោ ។ បេ ។ ធម្មេ ។ បេ ។ សង្ឃេ ។ បេ ។ អរិយ-
កន្តេហិ សីលេហិ សមដ្ឋាកតោ ហោតិ ។ បេ ។ ឥមេ-
ហិ ចតូហិ សោតាបត្តិយង្កេហិ សមដ្ឋាកតោ ហោតិ ។

[១៨៩] កតមោ ចស្ស អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ
សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បជិវិទ្ធោ ។ ឥធិ ភិក្ខុវេ អរិយ-
ស្សារកោ បដិច្ចសមុប្បាទញ្ញោវ សាធុកំ យោនិសោ
មនសិករោតិ ។ បេ ។ អយមស្ស អរិយោ ញាយោ
បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បជិវិទ្ធោ ។

[១៦០] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកស្ស ឥមាទិ
បញ្ច ភយានិ វោទិ រូបសន្តានិ ហោន្តិ ឥមេហិ ច ចតូហិ
សោតាបត្តិយង្កេហិ សមដ្ឋាកតោ ហោតិ អយញ្ចស្ស
អរិយោ ញាយោ បញ្ញាយ សុទិដ្ឋោ ហោតិ សុប្បជិវិ-
ទ្ធោ ។ សោ អាភជ្ជមាដោ អត្តនា វ អត្តានំ ព្យាករេយ្យ
ទីណានិរយោម្ហិ ទីណាតិវច្ឆានយោនិយោ ទីណាបិត្តិវិសយោ

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវគ្គ ការព្យាករខ្លួន

[១៥៨] ចុះអរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការ តើដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនា នេះ (ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លាមិនកម្រើក) ក្នុងព្រះពុទ្ធ ។ បេ ។ ក្នុង ព្រះធម៌ ។ បេ ។ ក្នុងព្រះសង្ឃ ។ បេ ។ ប្រកបដោយអរិយកន្តសីល ។ បេ ។ អរិយសាវ័ក ប្រកបដោយអង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការនេះឯង ។

[១៥៩] ចុះញាយធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយសាវ័កនោះ ឃើញ ដោយប្រពៃ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញា តើដូចម្តេច ។ ម្នាល ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កក្នុងសាសនានេះ ធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវបដិច្ច- សមុប្បាទធម៌ ដោយឧបាយប្រាជ្ញា ឲ្យប្រពៃ ។ បេ ។ នេះ ជាញាយ- ធម៌ដ៏ប្រសើរ គឺអរិយសាវ័ក ឃើញដោយប្រពៃ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញា ។

[១៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលណាបើក៏យប្បពៀរ ៥ ប្រការ នេះ គឺអរិយសាវ័កបានរម្ងាប់ហើយ អរិយសាវ័កនោះ ក៏បានប្រកបដោយ អង្គនៃសោតាបត្តិ ៤ ប្រការនេះផង ទាំងញាយធម៌ដ៏ប្រសើរនេះ ក៏អរិយ- សាវ័កឃើញដោយប្រពៃ ចាក់ធ្លុះដោយប្រពៃ ដោយប្រាជ្ញាផង ។ អរិយសាវ័កនោះ បើចង់ព្យាករ ក៏គប្បីព្យាករខ្លួនដោយខ្លួនឯងថា អាត្មា អញអស់នរកហើយ អស់កំណើតតិរច្ឆានហើយ អស់ប្រេតវិស័យហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ទីណាចាយទុក្ខតិវិទិទាតោ សោតាបន្នោហាមស្មិ អវិទិ-
ទាតធម្មោ និយតោ សម្ពោធិបរាយនោតិ ។ ទុតិយំ ។

[១៦១] សារត្ថិយំ វិហារតិ... ទុក្ខស្ស ភិក្ខុវេ
សមុទយញ្ច អត្តជ្ជមញ្ច ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ
សាធុកំ មនសិករោថ ភាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ
ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

[១៦២] ភកវា ឯតទរោថ កតមោ ច ភិក្ខុវេ
ទុក្ខស្ស សមុទយោ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជ-
តិ ចក្កវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សដ្ឋតិ ជស្សោ ជស្សប្បច្ច-
យា វេទនា វេទនាបច្ចុយា តណ្ហា អយំ ខោ ភិក្ខុវេ
ទុក្ខស្ស សមុទយោ ។ សោតញ្ច បដិច្ច សទ្ធវេ ច...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

អស់អបាយទុក្ខតិវិនិបាតហើយ ជាអ្នកដល់នូវសោតៈហើយ មានសភាព
មិនធ្លាក់ចុះ ជាបុគ្គលទៀង មានការត្រាស់ដឹងប្រព្រឹត្តទៅខាងមុខ ដូច្នោះ
ក៏បាន ។ ចប់សូត្រទី ២ ។

[១៦១] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគត នឹងសំដែងនូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតទុក្ខផង នូវសេចក្តីរលត់
នៃទុក្ខផង អ្នកទាំងឡាយ ចូរស្តាប់ធម៌នោះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យប្រពៃចុះ
តថាគតនឹងសំដែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះ
មានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[១៦២] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ចុះហេតុដែលនាំឲ្យកើតទុក្ខ តើដូចម្តេច ចក្ខុវិញ្ញាណកើត
ឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការច្នៃបង្ករបស់ទាំង ៣ គឺចក្ខុ ១ រូប ១
ចក្ខុវិញ្ញាណ ១ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ
តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង
ហៅថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ។ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង...

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ ទុក្ខអត្ថងមោ

យានញ បដិច្ច កន្លៃ ច... ជីវ្ហញ បដិច្ច រសេ ច...

កាយញ បដិច្ច ដោជ្ជព្វេ ច... មនញ បដិច្ច ធម្ម

ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្កតិ ផស្សោ

ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា អយំ

ខោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខស្ស សមុទយោ ។

[១៦៣] កតមោ ច ភិក្ខុវេ ទុក្ខស្ស អត្ថង្គ-

មោ ។ ចក្កញ បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញា-

ណំ តិណ្ណំ សង្កតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវគ្គ ការអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក្ខ

ព្រោះអាស្រ័យច្រមុះនិងក្លិន... ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស...

ព្រោះអាស្រ័យកាយនិងដោដ្ឋព្វៈ... មនោវិញ្ញាណកើតឡើងបាន ក៏

ព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការចូបជុំរបស់ទាំង ៣ គឺចិត្ត ១

ធម្មារម្មណ៍ ១ មនោវិញ្ញាណ ១ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតឡើង

ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ម្នាល

ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ ។

[១៦៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ តើ

ដូចម្តេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការចូបជុំ

របស់ទាំង ៣ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វេទនាបច្ចុយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេ-
សរិរាគនិរោទា ឧទានាននិរោទា ឧទានាននិរោទា
ភវនិរោទា ភវនិរោទា ជាតិនិរោទា ជាតិនិរោទា
ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា និ-
រុដ្ឋន្តិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទា
ហោតិ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ... ទុក្ខស្ស អត្ថដ្ឋំមោ ។
សោតញ្ច បដិច្ច សន្នេ ច... យានញ្ច បដិច្ច កន្នេ
ច... ជីវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច... កាយញ្ច បដិច្ច ដោជ្ជព្វ
ច... មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ
តិណ្ណំ សង្កតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចុយា វេទនា វេទនា-
បច្ចុយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសរិរាគនិ-
រោទា ឧទានាននិរោទា ឧទានាននិរោទា ភវនិរោទា
ភវនិរោទា ជាតិនិរោទា ជាតិនិរោទា ជរាមរណំ
សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា និរុដ្ឋន្តិ ឯវមេ-
តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទា ហោតិ ។
អយំ ខោ ភិក្ខុវេ ទុក្ខស្ស អត្ថដ្ឋំមោតិ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះ
 ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃតណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃភព
 ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជរា
 មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ ក៏រមែងរលត់ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ការរលត់នៃកងទុក្ខ
 ទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា
 សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ។ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង... ព្រោះ
 អាស្រ័យច្រមុះនិងភ្លើន... ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស... ព្រោះ
 អាស្រ័យកាយនិងដោដ្ឋព្វៈ... មនោវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការជួបជុំរបស់ទាំង ៣ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើត
 ឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ
 ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃ
 តណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ការរលត់
 នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តី
 ខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ក៏រមែងរលត់
 ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាង
 នេះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា សេចក្តីរលត់នៃទុក្ខ ។
 ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ លោកសមុទយោ

[១៦៤] សារត្តិយំ វិហារតិ... លោកស្ស ភិក្ខុវេ
សមុទយញ្ច អត្តង្គមញ្ច ទេសេស្សាមិ តំ សុណាថ...
កតមោ ច ភិក្ខុវេ លោកស្ស សមុទយោ ចក្កញ្ច
បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្កតិ
ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា តណ្ហា
តណ្ហាបច្ចយា ឧទានានំ ឧទានាបច្ចយា ភវោ ភ-
វប្បច្ចយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណំ សោក-
បរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា សម្ពុត្តិ អយំ ខោ
ភិក្ខុវេ លោកស្ស សមុទយោ ។ សោតញ្ច បដិច្ច
សន្ទេ ច... ឃានញ្ច បដិច្ច តន្ទេ ច... ជីវ្ហញ្ច
បដិច្ច រសេ ច... កាយញ្ច បដិច្ច ដោជ្ជញ្ច ច...
មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ
តិណ្ណំ សង្កតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវគ្គ ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក

[១៦៤] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវតី... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 តថាគត នឹងសំដែងហេតុដែលនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក និងសេចក្តីរលត់នៃ
 សង្ខារលោក អ្នកទាំងឡាយចូរស្តាប់ធម៌នោះចុះ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 ចុះហេតុដែលនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណកើត
 ឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការចូបជុំរបស់ទាំង ៣ ហៅថាផស្សៈ
 វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនា
 ជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតឡើង
 ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតឡើង ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរ-
 ណាៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ម្ចាស់ភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ នេះឯង ហៅថា ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក ។ ព្រោះ
 អាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង... ព្រោះអាស្រ័យច្រមុះនិងក្លិន... ព្រោះ
 អាស្រ័យអណ្តាតនិងរស... ព្រោះអាស្រ័យកាយនិងផោដ្ឋព្វៈ... មនោ-
 វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការចូបជុំរបស់
 ទាំង ៣ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

។ បេ ។ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខ-
នោមនស្សទាយាសា សម្ពវន្តិ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ
លោកស្ស សមុទយោ ។

[១៦៥] កតមោ ច ភិក្ខុវេ លោកស្ស អត្ថដ្ឋមោ ។

ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ
សដ្ឋតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា
តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរាគនិរោទា
ឧទានានិរោទា ឧទានានិរោទា ភវនិរោទា ។ បេ ។
ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទា ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

។ បេ ។ ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស

និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯងហៅថា ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក ។

[១៦៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះសេចក្តីរលត់នៃសង្ខារលោក

តើដូចម្តេច ។ ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការច្នៃបំផុ

របស់ទាំង ៣ ហៅថា ផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ

តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះ

ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃតណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃ

ភព ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

អយំ ខោ ភិក្ខុវេ លោកស្ស អត្ថដ្ឋំមោ ។ សោ-
តញ្ច បដិច្ច សន្ទេ ច... ឃានញ្ច បដិច្ច កន្ទេ ច...
ជីវ្ហញ្ច បដិច្ច រសេ ច... កាយញ្ច បដិច្ច ដោដ្ឋព្វេ
ច... មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ
តិណ្ណំ សដ្ឋតិ ដស្សោ ដស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទ-
នាបច្ចយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិរា-
កនិរោធា ឧបាទាននិរោធា ឧបាទាននិរោធា កវនិ-
រោធា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
និរោធា ហោតិ អយំ ខោ ភិក្ខុវេ លោកសុស អត្ថដ្ឋ-
មោតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[១៦៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភកវា
ញ្ញាតិកេ វិហរតិ តិញ្ញការសថេ ។ អថខោ ភកវា
រហោកតោ បដិសស្មីនោ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ អកា-
សិ ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្កវិញ្ញា-
ណំ តិណ្ណំ សដ្ឋតិ ដស្សោ ដស្សប្បច្ចយា វេទនា

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវគ្គ ហេតុនាំឲ្យកើតកងទុក្ខ

រមែងមានយ៉ាងនេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ហៅថា សេចក្តី
 រលត់នៃសង្ខារលោក ។ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង... ព្រោះ
 អាស្រ័យច្រមុះនិងក្លិន... ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស... ព្រោះ
 អាស្រ័យកាយនិងដោដ្ឋព្វៈ... មនោវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការចូបជុំរបស់ទាំង ៣ ហៅថាផស្សៈ វេទនាកើត
 ឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ
 ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃ
 តណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ។ បេ ។
 ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 នេះឯងហៅថា ការរលត់នៃសង្ខារលោក ។ ចប់សូត្រ ទី ៤ ។

[១៦៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
 ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងប្រាសាទឈ្មោះគិញ្ញាការសថៈ គឺមហាប្រាសាទ
 ដែល-កដោយឥដ្ឋជារបស់ពួកព្រះញាតិ ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះ
 ភាគគង់នៅក្នុងទីស្ងាត់ សម្លឹងមួយព្រះអង្គឯង ទ្រង់សំដែងធម្មបរិយាយ
 នេះថា ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការចូបជុំរបស់
 ទាំង ៣ នេះហៅថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ

សុត្តន្តបិដកេ សំយត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វេទនាបច្ចុយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចុយា ឧទានានំ ។ បេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតិ ។ សោតញ្ច បដិច្ច សន្នេ ច... យានញ្ច
 បដិច្ច កន្នេ ច... ជីវញ្ច បដិច្ច រសេ ច... កាយញ្ច
 បដិច្ច ដោដ្ឋព្វេ ច... មនញ្ច បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ
 មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្កតិ ដស្សោ ដស្សប្បច្ចុយា
 វេទនា វេទនាបច្ចុយា តណ្ហា តណ្ហាបច្ចុយា ឧទានានំ
 ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទ-
 យោ ហោតិ ។

[១៦៧] ចក្កញ្ច បដិច្ច រូបេ ច ឧប្បជ្ជតិ ចក្ក-
 វិញ្ញាណំ តិណ្ណំ សង្កតិ ដស្សោ ដស្សប្បច្ចុយា វេទនា-
 វេទនាបច្ចុយា តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេស-
 វិភកនិរោទា ឧទានាននិរោទា ឧទានាននិរោទា កវនិ-
 រោទា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 និរោទា ហោតិ ។ សោតញ្ច បដិច្ច សន្នេ ច ។ បេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ឧបាទានកើតឡើង ព្រោះ
តណ្ហាជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ
តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង... ព្រោះ
អាស្រ័យច្រមុះនិងក្លិន... ព្រោះអាស្រ័យអណ្តាតនិងរស... ព្រោះ
អាស្រ័យកាយនិងដោដ្ឋព្វៈ... មនោវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
ចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការចូបជុំរបស់ទាំង ៣ ហៅថាផស្សៈ វេទនាកើត
ឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ
ឧបាទានកើតឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រម
នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៦៧] ចក្ខុវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចក្ខុនិងរូប ការ
ចូបជុំរបស់ទាំង ៣ ហៅថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ
តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះ
ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃតណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃភព
ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ
តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ព្រោះអាស្រ័យត្រចៀកនិងសំឡេង ។ បេ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ អាទិព្រហ្មចរិយកោ

មនព្វា បដិច្ច ធម្មេ ច ឧប្បជ្ជតិ មនោវិញ្ញាណំ តិណ្ណំ
សង្កតិ ផស្សោ ផស្សប្បច្ចយា វេទនា វេទនាបច្ចយា
តណ្ហា តស្សាយេវ តណ្ហាយ អសេសវិភកនិរោទា
ឧទានាននិរោទា ឧទានាននិរោទា កវនិរោទា ។ បេ ។
ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទា
ហោតីតិ ។

[១៦៨] តេន ខោ បន សមយេន អញ្ញតរោ
ភិក្ខុ ភកវតោ ឧបស្សតិ^(១) បិតោ ហោតិ ។ អទ្ធសា
ខោ ភកវា តំ ភិក្ខុំ ឧបស្សតិ បិតំ ទិស្វាន តំ ភិក្ខុំ
ឯតទរោច អស្សោសិ រោ ត្វំ ភិក្ខុំ ឥមំ ធម្មបរិយា-
យន្តិ ។ ឯវំ ភន្តតិ ។ ឧត្តណ្ហាហិ ត្វំ ភិក្ខុំ ឥមំ ធម្ម-
បរិយាយំ បរិយាបុណាហិ ត្វំ ភិក្ខុំ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ
ធារេហិ ត្វំ ភិក្ខុំ ឥមំ ធម្មបរិយាយំ អត្តសញ្ញិតោយំ
ភិក្ខុំ ធម្មបរិយាយោ អាទិព្រហ្មចរិយកោតិ ។ បញ្ចមំ ។

១ ឱ. ឧបស្សតី បិតោ ។

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវត្ត ធម្មបរិយាយជាខាងដើមនៃព្រហ្មចរិយៈ

មនោវិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យចិត្តនិងធម្មារម្មណ៍ ការចូបជុំ
របស់ទាំង ៣ ហៅថាផស្សៈ វេទនាកើតឡើង ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ
តណ្ហាកើតឡើង ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះ
ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃតណ្ហានោះឯង ការរលត់នៃភព
ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ
តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៦៨] សម័យនោះឯង ភិក្ខុមួយរូបឈរអែបចាំស្តាប់ព្រះបន្ទូល
ព្រះមានព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគ បានទតឃើញភិក្ខុនោះ ដែលកំ-
ពុងឈរអែបចាំស្តាប់ លុះទតឃើញហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់នឹងភិក្ខុនោះ
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកឮធម្មបរិយាយនេះ ឬមិនឮទេ ។ ភិក្ខុនោះ
ក្រាបបង្គំទូលថា ឮ ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចូលរៀនធម្មបរិយាយ
នេះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នកចូរទន្ទេញធម្មបរិយាយនេះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ អ្នក
ចូរទ្រទ្រង់ធម្មបរិយាយនេះចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុ ឯធម្មបរិយាយនេះ ប្រកប
ដោយប្រយោជន៍ ជាអាទិព្រហ្មចរិយៈ ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៦៩] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... អថខោ អញ្ញតហោ
 ព្រាហ្មណោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 ភកវតា សទ្ធិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កថំ សារា-
 ណីយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

[១៧០] ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ សោ ព្រាហ្ម-
 ណោ ភកវន្តំ ឯតទរោច កី នុ ខោ ភោ កោតម សោ
 កហេតិ សោ បដិសំវេទយតីតិ ។ សោ កហេតិ សោ
 បដិសំវេទយតីតិ ខោ ព្រាហ្មណោ អយមេកោ អន្តោ ។
 កី បន ភោ កោតម អញ្ញោ កហេតិ អញ្ញោ
 បដិសំវេទយតីតិ ។ អញ្ញោ កហេតិ អញ្ញោ បដិ-
 សំវេទយតីតិ ខោ ព្រាហ្មណោ អយំ ទុតិយោ អន្តោ
 ឯតេ តេ ព្រាហ្មណោ ឧកោ អន្តោ អនុបកម្ម មជ្ឈេន
 តថាកតោ ធម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចុយា សង្ខារា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៦៩] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... គ្រានោះឯង មាន
ព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏និយាយសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះ
បញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររព្វកហើយ ទើបអង្គុយក្នុង
ទីសមគួរ ។

[១៧០] លុះព្រាហ្មណ៍នោះ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាប
បង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
បុគ្គលនោះធ្វើកម្ម បុគ្គលនោះទទួលផលកម្ម ។ ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់
ថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា បុគ្គលនោះធ្វើកម្ម បុគ្គលនោះទទួលផល
កម្ម នេះជាផ្លូវលាមកទីមួយ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះបុគ្គល
ដទៃធ្វើកម្ម បុគ្គលដទៃទទួលផលកម្មឬ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា
បុគ្គលដទៃធ្វើកម្ម បុគ្គលដទៃទទួលផលកម្ម នេះជាផ្លូវលាមកទីពីរ ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ តថាគតមិនបានប៉ះពាល់ផ្លូវលាមកទាំងពីរខាងនេះទេ សំដែង
ធម៌តាមផ្លូវកណ្តាល សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ ភគវន្តបសង្កមនំ

សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ
អសេសវិរាគនិរោធា សង្ខារនិរោធា សង្ខារនិរោធា
វិញ្ញាណនិរោធា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតីតិ ។

[១៧១] ឯវំ វុត្តេ សោ ព្រាហ្មណោ ភគវន្តំ ឯ-
តទរោច អភិក្កន្តំ ភោ កោតម អភិក្កន្តំ ភោ កោតម
។ បេ ។ ឧចាសកំ មំ ភវំ កោតមោ ជារតុ អជ្ជតក្កេ
ចាណុបេតំ សរណាដ្ឋតន្តិ ។ ឆដ្ឋំ ។

[១៧២] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... អថខោ ជាណុស្សោ-
ណា ព្រាហ្មណោ យេន ភគវា តេនុបសង្កមិ ឧប-
សង្កមិត្វា ភគវតា សន្ធិ ។ បេ ។

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវគ្គ ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រម
 នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះ
 ការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់ នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ
 ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែង
 មានយ៉ាងនេះ ។

[១៧១] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 ព្រាហ្មណ៍នោះបានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីពោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីពោះ
 ណាស់ ។ បេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចាំទុកនូវខ្ញុំព្រះអង្គថាជា
 ឧបាសក អ្នកដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត ចាប់ដើមតាំងអំពីថ្ងៃនេះត
 ទៅ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

[១៧២] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... គ្រានោះឯង ព្រាហ្មណ៍
 ឈ្មោះជាណុស្សោណិ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ។ បេ ។ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៧៣] ឯកមន្តំ និសិដ្ឋោ ខោ ជាណុស្សោណិ
 ព្រាហ្មណោ ភកវន្តំ ឯតទោច កី នុ ខោ ភោ កោត-
 ម សព្វមត្តិតិ ។ សព្វមត្តិតិ ខោ ព្រាហ្មណោ អយមេកោ
 អន្តោ ។ កី បន ភោ កោតម សព្វំ នត្តិតិ ។ សព្វំ
 នត្តិតិ ខោ ព្រាហ្មណោ អយំ ទុតិយោ អន្តោ ឯតេ តេ
 ព្រាហ្មណោ ឧភោ អន្តោ អនុបកម្ម មជ្ឈេន តថាគតោ
 ធម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សដ្ឋារា សដ្ឋារប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណំ ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ អសេសវិរាគនិ-
 រោធា សដ្ឋារនិរោធា សដ្ឋារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា
 ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា
 ហោតីតិ ។

[១៧៤] ឯវំ វុត្តេ ជាណុស្សោណិ ព្រាហ្មណោ
 ភកវន្តំ ឯតទោច អភិក្កន្តំ ភោ កោតម ។ មេ ។
 ចាណុមេតំ សរណាជ្ជតន្តិ ។ សត្តមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៧៣] លុះជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ហើយ ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន របស់ទាំងអស់ មានឬឃ្នាំ ។ ព្រះអង្គតបថា ម្ចាស់ ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា របស់ទាំងអស់មាន នេះជាផ្លូវលាមកទីមួយ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចុះរបស់ទាំងអស់ មិនមានទេឬ ។ ម្ចាស់ ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា របស់ទាំងអស់ មិនមាន នេះជាផ្លូវលាមកទីពីរ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគតមិនបានប៉ះពាល់ធម៌លាមក ២ ប្រការនុ៎ះទេ សំដែងធម៌តាមផ្លូវកណ្តាលថា សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជា ជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើត ឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ការរលត់នៃ សង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់ នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខ ទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៧៤] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍ ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះ ថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ ។ បេ ។ អ្នកដល់នូវ សរណៈស្មើដោយជីវិត ។ ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

[១៧៥] សារត្ថិយំ វិហារតិ... អថខោ លោកាយតិ-
កោ ព្រាហ្មណោ យេន ភក្ខវា តេនុបសង្កមិ ។ បេ ។

[១៧៦] ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ លោកាយតិកោ
ព្រាហ្មណោ ភក្ខវន្តំ ឯតទវោច កី ធុ ខោ ភោ
កោតម សព្វមត្តិតិ ។ សព្វមត្តិតិ ខោ ព្រាហ្មណ
ជេដ្ឋមេតំ លោកាយតំ ។ កី បន ភោ កោតម សព្វ
នត្តិតិ ។ សព្វ នត្តិតិ ខោ ព្រាហ្មណ ទុតិយមេតំ
លោកាយតំ ។ កី ធុ ខោ ភោ កោតម សព្វមេកត្តន្តិ ។
សព្វមេកត្តន្តិ ខោ ព្រាហ្មណ តតិយមេតំ លោកា-
យតំ ។ កី បន ភោ កោតម សព្វ បុថុត្តន្តិ ។ សព្វ
បុថុត្តន្តិ ខោ ព្រាហ្មណ ចតុត្ថមេតំ លោកាយតំ
ឯតេ តេ ព្រាហ្មណ ឧភោ អន្តេ អនុបកម្ម មជ្ឈេន
តថាកតោ ធម្មំ ទេសេតិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារ
សង្ខារប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស
កោវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវគ្គ ហេតុនាំឲ្យកើតកងទុក្ខ

[១៧៥] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវតី... គ្រានោះឯង ព្រាហ្មណ៍
ឈ្មោះលោកាយតិកៈ បានចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ ។ បេ ។

[១៧៦] លុះលោកាយតិកៈព្រាហ្មណ៍ អង្គុយក្នុងទិសមគួរហើយ
ក៏ក្រាបបង្គំទូលសួរព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏
ចម្រើន របស់ទាំងអស់ មានឬហ្ន៎ ។ ព្រះអង្គតបថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ពាក្យថា របស់ទាំងអស់ មាន នេះជាលោកាយតៈជាច្បង ។ បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន របស់ទាំងអស់ មិនមានទេឬ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
ពាក្យថា របស់ទាំងអស់ មិនមាន នេះជាលោកាយតៈទីពីរ ។ បពិត្រ
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន របស់ទាំងអស់ មានសភាពតែមួយឬ ។ ម្ចាស់
ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា របស់ទាំងអស់ មានសភាពតែមួយ នេះជាលោ-
កាយតៈទីបី ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន របស់ទាំងអស់ មាន
សភាពផ្សេងគ្នាឬ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ពាក្យថា របស់ទាំងអស់ មាន
សភាពផ្សេងគ្នា នេះជាលោកាយតៈទីបួន ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តថាគត
មិនបានប៉ះពាល់ផ្លូវលាមកទាំង ២ នេះទេ សំដែងធម៌តាមផ្លូវកណ្តាលថា
សង្ខារទាំងឡាយកើតឡើង ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតឡើង
ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់
នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អវិជ្ជាយ ត្វេវ អសេសវិរាគនិរោធា សង្ខារនិរោធា
សង្ខារនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស
កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតីតិ ។

[១៧៧] ឯវំ វុត្តេ លោកាយតិកោ ព្រាហ្មណោ
ភកវន្តំ ឯតទរោច អភិក្កន្តំ កោ កោតម អភិក្កន្តំ កោ
កោតម ។ បេ ។ អជ្ជតក្កេ ចាណុបេតំ សរណាជ្ជតន្តិ ។
អជ្ជមំ ។

[១៧៨] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ... ន ភិក្ខុវេ
សុតវតោ អរិយស្សាវកស្ស ឯវំ ហោតិ កី ទុ ខោ កិស្មី
សតិ កី ហោតិ កិស្សប្បាទា កី ឧប្បជ្ជតិ កិស្មី
សតិ សង្ខារា ហោតិ កិស្មី សតិ វិញ្ញាណំ ហោតិ
កិស្មី សតិ ធាមរូបំ ហោតិ កិស្មី សតិ សឡាយតនំ
ហោតិ កិស្មី សតិ ជស្សោ ហោតិ កិស្មី សតិ
វេទនា ហោតិ កិស្មី សតិ តណ្ហា ហោតិ កិស្មី សតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា
ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃ
កងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៧៧] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
លោកាយតិកព្រាហ្មណ៍ បានក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះ
ថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពីរោះណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏
ចម្រើន ពីរោះណាស់ ។ បេ ។ អ្នកដល់នូវសរណៈស្មើដោយជីវិត ចាប់
ដើមអំពីថ្ងៃនេះតទៅ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

[១៧៨] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង...
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
នេះថា កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបរបស់អ្វីមានហ្ន៎ របស់អ្វីកើតឡើង
ព្រោះការកើតឡើងនៃរបស់អ្វីហ្ន៎ កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបសង្ខារទាំង-
ឡាយមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបវិញ្ញាណមាន កាលបើរបស់អ្វី
មាន ទើបនាមរូបមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបសឡាយតនៈមាន
កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបផស្សៈមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបវេទ-
នាមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបតណ្ហាមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ លោកសមុទយោ

ឧទាទានំ ហោតិ កិស្មី ភរោ ហោតិ កិស្មី សតិ
ជាតិ ហោតិ កិស្មី សតិ ជរាមរណំ ហោតីតិ ។

[១៧៩] អថខោ ភិក្ខុវេ សុតរតោ អរិយស្សាវកស្ស
អបរប្បច្ចយា ញាណមេវេត្ថ ហោតិ ឥមស្មី សតិ
ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ អវិជ្ជាយ សតិ
សង្ខារា ហោន្តិ សង្ខារេសុ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតិ
វិញ្ញាណោ សតិ ធាមរូបំ ហោតិ ធាមរូបេ សតិ សទ្ធា-
យតនំ ហោតិ សទ្ធាយតនេ សតិ ជស្សោ ហោតិ
ជស្សេ សតិ វេទនា ហោតិ វេទនាយ សតិ តណ្ហា
ហោតិ តណ្ហាយ សតិ ឧទាទានំ ហោតិ ឧទាទានេ
សតិ ភរោ ហោតិ ។ បេ ។ ជាតិយា សតិ ជរាមរណំ
ហោតីតិ ។ សោ វរំ បជាជាតិ វរមយំ លោកោ
សមុទយតីតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវត្ត ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក

ទើបឧបាទានមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបភពមាន កាលបើរបស់អ្វី
មាន ទើបជាតិមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបជរាមរណៈមាន ដូច្នោះ
ឡើយ ។

[១៧៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង អរិយសាវ័កជា
អ្នកចេះដឹង មានញាណក្នុងធម៌នោះ ព្រោះបច្ច័យដែលកើតត ។ គ្នាថា
កាលបើរបស់នេះមាន របស់នេះក៏មាន របស់នេះកើតឡើង ព្រោះការ
កើតនៃរបស់នេះ កាលបើអវិជ្ជាមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មាន កាលបើ
សង្ខារទាំងឡាយមាន វិញ្ញាណក៏មាន កាលបើវិញ្ញាណមាន នាមរូប
ក៏មាន កាលបើនាមរូបមាន សឡាយតនៈក៏មាន កាលបើសឡាយតនៈ
មាន ផស្សៈក៏មាន កាលបើផស្សៈមាន វេទនាក៏មាន កាលបើវេទនា
មាន តណ្ហាក៏មាន កាលបើតណ្ហាមាន ឧបាទានក៏មាន កាលបើឧបា-
ទានមាន ភពក៏មាន ។ បេ ។ កាលបើជាតិមាន ជរាមរណៈក៏មាន ។
អរិយសាវ័កនោះ តែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា លោកនេះ កើតឡើងព្រម
យ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៨០] ន ភិក្ខុវេ សុតរតោ អរិយស្សារកស្ស ឃំ
 ហោតិ កិំ នុ ខោ កិស្មី អសតិ កិំ ន ហោតិ កិស្ស
 និរោធា កិំ និរុជ្ឈតិ កិស្មី អសតិ សដ្ឋាវា ន ហោតិ
 កិស្មី អសតិ វិញ្ញាណំ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ
 នាមរូបំ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ សឡាយតនំ ន
 ហោតិ កិស្មី អសតិ ផស្សោ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ
 វេទនា ន ហោតិ កិស្មី អសតិ តណ្ហា ន ហោតិ
 កិស្មី អសតិ ឧបាទានំ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ ភវេ
 ន ហោតិ កិស្មី អសតិ ជាតិ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ
 ជរាមរណំ ន ហោតិ កិ ។

[១៨១] អថខោ ភិក្ខុវេ សុតរតោ អរិយស្សារ-
 កស្ស អបរហ្មច្ចយា ញាណមេវេតុ ហោតិ ឥមស្មី
 អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោធា ឥទំ និរុជ្ឈតិ
 វិញ្ញាណោ អសតិ នាមរូបំ ន ហោតិ នាមរូបេ អសតិ
 សឡាយតនំ ន ហោតិ ។ បេ ។ ឧបាទានំ ន
 ហោតិ... ភវេ ន ហោតិ... ជាតិ ន ហោតិ ជាតិយា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៨០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង មិន
 មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន របស់អ្វីក៏មិនមាន
 របស់អ្វីរលត់ ព្រោះការរលត់នៃរបស់អ្វី កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន សង្ខារ
 ទាំងឡាយក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន វិញ្ញាណក៏មិនមាន កាល
 បើរបស់អ្វីមិនមាន នាមរូបក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន សឡាយ
 តនៈក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ផស្សៈក៏មិនមាន កាលបើ
 របស់អ្វីមិនមាន វេទនាក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន តណ្ហាក៏មិន
 មាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ឧបាទានក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិន
 មាន ភពក៏មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ជាតិក៏មិនមាន កាលបើ
 របស់អ្វីមិនមាន ជរាមរណៈក៏មិនមាន ដូច្នោះឡើយ ។

[១៨១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង អរិយសាវ័កជា
 អ្នកចេះដឹង មានញាណក្នុងធម៌នោះ ព្រោះបច្ច័យដែលកើតត ។ គ្នា
 ថា កាលបើរបស់នេះមិនមាន របស់នេះក៏មិនមាន របស់នេះរលត់
 ព្រោះការរលត់នៃរបស់នេះ កាលបើវិញ្ញាណមិនមាន នាមរូបក៏មិន
 មាន កាលបើនាមរូបមិនមាន សឡាយតនៈក៏មិនមាន ។ បេ ។ ឧបា-
 ទានក៏មិនមាន... ភពក៏មិនមាន... ជាតិក៏មិនមាន កាលបើជាតិ

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ លោកសមុទយោ

អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតីតិ ។ សោ ឯវំ បជាណតិ
ឯវមយំ លោកោ និរុជ្ឈតីតិ ។

[១៨២] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ ឯវំ
លោកស្ស សមុទយញ្ច អត្តដ្ឋមញ្ច យថាក្ខតំ បជាណ-
តិ អយំ រុច្ឆតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកោ ទិដ្ឋិសម្បន្នោ
ឥតិបិ ។ បេ ។ អមតទ្ធារំ អាហច្ច តិដ្ឋតិ ឥតិបីតិ ។
នវមំ ។

[១៨៣] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ... ន ភិក្ខុវេ
សុតរតោ អរិយស្សារកស្ស ឯវំ ហោតិ កី នុ ខោ
កិស្មី សតិ កី ហោតិ កិស្សប្បាណា កី ឧប្បជ្ជតិ
កិស្មី សតិ សង្ខារា ហោតិ កិស្មី សតិ វិញ្ញាណំ
ហោតិ កិស្មី សតិ ធាមរូបំ ហោតិ កិស្មី សតិ
សឡាយតនំ ហោតិ កិស្មី សតិ ជស្សោ ហោតិ
កិស្មី សតិ វេទនា ហោតិ កិស្មី សតិ តណ្ហា ហោតិ
កិស្មី សតិ ឧបាទានំ ហោតិ កិស្មី សតិ ភវេ
ហោតិ កិស្មី សតិ ជាតិ ហោតិ កិស្មី សតិ
ជរាមរណំ ហោតីតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវត្ត ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក

មិនមាន ជរាមរណៈក៏មិនមាន ។ អរិយសាវ័កនោះ រមែងដឹងច្បាស់
យ៉ាងនេះថា លោកនេះ តែងរលត់យ៉ាងនេះ ។

[១៨២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ដឹងច្បាស់តាមពិត
នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតឡើង និងសេចក្តីរលត់នៃលោកយ៉ាងនេះ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ តថាគតហៅថា អ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ
ដូច្នោះខ្លះ ។ បេ ។ ថាអ្នកបិតអែបនឹងទ្វារនៃអមតនិព្វានដូច្នោះខ្លះ ក្នុង
កាលនោះ ។ ចប់សូត្រទី ៧ ។

[១៨៣] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង...
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះ
យ៉ាងនេះថា កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបរបស់អ្វីមានហ្ន៎ របស់អ្វីមាន
ព្រោះការកើតឡើងនៃរបស់អ្វី កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបសង្ខារទាំង-
ឡាយមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបវិញ្ញាណមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន
ទើបនាមរូបមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបសឡាយតនៈមាន កាល
បើរបស់អ្វីមាន ទើបផស្សៈមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបវេទនាមាន
កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបតណ្ហាមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបឧបា-
ទានមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបភពមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើប
ជាតិមាន កាលបើរបស់អ្វីមាន ទើបជរាមរណៈមាន ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៨៤] អថខោ ភិក្ខុវេ សុតរតោ អរិយស្សាវ-
 កស្ស អបរហ្មច្ចយា ញាណមេវេត្ថ ហោតិ ឥមស្មី
 សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ ឧប្បជ្ជតិ អវិជ្ជា-
 យ សតិ សង្ខារា ហោន្តិ សង្ខារេសុ សតិ វិញ្ញាណំ
 ហោតិ វិញ្ញាណោ សតិ ធាមរូបំ ហោតិ ធាមរូបេ សតិ
 សឡាយតនំ ហោតិ សឡាយតនេ សតិ ផស្សោ
 ហោតិ ផស្សេ សតិ វេទនា ហោតិ វេទនាយ សតិ
 តណ្ហា ហោតិ តណ្ហាយ សតិ ឧទាទានំ ហោតិ
 ឧទាទានេ សតិ ភវេ ហោតិ ភវេ សតិ ជាតិ ហោតិ
 ជាតិយា សតិ ជរាមរណំ ហោតីតិ ។ សោ ឯវំ
 បជាជាតិ ឯវមយំ លោកោ សមុទយតីតិ ។

[១៨៥] ន ភិក្ខុវេ សុតរតោ អរិយស្សាវកស្ស
 ឯវំ ហោតិ កី នុ ខោ កិស្មី អសតិ កី ន
 ហោតិ កិស្ស និរោទា កី និរុជ្ឈតិ កិស្មី អសតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៨៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង មានញ្ញាណក្នុងធម៌នោះ ព្រោះបច្ច័យដែលកើតត ។ គ្នាថា កាលបើរបស់នេះមាន របស់នេះក៏មាន របស់នេះកើតឡើង ព្រោះការកើតឡើងនៃរបស់នេះ គឺកាលបើអវិជ្ជាមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មាន កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមាន វិញ្ញាណក៏មាន កាលបើវិញ្ញាណមាន នាមរូបក៏មាន កាលបើនាមរូបមាន សឡាយតនៈក៏មាន កាលបើសឡាយតនៈមាន ផស្សៈក៏មាន កាលបើផស្សៈមាន វេទនាក៏មាន កាលបើវេទនាមាន តណ្ហាក៏មាន កាលបើតណ្ហាមាន ឧបាទានក៏មាន កាលបើឧបាទានមាន ភពក៏មាន កាលបើភពមាន ជាតិក៏មាន កាលបើជាតិមាន ជរាមរណៈក៏មាន ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា លោកនេះ រមែងកើតឡើងព្រម យ៉ាងនេះ ។

[១៨៥] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង មិនមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើមិនមានរបស់អ្វី ទើបមិនមានរបស់អ្វីប៉ុន្តែ របស់អ្វីរលត់ទៅ ព្រោះការរលត់ទៅនៃរបស់អ្វី កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ ទិដ្ឋិសម្បន្នភារោ

សង្ខារា ន ហោន្តិ កិស្មី អសតិ វិញ្ញាណំ ន ហោតិ
កិស្មី អសតិ នាមរូបំ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ សឡាយ-
យតនំ ន ហោតិ កិស្មី អសតិ ផស្សោ ន ហោតិ
កិស្មី អសតិ វេទនា ន ហោតិ កិស្មី អសតិ តណ្ហា
ន ហោតិ ។ បេ ។ ឧបាទានំ... ភវោ... ជាតិ... កិស្មី
អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតីតិ ។

[១៨៦] អថខោ ភិក្ខុវេ សុតវតោ អរិយស្សាវកស្ស
អបរហ្សច្ចយា ញ្ញាណាមេវេត្ថ ហោតិ ឥមស្មី អសតិ ឥនំ
ន ហោតិ ឥមស្ស និរោធា ឥនំ និរុជ្ឈតិ អវិជ្ជាយ
អសតិ សង្ខារា ន ហោន្តិ សង្ខារេសុ អសតិ វិញ្ញាណំ
ន ហោតិ វិញ្ញាណោ អសតិ នាមរូបំ ន ហោតិ
នាមរូបេ អសតិ សឡាយតនំ ន ហោតិ ។ បេ ។
ជាតិយា អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតីតិ ។ សោ ឯវំ
បជាជាតិ ឯវមយំ លោកោ និរុជ្ឈតីតិ ។

[១៨៧] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ
ឯវំ លោកស្ស សមុទយញ្ច អត្ថដ្ឋមញ្ញច យថា-
ភូតំ បជាជាតិ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកោ

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវត្ត ភាពនៃព្រះអរិយសាវ័កបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ

ទើបសង្ខារទាំងឡាយមិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទើបវិញ្ញាណ
មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទើបនាមរូបមិនមាន កាលបើរបស់អ្វី
មិនមាន ទើបសឡាយតនៈមិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទើបផស្សៈ
មិនមាន កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទើបវេទនាមិនមាន កាលបើរបស់អ្វី
មិនមាន ទើបតណ្ហាមិនមាន ។ បេ ។ ឧបាទាន... ភព... ជាតិ...
កាលបើរបស់អ្វីមិនមាន ទើបជរាមរណៈមិនមាន ដូច្នោះឡើយ ។

[១៨៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះឯង អរិយសាវ័កជាអ្នក
ចេះដឹង មានញាណក្នុងធម៌នោះ ព្រោះបច្ច័យដែលកើតត ។ គ្នាថា កាល
បើរបស់នេះមិនមាន របស់នេះក៏មិនមាន របស់នេះរលត់ទៅ ព្រោះការ
រលត់នៃរបស់នេះ គឺកាលបើអវិជ្ជាមិនមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន
កាលបើសង្ខារទាំងឡាយមិនមាន វិញ្ញាណក៏មិនមាន កាលបើវិញ្ញាណ
មិនមាន នាមរូបក៏មិនមាន កាលបើនាមរូបមិនមាន សឡាយតនៈក៏
មិនមាន ។ បេ ។ កាលបើជាតិមិនមាន ជរាមរណៈក៏មិនមាន ។ អរិយ-
សាវ័កនោះ រមែងដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា លោកនេះតែងរលត់យ៉ាងនេះ ។

[១៨៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័ក ដឹងច្បាស់តាម
ពិត នូវហេតុដែលនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក និងសេចក្តីរលត់នៃសង្ខារ-
លោកយ៉ាងនេះ ក្នុងកាលណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កនេះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ទិដ្ឋិសម្បជ្ជោ ឥតិបិ ទស្សនសម្បជ្ជោ ឥតិបិ អាកតោ
 ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ បស្សតិ ឥមំ សទ្ធម្មំ ឥតិបិ
 សេក្ខេន ញាណេន សមន្តាកតោ ឥតិបិ សេក្ខាយ
 វិជ្ជាយ សមន្តាកតោ ឥតិបិ ធម្មសោតំ សមាបជ្ជោ
 ឥតិបិ អរិយោ និព្វេទិកប្បញ្ញោ ឥតិបិ អមតទ្ធាវ
 អាហច្ច តិដ្ឋតិ ឥតិបីតិ ។ ទសមំ ។

គហបតិវគ្គោ បញ្ចមោ ។

តិស្ស ឧទ្ធានំ

ទ្វេ បញ្ចវេរកយា វុត្តា
 ទុក្ខំ លោកោ ច ញាតិកំ
 អញ្ញតវំ ជាណុស្សោណិ ច
 លោកាយតិកេន អដ្ឋមំ
 ទ្វេ អរិយសាវកា វុត្តា
 វគ្គោ តេន បុច្ចតីតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ហៅថា ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិដូច្នោះខ្លះ ថាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទស្សនៈ
 ដូច្នោះខ្លះ ថាជាអ្នកមកកាន់ព្រះសទ្ធម្មដូច្នោះខ្លះ ថាជាអ្នកឃើញព្រះសទ្ធម្ម
 ដូច្នោះខ្លះ ថាជាអ្នកប្រកបដោយញាណជាសេក្ខៈដូច្នោះខ្លះ ថាជាអ្នកប្រ-
 កបដោយវិជ្ជាសេក្ខៈដូច្នោះខ្លះ ថាជាអ្នកសម្រេចធម្មស្រោតដូច្នោះខ្លះ ថាជា
 អរិយៈអ្នកមាននិព្វេជិកប្បញ្ញា (ប្រាជ្ញាទម្ងាយបង្អង់នូវកិលេស) ដូច្នោះខ្លះ
 ថាបិតិអែបនឹងទ្វារនៃអមតនិព្វានដូច្នោះខ្លះ ក្នុងកាលនោះ ។ ចប់សូត្រ
 ទី ១០ ។

ចប់ គហបតិវគ្គ ទី ៥ ។

បញ្ជីរឿងនៃគហបតិវគ្គនោះគឺ

បញ្ចវេរកយសូត្រ លោកពោលអស់ ២ លើក ទ្រង់សំដែង
 ហេតុដែលឲ្យកើតទុក្ខ ហេតុដែលឲ្យកើតលោក ព្រះអង្គ
 គង់ក្នុងស្រុកជារបស់ព្រះញាតិ រឿងអញ្ញាតរព្រាហ្មណ៍ រឿង
 ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍ រឿងលោកាយតិកព្រាហ្មណ៍ត្រូវ
 ជា ៨ លោកពោលថាអរិយសាវ័ក ២ លើក វគ្គពោល
 តាមរឿងនោះ ។

ទុក្ខវគ្គោ

[១៨៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា សា-
 វត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
 តត្រ ខោ ភក្កវា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ ភិក្ខុវោតិ ។ ភទន្តេ-
 តិ តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភក្កវា ឯតទ-
 វោថ កិត្តាវតា នុ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ បរិមំសមាណោ
 បរិមំសេយ្យ សព្វសោ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយាតិ ។
 ភក្កវំមូលកា នោ ភន្តេ ធម្មា ភក្កវំនេត្តិកា ភក្កវំបដិ-
 សរណា សាធុ វត ភន្តេ ភក្កវំនុំយេវ បដិកាតុ ឯតស្ស
 កាសិកស្ស អត្តោ ភក្កវតោ សុត្វា ភិក្ខុ ធាវស្សន្តីតិ ។
 តេនហិ ភិក្ខុវេ តំ សុណាថ សាធុកំ មនសិកវោថ
 កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខុ ភក្កវតោ
 បច្ចុស្សោសុំ ។

ទុក្ខវគ្គ

[១៨៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀប ក្រុងសាវត្ថី ។ ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយមកថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលស្តាប់ ព្រះពុទ្ធដីការរបស់ព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ព្រះ មានព្រះភាគត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុកាលនឹង ពិចារណា គួរពិចារណាដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក្ខ ដោយប្រពៃ គ្រប់ប្រការ ដោយហេតុដូចម្តេចហ្ន៎ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក្រាបបង្គំទូល ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធម៌ទាំងឡាយរបស់ពួកយើងខ្ញុំ មានព្រះមាន ព្រះភាគជាប្អូនគល់ មានព្រះមានព្រះភាគជាអ្នកដឹកនាំ មានព្រះមាន ព្រះភាគជាទីពឹង បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស សូម ព្រះមានព្រះភាគបំភ្លឺសេចក្តីនៃភាសិតនុ៎ះ ពួកភិក្ខុបានស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការនៃ ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងបានចាំទុក ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើ ដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្តាប់ធម៌នោះចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យប្រពៃ ចុះ តថាគតនឹងសំដែង ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីការ នៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[១៨៩] ភក្កវា ឯតទោច ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 បរិម័សមាដោ បរិម័សតិ យំ ខោ ឥទំ អនេកវិទំ
 នានប្បការកំ ទុក្ខំ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ ជរាមរណំ
 ឥទំ នុ ខោ ទុក្ខំ កីនិទានំ កីសមុទយំ កីជាតិកំ
 កីបកវំ កិស្មី សតិ ជរាមរណំ ហោតិ កិស្មី អសតិ
 ជរាមរណំ ន ហោតីតិ ។ សោ បរិម័សមាដោ ឯវំ
 បជាតិ យំ ខោ ឥទំ អនេកវិទំ នានប្បការកំ ទុក្ខំ
 លោកេ ឧប្បជ្ជតិ ជរាមរណំ ឥទំ ខោ ទុក្ខំ ជាតិនិ-
 ទានំ ជាតិសមុទយំ ជាតិជាតិកំ ជាតិប្បកវំ ជាតិយា
 សតិ ជរាមរណំ ហោតិ ជាតិយា អសតិ ជរាមរណំ
 ន ហោតីតិ ។ សោ ជរាមរណញ្ច បជាតិ ជ-
 រាមរណសមុទយញ្ច បជាតិ ជរាមរណនិរោធិញ្ច
 បជាតិ យា ច ជរាមរណនិរោធិសារុប្បតាមិដិ
 បដិបទា តញ្ច បជាតិ តថា បដិបន្នោ ច ហោតិ
 អនុធម្មចារី ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ
 សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ បដិបន្នោ ជរាមរណនិរោធិយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[១៨៧] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ភិក្ខុ ទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលនឹងពិចារណា ក៏ពិចារណាថា ជរាមរណៈណា ជាទុក្ខ មានប្រការច្រើន មានប្រការផ្សេង ៗ កើតឡើង ក្នុងលោក សេចក្តីទុក្ខនេះឯង មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មាន អ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព កាលបើអ្វីមាន ទើបជរាមរណៈមាន កាលបើអ្វីមិនមាន ទើបជរាមរណៈមិនមាន ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណា ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា ជរាមរណៈណា ជាទុក្ខ មានប្រការច្រើន មាន ប្រការផ្សេង ៗ កើតឡើងក្នុងលោក សេចក្តីទុក្ខនេះឯង មានជាតិជា ហេតុ មានជាតិនាំឲ្យកើត មានជាតិជាកំណើត មានជាតិជាប្រភព កាលបើជាតិមាន ជរាមរណៈក៏មាន កាលបើជាតិមិនមាន ជរាមរណៈ ក៏មិនមាន ។ ភិក្ខុនោះ ក៏ដឹងច្បាស់នូវជរាមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវ ហេតុជាទីកើតនៃជរាមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់ទៅនៃជរាមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាដ៏សមគួរ ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរាមរណៈផង ហើយប្រតិបត្តិតាមលំអាននោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌តាមសមគួរផង ។ ម្ចាស់ ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកិរិយាអស់ ទៅនៃទុក្ខ ដើម្បីការរំលត់នូវជរាមរណៈ ដោយប្រពៃ ដោយប្រការ ទាំងពួង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គ ទុក្ខក្ខយបរិម័សនា

[១៩០] អថាបរំ បរិម័សមាណោ បរិម័សតិ ជាតិ
 បនាយំ កីណិទានោ កីសមុទយា កីជាតិកា កីប-
 កវា កិស្មី សតិ ជាតិ ហោតិ កិស្មី អសតិ ជាតិ ន
 ហោតីតិ ។ សោ បរិម័សមាណោ ឯវំ បជាណតិ ជាតិ
 កវណិទានោ កវសមុទយា កវជាតិកា កវប្បកវា កវ
 សតិ ជាតិ ហោតិ កវ អសតិ ជាតិ ន ហោតីតិ ។
 សោ ជាតិញ បជាណតិ ជាតិសមុទយញ បជាណតិ
 ជាតិនិរោធឯញ បជាណតិ យា ច ជាតិនិរោធសារុប្បតា-
 មិនី បដិបទា តញ បជាណតិ តថា បដិបន្នោ ច ហោ-
 តិ អនុធម្មចារី ។ អយំ វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ
 សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ បដិបន្នោ ជាតិនិរោធាយ ។

[១៩១] អថាបរំ បរិម័សមាណោ បរិម័សតិ កវា
 បនាយំ កីណិទានោ ។ មេ ។ ឧទានានំ បនិទំ កីណិទា-
 នំ... តណ្ហា បនាយំ កីណិទានោ... វេទនា បនាយំ
 កីណិទានោ... ផស្ស្តា បនាយំ កីណិទានោ... សឡាយ-
 តនំ បនិទំ កីណិទានំ... ធាមរូបំ បនិទំ កីណិទានំ...

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ការពិចារណារកកិរិយាអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក្ខ

[១៧០] បើភិក្ខុពិចារណាតទៅទៀត រមែងពិចារណាថា ចុះ ជាតិនេះ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វី ជាប្រភព កាលបើអ្វីមាន ទើបជាតិមាន កាលបើអ្វីមិនមាន ទើប ជាតិមិនមាន ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណា ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថាជាតិ មានភពជាហេតុ មានភពនាំឲ្យកើត មានភពជាកំណើត មានភពជា ប្រភព កាលបើភពមាន ជាតិក៏មាន កាលបើភពមិនមាន ជាតិក៏ មិនមាន ។ ភិក្ខុនោះ រមែងដឹងច្បាស់នូវជាតិផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុជា ទីកើតនៃជាតិផង ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជាតិផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ដ៏សមគួរ ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជាតិផង ហើយប្រតិបត្តិតាមលំ- អាននោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌តាមសមគួរផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុ នេះ ហៅថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីកិរិយាអស់ទៅនៃទុក្ខ ដោយប្រពៃ ដើម្បីរលត់ជាតិ ដោយសព្វគ្រប់ ។

[១៧១] បើភិក្ខុពិចារណាតទៅទៀត រមែងពិចារណាថា ចុះភពនេះ មានអ្វីជាហេតុ ។ បេ ។ ចុះឧបាទាននេះ មានអ្វីជា ហេតុ... ចុះតណ្ហានេះ មានអ្វីជាហេតុ... ចុះវេទនានេះ មាន អ្វីជាហេតុ... ចុះផស្សៈនេះ មានអ្វីជាហេតុ... ចុះសឡាយ- តនៈនេះ មានអ្វីជាហេតុ... ចុះនាមរូបនេះ មានអ្វីជាហេតុ...

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វិញ្ញាណំ បដិទំ កីណិទានំ... សដ្ឋារា បដិមេ កីណិទានា
 កីសមុទយា កីជាតិកា កីបកវា កិស្មី សតិ
 សដ្ឋារា ហោន្តិ កិស្មី អសតិ សដ្ឋារា ន ហោន្តិតិ ។
 សោ បរិវិមសមាដោ ឯវំ បដាណតិ សដ្ឋារា អវិជ្ជានិ-
 ទានា អវិជ្ជាសមុទយា អវិជ្ជាជាតិកា អវិជ្ជាបកវា អ-
 វិជ្ជាយ សតិ សដ្ឋារា ហោន្តិ អវិជ្ជាយ អសតិ សដ្ឋារា
 ន ហោន្តិតិ ។ សោ សដ្ឋារនិរោធិញ្ច បដាណតិ យា ច
 សដ្ឋារនិរោធសារុប្បតាមិដី បដិបទា តញ្ចច បដាណតិ
 តថា បដិបន្នោ ច ហោតិ អនុធម្មចារី ។ អយំ
 រុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ
 បដិបន្នោ សដ្ឋារនិរោធិយ ។ អវិជ្ជាគតោ^(១) ភិក្ខុវេ
 បុរិសបុគ្គលោ បុញ្ញញ្ចេ សដ្ឋារំ អភិសដ្ឋុរោតិ បុញ្ញបកំ
 ហោតិ វិញ្ញាណំ អបុញ្ញញ្ចេ សដ្ឋារំ អភិសដ្ឋុរោតិ
 អបុញ្ញបកំ ហោតិ វិញ្ញាណំ អនេជញ្ចេ^(២) សដ្ឋារំ
 អភិសដ្ឋុរោតិ អនេជ្ជបកំ ហោតិ វិញ្ញាណំ ។

១ ឱ ម. អវិជ្ជាគតោយំ ។ ២ អនេញ្ចញ្ចេតិប្បត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

វិញ្ញាណនេះ មានអ្វីជាហេតុ... សង្ខារទាំងឡាយនេះ មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីនាំឲ្យកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព កាលបើអ្វីមាន ទើប សង្ខារទាំងឡាយមាន កាលបើអ្វីមិនមាន ទើបសង្ខារទាំងឡាយមិនមាន ។

កាលភិក្ខុនោះពិចារណា ក៏ដឹងច្បាស់យ៉ាងនេះថា សង្ខារទាំងឡាយ មាន អវិជ្ជាជាហេតុ មានអវិជ្ជានាំឲ្យកើត មានអវិជ្ជាជាកំណើត មានអវិជ្ជា ជាប្រភព កាលបើអវិជ្ជាមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មាន កាលបើអវិជ្ជា មិនមាន សង្ខារទាំងឡាយក៏មិនមាន ។ ភិក្ខុនោះ រមែងដឹងច្បាស់នូវ សង្ខារទាំងឡាយផង ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាដ៏សមគួរជាដំណើរទៅកាន់ទី រលត់នៃសង្ខារផង ហើយប្រតិបត្តិតាមលំអាននោះ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តធម៌តាម សមគួរផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះ ហៅថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បី កិរិយាអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក្ខ ដោយប្រពៃ ដើម្បីការរលត់នៃសង្ខារ ដោយ ប្រការទាំងពួង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើបុរសបុគ្គល លុះក្នុងអំណាច អវិជ្ជាហើយ រមែងតាក់តែងសង្ខារជាបុណ្យ^(១) វិញ្ញាណក៏ចូលទៅកៀក នឹងបុណ្យ បើតាក់តែងសង្ខារជាបាប^(២) វិញ្ញាណក៏ចូលទៅកៀកនឹងបាប បើតាក់តែងសង្ខារជាអនេជៈ^(៣) វិញ្ញាណក៏ចូលទៅកៀកនឹងអនេជៈ ។

១ សំដៅយកកាមាវចរកុសលចេតនា ៨ និងរូបារចរកុសលចេតនា ៥ រួមជា ១៣ ។
 ២ បានដល់អកុសលចេតនា ២ ។ ៣ បានដល់អរូបារចរកុសលចេតនា ៤ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គេ អវិជ្ជាបហានំ

[១៩២] យតោ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុនោ អវិជ្ជា
 បហីនា ហោតិ វិជ្ជា ឧប្បន្នា ។ សោ អវិជ្ជាវិរាតា
 វិជ្ជុប្បាទា នេវ បុញ្ញាភិសង្ការំ អភិសង្ក្ខោតិ ន
 អបុញ្ញាភិសង្ការំ អភិសង្ក្ខោតិ ន អនេជាភិសង្ការំ
 អភិសង្ក្ខោតិ អនភិសង្ក្ខោនោ អនភិសញ្ចេតយនោ ន
 កិញ្ចំ លោកេ ឧចាទិយតិ អនុចាទិយំ ន បរិតស្សតិ
 អបរិតស្សំ បច្ចត្តំយេវ បរិនិព្វាយតិ ទីលាភា ជាតិ រុសិតំ
 ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជា-
 នាតិ ។ សោ សុខញ្ចេ វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ
 បជានាតិ អនន្នេសិតាតិ បជានាតិ អនភិនន្និតាតិ
 បជានាតិ ។ ទុក្ខញ្ចេ វេទនំ វេទយតិ សា អនិច្ចាតិ
 បជានាតិ អនន្នេសិតាតិ បជានាតិ អនភិនន្និតា-
 តិ បជានាតិ ។ អទុក្ខមសុខញ្ចេ វេទនំ វេទយតិ

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ កាលលះបង់អវិជ្ជា

[១៩២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលដែលភិក្ខុលះបង់អវិជ្ជាចោល ហើយ វិជ្ជាក៏កើតឡើង ។ ព្រោះតែការបាត់ទៅនៃអវិជ្ជា ព្រោះតែការ កើតឡើងនៃវិជ្ជា បានជាភិក្ខុនោះ លែងតាក់តែងបុញ្ញាភិសង្ខារ លែង តាក់តែងអបុញ្ញាភិសង្ខារ លែងតាក់តែងអនេជាភិសង្ខារ កាលបើលែង តាក់តែង លែងសន្សំហើយ ក៏លែងប្រកាន់អ្វីតិចតួចក្នុងលោកសោះ ឡើយ កាលបើលែងប្រកាន់ហើយ ក៏ឥតតក់ស្លុត កាលបើឥតតក់ស្លុត ហើយ រមែងរលត់កិលេស ដោយចំពោះខ្លួនឯង ទើបដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួច ហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ បើភិក្ខុនោះ ទទួលវេទនាជាសុខ ក៏ដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះ មិនទៀង ដឹងច្បាស់ ថា លោកមិនប្រកាន់ហើយ ដឹងច្បាស់ថា លោកមិនត្រេកអរហើយ ។ បើភិក្ខុនោះ ទទួលវេទនាជាទុក្ខ ក៏ដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះ មិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា លោកមិនប្រកាន់ហើយ ដឹងច្បាស់ថា លោកមិនត្រេកអរ ហើយ ។ បើភិក្ខុនោះ ទទួលវេទនា មិនមែនជាទុក្ខមិនមែនជាសុខ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សា អនិច្ចាតិ បជាណាតិ អនន្ទ្រាសិកាតិ បជាណាតិ
អនភិណ្ឌិតាតិ បជាណាតិ ។ សោ សុខញោ វេទនំ
វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ នំ វេទយតិ ទុក្ខញោ វេទនំ វេទ-
យតិ វិសញ្ញត្តោ នំ វេទយតិ អទុក្ខមសុខញោ វេទនំ
វេទយតិ វិសញ្ញត្តោ នំ វេទយតិ ។ សោ កាយបរិ-
យន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណោ កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ
វេទយាមីតិ បជាណាតិ ។ ដីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ
វេទយមាណោ ដីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជា-
ណាតិ ។ កាយស្ស ភេទា ឧទ្ធុំ ដីវិតបរិយាទាណា ឥធម៌
សព្វវេទយិតានិ អនភិណ្ឌិតានិ សីតិភវិស្សន្តិ សរីរានិ
អវសិស្សន្តិ បជាណាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ក៏ដឹងច្បាស់ថា វេទនានោះ មិនទៀង ដឹងច្បាស់ថា លោកមិនប្រកាន់
 ហើយ ដឹងច្បាស់ថា លោកមិនត្រេកអរហើយ ។ បើភិក្ខុនោះទទួល
 សុខវេទនា លុះប្រាសចេញហើយ ក៏នៅតែទទួលសុខវេទនានោះ បើ
 ភិក្ខុនោះទទួលទុក្ខវេទនា លុះប្រាសចេញហើយ ក៏នៅតែទទួលទុក្ខវេ-
 ទនានោះ បើភិក្ខុនោះទទួលអទុក្ខមសុខវេទនា លុះប្រាសចេញហើយ
 ក៏នៅតែទទួលអទុក្ខមសុខវេទនានោះ ។ កាលភិក្ខុនោះ ទទួលវេទនា
 មានកាយជាទីបំផុត ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលវេទនាមានកាយជា
 ទីបំផុត ។ កាលភិក្ខុនោះ ទទួលវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ក៏ដឹងច្បាស់
 ថា អាត្មាអញទទួលវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ។ ភិក្ខុនោះ លុះបែក
 ធ្លាយរាងកាយខាងលើអំពីកិរិយាអស់ជីវិតទៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា វេទនា
 ទាំងពួង ក្នុងលោកនេះ អាត្មាអញមិនត្រេកអរទេ នឹងជាវេទនាដ៏ត្រ
 ជាក់ នឹងនៅសល់តែសរីរៈប៉ុណ្ណោះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គេ បុញ្ញាភិសង្ខារាទិអភិសង្ខារណបុញ្ញា

[១៩៣] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ កុម្ភកា-
 រោកា ឧណ្ណំ កុម្ភំ ឧទ្ធវិត្វា សមេ ភូមិភាកេ បតិជ្ជ-
 មេយ្យ តត្រិ យាយំ ឧស្មា សា តត្រូវ រូបសមេយ្យ
 កបល្លានិ អវសិសេយ្យំ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
 កាយបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយមាណោ កាយបរិយន្តិកំ
 វេទនំ វេទយាមីតិ បជាណតិ ។ ដីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ
 វេទយមាណោ ដីវិតបរិយន្តិកំ វេទនំ វេទយាមីតិ បជា-
 ណតិ ។ កាយស្ស ភេទា ឧទ្ធុ ដីវិតបរិយាណាណា ឥដេវ
 សព្វវេទយិតានិ អនភិនន្តិតានិ សីតិភិវិស្សន្តិ សរីរានិ
 អវសិស្សន្តិតិ បជាណតិ ។

[១៩៤] តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ អបិ នុ ខោ
 ទីណាសវោ ភិក្ខុ បុញ្ញាភិសង្ខារំ វា អភិសង្ខវេយ្យ
 អបុញ្ញាភិសង្ខារំ វា អភិសង្ខវេយ្យ អនេជាភិសង្ខារំ វា
 អភិសង្ខវេយ្យាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។ សព្វសោ
 វា បន សង្ខារេសុ អសតិ សង្ខារនិពោទា អបិ នុ ខោ
 វិញ្ញាណំ បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវត្ត ទ្រង់សូររកការតាក់តែងបុញ្ញាភិសង្ខារជាដើម

[១៩៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរស រើយកន្ទាំងក្តៅអំពី កន្ទែងដុតកន្ទាំង ហើយដាក់លើផែនដីដ៏ស្មើ ចំហាយណា ដែលនៅក្នុង ទីនោះ ចំហាយនោះ ក៏ស្ងប់រម្ងាប់នៅក្នុងទីនោះឯង នៅសល់តែអំបែង យ៉ាងណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាភិក្ខុទទួលវេទនាមានកាយជាទី បំផុត ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលវេទនាមានកាយជាទីបំផុត យ៉ាង នោះឯង ។ កាលភិក្ខុទទួលវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ក៏ដឹងច្បាស់ថា អាត្មាអញទទួលវេទនាមានជីវិតជាទីបំផុត ។ លុះភិក្ខុនោះបែកធ្លាយរាង កាយខាងលើអំពីកិរិយាអស់ជីវិតទៅ ក៏ដឹងច្បាស់ថា វេទនាទាំងពួង ក្នុងលោកនេះ អាត្មាអញមិនត្រេកអរទេ នឹងជាវេទនាដ៏ត្រជាក់ នឹង នៅសល់តែសរីរៈប៉ុណ្ណោះ ។

[១៩៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច ភិក្ខុជាខ្លាណាស្រពគួរតាក់តែងបុញ្ញាភិសង្ខារ តាក់តែងអបុញ្ញា- ភិសង្ខារ តាក់តែងអនេជាភិសង្ខារដែរឬទេ ។ កាលបើសង្ខារទាំងឡាយ មិនមាន ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារដោយប្រការទាំងពួង តើវិញ្ញាណនៅ ប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនេះមិនប្រាកដទេ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សព្វសោ វា បន វិញ្ញាណោ អសតិ វិញ្ញាណនិរោធា
អមិ នុ ខោ ធាមរូបំ បញ្ញាយេថាតិ ។ ឆោ ហោតំ
ភន្តេ ។ សព្វសោ វា បន ធាមរូបេ អសតិ ធាមរូបនិ-
រោធា អមិ នុ ខោ សឡាយតនំ បញ្ញាយេថាតិ ។ ឆោ
ហោតំ ភន្តេ ។ សព្វសោ វា បន សឡាយតនេ
អសតិ សឡាយតននិរោធា អមិ នុ ខោ ផស្សោ
បញ្ញាយេថាតិ ។ ឆោ ហោតំ ភន្តេ ។ សព្វសោ
វា បន ផស្សោ អសតិ ផស្សនិរោធា អមិ នុ ខោ
វេទនា បញ្ញាយេថាតិ ។ ឆោ ហោតំ ភន្តេ ។ សព្វសោ
វា បន វេទនាយ អសតិ វេទនានិរោធា អមិ នុ ខោ
តណ្ហា បញ្ញាយេថាតិ ។ ឆោ ហោតំ ភន្តេ ។ សព្វ-
សោ វា បន តណ្ហាយ អសតិ តណ្ហានិរោធា អមិ នុ
ខោ ឧបាទានំ បញ្ញាយេថាតិ ។ ឆោ ហោតំ ភន្តេ ។
សព្វសោ វា បន ឧបាទានេ អសតិ ឧបាទាននិរោធា
អមិ នុ ខោ ភវេ បញ្ញាយេថាតិ ។ ឆោ ហោតំ ភន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

កាលបើវិញ្ញាណមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃវិញ្ញាណ ដោយប្រការទាំង-
 ពួង តើនាមរូបនៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ
 នុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ កាលបើនាមរូបមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃនាមរូប
 ដោយប្រការទាំងពួង តើសឡាយតនៈនៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រ
 ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ កាលបើសឡាយតនៈមិន
 មាន ព្រោះការរលត់នៃសឡាយតនៈ ដោយប្រការទាំងពួង តើផស្សៈ
 នៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនុ៎ះមិនប្រាកដ
 ទេ ។ កាលបើផស្សៈមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ដោយប្រការ
 ទាំងពួង តើវេទនានៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុ
 នុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ កាលបើវេទនាមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃវេទនា
 ដោយប្រការទាំងពួង តើតណ្ហានៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ហេតុនុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ កាលបើតណ្ហាមិនមាន ព្រោះ
 ការរលត់នៃតណ្ហា ដោយប្រការទាំងពួង តើឧបាទាននៅប្រាកដដែរឬ
 ទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។ កាលបើឧបា-
 ទានមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ដោយប្រការទាំងពួង តើភព
 នៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

សព្វសោ វា បន ភវេ អសតិ ភវនិរោធា អបិ នុ

ខោ ជាតិ បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហោតំ ភន្តេ ។

សព្វសោ វា បន ជាតិយា អសតិ ជាតិនិរោធា អបិ នុ

ខោ ជរាមរណំ បញ្ញាយេថាតិ ។ នោ ហោតំ ភន្តេ ។

[១៩៥] សាធុ សាធុ ភិក្ខុវេ វេមេតំ ភិក្ខុវេ មញ្ញ-

ថ សទ្ធិហថ វេមេតំ ភិក្ខុវេ អធិមុញ្ញថ និក្ខេដ្ឋា វត្ត

ហោថ និព្វិច្ចិកិច្ចា វសេវន្តោ ទុក្ខស្សាតិ ។ បឋមំ ។

[១៩៦] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...

ឧទានានិយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិនោ

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ

កាលបើភពមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃភព ដោយប្រការទាំងពួង តើ
ជាតិនៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ហេតុនុ៎ះមិនប្រាកដ
ទេ ។ កាលបើជាតិមិនមាន ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ដោយប្រការ
ទាំងពួង តើជរាមរណៈនៅប្រាកដដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ហេតុនុ៎ះមិនប្រាកដទេ ។

[១៩៥] ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រូវហើយ
ត្រូវហើយ អ្នកទាំងឡាយ ចូរសំគាល់ ចូរជឿសេចក្តីនុ៎ះ យ៉ាងនេះ
ចុះ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ កុំជឿងឆ្ងល់ កុំសង្ស័យក្នុង
ដំណើរនុ៎ះឡើយ នេះឯង ជាទីបំផុតនៃសេចក្តីទុក្ខ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

[១៩៦] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមាន
ព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវសេចក្តី
ត្រេកអរ ក្នុងឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយ (ធម៌ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងភូមិ ៣

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ចុយា ឧទាទានំ ឧ-
ទាទានប្បច្ចុយា ភវោ កវប្បច្ចុយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចុយា
ជវាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា ស-
ម្ពវន្តិ វាមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
ហោតិ ។

[១៩៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទសន្នំ វា កដ្ឋ-
វាហានំ វីសាយ វា កដ្ឋវាហានំ តីសាយ វា កដ្ឋវា-
ហានំ ចត្តាវីសាយ វា កដ្ឋវាហានំ មហា អត្តិក្ខន្ធា
ជលេយ្យ តត្រិ បុរិសោ កាលេន កាលំ សុក្ខានិ
ចេវ តិណានិ បក្ខិមេយ្យ សុក្ខានិ ច កោមយានិ
បក្ខិមេយ្យ សុក្ខានិ ច កដ្ឋានិ បក្ខិមេយ្យ វាវត្ថិ សោ
ភិក្ខុវេ មហា អត្តិក្ខន្ធា តទាហារោ តទុទាទានោ
ចិរំ ធិយមទ្ធានំ ជលេយ្យ វាមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឧទាទា-
នីយេសុ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិទោ វិហារតោ តណ្ហា
បវឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ចុយា ឧទាទានំ ។ បេ ។ វាមេតស្ស
កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ជាបច្ច័យនៃឧបាទានទាំង ៤) តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង ឧបាទានកើត
ឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពកើតឡើង ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ
ជាតិកើតឡើង ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តី
ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏
កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំង
អស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[១៩៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរភ្លើងធំ របស់អ្នករកឧស ១០
នាក់ក្តី អ្នករកឧស ២០ នាក់ក្តី អ្នករកឧស ៣០ នាក់ក្តី អ្នករកឧស ៤០
នាក់ក្តី ចេះឡើង (បើ) មានបុរសយកស្មៅស្អួត គោម័យស្អួត និងឈើ
ស្អួតទៅដាក់លើគំនរភ្លើងនោះសព្វកាល ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
យ៉ាងនេះ គំនរភ្លើងធំ ដែលមានស្មៅស្អួតជាដើមនោះជាអាហារ មាន
ស្មៅស្អួតជាដើមនោះជាគ្រឿងចេះ មុខជាចេះអស់កាលយូរអង្វែង យ៉ាង
ណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញ នូវសេចក្តី
ត្រេកអរ ក្នុងឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង
ឧបាទានកើតឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការ
កើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គេ អត្ថិក្ខន្ធបមា

[១៩៨] ឧបាទានីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អាទី-
 នវានុបស្សិណោ វិហារតោ តណ្ហា និរុដ្ឋតិ តណ្ហានិ-
 រោទា ឧបាទាននិរោទា ឧបាទាននិរោទា កវនិរោទា
 កវនិរោទា ជាតិនិរោទា ជាតិនិរោទា ជវាមរណំ សោ-
 កបរិទេវទុក្ខនោមនស្សចាយាសា និរុដ្ឋន្តិ ឯវមេតស្ស
 កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទា ហោតិ ។

[១៩៩] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទសន្នំ វា កដ្ឋ-
 វាហានំ វីសាយ វា កដ្ឋវាហានំ តីសាយ វា កដ្ឋវា-
 ហានំ ចត្តាវីសាយ វា កដ្ឋវាហានំ មហា អត្ថិក្ខន្ធខោ
 ជលេយ្យ តត្រិ បុរិសោ ន កាលេន កាលំ សុក្ខានិ
 ចេវ តិណានិ បត្តិមេយ្យ ន សុក្ខានិ ច កោម-
 យានិ បត្តិមេយ្យ ន សុក្ខានិ ច កដ្ឋានិ បត្តិមេយ្យ

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ឧបមាដោយគំនរភ្លើង

[១៩៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញទោស
 ក្នុងឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហាក៏រលត់ទៅ ការរលត់នៃ
 ឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃ
 ឧបាទាន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជរាមរណៈ សេចក្តី
 សោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត
 ក៏រលត់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែង
 មានយ៉ាងនេះ ។

[១៩៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ គំនរភ្លើងធំ របស់អ្នករកឧស ១០
 នាក់ក្តី អ្នករកឧស ២០ នាក់ក្តី អ្នករកឧស ៣០ នាក់ក្តី អ្នករកឧស
 ៤០ នាក់ក្តី គប្បីឆេះ (តែបើ) បុរសមិនយកស្មៅស្ងួត មិនយកគោម័យ
 ស្ងួត មិនយកកំណាត់ឈើស្ងួត ទៅដាក់ក្នុងគំនរភ្លើងនោះគ្រប់កាលទេ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឯវត្តិ សោ ភិក្ខុវេ មហា អត្តិក្ខន្ធា បុរិមស្ស ច
 ឧទានានស្ស បរិយាទានា អញ្ញស្ស ច អនុបហារា
 អនាហារោ និព្វាយេយ្យ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឧទានានី-
 យេសុ ធម្មេសុ អាទីនវានុបស្សិនោ វិហារតោ តណ្ហា
 និរុដ្ឋតិ តណ្ហានិពោទា ឧទានានិពោទោ ។ មេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និពោទោ ហោតិ-
 តិ ។ ទុតិយំ ។

[២០០] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភក្ខវា...
 សញ្ញាជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិនោ
 វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ចុយា ឧទានានំ
 ឧទានានប្បច្ចុយា ភវោ ភវប្បច្ចុយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចុយា
 ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា
 សម្មវន្តិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទ-
 យោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(គំនរភ្លើងនោះក៏មិនអាចឆេះបាន) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ
 គំនរភ្លើងដំនោះមិនមានអាហារ គប្បីរលត់ទៅ ព្រោះការអស់គ្រឿងឆេះ
 មុនផង ព្រោះការមិនបានបន្ថែមវត្ថុដទៃផង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុ-
 ទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញទោស ក្នុងឧបាទាននីយធម៌ទាំង-
 ឡាយហើយ តណ្ហារមែងរលត់ទៅ ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការ
 រលត់នៃតណ្ហា ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់
 នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[២០០] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញនូវ
 សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយ (ធម៌ជាគ្រឿងប្រកប
 ព្រម) ហើយ តណ្ហារមែងចម្រើន ឧបាទានកើតឡើង ព្រោះតណ្ហា
 ជាបច្ច័យ ភពកើតឡើង ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតឡើង
 ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ
 ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិ
 ជាបច្ច័យ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធា

[២០១] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ តេលព្វា បដិច្ច
 វដ្តិព្វា បដិច្ច តេលប្បដិទោ លាយេយ្យ តត្រិ បុរិសោ
 កាលេន កាលំ តេលំ អាសិញ្ចេយ្យ វដ្តិ ឧបសំហា-
 វេយ្យ ឯវញ្ញំ សោ ភិក្ខុវេ តេលប្បដិទោ តទាហារោ
 តទុទាទាណោ ចិរំ ទិយមទ្ធានំ ជលេយ្យ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ សញ្ញោជនីយេសុ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិ-
 ណោ វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ចុយា ឧទានានំ
 ឧទានានប្បច្ចុយា ភវោ ភវប្បច្ចុយា ជាតិ ជាតិប្បច្ចុ-
 យា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខោមនស្សុទាយាសា
 សម្មវដ្តិ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុ-
 ទយោ ហោតិ ។

[២០២] សញ្ញោជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អាទិ-
 នវានុបស្សិណោ វិហារតោ តណ្ហា ជិវុជ្ឈតិ តណ្ហានិរោ-
 ធា ឧទានាននិរោធា ឧទានាននិរោធា ភវនិរោធា

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ការរលត់នៃកងទុក្ខ

[២០១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រទីបប្រេង ឆេះបាន ព្រោះ
 អាស្រ័យប្រេងផង ព្រោះអាស្រ័យប្រេងផង (បើ) បុរស ចាក់ប្រេង
 វេញប្រេង ដាក់ក្នុងប្រទីបប្រេងនោះគ្រប់កាល ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 កាលបើដូច្នោះ ប្រទីបប្រេង ដែលមានប្រេងនិងប្រេងនោះជាអាហារ
 មានប្រេងនិងប្រេងនោះជាគ្រឿងឆេះ គប្បីឆេះឡើង អស់កាលយូរ
 អង្វែង យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញ
 នូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែង
 ចម្រើនឡើង ឧបាទានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពចម្រើន
 ឡើង ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិកើតឡើង ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរា
 មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តី
 ចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ក៏យ៉ាងនោះឯង
 ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២០២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោសក្នុង
 សញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែងរលត់ទៅ ការរលត់នៃ
 ឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កវនិពោទា ជាតិនិពោទោ ជាតិនិពោទា ជរាមរណំ សោ-
កបរិទេវទុក្ខទោមនស្សទាយាសា និរុដ្ឋន្តិ វាមេតស្ស
កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និពោទោ ហោតិ ។

[២០៣] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ តេលព្វា បដិច្ច
វន្តិព្វា បដិច្ច តេលប្បដីទោ លាយេយ្យ តត្រ បុរិសោ
ន កាលេន កាលំ តេលំ អាសិញ្ចេយ្យ ន វន្តិ ឧប-
សំហរេយ្យ វាញ្ចិ សោ ភិក្ខុវេ តេលប្បដីទោ បុរិមស្ស
ច ឧទានានស្ស បរិយាទានា អញ្ញស្ស ច អនុបហារា
អនាហារោ និព្វាយេយ្យ វាមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញោជ-
នីយេសុ ធម្មេសុ អាទីនវានុបស្សិនោ វិហារតោ តណ្ហា
និរុដ្ឋតិ តណ្ហានិពោទា ឧទានាននិពោទោ ។ មេ ។
វាមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និពោទោ ហោតិ-
តិ ។ តតិយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ឧបាទាន ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភព ជរាមរណៈ សេចក្តី
សោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់
ចិត្ត ក៏រលត់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃជាតិ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់
នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២០៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រទីបប្រេង ឆេះឡើងបាន
ព្រោះអាស្រ័យប្រេងផង ព្រោះអាស្រ័យប្រឆេះផង (តែបើ) បុរស មិន
ចាក់ប្រេង មិនវេញប្រឆេះ ដាក់ក្នុងប្រទីបប្រេងនោះគ្រប់កាលទេ (ប្រ-
ទីបប្រេងនោះក៏មិនអាចឆេះឡើងបាន) ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ
ដូច្នោះ ប្រទីបដែលមិនមានអាហារនោះ គប្បីរលត់ទៅ ព្រោះការអស់
គ្រឿងឆេះមុនផង ព្រោះការមិនបន្ថែមវត្ថុឯទៀតផង យ៉ាងណាមិញ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងសញ្ញាជនីយ-
ធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហាក៏រលត់ទៅ ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះ
ការរលត់នៃតណ្ហា ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំង-
អស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៣ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គេ តេលប្បទីបូបមា

[២០៤] សារត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភក្កវា...
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ តេលព្វ បដិច្ច វដ្តិព្វ បដិច្ច
 តេលប្បដីទោ ណាយេយ្យ តត្រ បុរិសោ កាលេន
 កាលំ តេលំ អាសិញ្ចេយ្យ វដ្តិ ឧបសំហវេយ្យ វេញ្ញា
 សោ ភិក្ខុវេ តេលប្បដីទោ តទាហារោ តទុទាទាណោ
 ចិរំ ធិយមទ្ធានំ ជលេយ្យ វេមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញា-
 ជនីយេសុ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិណោ វិហារតោ
 តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ចយា ឧទាទានំ ។ បេ ។ វេមេ-
 តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[២០៥] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ តេលព្វ បដិច្ច
 វដ្តិព្វ បដិច្ច តេលប្បដីទោ ណាយេយ្យ តត្រ
 បុរិសោ ន កាលេន កាលំ តេលំ អាសិញ្ចេយ្យ
 ន វដ្តិ ឧបសំហវេយ្យ វេញ្ញា សោ ភិក្ខុវេ តេ-
 លប្បដីទោ បុរិមស្ស ច ឧទាទានស្ស បរិយាទាណ
 អញ្ញស្ស ច អនុបហារា អនាហារោ ជិញ្ញាយេយ្យ

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ឧបមាដោយប្រទីបប្រេង

[២០៤] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះ ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រទីបប្រេង ឆេះឡើងបាន
 ព្រោះអាស្រ័យប្រេងផង ព្រោះអាស្រ័យប្រឆេះផង (បើ) បុរស ចាក់
 ប្រេង វេញប្រឆេះ ដាក់ក្នុងប្រទីបប្រេង ដែលមានប្រេងនិងប្រឆេះនោះ
 ជាអាហារផង មានប្រេងនិងប្រឆេះនោះជាគ្រឿងឆេះផង មុខជាឆេះអស់
 កាលយូរអង្វែង យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារ-
 ណាឃើញ នូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ
 តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង ឧបាទានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ
 ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ
 តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២០៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ប្រទីបប្រេង ឆេះបាន ព្រោះ
 អាស្រ័យប្រេងផង ព្រោះអាស្រ័យប្រឆេះផង (តែបើ) បុរស មិនបាន
 ចាក់ប្រេង មិនវេញប្រឆេះ ដាក់ក្នុងប្រទីបប្រេងនោះគ្រប់កាលទេ (ប្រ-
 ទីបប្រេងនោះ មិនអាចឆេះបាន) ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ
 ប្រទីបប្រេង ដែលមិនមានអាហារនោះ ក៏រលត់ទៅ ព្រោះការអស់
 គ្រឿងឆេះពីមុនផង ព្រោះការមិនបន្ថែមរបស់ឯទៀតផង យ៉ាងណាមិញ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនីយេសុ ធម្មេសុ អាទីន-
វានុបស្សិដោ វិហារតោ តណ្ហា ជិវុជ្ឈតិ តណ្ហានិពោជា
ឧទានានិពោជា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និពោជា ហោតីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[២០៦] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...
ឧទានានីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិ-
ដោ វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ចយា ឧទានានំ
ឧទានានប្បច្ចយា ភវោ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[២០៧] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ តស្ស
យានិ ចេវ មូលានិ អនោកមានិ យានិ ច តិរិយដ្ឋមានិ
សព្វានិ តានិ ឧទ្ធុំ ឧទ្ធុំ អភិហារន្តិ ឯវញ្ញំ សោ ភិក្ខុវេ
មហារុក្ខោ តទាហារោ តទុទានាដោ ចិវំ ទីយ-
មទ្ធានំ តិដ្ឋេយ្យ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឧទានានីយេសុ
ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិដោ វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងសញ្ញា-
ជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហាក៏រលត់ទៅ ការរលត់នៃឧបាទាន
ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃ
កងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[២០៦] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះ ព្រះមាន
ព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវសេចក្តី
ត្រេកអរ ក្នុងឧបាទាននីយធម៌ទាំងឡាយ តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង ឧបា-
ទានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពចម្រើនឡើង ព្រោះឧបា-
ទានជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែង
មានយ៉ាងនេះ ។

[២០៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាឈើធំ ឫសទាំង-
អស់ របស់ឈើធំនោះ ដែលដុះចាក់ទៅក្រោម ដុះចាក់ទៅទទឹង
រមែងនាំឱ្យរាសទៅចុងខាងលើ កាលបើដូច្នោះ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ឈើធំនោះ ដែលមានឫសនោះ ជាអាហារផង មានឫសនោះ ជា
គ្រឿងបំប៉នផង មុខជាបិតនៅ អស់កាលយូរអង្វែង យ៉ាងណាមិញ
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវសេចក្តីត្រេក
អរ ក្នុងឧបាទាននីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គេ មហារុក្ខបមា

តណ្ហាបច្ចុយា ឧបាទានំ ឧបាទានប្បច្ចុយា ភវោ
។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទ-
យោ ហោតិ ។

[២០៨] ឧបាទានិយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អាទីន-
វានុបស្សិដោ វិហារតោ តណ្ហា និរុដ្ឋតិ តណ្ហានិរោទា
ឧបាទាននិរោទា ឧបាទាននិរោទា ភវនិរោទោ ។ បេ ។
ឯវមេតស្ស កេវលសុស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទោ ហោតិ ។

[២០៩] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហា រុក្ខោ អថ
បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ កុដ្ឋាលបិដកំ អាទាយ សោ តំ
រុក្ខំ មូលេ និន្ទេយ្យ មូលេ ឆេត្វា បលិខនេយ្យ បលិ-
ខនិត្វា មូលានិ ឧទ្ធកេយ្យ អន្តមសោ ឧសីវនាឱ្យ-
មត្តានិបិ ។ សោ តំ រុក្ខំ ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ និន្ទេយ្យ
ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ និទ្ធិត្វា ជាលេយ្យ ជាលេត្វា សកលិកំ
សកលិកំ កេវេយ្យ សកលិកំ សកលិកំ កវិត្វា
វាតាតបេ វិសោសេយ្យ វាតាតបេ វិសោសេត្វា អត្តិណ
ឧហេយ្យ អត្តិណ ឧហេត្វា មសី កេវេយ្យ មសី កវិត្វា

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ឧបមាដោយឈើធំ

ឧបាទានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពចម្រើនឡើង ព្រោះ
ឧបាទានជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការកើតឡើងព្រមនៃកង
ទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២០៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញទោស
ក្នុងឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែងរលត់ទៅ ការរលត់នៃ
ឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃ
ឧបាទាន ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២០៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាឈើធំមួយដើម កាល
នោះ បុរសម្នាក់កាន់ចបនិងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើធំនោះត្រង់ឫស
លុះកាត់រួចហើយ ទើបគាត់រំលើង លុះគាត់រំលើងរួចហើយ ក៏
រើឫស ដោយហោចទៅសូម្បីនៅសល់ប៉ុន្មានទងស្បូវភ្នាំងក៏មិនមាន ។
បុរសនោះ កាត់ឈើនោះ ឲ្យមានកំណាត់តូចកំណាត់ធំ លុះកាត់
ឲ្យជាកំណាត់តូចកំណាត់ធំហើយ ទើបពុះ លុះពុះរួចហើយ ក៏ធ្វើឲ្យ
ជាបន្ទះតូច ។ លុះធ្វើឲ្យជាបន្ទះតូច ។ ហើយ ក៏យកទៅហាលខ្យល់
និងកម្ដៅថ្ងៃ លុះហាលខ្យល់និងកម្ដៅថ្ងៃហើយ ទើបយកភ្លើងដុត លុះ
យកភ្លើងដុតរួចហើយ ទើបធ្វើឲ្យជាកម្ទេចជូង ធ្វើឲ្យជាកម្ទេចជូងហើយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

មហាវាតេ វា ឱដុនេយ្យ នទិយា វា សីយសោតាយ
 បវាហេយ្យ ឯវញ្ញិ សោ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ ឧច្ឆិទ្ទ-
 មូលោ អស្ស តាលាវត្ថុកតោ អនការ្គតោ អាយតី
 អនុប្បាទធម្មោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឧបាទានីយេសុ
 ធម្មេសុ អាទីនវានុបស្សិដោ វិហារតោ តណ្ហា និវុជ្ឈតិ
 តណ្ហានិពោទា ឧបាទាននិពោទា ឧបាទាននិពោទា
 កវនិពោទា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខ-
 ក្ខន្ធស្ស និពោទា ហោតីតិ ។ បញ្ចមំ ។

[២១០] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...
 សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ តស្ស យានិ
 ចេវ មូលានិ អនោកមានិ យានិ ច តិវិយដ្ឋមានិ
 សព្វានិ តានិ ឧទ្ធុំ ឧដំ អភិហារន្តិ ឯវញ្ញិ សោ
 ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ តទាហារោ តទុបាទានោ
 ចិវំ ទីយមទ្ធានំ តិដ្ឋេយ្យ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 ឧបាទានីយេសុ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិដោ វិហា-
 រតោ តណ្ហា បវុជ្ឈតិ តណ្ហាបច្ចុយា ឧបាទានំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ក៏បាចទៅតាមខ្យល់ធំ ឬក៏បណ្តែតទៅក្នុងស្ទឹងដែលមានខ្សែទឹកហូរខ្លាញ់
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏កាលបើដូច្នោះ ឈើធំនោះ ឈ្មោះថាគេបាន
 ផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ចោលហើយ បានធ្វើឲ្យលែងមានទឹកនៃដុះទៀត ជា
 ឈើដល់នូវភាពមិនមានតទៅ មិនមានការកើតឡើងតទៅទៀតជាធម្មតា
 យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញទោស
 ក្នុងឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែងរលត់ទៅ ការរលត់នៃ
 ឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃ
 ឧបាទាន ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ
 តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

[២១០] ទ្រង់គង់នៅទៀងក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមាន
 ព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាឈើធំ ឫសរបស់ឈើធំនោះ
 ទាំងអស់ ដែលដុះចាក់ទៅខាងក្រោម ដុះចាក់ទៅទទឹង រមែងនាំឱ្យជា-
 រសទៅចុងខាងលើ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក៏កាលបើដូច្នោះ ឈើធំនោះ
 ដែលមានឫសនោះជាអាហារផង មានឫសនោះជាកម្លាំងមាំផង មុខជា
 បិតនៅអស់កាលយូរអង្វែង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 ភិក្ខុពិចារណាយើញសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយហើយ
 តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង ឧបាទានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គេ មហារុក្ខបមា

។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទ-
យោ ហោតិ ។

[២១១] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មយា រុក្ខោ អ-
ថ បុរិសោ អាភច្ឆេយ្យ កុដ្ឋាលបិដកំ អាទាយ សោ
តំ រុក្ខំ មូលេ ធិន្ទេយ្យ មូលេ ធនត្វា បសិខនេយ្យ
បសិខនិត្វា មូលានិ ឧទ្ធកេយ្យ ។ បេ ។ នទិយា វា
សីយសោតាយ បវាហោយ្យ ឯវញ្ញំ សោ ភិក្ខុវេ មហា
រុក្ខោ ឧច្ឆិទ្ធមូលោ អស្ស តាលាវត្តកតោ អនការដ្ឋតោ
អាយតី អនុប្បាទធម្មោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ឧទានានី-
យេសុ ធម្មេសុ អាទីនវានុបស្សីនោ វិហារតោ តណ្ហា
និរុដ្ឋតិ តណ្ហានិរោទា ឧទានាននិរោទោ ។ បេ ។
ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទោ ហោ-
តិតិ ។ នដ្ឋំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ឧបមាដោយឈើធំ

។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែង
មានយ៉ាងនេះ ។

[២១១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាឈើធំមួយដើម កាលនោះ
បុរសម្នាក់ កាន់យកចបនិងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើធំនោះត្រង់ឫស លុះ
កាត់ឫសហើយ ក៏គាស់រំលើង លុះគាស់រំលើងហើយ ក៏រើឫស ។ បេ ។
ឬក៏បណ្តែតទៅក្នុងស្ទឹងដែលមានខ្សែទឹកហូរខ្ទាញ់ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលបើដូច្នោះ ឈើធំនោះ ឈ្មោះថា គេបានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ចោល
ហើយ បានធ្វើឲ្យលែងមានទឹកនៃដុះទៀត ជាឈើដល់នូវភាពមិនមាន
តទៅ មិនមានការកើតឡើងតទៅទៀតជាធម្មតា យ៉ាងណាមិញ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងឧបាទានីយធម៌ទាំង-
ឡាយហើយ តណ្ហារមែងរលត់ទៅ ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការ
រលត់នៃតណ្ហា ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់
នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៦ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២១២] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...
 សញ្ញាជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិនោ
 វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ចយា ឧទាទានំ
 ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុ-
 ទយោ ហោតិ ។

[២១៣] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ តរុណោ រុក្ខោ
 តស្ស បុរិសោ កាលេន កាលំ មូលានិ បលិសង្កេយ្យ
 កាលេន កាលំ បំសុំ ទទេយ្យ កាលេន កាលំ ឧ-
 ទកំ ទទេយ្យ ឯវញ្ញំ សោ ភិក្ខុវេ តរុណោ រុក្ខោ
 តទាហារោ តទុទាទានោ វុឌ្ឍិ វិវុឌ្ឍិ វេបុលំ អាបង្កេយ្យ
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនីយេសុ ធម្មេសុ អស្សា-
 ទានុបស្សិនោ វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ច-
 យា ឧទាទានំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២០២] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញនូវ
 សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែង
 ចម្រើនឡើង ឧបាទានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ។ បេ ។
 ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២១៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើខ្លី បុរសផ្សំ
 ឬសរបស់ឈើខ្លីគ្រប់កាល ចាក់ដីគ្រប់កាល ស្រោចទឹកគ្រប់កាល ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ ឈើខ្លីនោះ ដែលមានរបស់ទាំងនោះជា
 អាហារ មានរបស់ទាំងនោះជាកម្លាំង ក៏ដល់នូវសេចក្តីចម្រើន ដុះជាល
 ធំទូលាយឡើង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណា
 យើញនូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហា
 រមែងចម្រើនឡើង ឧបាទានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ។ បេ ។
 ក៏យ៉ាងនោះឯង ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានដោយ
 ប្រការដូច្នោះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គេ តុណារុក្ខបមា

[២១៤] សញ្ញាជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អា-
 ជីនវានុបស្សិនោ វិហារតោ តណ្ហា និរុដ្ឋតិ តណ្ហានិ-
 រោធា ឧទានានិរោធា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវ-
 លស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតិ ។

[២១៥] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ តុណោ រុក្ខោ អថ
 បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ កុដ្ឋាលបិដកំ អាទាយ ។ បេ ។
 នទិយា វា សីយសោតាយ បវាហេយ្យ ឯវញ្ញំ សោ
 ភិក្ខុវេ តុណោ រុក្ខោ ឧច្ឆិទ្ធម្មលោ អស្ស តាលាវត្ថុ-
 កតោ អនការដ្ឋតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោ ឯវមេ
 ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនីយេសុ ធម្មេសុ អាជីនវានុ-
 បស្សិនោ វិហារតោ តណ្ហា និរុដ្ឋតិ តណ្ហានិរោធា
 ឧទានានិរោធា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធា ហោតីតិ ។ សត្តមំ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវត្ត ឧបមាដោយឈើខ្ចី

[២១៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែងរលត់ទៅ ការរលត់ នៃឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២១៥] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើខ្ចី កាលនោះ បុរសកាន់យកចបនិងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើខ្ចីត្រង់ឫស ។ បេ ។ បណ្តែត ទៅក្នុងស្ទឹងដែលមានខ្សែទឹកហូរខ្ទាញ់ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើ ដូច្នោះ ឈើខ្ចីនោះ ឈ្មោះថាគេបានផ្តាច់ផ្តិលឫសគល់ចោលហើយ បាន ធ្វើឲ្យលែងមានទឹកនៃដុះទៀតហើយ ជាឈើដល់នូវភាពមិនមានតទៅ មិនមានការកើតឡើងតទៅទៀតជាធម្មតា យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយ ហើយ តណ្ហារមែងរលត់ទៅ ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការរលត់ នៃតណ្ហា ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្ររ ទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២១៦] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...
 សញ្ញាជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិនោ
 វិហារតោ ធាមរូបស្ស អវក្កន្តិ ហោតិ ធាមរូបប្បច្ច-
 យា សទ្ធាយតនំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[២១៧] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ តស្ស
 យានិ ចេវ មូលានិ អនោគមានិ យានិ ច តិរិយដ្ឋមានិ
 សព្វានិ តានិ ឧទ្ធុំ ឱទ្ធុំ អភិហារន្តិ ឯវញ្ញំ សោ ភិក្ខុវេ
 មហារុក្ខោ តទាហារោ តទុច្ឆានោ ចិវំ ទីយមទ្ធានំ
 តិដ្ឋេយ្យ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញាជនីយេសុ ធម្មេសុ
 អស្សាទានុបស្សិនោ វិហារតោ ធាមរូបស្ស អវក្កន្តិ
 ហោតិ ធាមរូបប្បច្ចយា សទ្ធាយតនំ ។ បេ ។ ឯវមេ-
 តស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២១៦] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញ នូវ
 សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ ការចាប់កំណើត
 នៃនាមរូបក៏មាន សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ។ បេ ។
 ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២១៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើធំ ឫសទាំងអស់
 របស់ឈើធំនោះ ដែលដុះចាក់ទៅខាងក្រោម ដុះចាក់ទៅទទឹង តែងនាំ
 ឱជារសទៅចុងខាងលើ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ ដើមឈើ
 ធំនោះ ដែលមានឫសនោះជាអាហារ មានឫសនោះជាកម្លាំង ក៏បិត
 នៅអស់កាលយូរអង្វែង យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
 ភិក្ខុពិចារណាយើញនូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយ
 ហើយ ការចាប់កំណើតនៃនាមរូបក៏មាន សឡាយតនៈកើតមាន ព្រោះ
 នាមរូបជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខ
 ទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ

[២១៨] សញ្ញាជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អាជី-
នវានុបស្សិនោ វិហារតោ នាមរូបស្ស អវក្កន្តិនំ ន ហោតិ
នាមរូបនិរោធិ វិហារតោ នាមរូបស្ស អវក្កន្តិនំ ន ហោតិ ។ ឃេ ។ ឯវ-
មេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតិ ។

[២១៩] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហា រុក្ខោ អថ
បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ កុដ្ឋាលបិដកំ អាទាយ ។ ឃេ ។
អាយតី អនុប្បាទធម្មោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
សញ្ញាជនីយេសុ ធម្មេសុ អាជីនវានុបស្សិនោ វិហារតោ
នាមរូបស្ស អវក្កន្តិនំ ន ហោតិ នាមរូបនិរោធិ
វិហារតោ នាមរូបស្ស អវក្កន្តិនំ ន ហោតិ ។ ឃេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោធិ ហោតិតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[២២០] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភិក្ខុវេ...
សញ្ញាជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិនោ
វិហារតោ វិញ្ញាណស្ស អវក្កន្តិនំ ហោតិ វិញ្ញាណាប្បច្ចយា
នាមរូបំ ។ ឃេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
សមុទយោ ហោតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ហេតុនាំឲ្យកើតកងទុក្ខ

[២១៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ ការចាប់កំណើតឡើងនៃនាមរូប ក៏ មិនមាន សឡាយតនៈរលត់ ព្រោះការរលត់នៃនាមរូប ។ បេ ។ ការ រលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២១៩] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើធំ កាលនោះ បុរសកាន់យកចបនិងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើធំនោះត្រង់ឫស ។ បេ ។ ជាឈើដល់នូវភាពមិនមានតទៅ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ ការចាប់កំណើតនៃនាមរូបក៏មិនមាន ការរលត់នៃសឡាយតនៈ ព្រោះ ការរលត់នៃនាមរូប ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំង- អស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

[២២០] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ មានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញ នូវ សេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ ការចាប់កំណើត ឡើងនៃវិញ្ញាណរមែងមាន នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២២១] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ តស្ស
 យានិ ចេវ មូលានិ ។ បេ ។ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 សញ្ញាជនីយេសុ ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិនោ វិហារ-
 តោ វិញ្ញាណស្ស អវក្កន្តិ ហោតិ វិញ្ញាណប្បច្ចយា
 នាមរូបំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 សមុទយោ ហោតិ ។

[២២២] សញ្ញាជនីយេសុ ភិក្ខុវេ ធម្មេសុ អាទិ-
 នវានុបស្សិនោ វិហារតោ វិញ្ញាណស្ស អវក្កន្តិ ន ហោតិ
 វិញ្ញាណានិពោទា នាមរូបនិពោទា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស
 កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និពោទោ ហោតិ ។

[២២៣] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហារុក្ខោ អថ
 បុរិសោ អាតច្ឆេយ្យ កុដ្ឋាលបិដកំ អាទាយ ។ បេ ។
 អាយតី អនុប្បាទធម្មោ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សញ្ញាជ-
 នីយេសុ ធម្មេសុ អាទិនវានុបស្សិនោ វិហារតោ វិញ្ញា-
 ណស្ស អវក្កន្តិ ន ហោតិ វិញ្ញាណានិពោទា នាមរូប-
 និពោទា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 និពោទោ ហោតីតិ ។ នវមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២២១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើធំ ឬសទាំងអស់
របស់ឈើធំនោះ ។ បេ ។ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាល
ភិក្ខុពិចារណាឃើញនូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយ
ហើយ ការចាប់កំណើតនៃវិញ្ញាណរមែងមាន នាមរូបកើតមាន ព្រោះ
វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការកើតឡើងព្រមនៃកង
ទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២២២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស
ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ ការចាប់កំណើតនៃវិញ្ញាណក៏មិន
មាន ការរលត់នៃនាមរូប ព្រោះការរលត់នៃវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ការ
រលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២២៣] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាដើមឈើធំ កាលនោះ
បុរសកាន់យកចបនិងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើធំនោះត្រង់ឫស ។ បេ ។
ជាឈើដល់នូវភាពមិនមានតទៅ យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងសញ្ញាជនីយធម៌ទាំងឡាយហើយ
ការចាប់កំណើតនៃវិញ្ញាណរមែងមិនមាន ការរលត់នៃនាមរូប ព្រោះ
ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ។ បេ ។ ក៏យ៉ាងនោះឯង ការរលត់នៃកងទុក្ខ
ទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស និទានវគ្គេ បដិច្ចសមុប្បាទគម្ពីរោ

[២២៤] ឯកំ សមយំ ភកវា ក្ស្រសុ វិហារតិ កម្មា-
សទម្ពំ^(១) ធាម ក្ស្រនំ និកមោ ។ អថខោ អាយស្មា
អានន្ទោ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និ-
សិន្នោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវន្តំ ឯតទវោច
អច្ឆរិយំ ភន្តេ អព្ពតំ ភន្តេ យាវគម្ពីរោ ចាយំ ភន្តេ
បដិច្ចសមុប្បាទោ កម្ពីរាវកាសោ ច អថ ច បន មេ
ឧត្តានកុត្តានកោ វិយ ខាយតីតិ ។

[២២៥] មា ហេវំ អានន្ទ មា ហេវំ អានន្ទ
កម្ពីរោ ចាយំ អានន្ទ បដិច្ចសមុប្បាទោ កម្ពីរាវកាសោ
ច ឯតស្ស អានន្ទ ធម្មស្ស អញ្ញាណា អននុពោទា
អប្បដិវេទា ឯវមយំ បជា តត្តាកុលជាតា^(២) កុដ្ឋី-
កុណ្ឌិកជាតា មុញ្ញបព្វជក្ខតា អចាយំ ទុក្ខតិ វិនិចាតំ
សំសារំ នាតិវត្តតិ ។

១ កម្មាសធម្មន្តិបិ បាហោ ។ ២ ឱ. ម. កុលកជាតា ។

អភិសមយសំយុត្ត និទានវគ្គ ជម្រៅរបស់បដិច្ចសមុប្បាទ

[២២៤] សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងនិគម
 ឈ្មោះកម្មាសទម្មៈ របស់អ្នកដែនកុរុ ក្នុងដែនកុរុ ។ គ្រានោះឯង
 ព្រះអានន្ទមានអាយុ ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ រួចអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។
 លុះព្រះអានន្ទមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូល
 ព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន អស្ចារ្យណាស់
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ចំឡែកណាស់ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បដិច្ច-
 សមុប្បាទធម៌នេះ មានជម្រៅពេកផង មានឱកាសដ៏ជ្រៅផង ក៏ប៉ុន្តែ
 ហាក់ដូចជារាក់ៗ ប្រាកដដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។

[២២៥] ម្ចាស់អានន្ទ មិនមែនយ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់អានន្ទ មិន
 មែនយ៉ាងនេះទេ ម្ចាស់អានន្ទ បដិច្ចសមុប្បាទធម៌នេះ មានជម្រៅផង
 មានឱកាសដ៏ជ្រៅផង ម្ចាស់អានន្ទ ពពួកសត្វនេះ ជាប់ជំពាក់រឹករវ
 ចាក់ស្រែះស្កុកស្កាញ ដូចជាស្មៅយាបូងនិងស្មៅដំណេកទន្សាយ រមែង
 មិនកន្លងអបាយ ទុគ្គតិ វិនិបាត និងសង្សារ ព្រោះតែការមិនស្គាល់
 ការមិនត្រាស់ដឹង ការមិនចាក់ធ្លុះ នូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌នុ៎ះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២២៦] ឧទាទានីយេសុ អាណន្ទ ធម្មេសុ អស្សា-
 ទានុបស្សិនោ វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ តណ្ហាបច្ចុយា
 ឧទាទានំ ឧទាទានប្បច្ចុយា ភវោ កវប្បច្ចុយា ជាតិ
 ជាតិប្បច្ចុយា ជរាមរណំ សោកបរិទេវទុក្ខទោម-
 នស្សទាយាសា សម្មវន្តិ វរមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។

[២២៧] សេយ្យថាមិ អាណន្ទ មហារុក្ខោ តស្ស
 យានិ ចេវ មូលានិ អនោគមានិ យានិ ច តិរិយដ្ឋមានិ
 សព្វានិ តានិ ឧទ្ធុំ ឧទ្ធុំ អភិហារន្តិ វរញ្ញំ សោ អាណន្ទ
 មហារុក្ខោ តទាហារោ តទុទាទានោ ចីរំ ទីយ-
 មទ្ធានំ តិដ្ឋេយ្យ វរមេវ ខោ អាណន្ទ ឧទាទានីយេសុ
 ធម្មេសុ អស្សាទានុបស្សិនោ វិហារតោ តណ្ហា បវឌ្ឍតិ
 តណ្ហាបច្ចុយា ឧទាទានំ ឧទាទានប្បច្ចុយា ភវោ ។ បេ ។
 វរមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២២៦] ម្នាលអានន្ទ កាលភិក្ខុពិចារណាយើញ នូវសេចក្តី
 ត្រេកអរ ក្នុងឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហារមែងចម្រើនឡើង
 ឧបាទានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភពចម្រើនឡើង ព្រោះ
 ឧបាទានជាបច្ច័យ ជាតិចម្រើនឡើង ព្រោះភពជាបច្ច័យ ជរាមរណៈ
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អល់ចិត្ត ក៏កើតឡើងព្រម ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ការកើតឡើងព្រម
 នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២២៧] ម្នាលអានន្ទ ដូចជាដើមឈើធំ ឫសទាំងអស់របស់
 ឈើធំនោះ ដែលដុះចាក់ទៅក្រោម ដុះចាក់ទៅខាងទទឹង រមែងនាំឱ-
 ជារសទៅចុងខាងលើ ម្នាលអានន្ទ កាលបើដូច្នោះ ឈើធំនោះ ឈ្មោះ
 ថា មានឫសនោះជាអាហារ មានឫសនោះជាកម្លាំង មុខជាបិតថេរ
 នៅអស់កាលយូរ យ៉ាងណាមិញ ម្នាលអានន្ទ កាលភិក្ខុ ពិចារណា
 យើញនូវសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយហើយ តណ្ហា
 រមែងចម្រើនឡើង ឧបាទានចម្រើនឡើង ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ ភព
 ចម្រើនឡើង ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃ
 កងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស និទានវគ្គេ មហារុក្ខបមា

[២២៨] ឧទាទានីយេសុ អានន្ទ ធម្មេសុ អាទីន-
 វានុបស្សិដោ វិហារតោ តណ្ហា ជិវុជ្ឈតិ តណ្ហានិពោទា
 ឧទាទាននិពោទា ឧទាទាននិពោទា កវនិពោទា ។ បេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និពោទា ហោតិ ។

[២២៩] សេយ្យថាបិ អានន្ទ មហារុក្ខោ អថ
 បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ កុដ្ឋាលបិដកំ អាទាយ សោ
 តំ រុក្ខំ មូលេ ធិន្ទេយ្យ មូលេ ឆេត្វា បលិខនេយ្យ
 បលិខនិត្វា មូលានិ ឧទ្ធកេយ្យ អន្តមសោ ឧសីរ-
 នាឡិមត្តានិបិ ។ សោ តំ រុក្ខំ ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ
 ធិន្ទេយ្យ ខណ្ឌាខណ្ឌិកំ ឆេត្វា ជាលេយ្យ ជាលេត្វា
 សកលិកំ សកលិកំ កេយ្យ សកលិកំ ស-
 កលិកំ កវិត្វា វាតាតបេ វិសោសេយ្យ វាតាតបេ
 វិសោសេត្វា អត្តិទា ឧហេយ្យ អត្តិទា ឧហេត្វា
 មសី កេយ្យ មសី កវិត្វា មហារាតេ វា
 ឱដុនេយ្យ នទិយា វា សីឃសោតាយ បវាហេយ្យ

អភិសមយសំយុត្ត និទានវគ្គ ឧបមាដោយឈើធំ

[២២៨] ម្ចាស់អានន្ទ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុង
ឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយ តណ្ហារមែងរលត់ទៅ ការរលត់នៃឧបាទាន
ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន
។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

[២២៩] ម្ចាស់អានន្ទ ដូចជាដើមឈើធំ កាលនោះ បុរសកាន់ចប
និងកញ្ជើដើរមក កាត់ឈើនោះត្រង់ឫស លុះកាត់ឫសរួចហើយ ក៏គាល់
រំលើង លុះគាល់រំលើងហើយ ក៏រើឫសចេញ ដោយហោចទៅសូម្បីនៅ
សល់តែប៉ុន្មានស្បូងភ្នាំងក៏មិនមាន ។ បុរសនោះ កាត់ឈើនោះ ឲ្យជា
កំណាត់តូចកំណាត់ធំ លុះកាត់ឲ្យជាកំណាត់តូចកំណាត់ធំហើយ ក៏ពុះ
លុះពុះហើយ ធ្វើឲ្យជាបន្ទះតូច ។ លុះធ្វើឲ្យជាបន្ទះតូច ។ ហើយ ហាល
ខ្យល់និងកម្ដៅថ្ងៃ លុះហាលខ្យល់និងកម្ដៅថ្ងៃហើយ យកភ្លើងដុត លុះ
យកភ្លើងដុតហើយ ធ្វើឲ្យជាកម្ទេចជូង លុះធ្វើឲ្យជាកម្ទេចជូងហើយ
បាចទៅលើខ្យល់ធំ ឬបណ្ដែតទៅក្នុងស្ទឹង ដែលមានខ្សែទឹកហូរខ្ចាញ់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឯវត្តិ សោ អានន្ទ មហារុក្ខោ ឧច្ឆិទ្ទមូលោ អស្ស
 តាលាវត្តកតោ អនការដ្តតោ អាយតី អនុប្បាទធម្មោ
 ឯវមេវ ខោ អានន្ទ ឧបាទានីយេសុ ធម្មេសុ អាទីន-
 វានុបស្សិដោ វិហារតោ តណ្ហា ជិវុជ្ឈតិ តណ្ហានិពោទា
 ឧបាទាននិពោទា ឧបាទាននិពោទា កវនិពោទា កវនិ-
 ពោទា ជាតិនិពោទា ជាតិនិពោទា ជវាមរណំ សោ-
 កបរិទេវទុក្ខនោមនស្សុចាយាសា ជិវុជ្ឈន្តិ ឯវមេតស្ស
 កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និពោទា ហោតីតិ ។ ទសមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលអានន្ទ កាលបើដូច្នោះ ឈើជំនោះ ឈ្មោះថាគេបានផ្តាច់ផ្តិលឫស
 គល់អស់ហើយ បានធ្វើឲ្យលែងមានទឹកនៃដុះទៀតហើយ ជាឈើដល់
 នូវភាពមិនមានតទៅ មិនមានការកើតឡើងតទៅទៀតជាធម្មតា ម្នាល
 អានន្ទ កាលភិក្ខុពិចារណាឃើញទោស ក្នុងឧបាទានីយធម៌ទាំងឡាយ
 ហើយ តណ្ហារមែងរលត់ទៅ ការរលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃ
 តណ្ហា ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន ការរលត់នៃជាតិ
 ព្រោះការរលត់នៃភព ជរាមរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល
 ទុក្ខ ទោមនស្ស និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ក៏រលត់ទៅ ព្រោះការ
 រលត់នៃជាតិ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ ទុក្ខវគ្គ ទី ៦ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស និទានវគ្គ ឧទ្ទានំ

តស្ស ឧទ្ទានំ

បរិមំសនុចាទានំ

ទ្វេ ច សញ្ញាជនានិ ច

មហារុក្ខេន ទ្វេ វត្តា

តរុណោន ច សត្តមំ

នាមរូបញ្ច វិញ្ញាណំ

និទានេន ច តេនសាតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត និទានវគ្គ ឧទ្ទាន

ឧទ្ទាននៃទុក្ខវគ្គនោះគឺ

និយាយពីភិក្ខុពិចារណាសេចក្តីទុក្ខ ១ និយាយពីភិក្ខុឃើញ
 ទោស និងសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងឧបាទានីយធម៌ ២ លើក
 និយាយពីសញ្ញាជនីយធម៌ ២ លើក ពោលប្រៀបពីដើម
 ឈើធំ ២ លើក សេចក្តីប្រៀបដោយដើមឈើខ្លីជាគម្រប់ ៣
 និយាយពីការចាប់កំណើតនៃនាមរូប ១ និយាយពីវិញ្ញាណ
 បើរាប់តាមនិទាន មាន ១៣ ។

មហាវគ្គោ

[២៣០] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តត្រ ខោ ភក្កវា... អស្សុតវា ភិក្ខុវេ បុថុជ្ជនោ ឥមស្មី
ចាតុម្មហាក្ខតិកស្មី កាយស្មី និព្វិន្ទេយ្យបិ វិរដ្ឋេយ្យបិ
វិមុច្ចេយ្យបិ តំ កិស្ស ហេតុ ទិស្សតិ ហិ ភិក្ខុវេ
ឥមស្ស ចាតុម្មហាក្ខតិកស្ស កាយស្ស អាចយោបិ
អបចយោបិ អាណាទម្បិ និក្ខេបទម្បិ តស្មា តត្រាស្សុ-
តវា បុថុជ្ជនោ និព្វិន្ទេយ្យបិ វិរដ្ឋេយ្យបិ វិមុច្ចេយ្យបិ ។
យញ្ច ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ រុច្ឆតិ ចិត្តំ ឥតិបិ មនោ
ឥតិបិ វិញ្ញាណំ ឥតិបិ តត្រាស្សុតវា បុថុជ្ជនោ ណាលំ
និព្វិន្ទិត្តំ ណាលំ វិន្ទិត្តំ ណាលំ វិមុច្ចិត្តំ តំ កិស្ស ហេតុ

មហាវគ្គ

[២៣០] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុង
សាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បុប្ផជនអ្នកមិនចេះដឹង គប្បីនឿយណាយផង ធុញទ្រាន់ផង ផុតស្រឡះ
ផង ក្នុងកាយដែលកើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នេះ ដំណើរនោះ ព្រោះ
ហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា សេចក្តីចម្រើនក្តី សេចក្តីវិនាស
ក្តី ដំណើរកើតឡើងក្តី ដំណើរបែកធ្លាយក្តី នៃកាយដែលកើតអំពីមហា-
ក្ខតទាំង ៤ នេះ តែងប្រាកដ ហេតុនោះ បានជាបុប្ផជនអ្នកមិនចេះដឹង
គប្បីនឿយណាយផង ធុញទ្រាន់ផង ផុតស្រឡះផង ក្នុងកាយដែល
កើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាង
ធម្មជាតិណា ដែលហៅថាចិត្តខ្លះ ហៅថាមនោខ្លះ ហៅថាវិញ្ញាណខ្លះ
បុប្ផជនអ្នកមិនចេះដឹង មិនអាចនឿយណាយ មិនអាចធុញទ្រាន់ មិនអាច
ផុតស្រឡះ ក្នុងធម្មជាតិនោះបានឡើយ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី

អភិសមយសំយុត្តស្ស និទានវគ្គេ ចាតុម្មហាក្ខតិកភារោ

ធីយវត្ថំ ហេតំ ភិក្ខុវេ អស្សុតវតោ បុច្ឆន្តស្ស អន្លោ-
សិតំ មមាយិតំ បរាមដ្ឋំ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ
ឯសោ មេ អត្តាតិ តស្មា តត្រាស្សុតវា បុច្ឆន្តនោ
នាលំ និព្វិទ្ធិតុំ នាលំ វិវិទ្ធិតុំ នាលំ វិមុច្ចិតុំ ។

[២៣១] វំ ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុច្ឆន្តនោ ឥមំ
ចាតុម្មហាក្ខតិកំ កាយំ អត្តតោ ឧបកច្ឆេយ្យ ន ត្រូវ
ចិត្តំ តំ កិស្ស ហេតុ ទិស្សតាយំ ភិក្ខុវេ ចាតុម្មហា-
ក្ខតិកោ កាយោ ឯកម្មិ វស្សំ តិដ្ឋមាណោ ទ្វេបិ
វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ តីណិបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ ចត្តា-
រិបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ បញ្ចាបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ
ទសបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ វិសតិបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ
តិសម្មិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ ចត្តាឡីសម្មិ វស្សានិ
តិដ្ឋមាណោ បញ្ញាសម្មិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ វស្សសតម្មិ
តិដ្ឋមាណោ ភិយ្យាបិ តិដ្ឋមាណោ ។ យព្វា ខោ ឯតំ
ភិក្ខុវេ វុច្ចតិ ចិត្តំ ឥតិបិ មនោ ឥតិបិ វិញ្ញាណំ ឥតិបិ
តំ វត្តិយា ច ទិវសស្ស ច អញ្ញនេវ ឧប្បជ្ជតិ
អញ្ញំ និរុដ្ឋតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត និទានវគ្គ ភាពនៃមហាក្ខតទាំង ៤

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថាធម្មជាតិរន្ទះ បុប្ផជួនអ្នកមិនចេះដឹង ធ្លាប់
ចូលចិត្ត រាប់អាន ប្រកាន់មកហើយអស់កាលជាអង្វែងថា រន្ទះជារបស់
អញ រន្ទះជាអញ រន្ទះជាខ្លួនរបស់អញ ដូច្នោះ ហេតុនោះ បានជាបុប្ផជួន
អ្នកមិនចេះដឹង មិនអាចនឿយណាយ មិនអាចធុញទ្រាន់ មិនអាចផុត
ស្រឡះ ក្នុងធម្មជាតិនោះបានឡើយ ។

[២៣១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផជួនអ្នកមិនចេះដឹង រមែង
ប្រកាន់កាយដែលកើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នេះ ថាប្រសើរ ដោយថាជា
ខ្លួន តែមិនប្រកាន់នូវចិត្តឡើយ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ព្រោះថា កាយដែលកើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នេះ កាលបើ
បិតនៅបានមួយឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបានពីរឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបានបីឆ្នាំខ្លះ បិត
នៅបានបួនឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបានប្រាំឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ១០ ឆ្នាំខ្លះ បិត
នៅបាន ២០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៣០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៤០ ឆ្នាំខ្លះ
បិតនៅបាន ៥០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ១០០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅជាង ១០០ ឆ្នាំ
ខ្លះ តែងប្រាកដ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកឯធម្មជាតិ ដែល
ហៅថាចិត្តខ្លះ មនោខ្លះ វិញ្ញាណខ្លះនោះ តែងកើតឡើងផ្សេង រលត់
ទៅផ្សេង ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៣២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មក្កដោ អរញ្ញ
 ច ព្រហ្មារនេ^(១) ចរមាដោ សាខំ កណ្ណាតិ តំ មុញ្ជិត្វា
 អញ្ញំ កណ្ណាតិ តំ មុញ្ជិត្វា អញ្ញំ កណ្ណាតិ តំ មុញ្ជិត្វា
 អញ្ញំ កណ្ណាតិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យទិទំ រុច្ចតិ
 ចិត្តំ ឥតិបិ មនោ ឥតិបិ វិញ្ញាណំ ឥតិបិ តំ រត្តិយា
 ច ទិវសស្ស ច អញ្ញនេវ ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញំ ជិវុជ្ជតិ ។

[២៣៣] តត្រ ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយស្សារកោ ប-
 ដិច្ចសមុប្បាទញ្ញេវ សាធុកំ យោនិសោ មនសិករោតិ
 ឥតិ ឥមស្មី សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ
 ឧប្បជ្ជតិ ឥមស្មី អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោទា
 ឥទំ ជិវុជ្ជតិ យទិទំ អវិជ្ជាបច្ចយា សដ្ឋាវា សដ្ឋា-
 រយ្យច្ចយា វិញ្ញាណំ ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ អវិជ្ជាយ ត្រូវ
 អសេសវិរាគនិរោទា សដ្ឋារនិរោទា សដ្ឋារនិរោទា
 វិញ្ញាណានិរោទា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស និរោទា ហោតីតិ ។

១ ឱ. ម. បវនេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៣២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចស្វា ត្រាប់ទៅក្នុងព្រៃតូច ព្រៃធំ តែងចាប់មែកឈើ លែងមែកដែលចាប់នោះហើយ ចាប់មែក ដទៃ លែងមែកដទៃនោះហើយ ចាប់មែកដទៃទៀត លែងមែកដទៃទៀត នោះហើយ ចាប់មែកដទៃតទៅទៀត យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ធម្មជាតិ ដែលហៅថា ចិត្តខ្លះ មនោខ្លះ វិញ្ញាណខ្លះនោះ តែងកើតឡើងផ្សេង រលត់ទៅវិញផ្សេង ទាំងយប់ទាំងថ្ងៃ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

[២៣៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់សេចក្តីនោះ អរិយសាវ័ក អ្នកចេះដឹង តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្តនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ដោយឧបាយនៃប្រាជ្ញាឲ្យប្រពៃថា កាលបើវត្ថុនេះមាន ទើបវត្ថុនេះមាន ព្រោះតែវត្ថុនេះកើតឡើង បានជាវត្ថុនេះកើតឡើងដែរ កាលបើវត្ថុនេះមិនមាន វត្ថុនេះក៏មិនមានដែរ ព្រោះតែវត្ថុនេះរលត់ បានជាវត្ថុនេះរលត់ដែរ គឺថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។ ឯការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការវិនាសនិងការរលត់មិនសេសសល់នៃអវិជ្ជា ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែងមានយ៉ាងនេះ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស និទានវគ្គ កាយនិព្វិទា

[២៣៤] ឯវំ បស្សំ ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយស្សារកោ
 រូបស្មីបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ សញ្ញាយបិ
 និព្វិន្ទតិ សង្ខារេសុបិ និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មីបិ និព្វិន្ទតិ
 និព្វិន្ទំ វិជ្ជតិ វិភាកា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ
 ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បដាណាតីតិ ។
 បឋមំ ។

[២៣៥] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...
 អស្សុតវា ភិក្ខុវេ បុគ្គដ្ឋនោ ឥមស្មី ចាតុម្មហាក្ខតិ-
 កស្មី កាយស្មី និព្វិន្ទេយ្យបិ វិវេដ្ឋេយ្យបិ វិមុច្ចេយ្យបិ
 តំ កិស្ស ហេតុ ទិស្សតិ ហិ ភិក្ខុវេ ឥមស្ស
 ចាតុម្មហាក្ខតិកស្ស កាយស្ស អាចយោបិ អបច-
 យោបិ អាណាណម្បិ និក្ខេបណម្បិ តស្មា តត្រាស្សុតវា
 បុគ្គដ្ឋនោ និព្វិន្ទេយ្យបិ វិវេដ្ឋេយ្យបិ វិមុច្ចេយ្យបិ ។

អភិសមយសំយុត្ត និទានវគ្គ សេចក្តីនឿយណាយក្នុងកាយ

[២៣៤] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាល
 បើឃើញយ៉ាងនេះ តែងនឿយណាយក្នុងរូបផង នឿយណាយក្នុង
 វេទនាផង នឿយណាយក្នុងសញ្ញាផង នឿយណាយក្នុងសង្ខារទាំង-
 ឡាយផង នឿយណាយក្នុងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយណាយ ក៏
 តែងធុញទ្រាន់ ព្រោះតែការធុញទ្រាន់ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះបាន ។ កាល
 បើចិត្តផុតស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ដូច្នោះ
 ក៏កើតមាន ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មា
 អញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោ-
 ឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

[២៣៥] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផជួនអ្នកមិនចេះដឹង គប្បី
 នឿយណាយផង ធុញទ្រាន់ផង ផុតស្រឡះផង ក្នុងកាយដែល
 កើតអំពីមហាកូតទាំង ៤ នេះ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា សេចក្តីចម្រើនក្តី សេចក្តីវិនាសក្តី ដំណើរ
 កើតក្តី ដំណើរបែកធ្លាយក្តី របស់កាយដែលកើតអំពីមហាកូតទាំង ៤
 នេះ តែងប្រាកដ ហេតុនោះ បានជាបុប្ផជួនអ្នកមិនចេះដឹង គប្បី
 នឿយណាយផង ធុញទ្រាន់ផង ផុតស្រឡះផង ក្នុងកាយនោះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

យញ្ច ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ វុច្ចតិ ចិត្តំ ឥតិបិ មនោ ឥតិបិ
 វិញ្ញាណំ ឥតិបិ តត្រាស្សុតវា បុច្ឆន្តោ ណាលំ និព្វិទ្ធិតុំ
 ណាលំ វិទ្ធិតុំ ណាលំ វិមុច្ចិតុំ តំ កិស្ស ហេតុ ទីយវត្ថុ
 ហេតំ ភិក្ខុវេ អស្សុតវតោ បុច្ឆន្តស្ស អន្យោសិតំ
 មមាយិតំ បរាមដ្ឋំ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ
 អត្តាតិ តស្មា តត្រាស្សុតវា បុច្ឆន្តោ ណាលំ និព្វិទ្ធិតុំ
 ណាលំ វិទ្ធិតុំ ណាលំ វិមុច្ចិតុំ ។

[២៣៦] វេបិ ភិក្ខុវេ អស្សុតវា បុច្ឆន្តោ ឥមំ
 ចាតុម្មហាក្ខតិកំ កាយំ អត្តតោ ឧបកច្ឆេយ្យ ន
 ត្វេវ ចិត្តំ តំ កិស្ស ហេតុ ទិស្សតាយំ ភិក្ខុវេ
 ចាតុម្មហាក្ខតិកោ កាយោ ឯកម្មិ វស្សំ តិដ្ឋមាណោ
 ទ្វេបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ តីណិបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ
 ចត្តាវិបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ បញ្ចបិ វស្សានិ តិដ្ឋ-
 មនោ ទសបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ វិសំបិ វស្សានិ
 តិដ្ឋមាណោ តិសំបិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ ចត្តាឡិសម្មិ
 វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ បញ្ញាសម្មិ វស្សានិ តិដ្ឋមាណោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកខាងធម្មជាតិណា ដែលហៅថា ចិត្តខ្លះ
មនោខ្លះ វិញ្ញាណខ្លះ បុប្ផជួនអ្នកមិនចេះដឹង មិនអាចនឿយណាយ
មិនអាចធុញទ្រាន់ មិនអាចផុតស្រឡះ ក្នុងធម្មជាតិនោះឡើយ ដំ-
ណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រោះថា ធម្មជាតិ
នុ៎ះ បុប្ផជួនអ្នកមិនចេះដឹង ធ្លាប់ចូលចិត្ត រាប់អាន ប្រកាន់មកហើយ
អស់កាលជាអង្វែងថា នុ៎ះជារបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់អញ
ដូច្នោះ ហេតុនោះ បានជាបុប្ផជួនអ្នកមិនចេះដឹង មិនអាចនឿយណាយ
មិនអាចធុញទ្រាន់ មិនអាចផុតស្រឡះ ក្នុងធម្មជាតិនោះឡើយ ។

[២៣៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុប្ផជួនអ្នកមិនចេះដឹង តែងប្រកាន់
កាយដែលកើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នេះ ថាប្រសើរ ដោយថាជាខ្លួន តែ
មិនប្រកាន់នូវចិត្តឡើយ ដំណើរនោះ ព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ព្រោះថា កាយដែលកើតអំពីមហាក្ខតទាំង ៤ នេះ កាលបើបិតនៅបាន
១ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ២ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៣ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៤ ឆ្នាំ
ខ្លះ បិតនៅបាន ៥ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ១០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ២០ ឆ្នាំខ្លះ
បិតនៅបាន ៣០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៤០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅបាន ៥០ ឆ្នាំខ្លះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារគ្គេ បដិច្ចសមុប្បាទមនសិការកថា

វស្សសតំបិ តិដ្ឋមាណោ ភិយ្យោបិ តិដ្ឋមាណោ ។ យញ្ច
ខោ ឯតំ ភិក្ខុវេ វុច្ចតិ ចិត្តំ ឥតិបិ មណោ ឥតិបិ
វិញ្ញាណំ ឥតិបិ តំ វត្តិយា ច ទិវសស្ស ច អញ្ញនេវ
ឧប្បជ្ជតិ អញ្ញំ និរុជ្ឈតិ ។

[២៣៧] តត្រិ ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយស្សាវកោ
បដិច្ចសមុប្បាទំយេវ សាធុកំ យោនិសោ មនសិករោតិ
ឥតិ ឥមស្មី សតិ ឥទំ ហោតិ ឥមស្សប្បាទា ឥទំ
ឧប្បជ្ជតិ ឥមស្មី អសតិ ឥទំ ន ហោតិ ឥមស្ស និរោ-
ទា ឥទំ និរុជ្ឈតិ ។ សុខវេទនីយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច
ឧប្បជ្ជតិ សុខា វេទនា តស្សេវ សុខវេទនីយស្ស
ធម្មស្ស និរោទា យំ តដ្ឋំ វេទយិតំ សុខវេទនីយំ
ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជា សុខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ

អភិសមយសំយុត្ត មហារត្ត ពោលអំពីការកំណត់ទុកក្នុងចិត្តនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌
 បិតនៅបាន ១០០ ឆ្នាំខ្លះ បិតនៅច្រើនជាង ១០០ ឆ្នាំខ្លះ តែងប្រាកដ ។
 ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកឯធម្មជាតណា ដែលហៅថា ចិត្តខ្លះ
 មនោខ្លះ វិញ្ញាណខ្លះ ធម្មជាតនោះ តែងកើតឡើងផ្សេង រលត់ទៅ
 វិញផ្សេង ទាំងយប់ ទាំងថ្ងៃ ។

[២៣៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ត្រង់សេចក្តីនោះ អរិយសាវ័កអ្នក
 ចេះដឹង តែងធ្វើទុកក្នុងចិត្ត នូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ដោយឧបាយប្រាជ្ញា
 ឲ្យប្រពៃថា កាលបើវត្តនេះមាន ទើបវត្តនេះមាន ព្រោះតែវត្តនេះកើត
 ឡើង បានជាវត្តនេះកើតឡើងដែរ កាលបើវត្តនេះមិនមាន វត្តនេះក៏មិន
 មានដែរ ព្រោះតែវត្តនេះរលត់ បានជាវត្តនេះរលត់ដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ សុខវេទនារមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យ
 នៃសុខវេទនា វេទនាណា ដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ គឺសុខវេទនាដែល
 កើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនា វេទនា
 នោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈដែលជាបច្ច័យ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សា រូបសមតិ ។ ទុក្ខវេទនីយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា វេទនា តស្សេវ ទុក្ខវេទនីយស្ស
 ធម្មស្ស និរោធា យំ តជ្ជំ វេទយិតំ ទុក្ខវេទនីយំ
 ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជា ទុក្ខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ សា
 រូបសមតិ ។ អទុក្ខមសុខវេទនីយំ ភិក្ខុវេ ធម្មំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា វេទនា តស្សេវ អទុក្ខមសុ-
 ខវេទនីយស្ស ធម្មស្ស និរោធា យំ តជ្ជំ វេទយិតំ
 អទុក្ខមសុខវេទនីយំ ធម្មំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជា អទុក្ខ-
 មសុខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ សា រូបសមតិ ។

[២៣៨] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្នំ កដ្ឋានំ
 សង្ឃិសមោទានា ឧស្មា ជាយតិ តេជោ អភិជិព្វត្ត-
 តិ តេសំយេវ ទ្ធិន្នំ កដ្ឋានំ នាណកតវិជិញ្ញោកា^(១)
 យា តជ្ជា ឧស្មា សា និរុជ្ឈតិ សា រូបសមតិ

១ ឱ. នានាកាវិនិក្ខេបា ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នៃសុខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទុក្ខវេទនា រមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា វេទនាណា ដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ គឺទុក្ខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា វេទនានោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ វេទនាដែលមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ រមែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ វេទនាណា ដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ គឺវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ វេទនានោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខនោះឯង ។

[២៣៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាចំហាយក្តៅ កើតឡើង ភ្លើងក៏កើតឡើង ព្រោះតែការប្រជុំខ្ទប់គ្នានៃឈើពីរកំណាត់ កាលបើឈើទាំងពីរកំណាត់នោះឯង ញែកឃ្នាតចេញពីគ្នាហើយ ចំហាយក្តៅដែលកើតអំពីកំណាត់ឈើនោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ យ៉ាងណាមិញ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារគ្គេ សុខវេទនាទិឧប្បជ្ជនំ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ សុខវេទនីយំ ធស្សំ បដិច្ច
 ឧប្បជ្ជតិ សុខា វេទនា តស្សេវ សុខវេទនីយស្ស
 ធស្សស្ស និរោធា យំ តជ្ជំ វេទយិតំ សុខវេទនីយំ
 ធស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជា សុខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ សា
 រូបសមតិ ទុក្ខវេទនីយំ ធស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ ទុក្ខា
 វេទនា តស្សេវ ទុក្ខវេទនីយស្ស ធស្សស្ស និរោធា
 យំ តជ្ជំ វេទយិតំ ទុក្ខវេទនីយំ ធស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជា
 ទុក្ខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ សា រូបសមតិ អទុក្ខ-
 មសុខវេទនីយំ ធស្សំ បដិច្ច ឧប្បជ្ជតិ អទុក្ខមសុខា
 វេទនា តស្សេវ អទុក្ខមសុខវេទនីយស្ស ធស្សស្ស
 និរោធា យំ តជ្ជំ វេទយិតំ អទុក្ខមសុខវេទនីយំ ធស្សំ
 បដិច្ច ឧប្បជ្ជា អទុក្ខមសុខា វេទនា សា និរុជ្ឈតិ
 សា រូបសមតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហារត្ត ការកើតឡើងនៃសុខវេទនាជាដើម

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សុខវេទនា តែងកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
 ផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនា វេទនាណា ដែលកើតអំពីផស្សៈ
 នោះ គឺសុខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យ
 នៃសុខវេទនា វេទនានោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះការរលត់
 នៃផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃសុខវេទនានោះឯង ទុក្ខវេទនា តែងកើតឡើង
 ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា វេទនាណា ដែល
 កើតអំពីផស្សៈនោះ គឺទុក្ខវេទនាដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈ
 ជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនា វេទនានោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ ព្រោះ
 ការរលត់នៃផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃទុក្ខវេទនានោះឯង វេទនាមិនជាទុក្ខ
 មិនជាសុខកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យនៃវេទនាមិន
 ជាទុក្ខមិនជាសុខ វេទនាណា ដែលកើតអំពីផស្សៈនោះ គឺវេទនាមិន
 ជាទុក្ខមិនជាសុខ ដែលកើតឡើង ព្រោះអាស្រ័យផស្សៈដែលជាបច្ច័យ
 នៃវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ វេទនានោះ ក៏រលត់ទៅ ស្ងប់រម្ងាប់ទៅ
 ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ ដែលជាបច្ច័យនៃវេទនាមិនជាទុក្ខមិនជាសុខ
 នោះឯង ក៏យ៉ាងនោះឯង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៣៩] ឯវំ បស្សំ ភិក្ខុវេ សុតវា អរិយស្សាវកោ
 ធម្មេស្សបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ សញ្ញាយបិ
 និព្វិន្ទតិ សង្ខារេសុបិ និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មីបិ និព្វិន្ទតិ
 និព្វិន្ទំ វិរុដ្ឋតិ វិរាតា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មី វិមុត្តមិតិ
 ញាណំ ហោតិ ។ ខីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ
 កតំ ករណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាជាតិ ។
 ទុតិយំ ។

[២៤០] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...
 ចត្តាហេមេ ភិក្ខុវេ អាហារា ភូតានំ វា សត្តានំ បិតិយា
 សម្មវេសីនំ វា អនុក្កហាយ ។ កតមេ ចត្តាហេ ។
 ករឡីកាហេ អាហារា ឱឡារិកោ វា សុខុមោ វា
 ធម្មេស្សា ទុតិយោ មនោសញ្ចេតនា តតិយា វិញ្ញាណំ
 ចតុត្ថំ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តាហេ អាហារា ភូតានំ
 វា សត្តានំ បិតិយា សម្មវេសីនំ វា អនុក្កហាយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៣៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អរិយសាវ័កអ្នកចេះដឹង កាល
 បើឃើញយ៉ាងនេះ តែងនឿយណាយក្នុងផស្សៈផង នឿយណាយ
 ក្នុងវេទនាផង នឿយណាយក្នុងសញ្ញាផង នឿយណាយក្នុងសង្ខារ
 ទាំងឡាយផង នឿយណាយក្នុងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយណាយ
 ក៏តែងធុញទ្រាន់ ព្រោះតែការធុញទ្រាន់ ចិត្តក៏ផុតស្រឡះបាន ។
 កាលបើចិត្តផុតស្រឡះហើយ សេចក្តីដឹងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ
 ដូច្នោះ ក៏កើតមាន ។ អរិយសាវ័កនោះ តែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់
 អាត្មាអញ) អស់ហើយ ព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡ-
 សកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
 សោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[២៤០] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារ ៤ នេះ ប្រព្រឹត្តទៅ
 ដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកភូតសត្វផង ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកសម្បវេសី-
 សត្វផង ។ អាហារ ៤ តើដូចម្តេច ។ កវឡីការាហារ ដ៏គ្រាត
 គ្រាតក្តី ល្អិតក្តី (ជាទីមួយ) ផស្សាហារ ជាទីពីរ មនោសញ្ចេតនា-
 ហារជាទីបី វិញ្ញាណាហារ ជាទីបួន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារ ៤
 នេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកកូនសត្វផង ដើម្បី
 អនុគ្រោះដល់ពួកសម្បវេសីសត្វផង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារគ្គេ កវឡីកាវហារកថា

[២៤១] កថញ្ច ភិក្ខុវេ កវឡីកាវហោ អាហារោ
 ទដ្ឋញ្ចោ ។ សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ទ្វេ ជាយបតិកា
 បរិត្តំ សម្ពុលំ អាទាយ កត្តារមក្កំ បដិបទ្ទេយ្យំ តេ-
 សមស្ស ឯកបុត្តកោ បិយោ មនាចោ ។ អថខោ
 តេសំ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្នំ ជាយបតិកានំ កត្តារកតានំ យា
 បរិត្តា សម្ពុលមត្តា សា បរិត្តុយំ បរិយាទានំ កច្ឆេយ្យ
 សិយា បនេស^(១) កត្តារវសេសោ អនិត្តិល្លោ^(២) ។
 អថខោ តេសំ ភិក្ខុវេ ទ្ធិន្នំ ជាយបតិកានំ ឯវមស្ស
 អម្ហាកំ ខោ យា បរិត្តា សម្ពុលមត្តា សា បរិត្តិណា
 បរិយាទិដ្ឋា អត្តិ ចាយំ កត្តារវសេសោ អនិត្តិល្លោ
 យន្ទ្រន មយំ ឥមំ ឯកបុត្តកំ បិយំ មនាបំ វទិត្តា
 វល្លរញ្ច លោណ្ឌិកញ្ច កវិត្តា បុត្តមំសានិ ខាទន្តា
 ឯវ^(៣) ទ្វេបិ តំ កត្តារវសេសំ និត្តវេយ្យាម ទោ ចេ^(៤)
 សព្វេវ តយោ វិនស្សម្ហាតិ ។ អថខោ តេ ភិក្ខុវេ
 ទ្វេ ជាយបតិកា ឯតំ ឯកបុត្តកំ បិយំ មនាបំ វទិត្តា

១ ឱ. ម. សិយា បនេសំ ។ ២ ម. អនតិល្លោ ។ ៣ ឱ. ម. ឯវន្តំ កត្តារវសេសំ ។
 ៤ មា សព្វេវ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការពោលអំពីកវឡីការាហារ

[២៤១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កវឡីការាហារ តើត្រូវយល់ ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាភរិយាស្វាមីពីរនាក់ គប្បីនាំយក ស្បៀងតិចតួចដើរទៅកាន់ផ្លូវលំបាក ស្វាមីភរិយានោះ មានកូនប្រុសតែ មួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រាកាលដែល ភរិយាស្វាមីទាំងពីរនាក់ កំពុងដើរទៅកាន់ផ្លូវលំបាកនោះ ស្បៀងបន្តិច បន្តួចនោះ អស់រលីងទៅ ផ្លូវលំបាកនោះ នៅសល់ធ្នង់មិនទាន់ផុត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ទើបភរិយាស្វាមីទាំងពីរនាក់នោះ ប្រឹក្សាគ្នាយ៉ាង នេះថា ស្បៀងអាហារបន្តិចបន្តួចរបស់យើងនោះ អស់រលីងទៅហើយ ផ្លូវលំបាកនៅសល់ធ្នង់មិនទាន់ផុតឡើយ បើដូច្នោះ យើងត្រូវសម្លាប់កូន ប្រុសតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនេះ ធ្វើជារឿងផង ជាផ្អកផង កាលបើយើងទាំងពីរនាក់ ស៊ីសាច់កូននោះហើយ នឹងធ្នង់ផ្លូវលំបាក ដែលនៅសល់នោះផុតបាន បើមិនដូច្នោះ យើងទាំងអស់គ្នា មុខជា នឹងស្លាប់ទាំងបីនាក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ គ្រានោះ ភរិយាស្វាមី ទាំងពីរនាក់នោះ សម្លាប់កូនប្រុសតែមួយ ជាទីស្រឡាញ់ពេញចិត្តនុ៎ះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វស្សុរញ្ច សោណ្ឌិកញ្ច កវិត្វា បុត្តមំសានិ ខាទន្តា
 ឯវ តំ កត្តារាវសេសំ និត្តរេយ្យំ តេ បុត្តមំសានិ ចេវ
 ខាទេយ្យំ ឧវេ ច បតិបីសេយ្យំ កហំ ឯកបុត្តក
 កហំ ឯកបុត្តកាតិ ។ តំ កី មញ្ញុច ភិក្ខុវេ អបិ
 នុ តេ ទវាយ វា អាហារំ អាហារេយ្យំ មនាយ វា
 អាហារំ អាហារេយ្យំ មណ្ឌនាយ វា អាហារំ អាហារេយ្យំ
 វិភូសនាយ វា អាហារំ អាហារេយ្យន្តិ ។ នោ ហេតំ
 ភន្តេ ។ ននុ តេ ភិក្ខុវេ យារទេវ កត្តារស្ស និត្តរ-
 ណត្តាយ អាហារំ អាហារេយ្យន្តិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឯវមេវ
 ខ្វាហំ ភិក្ខុវេ កវឡីការេ ភិក្ខុវេ អាហារេ ទដ្ឋព្វោតិ
 វនាមិ ។ កវឡីការេ ភិក្ខុវេ អាហារេ បរិញ្ញាតេ
 បញ្ចកាមគុណិកោ វាកោ បរិញ្ញាតោ ហោតិ បញ្ច-
 កាមគុណិកេ វាកេ បរិញ្ញាតេ នត្តិ តំ សញ្ញោជនំ
 យេន សញ្ញោជនេន សញ្ញត្តោ អរិយស្សារកោ បុន
 តមំ លោកំ អាភច្ឆេយ្យ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ធ្វើជាជឿតផង ជាផ្អកផង កាលបើភរិយាស្វាមីទាំងពីរនាក់ ស៊ីសាច់
 កូនហើយ ទើបដើរឆ្លងផ្លូវលំបាក់ដែលនៅសល់នោះឲ្យផុតបាន ភរិយា
 ស្វាមីនោះ ស៊ីសាច់កូនផង រឹតទ្រូងផងថា ហៃកូនប្រុសតែមួយ អ្នកឯង
 នៅឯណា ហៃកូនប្រុសតែមួយ អ្នកឯងនៅឯណា ។ ម្នាលភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ដំណើរនោះថាដូចម្តេច ភរិយាស្វាមី
 នោះ លេបអាហារដើម្បីការលេង លេបអាហារដើម្បីការស្រវឹង លេប
 អាហារដើម្បីការប្រដាប់តាក់តែង លេបអាហារដើម្បីការស្អិតស្អាង ដែរ
 ឬ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ដំណើរនុ៎ះមិនមែនដូច្នោះទេ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភរិយាស្វាមីនោះ ក្រែងលេបអាហារគ្រាន់តែដើម្បីនឹងឆ្លង
 ផ្លូវលំបាក់ឲ្យផុតតែប៉ុណ្ណោះទេឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ត្រូវអ្នករាល់គ្នា យល់កវឡីការាហារ ក៏
 យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើកំណត់ដឹងកវឡីការា-
 ហារហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានកំណត់ដឹងរាគៈ ដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាម-
 គុណទាំង ៥ ដែរ កាលបើកំណត់ដឹងរាគៈដែលប្រព្រឹត្តទៅក្នុងកាមគុណ
 ទាំង ៥ ហើយ អរិយសាវ័ក ដែលប្រកបដោយសំយោជនៈណាហើយ
 ត្រូវត្រឡប់មកកាន់លោកនេះម្តងទៀត សំយោជនៈនោះ មិនមានទេ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ផស្សាហារកថា

[២៤២] កថញ្ច ភិក្ខុវេ ផស្សាហារោ ទដ្ឋញ្ចោ ។
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ការី និច្ចម្ហា កុណ្ណាញោ និស្សាយ
 តិដ្ឋេយ្យ យេ កុណ្ណានិស្សិតា ចារណា តេ នំ ខាទេយ្យំ
 វុក្ខញ្ចោ និស្សាយ តិដ្ឋេយ្យ យេ វុក្ខានិស្សិតា ចារណា
 តេ នំ ខាទេយ្យំ ឧទកញ្ចោ និស្សាយ តិដ្ឋេយ្យ យេ
 ឧទកានិស្សិតា ចារណា តេ នំ ខាទេយ្យំ អាគាសញ្ចោ
 និស្សាយ តិដ្ឋេយ្យ យេ អាគាសានិស្សិតា ចារណា តេ
 នំ ខាទេយ្យំ យញ្ញុទេវេ ហិ សា ភិក្ខុវេ ការី និច្ចម្ហា
 និស្សាយ តិដ្ឋេយ្យ យេ តំ និស្សិតា តំ និស្សិតា
 ចារណា តេ នំ ខាទេយ្យំ ឯវមេវ ខ្វាហំ ភិក្ខុវេ
 ផស្សាហារោ ទដ្ឋញ្ចោតិ វទាមិ ។ ផស្សេ ភិក្ខុវេ
 អាហារេ បរិញ្ញាតេ តិស្សោ វេទនា បរិញ្ញាតា ហោន្តិ
 តីសុ វេទនាសុ បរិញ្ញាតាសុ អរិយស្សាវកស្ស នត្តិ
 កិញ្ចិ ឧត្តរិករណីយន្តិ វទាមិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការពោលអំពីផស្ស្សហារ

[២៤២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផស្ស្សហារ តើត្រូវយល់ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាមេគោដែលមិនមានស្បែក បើឈរផ្នែកនឹងជញ្ជាំង ក៏ត្រូវពួកសត្វដែលអាស្រ័យនៅនឹងជញ្ជាំងនោះខាំ បើឈរផ្នែកនឹងដើមឈើ ក៏ត្រូវពួកសត្វដែលអាស្រ័យនៅនឹងដើមឈើនោះខាំ បើឈរត្រាំនៅក្នុងទឹក ក៏ត្រូវពួកសត្វដែលអាស្រ័យនៅក្នុងទឹកនោះចឹកប្របិច បើឈរកណ្តាលវាល ក៏ត្រូវពួកសត្វដែលអាស្រ័យនៅនឹងអាកាសនោះខាំ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មេគោដែលមិនមានស្បែកនោះ ឈរនៅក្នុងទីណា ៗ ក៏គង់តែពួកសត្វដែលអាស្រ័យនៅក្នុងទីនោះ ៗ ខាំស៊ី យ៉ាងណាមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ត្រូវអ្នករាល់គ្នាយល់ផស្ស្សហារ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើកំណត់ដឹងផស្ស្សហារហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំងបីដែរ កាលបើកំណត់ដឹងនូវវេទនាទាំងបីហើយ តថាគតពោលថា កិច្ចណាមួយ ដែលអរិយសាវ័កត្រូវធ្វើតទៅទៀត មិនមានឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៤៣] កថញ្ច ភិក្ខុវេ មនោសញ្ចេតនាហារោ
 ទដ្ឋញ្ច ។ សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ អដ្ឋារកាសុ សាធិ-
 កាចារិសា បុណ្ណា អដ្ឋារាជំ វិតច្ឆិកានំ^(១) វិតច្ឆមាជំ
 អថ បុរិសោ អាគច្ឆេយ្យ ដីវិតុកាមោ អមរិតុកាមោ
 សុខកាមោ ទុក្ខប្បដិក្ខុលោ តមេជំ ទ្វេ ពលវន្តោ
 បុរិសោ នាណពាហាសុ តហេត្វា តំ អដ្ឋារកាសុំ ឧប-
 កឡេយ្យំ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ តស្ស បុរិសស្ស អារ-
 ការស្ស ចេតនា អារកា វ បត្តនា អារកា បណិជិ តំ
 កិស្ស ហេតុ វិទិតញ្ញា^(២) ភិក្ខុវេ តស្ស បុរិសស្ស ហោតិ
 ឥមញ្ចាហំ អដ្ឋារកាសុំ បបតិស្សាមិ តតោនិទានំ មរ-
 ណំ វា និតច្ឆាមិ មរណាមត្តំ វា ទុក្ខន្តិ ឯវមេវ ខ្លាហំ
 ភិក្ខុវេ មនោសញ្ចេតនាហារោ ទដ្ឋញ្ចេតិ វនាមិ ។
 មនោសញ្ចេតនាយ ភិក្ខុវេ អាហារេ បរិញ្ញាតេ

១ វិតច្ឆិកានន្តិ កត្តចិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។ ២ ឱ. ម. ឯវញ្ញិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៤៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ មនោសញ្ចេតនាហារ តើត្រូវ
 យល់ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជារណ្តៅរងើកភ្លើង មាន
 ជម្រៅជាងមួយជួរហុរស ពេញដោយរងើកភ្លើង ឥតមានអណ្តាត ឥត
 មានផ្សែង ចួនជា មានហុរសអ្នកប្រាថ្នាចង់រស់នៅ មិនប្រាថ្នាចង់ស្លាប់
 ស្រឡាញ់សុខ ខ្លើមទុក្ខ ដើរមក ស្រាប់តែហុរសពីរនាក់មានកម្លាំង
 ចាប់ហុរសនោះ ត្រង់ដើមដៃម្ខាងម្នាក់ ទាញទម្លាក់ទៅក្នុងរណ្តៅរងើក
 ភ្លើងនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ ហុរសនោះ សម
 ជាមានចេតនាគិតចង់ឲ្យឃ្នាត មានប្រាថ្នាចង់ឲ្យឆ្ងាយ មានបំណងចង់ឲ្យ
 ឃ្នាង អំពីរណ្តៅរងើកភ្លើងនោះ ដំណើរនោះព្រោះហេតុអ្វី ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ ព្រោះថា ហុរសនោះ បានដឹងជាក់លាក់ថា បើអាត្មាអញ
 នឹងធ្លាក់ទៅក្នុងរណ្តៅរងើកភ្លើងនេះ អាត្មាអញមុខជានឹងដល់នូវសេចក្តី
 ស្លាប់ ឬដល់នូវសេចក្តីទុក្ខស្ទើរនឹងស្លាប់ ព្រោះតែការធ្លាក់ទៅក្នុងរណ្តៅ
 រងើកភ្លើងនោះជាហេតុ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគត
 ពោលថា ត្រូវអ្នករាល់គ្នាយល់មនោសញ្ចេតនាហារ ក៏ដូច្នោះដែរ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើកំណត់ដឹងនូវមនោសញ្ចេតនាហារហើយ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ វិញ្ញាណាហារកថា

តិស្សោ តណ្ហា បរិញ្ញាតា ហោន្តិ តិសុ តណ្ហាសុ
បរិញ្ញាតាសុ អរិយស្សាវកស្ស ធន្តិ កិញ្ចិ ឧត្តរិក-
រណីយន្តិ វនាមិ ។

[២៤៤] កថញ្ច ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណាហារោ ទដ្ឋព្វោ ។
សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ចោវំ អាគុចារី កហេត្វា រញ្ញោ
ទស្សេយ្យំ អយន្តេ ទេវ ចោរោ អាគុចារី ឥមស្ស
យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណោហិតិ តមេនំ រាជា ឯវំ
វទេយ្យ កច្ឆថ កោ ឥមំ បុរិសំ បុព្វណ្ណាសមយំ
សត្តិសតេន ហានថាតិ តមេនំ បុព្វណ្ណាសមយំ
សត្តិសតេន ហានេយ្យំ អថ រាជា មជ្ឈន្តិកសមយំ
ឯវំ វទេយ្យ អម្ពោ កថំ សោ បុរិសោតិ តថេវ
ទេវ ដីវតីតិ តមេនំ រាជា ឯវំ វទេយ្យ កច្ឆថ កោ
តំ បុរិសំ មជ្ឈន្តិកសមយំ សត្តិសតេន ហានថាតិ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការពោលអំពីវិញ្ញាណាហារ

ក៏ឈ្មោះថាបានកំណត់ដឹងនូវតណ្ហាទាំងបីដែរ កាលបើកំណត់ដឹង នូវ
តណ្ហាទាំងបីហើយ តថាគតពោលថា កិច្ចណាមួយ ដែលអរិយសាវ័ក
ត្រូវធ្វើតទៅទៀត មិនមានឡើយ ។

[២២២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ចុះវិញ្ញាណាហារ តើត្រូវយល់
ដូចម្តេច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាពួករាជបុរស ចាប់បានចោរ
ដែលប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់ យកមកថ្វាយដល់ព្រះរាជាថា បពិត្រព្រះ
សម្មតិទេព បុគ្គលនេះជាចោររបស់ព្រះអង្គ ជាអ្នកប្រព្រឹត្តអំពើអាក្រក់
សូមទ្រង់ដាក់អាជ្ញាដល់ចោរនេះ តាមព្រះរាជបំណង ព្រះរាជាមានព្រះ
បន្ទូលចំពោះបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកទាំងឡាយ
ទៅប្រហារបុរសនេះ ១០០ លំពែង ក្នុងវេលាព្រឹក រាជបុរសក៏ប្រហារ
បុរសនោះ ១០០ លំពែង ក្នុងវេលាព្រឹក លុះដល់សម័យថ្ងៃត្រង់ ព្រះ
រាជាត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន បុរសនោះដូចម្តេចទៅ
រាជបុរសក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព បុរសនោះនៅរស់ដដែលទេ
ព្រះរាជាមានព្រះបន្ទូលចំពោះបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអ្នកដ៏ចម្រើន
ចូរអ្នកទាំងឡាយទៅប្រហារបុរសនោះ ១០០ លំពែង ក្នុងសម័យថ្ងៃត្រង់

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តមេនំ មជ្ឈន្តិកសមយំ សត្តិសតេន ហនេយ្យំ អថ
 រាជា សាយណ្ណាសមយំ ឯវំ វនេយ្យ អម្ពោ កងំ សោ
 បុរិសោតិ តថេវ ទេវ ជីវតីតិ តមេនំ រាជា ឯវំ វនេយ្យ
 កច្ចថ កោ តំ បុរិសំ សាយណ្ណាសមយំ សត្តិសតេន
 ហនថាតិ តមេនំ សាយណ្ណាសមយំ សត្តិសតេន ហ-
 នេយ្យំ ។ តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ អបិ នុ ខោ សោ
 បុរិសោ ទិវសំ តីហិ សត្តិសតេហិ ហញ្ញមាណោ
 តតោនិទានំ ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទយេថាតិ
 ឯកិស្សាបិ ភិក្ខុវេ សត្តិយា ហញ្ញមាណោ តតោនិទានំ
 ទុក្ខំ ទោមនស្សំ បដិសំវេទយេថ កោ បន វាណោ
 តីហិ សត្តិសតេហិ ហញ្ញមាណោតិ ឯវមេវ ខ្វាហំ
 ភិក្ខុវេ វិញ្ញាណាហារោ ទដ្ឋព្វោតិ វទាមិ ។ វិញ្ញាណោ
 ភិក្ខុវេ អាហារេ បរិញ្ញាតេ ធាមរូបំ បរិញ្ញាតំ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

រាជបុរសក៏ប្រហារបុរសនោះ ១០០ លំពែង ក្នុងសម័យថ្ងៃត្រង់ លុះដល់
សម័យថ្ងៃរសៀល ព្រះរាជាទ្រង់ត្រាស់សួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន
បុរសនោះដូចម្តេចទៅ រាជបុរសក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព
បុរសនោះនៅរស់ដដែលទេ ព្រះរាជាទ្រង់មានព្រះបន្ទូលចំពោះបុរសនោះ
យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកដ៏ចម្រើន ចូរអ្នកទាំងឡាយទៅប្រហារបុរសនោះ
១០០ លំពែង ក្នុងសម័យថ្ងៃរសៀល រាជបុរសក៏ប្រហារបុរសនោះ ១០០
លំពែង ក្នុងសម័យថ្ងៃរសៀល ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើបុរសនោះ ត្រូវគេប្រហារ ៣០០ លំ-
ពែងក្នុងមួយថ្ងៃ នឹងរងទុក្ខទោមនស្ស ព្រោះហេតុតែគេប្រហារនោះដែរឬ ម្ចាស់
ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើបុរសនោះត្រូវប្រហារត្រឹម ១ លំពែងប៉ុណ្ណោះ ក៏
រងទុក្ខទោមនស្ស ព្រោះតែគេប្រហារ ១ លំពែងនោះទៅហើយ ចំណង់
បើត្រូវគេប្រហារដល់ ៣០០ លំពែងនោះ មិនបាច់និយាយទេ យ៉ាង
ណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ត្រូវអ្នករាល់គ្នាយល់
វិញ្ញាណាហារ ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើកំណត់
ដឹងវិញ្ញាណាហារហើយ ក៏ឈ្មោះថាបានកំណត់ដឹងនូវនាមនិងរូបដែរ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ចត្តារោ អាហារា

នាមរូបេ បរិញ្ញាតេ អរិយស្សាវកស្ស នត្ថិ កិញ្ចិ

ឧត្តរិករណីយន្តិ វនាមីតិ ។ តតិយំ ។

[២៤៥] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...

ចត្តារោមេ ភិក្ខុវេ អាហារា ភូតានំ វា សត្តានំ បិតិយា

សម្ពវេសីនំ វា អនុក្កហាយ ។ កតមេ ចត្តារោ ។

កវឌ្ឍិកាវោ អាហារោ ឌីណ្ហរិកោ វា សុខុមោ វា

ដស្សោ ទុតិយោ មនោសញ្ចេតនា តតិយា វិញ្ញាណំ

ចតុត្ថំ ។ ឥមេ ខោ ភិក្ខុវេ ចត្តារោ អាហារា ភូតានំ

វា សត្តានំ បិតិយា សម្ពវេសីនំ វា អនុក្កហាយ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ អាហារ ៤ យ៉ាង

កាលបើកំណត់ដឹងនូវនាមនិងរូបហើយ តថាគតពោលថា កិច្ចណាមួយ
ដែលអរិយសាវ័កត្រូវធ្វើតទៅទៀត មិនមានឡើយ ។ ចប់សូត្រ
ទី ៣ ។

[២២៥] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
មានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារនេះមាន ៤ ប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកភូតសត្វផង ដើម្បីអនុគ្រោះដល់ពួកសម្ម-
វេសីសត្វផង ។ អាហារ ៤ តើដូចម្តេចខ្លះ ។ គឺកវឡីការាហារ ដ៏
គ្រាតគ្រាតក្តី ល្អិតក្តី (ជាទីមួយ) ផស្សាហារជាទីពីរ មនោសញ្ចេតនា-
ហារជាទីបី វិញ្ញាណាហារជាទីបួន ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អាហារ ៤
នេះឯង ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីការតាំងនៅបាននៃពួកភូតសត្វផង ដើម្បីអនុ-
គ្រោះដល់ពួកសម្មវេសីសត្វផង ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២២៦] កវឡីការេ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ អត្ថិ
 រាកោ អត្ថិ នទ្ធិ អត្ថិ តណ្ហា បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ
 វិទ្ធិយត្ថ យត្ថ បតិដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ វិទ្ធិយត្ថ អត្ថិ តត្ថ ជាម-
 រូបស្ស អវក្កន្តិ យត្ថ អត្ថិ ជាមរូបស្ស អវក្កន្តិ អត្ថិ
 តត្ថ សដ្ឋារាជំ វុឡិ យត្ថ អត្ថិ សដ្ឋារាជំ វុឡិ អត្ថិ
 តត្ថ អាយតី បុណព្ភារាភិទិព្វត្ថិ យត្ថ អត្ថិ អាយតី
 បុណព្ភារាភិទិព្វត្ថិ អត្ថិ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ
 យត្ថ អត្ថិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ សសោកំ តំ
 ភិក្ខុវេ សវជំ^(១) សឧចាយាសន្តិ វទាមិ ។ ជស្សេ ចេ
 ភិក្ខុវេ អាហារេ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ ភិក្ខុវេ

១ ឱ. ម. សទំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២២៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើតម្រេក សេចក្តីរីករាយ

ចំណង់ មានក្នុងករណីការងារហារហើយ វិញ្ញាណក៏លូតលាស់ តាំងនៅ

ស៊ប់ក្នុងករណីការងារនោះដែរ វិញ្ញាណលូតលាស់ តាំងនៅស៊ប់ក្នុង

ទីណា នាមរូបក៏ឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបឈានចុះក្នុងទីណា សង្ខារ

ទាំងឡាយក៏ចម្រើនក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយចម្រើនក្នុងទីណា ការ

ចាប់កំណើតក្នុងភពថ្មីតទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ ការចាប់កំណើតក្នុង

ភពថ្មីតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត ក៏មាន

ក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ម្នាលភិក្ខុទាំង-

ឡាយ តថាគតពោលថា ទីនោះ ប្រកបដោយសោក ប្រកបដោយ

ធូលីគឺរាគាទិក្ខុលេស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ ។ ម្នាលភិក្ខុ

ទាំងឡាយ បើក្នុងផស្ស្សាហារ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងមនោ-

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារគ្គេ រជកចិត្តការក្ខបមា

អាហារេ... វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ អត្ថិ រាគោ
អត្ថិ នន្ទិ អត្ថិ តណ្ហា បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ វិរុដ្ឋំ
យត្ថ បតិដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ វិរុដ្ឋំ អត្ថិ តត្ថ ជាមរូបស្ស
អវក្កន្តិ យត្ថ អត្ថិ ជាមរូបស្ស អវក្កន្តិ អត្ថិ តត្ថ
សដ្ឋារាជំ វុឡិ យត្ថ អត្ថិ សដ្ឋារាជំ វុឡិ អត្ថិ តត្ថ
អាយតី បុណព្ភវាភិទិព្វត្ថិ យត្ថ អត្ថិ អាយតី បុណព្ភវា-
ភិទិព្វត្ថិ អត្ថិ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ យត្ថ អត្ថិ
អាយតី ជាតិជរាមរណំ សសោកំ តំ ភិក្ខុវេ សរជំ
សឧបាយាសន្តិ វនាមិ ។

[២២៧] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ រជកោ វា ចិត្ត-
ការកោ វា សតិ រជនាយ វា លាខាយ វា ហាលិទ្ធិ-
យា វា ដីលិយា វា មញ្ញិដ្ឋាយ វា សុមដ្ឋេ^(១) វា ផល-
កោ វា ភិក្ខិយា វា ទុស្សបដេ វា ឥត្តិរូបំ វា បុរិសរូបំ
វា អភិទិម្មិទេយ្យ សព្វដ្ឋប្បច្ចដ្ឋំ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ

១ សុបរិមដ្ឋេ វាតិ កត្តបិ អម្ពាភំ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ឧបមាដោយជាងជ្រលក់ឬជាងគំនូរ

សញ្ញាតនាហារ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើតម្រេក សេចក្តីរីករាយ
 ចំណង់ មានក្នុងវិញ្ញាណាហារ វិញ្ញាណក៏លូតលាស់ តាំងនៅស៊ប់
 ក្នុងវិញ្ញាណាហារនោះ វិញ្ញាណលូតលាស់ តាំងនៅស៊ប់ក្នុងទីណា
 នាមរូបក៏ឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបឈានចុះក្នុងទីណា សង្ខារទាំង-
 ឡាយ ក៏ចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយចម្រើនឡើងក្នុងទីណា
 ការចាប់កំណើតក្នុងភពថ្មីតទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ ការចាប់កំណើត
 ក្នុងភពថ្មីតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត
 ក៏មានក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ទីនោះ ប្រកបដោយសោក ប្រកប
 ដោយធូលីគឺវាគាទិក្ខុលេស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត ។

[២២៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាជាងជ្រលក់ ឬជាង
 គំនូរ កាលបើមានទឹកជ្រលក់ក្តី ល្បក្តី រមៀតក្តី ត្រៀក្តី ស្បែងក្តី ក៏គួរ
 រូបស្រី ឬរូបបុរស ឲ្យមានអវយវៈតូចធំសព្វគ្រប់ នាក្រដាស ឬផែន
 ក្តារ នាជញ្ជាំង ឬផ្ទាំងសំពត់ ដូចម្តេចមិញ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កាវឡីការេ ចេ អាហារេ អត្ថិ រាគោ អត្ថិ នន្ទិ អត្ថិ
 តណ្ហា បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ វិរុដ្ឋំ យត្ថ បតិដ្ឋិតំ
 វិញ្ញាណំ វិរុដ្ឋំ អត្ថិ តត្ថ ធាមរូបស្ស អវក្កន្តិ យត្ថ អត្ថិ
 ធាមរូបស្ស អវក្កន្តិ អត្ថិ តត្ថ សដ្ឋារាជំ វុឡិ យត្ថ
 អត្ថិ សដ្ឋារាជំ វុឡិ អត្ថិ តត្ថ អាយតី បុណព្ភវាភិទិព្វត្តិ
 យត្ថ អត្ថិ អាយតី បុណព្ភវាភិទិព្វត្តិ អត្ថិ តត្ថ អាយតី
 ជាតិជរាមរណំ យត្ថ អត្ថិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ
 សសោកំ តំ ភិក្ខុវេ សរដំ សឧបាយាសន្តិ វនាមិ ។
 ដស្សេ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ
 ភិក្ខុវេ អាហារេ... វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ អត្ថិ
 រាគោ អត្ថិ នន្ទិ អត្ថិ តណ្ហា បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ
 វិរុដ្ឋំ យត្ថ បតិដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ វិរុដ្ឋំ អត្ថិ តត្ថ ធាម-
 រូបស្ស អវក្កន្តិ យត្ថ អត្ថិ ធាមរូបស្ស អវក្កន្តិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បើតម្រេក សេចក្តីរីករាយ ចំណង់ មានក្នុងករណីការងារនោះ វិញ្ញាណ
ក៏លូតលាស់ តាំងនៅស៊ប់ក្នុងករណីការងារនោះ វិញ្ញាណលូតលាស់
តាំងនៅស៊ប់ក្នុងទីណា នាមរូបក៏ឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបឈានចុះ
ក្នុងទីណា សង្ខារទាំងឡាយក៏ចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយ
ចម្រើនក្នុងទីណា ការចាប់កំណើតក្នុងភពថ្មីតទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ
ការចាប់កំណើតក្នុងភពថ្មីតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈ
តទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត មាន
ក្នុងទីណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ទីនោះ ប្រកបដោយ
សោក ប្រកបដោយធូលីគឺរាគាទិក្ខុលេស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀត
ចង្អៀលចិត្ត ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងផស្ស្សាហារ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ បើក្នុងមនោសញ្ចេតនាហារ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើតម្រេក
សេចក្តីរីករាយ ចំណង់ មានក្នុងវិញ្ញាណាហារ វិញ្ញាណក៏លូតលាស់
តាំងនៅស៊ប់ក្នុងវិញ្ញាណាហារនោះ វិញ្ញាណលូតលាស់ តាំងនៅស៊ប់
ក្នុងទីណា នាមរូបក៏ឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបឈានចុះក្នុងទីណា

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ កវឿកាវហារោ

អត្ថិ តត្ថ សដ្ឋារាជំ វុឡិ យត្ថ អត្ថិ សដ្ឋារាជំ វុឡិ
អត្ថិ តត្ថ អាយតី បុណព្ពវាកិនិព្វត្តិ យត្ថ អត្ថិ អាយតី
បុណព្ពវាកិនិព្វត្តិ អត្ថិ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ
យត្ថ អត្ថិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ សសោកំ តំ
ភិក្ខុវេ សរជំ សឧបាយាសន្តិ វេនាមិ ។

[២២៨] កវឿកាវេ ចេ ភិក្ខុវេ អាយាវេ នត្ថិ
រាកោ នត្ថិ នន្ទិ នត្ថិ តណ្ហា អប្បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ
អវិរុទ្ធិំ យត្ថ អប្បតិដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ អវិរុទ្ធិំ នត្ថិ តត្ថ
នាមរូបស្ស អវក្កន្តិ យត្ថ នត្ថិ នាមរូបស្ស អ-
វក្កន្តិ នត្ថិ តត្ថ សដ្ឋារាជំ វុឡិ យត្ថ នត្ថិ សដ្ឋារាជំ
វុឡិ នត្ថិ តត្ថ អាយតី បុណព្ពវាកិនិព្វត្តិ យត្ថ នត្ថិ
អាយតី បុណព្ពវាកិនិព្វត្តិ នត្ថិ តត្ថ អាយតី ជាតិជរា-

អភិសមយសំយុត្ត មហារត្ត កវឡីការាហារ

សង្ខារទាំងឡាយក៏ចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយចម្រើនឡើង
 ក្នុងទីណា ការចាប់កំណើតក្នុងភពថ្មីតទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ ការ
 ចាប់កំណើតក្នុងភពថ្មីតទៅទៀត មានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈ
 តទៅទៀត ក៏មានក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត មានក្នុង
 ទីណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ទីនោះ ប្រកបដោយ
 សោភ័ណ ប្រកបដោយធូលីគឺរាគាទិក្ខុលេស ប្រកបដោយសេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អៀលចិត្ត ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[២២៨] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បើតម្រេក សេចក្តីរីករាយ ចំ-
 ណង់ មិនមានក្នុងកវឡីការាហារទេ វិញ្ញាណក៏មិនលូតលាស់ មិន
 តាំងនៅស៊ប់ក្នុងកវឡីការាហារនោះដែរ វិញ្ញាណមិនលូតលាស់ មិន
 តាំងនៅស៊ប់ក្នុងទីណា នាមរូបក៏មិនឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបមិន
 ឈានចុះក្នុងទីណា សង្ខារទាំងឡាយ ក៏មិនចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ
 សង្ខារទាំងឡាយ មិនចម្រើនឡើងក្នុងទីណា ការចាប់កំណើតក្នុងភពថ្មី
 តទៅទៀត ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ ការចាប់កំណើតក្នុងភពថ្មីតទៅទៀត
 មិនមានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

មរណំ យត្ថ នត្ថិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ អសោកំ
 តំ ភិក្ខុវេ អរជំ អនុចាយាសន្តិ វទាមិ ។ ធម្មេ ចេ
 ភិក្ខុវេ អាយាវេ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ ភិក្ខុវេ
 អាយាវេ... វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាយាវេ នត្ថិ រាគោ
 នត្ថិ នន្ទិ នត្ថិ តណ្ហា អប្បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ អវិ-
 រុទ្ធំ យត្ថ អប្បតិដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ អវិរុទ្ធំ នត្ថិ តត្ថ
 ធាមរូបស្ស អវក្កន្តិ យត្ថ នត្ថិ ធាមរូបស្ស អវក្កន្តិ
 នត្ថិ តត្ថ សដ្ឋារាជំ វុឌ្ឍិ យត្ថ នត្ថិ សដ្ឋារាជំ វុឌ្ឍិ
 នត្ថិ តត្ថ អាយតី បុណព្ភរាភិទិព្វត្ថិ យត្ថ នត្ថិ អាយតី
 បុណព្ភរាភិទិព្វត្ថិ នត្ថិ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ យត្ថ
 នត្ថិ អាយតី ជាតិជរាមរណំ អសោកំ តំ ភិក្ខុវេ
 អរជំ អនុចាយាសន្តិ វទាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ជាតិ ជរា មរណៈតទៅទៀត មិនមានក្នុងទីណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
តថាគតពោលថា ទីនោះ មិនមានសោក មិនមានជួលីគីរាគាទិក្កិលេស
មិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្តទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុង
ផស្សាហារ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើក្នុងមនោសញ្ចេតនាហារ...
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើតម្រេក សេចក្តីរីករាយ ចំណង់ មិនមានក្នុង
វិញ្ញាណាហារទេ វិញ្ញាណក៏មិនលូតលាស់ មិនតាំងនៅស៊ប់ក្នុងវិញ្ញា-
ណាហារនោះដែរ វិញ្ញាណមិនលូតលាស់ មិនតាំងនៅស៊ប់ក្នុងទីណា
នាមរូបក៏មិនឈានចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបមិនឈានចុះក្នុងទីណា សង្ខារ
ទាំងឡាយ ក៏មិនចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយមិនចម្រើន
ឡើងក្នុងទីណា ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត ក៏មិនមានក្នុងទី
នោះ ការចាប់កំណើតក្នុងភពប្តីតទៅទៀត មិនមានក្នុងទីណា ជាតិ
ជរា មរណៈតទៅទៀត ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈត
ទៅទៀត មិនមានក្នុងទីណា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា
ទីនោះ មិនមានសោក មិនមានជួលីគីរាគាទិក្កិលេស មិនមានសេចក្តី
ចង្អៀតចង្អល់ចិត្តឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារគ្គេ ក្នុងគារសាលូបមា

[២៤៩] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ក្នុងគារំ វា ក្នុងគារ-
 គារសាលា វា ឧត្តរាយ វា ទក្ខិណាយ វា ចាចីនវា-
 តចាណ សុរិយេ ឧត្តច្ឆន្តេ វាតចានេន រស្មី បរិសិត្វា
 ក្លាស្ស បតិដ្ឋិតាតិ ។ បច្ឆិមាយំ ភន្តេ ភិត្តិយន្តិ ។
 បច្ឆិមាយ ចេ ភិក្ខុវេ ភិត្តិ ធាស្ស ក្លាស្ស បតិដ្ឋិតាតិ ។
 បបរិយំ ភន្តេតិ ។ បបរិ ចេ ភិក្ខុវេ ធាស្ស ក្លាស្ស
 បតិដ្ឋិតាតិ ។ អាបស្មី ភន្តេតិ ។ អាចោ ចេ ភិក្ខុវេ
 ធាស្ស ក្លាស្ស បតិដ្ឋិតាតិ ។ អប្បតិដ្ឋិតា ភន្តេតិ ។
 ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ កវជ្ឈីការេ ចេ អាហារេ នត្តិ
 វាកោ នត្តិ នន្ទិ នត្តិ តណ្ហា... ផស្សេ ចេ ភិក្ខុវេ
 អាហារេ... មនោសញ្ចេតនាយ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ...
 វិញ្ញាណោ ចេ ភិក្ខុវេ អាហារេ នត្តិ វាកោ នត្តិ
 នន្ទិ នត្តិ តណ្ហា អប្បតិដ្ឋិតំ តត្ថ វិញ្ញាណំ អរិរុទ្ធំ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ឧបមាដោយផ្ទះឬសាលាមានកំពូល

[២២៩] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាផ្ទះមានកំពូល ឬសាលា
មានកំពូល ក្នុងទិសខាងជើង ឬក្នុងទិសខាងត្បូង មានបង្អួចខាងកើត
កាលបើព្រះអាទិត្យរះឡើង រស្មីរបស់ព្រះអាទិត្យនោះ ក៏ចូលតាមបង្អួច
តើទៅតាំងនៅក្នុងទីណា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តាំងនៅត្រង់
ជញ្ជាំងទិសខាងលិច ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើជញ្ជាំងទិសខាង
លិចមិនមានទេ តើរស្មីរបស់ព្រះអាទិត្យនោះ តាំងនៅក្នុងទីណា ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន តាំងនៅលើផែនដី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
បើផែនដីមិនមានទេ តើរស្មីរបស់ព្រះអាទិត្យនោះ តាំងនៅក្នុងទីណា ។
បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន លើទឹក ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បើទឹកមិន
មានទេ តើរស្មីរបស់ព្រះអាទិត្យនោះ តាំងនៅក្នុងទីណា ។ បពិត្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មិនតាំងនៅទេ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការនេះ
ក៏យ៉ាងនោះដែរ បើតម្រក សេចក្តីរីករាយ ចំណង់ មិនមានក្នុង
កវឡីការាហារទេ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងផស្សាហារទេ...
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងមនោសញ្ចេតនាហារទេ... ម្នាលភិក្ខុទាំង-
ឡាយ បើតម្រក សេចក្តីរីករាយ ចំណង់ មិនមានក្នុងវិញ្ញាណាហារ
ទេ វិញ្ញាណក៏មិនលូតលាស់ មិនតាំងនៅស៊ប់ក្នុងវិញ្ញាណាហារនោះដែរ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

យត្ថ អប្បតិដ្ឋិតំ វិញ្ញាណំ អវិជ្ជំ ទត្ថ តត្ថ ជាមរុ-
 បស្ស អវក្កន្តិ យត្ថ ទត្ថ ជាមរុបស្ស អវក្កន្តិ ទត្ថ
 តត្ថ សង្ខារានំ វុឌ្ឍិ យត្ថ ទត្ថ សង្ខារានំ វុឌ្ឍិ ទត្ថ
 តត្ថ អាយតី បុណព្ភវាភិទិព្វត្តិ យត្ថ ទត្ថ អាយតី
 បុណព្ភវាភិទិព្វត្តិ ទត្ថ តត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ
 យត្ថ ទត្ថ អាយតី ជាតិជរាមរណំ អសោកំ តំ
 ភិក្ខុវេ អរជំ អនុចាយាសន្តិ វនាមីតិ ។ ចតុត្ថំ ។

[២៥០] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភក្ខវា...
 បុព្វេ មេ ភិក្ខុវេ សម្មោទា អនភិសម្ពុទ្ធស្ស ពោធិ-
 សត្តស្សេវ សតោ ឯតទហោសិ កិច្ចំ វតាយំ លោ-
 កោ អាបន្នោ ជាយតិ ច ជិយ្យតិ ច មិយ្យតិ ច ចវតិ
 ច ឧប្បជ្ជតិ ច អថ ច បនិមស្ស ទុក្ខស្ស និស្សរណំ
 នប្បជាតិ ជរាមរណស្ស កុណាស្ស ជាម ឥមស្ស
 ទុក្ខស្ស និស្សរណំ បញ្ញាយិស្សតិ ជរាមរណស្សាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

វិញ្ញាណមិនលូតលាស់ មិនតាំងនៅស៊ប់ក្នុងទីណា នាមរូបក៏មិនឈាន
 ចុះក្នុងទីនោះ នាមរូបមិនឈានចុះក្នុងទីណា សង្ខារទាំងឡាយ ក៏មិន
 ចម្រើនឡើងក្នុងទីនោះ សង្ខារទាំងឡាយ មិនចម្រើនក្នុងទីណា
 ការចាប់កំណើតក្នុងភពដ្ឋិតទៅទៀត ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ ការចាប់កំ-
 ណើតក្នុងភពដ្ឋិតទៅទៀត មិនមានក្នុងទីណា ជាតិ ជរា មរណៈ តទៅ
 ទៀត ក៏មិនមានក្នុងទីនោះ ជាតិ ជរា មរណៈ តទៅទៀត មិនមាន
 ក្នុងទីណា ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតពោលថា ទីនោះ មិនមាន
 សោក មិនមានធ្ងល់គឺរាគាទិក្ខិលេស មិនមានសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត
 ឡើយ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[២៥០] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ក្នុងកាលមុនអំពីការត្រាស់ដឹង កាល
 តថាគតនៅជាពោធិសត្វ មិនទាន់បានត្រាស់ដឹងនៅឡើយ មានសេចក្តី
 ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ឱហ្ន៎ សត្វលោកនេះ ដល់នូវសេចក្តីលំបាកណាស់
 តែងកើត ចាស់ ស្លាប់ ច្យុត និងចាប់បដិសន្ធិ ថែមទាំងមិនដឹង
 ច្បាស់នូវការរលាស់ចោលសេចក្តីទុក្ខ គឺជរាមរណៈនេះទៀតផង កាល
 ណាទៅហ្ន៎ ទើបការរលាស់ចោលនូវសេចក្តីទុក្ខ គឺជរាមរណៈនេះ នឹង
 ប្រាកដឡើងបាន ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ភគវន្តបរិតក្កនំ

[២៥០] តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ
 ខោ សតិ ជរាមរណំ ហោតិ កីបច្ចយា ជរាមរណានិ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ ជាតិយា ខោ សតិ ជរាមរណំ
 ហោតិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ សតិ ជាតិ ហោតិ
 ។ មេ ។ ភវេ ហោតិ... ឧបាទានំ ហោតិ... តណ្ហា
 ហោតិ... វេទនា ហោតិ... ផស្សោ ហោតិ... សឡាយ-
 តំ ហោតិ... នាមរូបំ ហោតិ កីបច្ចយា នាមរូបនិ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ វិញ្ញាណោ ខោ សតិ នាមរូបំ
 ហោតិ វិញ្ញាណាប្បច្ចយា នាមរូបនិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ សតិ វិញ្ញាណំ
 ហោតិ កីបច្ចយា វិញ្ញាណានិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ
 យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ សេចក្តីត្រិះរិះរបស់ព្រះមានព្រះភាគ

[២៥១] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ទើបមានជរាមរណៈ ជរាមរណៈមានព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើមានជាតិ ទើបមានជរាមរណៈ ជរានិងមរណៈមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះក៏មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ (តទៅទៀត) ថា កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ទើបមានជាតិ ។ បេ ។ ទើបមានភព... ទើបមានឧបាទាន... ទើបមានតណ្ហា... ទើបមានវេទនា... ទើបមានផស្សៈ... ទើបមានសឡាយតនៈ... ទើបមាននាមរូប នាមរូបមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើមានវិញ្ញាណ ទើបមាននាមរូប នាមរូបមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា កាលបើមានអ្វីហ្ន៎ ទើបមានវិញ្ញាណ វិញ្ញាណមាន ព្រោះអ្វីជាបច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ធាមរូបេ ខោ សតិ វិញ្ញាណំ ហោតិ ធាមរូបប្បច្ចយា
 វិញ្ញាណានិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ
 បច្ចុដាវត្តតិ ខោ ឥទំ វិញ្ញាណំ ធាមរូបម្ហា ន បរំ
 កច្ចតិ ឯត្តាវតា ជាយេថ វា ជិយ្យេថ វា មិយ្យេថ
 វា ចវេថ វា ឧបបដ្ឋេថ វា យទិទំ ធាមរូបប្បច្ចយា
 សទ្ធាយតទំ សទ្ធាយតនប្បច្ចយា ផស្សោ ។ បេ ។
 ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ
 ហោតិ ។ សមុទយោ សមុទយោតិ ខោ មេ ភិក្ខុវេ
 បុព្វេ អននុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទទាទិ ញ្ញាណំ
 ឧទទាទិ បញ្ញា ឧទទាទិ វិជ្ជា ឧទទាទិ អាសោកោ
 ឧទទាទិ ។

[២៥២] តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្ហិ
 នុ ខោ អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ កិស្ស និ-
 រោធា ជរាមរណានិរោធាតិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

កាលបើមាននាមរូប ទើបមានវិញ្ញាណ វិញ្ញាណមាន ព្រោះនាមរូបជា
 បច្ច័យ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា វិញ្ញាណនេះ តែងត្រឡប់មកអំពីនាមរូប មិនមែនទៅកាន់ទី
 ដទៃទេ សត្វលោកកើតក្តី ចាស់ក្តី ស្លាប់ក្តី ច្យុតក្តី ចាប់បដិសន្ធិក្តី
 ដោយហេតុមានប្រមាណប៉ុណ្ណោះ គឺថា ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ទើប
 មានវិញ្ញាណ ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ទើបមាននាមរូប ព្រោះនាម-
 រូបជាបច្ច័យ ទើបមានអាយតនៈ ៦ ព្រោះអាយតនៈ ៦ ជាបច្ច័យ ទើប
 មានផស្សៈ ។ លេ ។ ការកើតឡើងព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ តែង
 មានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុកើតឡើងហើយ
 មានញាណកើតឡើងហើយ មានបញ្ញាកើតឡើងហើយ មានវិជ្ជាកើត
 ឡើងហើយ មានពន្លឺកើតឡើងហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែលតថាគត
 មិនធ្លាប់បានស្តាប់ក្នុងកាលមុនថា ហេតុជាទីកើតទុក្ខ ហេតុជាទី
 កើតទុក្ខ ។

[២៥២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា កាលបើមិនមានអ្វីហ្ន៎ ទើបមិនមានជរាមរណៈ ព្រោះតែអ្វី
 រលត់ ទើបជរាមរណៈរលត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធនា

យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ អភិសមយោ
 ជាតិយា ខោ អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតិ ជាតិនិ-
 រោធនា ជរាមរណនិរោធតិ ។ តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ
 ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ អសតិ ជាតិ ន ហោតិ
 ។ បេ ។ ភវេ ន ហោតិ... ឧចានានំ ន ហោតិ...
 តណ្ហា ន ហោតិ... វេទនា ន ហោតិ... ផស្សោ
 ន ហោតិ... សឡាយតំ ន ហោតិ... ធាមរូបំ ន
 ហោតិ កិស្ស ជិរោធនា ធាមរូបនិរោធតិ ។ តស្ស
 មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិការា អហុ បញ្ញាយ
 អភិសមយោ វិញ្ញាណោ ខោ អសតិ ធាមរូបំ ន ហោតិ
 វិញ្ញាណនិរោធនា ធាមរូបនិរោធតិ ។ តស្ស មយ្ហំ
 ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ កិម្ហំ នុ ខោ អសតិ វិញ្ញាណំ
 ន ហោតិ កិស្ស ជិរោធនា វិញ្ញាណនិរោធតិ ។
 តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ យោនិសោមនសិការា អហុ
 បញ្ញាយ អភិសមយោ ធាមរូបេ ខោ អសតិ វិញ្ញាណំ
 ន ហោតិ ធាមរូបនិរោធនា វិញ្ញាណនិរោធតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការរលត់នៃកងទុក្ខ

ក៏បានត្រាស់ដឹងដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើ
 មិនមានជាតិ ទើបមិនមានជរាមរណៈ ព្រោះតែជាតិរលត់ ទើបជរា-
 មរណៈរលត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះ
 យ៉ាងនេះថា កាលបើមិនមានអ្វីហ្ន៎ ទើបមិនមានជាតិ ។ លេ ។ ទើបមិន
 មានភព... មិនមានឧបាទាន... មិនមានតណ្ហា... មិនមានវេទនា...
 មិនមានផស្សៈ... មិនមានអាយតនៈ ៦... មិនមាននាមរូប ព្រោះតែ
 អ្វីរលត់ ទើបនាមរូបរលត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ បាន
 ត្រាស់ដឹងដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើមិនមាន
 វិញ្ញាណ ទើបមិនមាននាមរូប ព្រោះតែវិញ្ញាណរលត់ ទើបនាមរូប
 រលត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា កាលបើមិនមានអ្វីហ្ន៎ ទើបមិនមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែអ្វីរលត់
 ទើបវិញ្ញាណរលត់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ បានត្រាស់
 ដឹងដោយបញ្ញា ព្រោះយោនិសោមនសិការៈថា កាលបើមិនមាននាម-
 រូប ទើបមិនមានវិញ្ញាណ ព្រោះតែនាមរូបរលត់ ទើបវិញ្ញាណរលត់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តស្ស មយ្ហំ ភិក្ខុវេ ឯតទហោសិ អនិកតោ ខោ ម្យាយំ
 មក្កោ ពោធាយ យទិទំ ធាមរូបនិរោធា វិញ្ញាណនិរោ-
 ធា វិញ្ញាណនិរោធា ធាមរូបនិរោធា ធាមរូបនិរោធា
 សន្យាយតននិរោធា សន្យាយតននិរោធា ផស្សនិរោ-
 ធា ។ បេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 និរោធា ហោតិ ។ និរោធា និរោធាតិ ខោ មេ
 ភិក្ខុវេ បុព្វេ អនុស្សតេសុ ធម្មេសុ ចក្កំ ឧទចាទិ
 ញ្ញាលំ ឧទចាទិ បញ្ញា ឧទចាទិ វិជ្ជា ឧទចាទិ
 អាណោកោ ឧទចាទិ ។

[២៥៣] សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ អរញ្ញោ បរទេ
 ចរមាណោ បស្សេយ្យ បុរាណាមក្កំ បុរាណាញ្ញសំ បុព្វ-
 កេហិ មនុស្សេហិ អនុយាតំ ។ សោ តមនុកច្ឆេយ្យ
 តមនុកច្ឆន្តោ បស្សេយ្យ បុរាណំ នករំ បុរាណំ រាជ-
 ធានី បុព្វកេហិ មនុស្សេហិ អជ្ឈារុត្តំ អារាមសម្បន្នំ
 រទសម្បន្នំ ចោក្ខុរណិសម្បន្នំ ឧទ្ធាបរន្តំ រមណីយំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ផ្លូវប្រ-
 ព្រឹត្តទៅដើម្បីការត្រាស់ដឹងនេះ តថាគតបានត្រាស់ដឹងហើយ គឺថាព្រោះ
 តែនាមរូបរលត់ ទើបវិញ្ញាណរលត់ ព្រោះតែវិញ្ញាណរលត់ ទើបនាមរូប
 រលត់ ព្រោះតែនាមរូបរលត់ ទើបអាយតនៈ ៦ រលត់ ព្រោះតែអាយ-
 តនៈ ៦ រលត់ ទើបផស្សៈរលត់ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ
 រមែងមានយ៉ាងនេះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ តថាគតមានចក្ខុកើតឡើង
 ហើយ មានញាណកើតឡើងហើយ មានបញ្ញាកើតឡើងហើយ មាន
 វិជ្ជាកើតឡើងហើយ មានពន្លឺកើតឡើងហើយ ក្នុងធម៌ទាំងឡាយ ដែល
 តថាគតមិនធ្លាប់បានស្តាប់មកអំពីមុនថា ហេតុជាគ្រឿងរលត់ ហេតុជា
 គ្រឿងរលត់ ដូច្នោះ ។

[២៥៣] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាបុរស កាលដើរទៅក្នុង
 ព្រៃតូច ព្រៃធំ ឃើញផ្លូវចាស់ ធ្លាចាស់ ដែលពួកមនុស្សជាន់មុនតែង
 ដើរទៅ ។ បុរសនោះ ដើរទៅតាមផ្លូវនោះ កាលដើរទៅតាមផ្លូវនោះ
 ក៏ប្រទះឃើញក្រុងបុរាណ រាជធានីបុរាណ ដែលពួកមនុស្សជាន់មុន
 បាននៅអាស្រ័យហើយ ជាកន្លែងបរិបូណ៌ដោយសួនច្បារ បរិបូណ៌
 ដោយព្រៃ បរិបូណ៌ដោយស្រះ មានកំពែង ជាទីគួរឲ្យត្រេកអរ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ បុរាណញ្ញសូបមា

អថខោ សោ ភិក្ខុវេ បុរិសោ រញ្ញោ វា រាជមហា-
 មត្តស្ស វា អាហោចេយ្យ យត្សេ ភន្តេ ជានេយ្យាសិ
 អហំ អទ្ធិសំ អរញ្ញោ បរេនេ ចរមាណោ បុរាណាមក្កំ
 បុរាណញ្ញសំ បុព្វកេហិ មនុស្សេហិ អនុយាតំ សោ^(២)
 តមនុកច្ឆិ តមនុកច្ឆន្តោ អទ្ធិសំ បុរាណំ នករំ បុរាណំ
 រាជទានី បុព្វកេហិ មនុស្សេហិ អជ្ឈារត្តំ អារាម-
 សម្បជំ រេនសម្បជំ ចោក្ខុរណិសម្បជំ ឧទ្ធាបរត្តំ
 រមណីយំ តំ ភន្តេ នករំ មាមេហីតិ ។ អថខោ សោ
 ភិក្ខុវេ រាជា វា រាជមហាមត្តោ វា តំ នករំ
 មាមេយ្យ តទស្ស នករំ អបរេនេ សមយេន ឥទ្ធិ
 ចេវ ដីតំ ច ពហុជញ្ញំ^(២) អាភិណ្ណាមនុស្សំ វុឡិវេ-
 បុល្លប្បត្តំ ។ ឯវមេវ ខ្វាហំ ភិក្ខុវេ អទ្ធិសំ បុរាណាមក្កំ
 បុរាណញ្ញសំ បុព្វកេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធវិ អនុយាតំ ។

១ កត្តចិ អម្ពាភំ បោត្តកេ តន្តិ បាលោ ទិស្សតិ ។ ២ ពហុជន្តិ បាលោ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ឧបមាដោយផ្លូវឆ្លាចាស់

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើដូច្នោះ បុរសនោះក៏ក្រាបទូលដល់ព្រះរាជា
 ឬរាជមហាមាត្យថា សូមទ្រង់មេត្តាប្រោស សូមទ្រង់ជ្រាប ខ្ញុំព្រះ
 អង្គត្រាច់ទៅក្នុងព្រៃតូច ព្រៃធំ បានឃើញផ្លូវចាស់ ធ្លាចាស់ ដែល
 ពួកមនុស្សជាន់មុន ធ្លាប់ដើរទៅរឿយៗ ខ្ញុំព្រះអង្គបានដើរតាម
 ផ្លូវនោះ កាលខ្ញុំព្រះអង្គដើរទៅតាមផ្លូវនោះ បានឃើញក្រុងបុរាណ
 រាជធានីបុរាណ ដែលមនុស្សទាំងឡាយជាន់ដើម ធ្លាប់នៅអាស្រ័យ
 ជាកន្លែងបរិបូណ៌ដោយសួនច្បារ បរិបូណ៌ដោយព្រៃ បរិបូណ៌ដោយ
 ស្រះ មានកំពែង ជាទីគួរឲ្យត្រេកអរ បពិត្រព្រះអង្គ សូមព្រះអង្គ
 ទ្រង់សាងទីក្រុងនោះឡើង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ លំដាប់នោះឯង
 ព្រះរាជា ឬរាជមហាមាត្យនោះ ក៏កសាងក្រុងនោះ លុះសម័យតមក
 ក្រុងនោះ ក៏ស្តុកស្តម្ភ សម្បូរ មានរបស់ជាប្រយោជន៍ដល់ជនច្រើន
 កុះករដោយមនុស្ស ជានគរមានសេចក្តីចម្រើនទូលំទូលាយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ដំណើរនេះក៏ដូច្នោះដែរ តថាគតបានឃើញផ្លូវចាស់
 ធ្លាចាស់ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយជាន់ដើម តែងត្រាច់ទៅ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

កតមោ ច សោ ភិក្ខុវេ បុរាណមក្កោ បុរាណញ្ញសោ
 បុព្វកេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធវិហិ អនុយាតោ ។ អយមេវ
 អរិយោ អដ្ឋង្គិកោ មក្កោ សេយ្យដីទំ សម្មាទិដ្ឋិ ។ បេ ។
 សម្មាសមាទិ ។ អយំ ខោ សោ ភិក្ខុវេ បុរាណមក្កោ
 បុរាណញ្ញសោ បុព្វកេហិ សម្មាសម្ពុទ្ធវិហិ អនុយាតោ
 សោ តមនុកច្ឆិ តមនុកច្ឆន្តោ ជរាមរណំ អព្ពញ្ញា-
 សី ជរាមរណសមុទយំ អព្ពញ្ញាសី ជរាមរណានិរោធំ
 អព្ពញ្ញាសី ជរាមរណានិរោធកាមិទី បទិបទំ អព្ពញ្ញាសី
 តមនុកច្ឆិ តមនុកច្ឆន្តោ ជាតិ អព្ពញ្ញាសី ។ បេ ។ កវំ
 អព្ពញ្ញាសី... ឧបាទានំ អព្ពញ្ញាសី... តណ្ហំ អព្ពញ្ញាសី...
 វេទនំ អព្ពញ្ញាសី... ផស្សំ អព្ពញ្ញាសី... សឡាយតនំ
 អព្ពញ្ញាសី... នាមរូបំ អព្ពញ្ញាសី... វិញ្ញាណំ អព្ពញ្ញាសី
 តមនុកច្ឆិ តមនុកច្ឆន្តោ សង្ខារេ អព្ពញ្ញាសី សង្ខា-
 រសមុទយំ អព្ពញ្ញាសី សង្ខារនិរោធំ អព្ពញ្ញាសី
 សង្ខារនិរោធកាមិទី បទិបទំ អព្ពញ្ញាសី តទកិញ្ញាយ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ផ្លូវចាស់ ធ្លាចាស់ ដែលព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយ
 ជាន់ដើម តែងត្រាច់ទៅនោះ តើដូចម្តេច ។ ផ្លូវប្រកបដោយអង្គ ៨
 ដ៏ប្រសើរនេះឯង គឺសេចក្តីយល់ឃើញត្រូវ ១ ។ បេ ។ ការតម្កល់ចិត្ត
 ត្រូវ ១ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ នេះឯង ជាផ្លូវចាស់ ធ្លាចាស់ ដែលព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធទាំងឡាយជាន់ដើម តែងត្រាច់ទៅ តថាគតនោះបានដើរទៅ
 តាមផ្លូវនោះ កាលដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ក៏បានដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈ
 ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើតនៃជរានិងមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃជរា
 និងមរណៈ ដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់ទីរលត់នៃជរានិង
 មរណៈ តថាគតបានដើរទៅតាមផ្លូវនោះ កាលដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ក៏
 បានស្គាល់ច្បាស់នូវជាតិ ។ បេ ។ បានស្គាល់ច្បាស់នូវតណ្ហា... បានស្គាល់
 ច្បាស់នូវឧបាទាន... បានស្គាល់ច្បាស់នូវផស្សៈ... បានស្គាល់ច្បាស់នូវសឡា-
 យតនៈ... បានស្គាល់ច្បាស់នូវនាមរូប... បានស្គាល់ច្បាស់នូវវិញ្ញាណ
 តថាគតបានដើរទៅតាមផ្លូវនោះ កាលដើរទៅតាមផ្លូវនោះ ក៏បានដឹង
 ច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ បានដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើត នៃសង្ខារ
 បានដឹងច្បាស់នូវទីរលត់នៃសង្ខារ បានដឹងច្បាស់នូវបដិបទា ជាដំណើរ
 ទៅកាន់ទីរលត់នៃសង្ខារ លុះតថាគតបានដឹងច្បាស់ នូវធម៌នោះហើយ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារគ្គេ អន្តរសម្មសកថា

អាចិក្ខុំ កិក្ខុំ កិក្ខុំនំ ឧទាសកានំ ឧទាសិកា-
នំ ។ តយំនំ កិក្ខុវេ ព្រហ្មចរិយំ ឥទ្ធិំ ចេវ ដីតំ ច
វិត្តារិកំ ពហុជញ្ញំ បុប្ផក្ខតំ យាវ ទេវមនុស្សេហិ
សុប្បកាសិតន្តិ ។ បញ្ចមំ ។

[២៥៤] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្ខវា
ក្សុសុ វិហារតិ កម្មាសទម្ហំ ឆាម ក្សុនំ និកមោ ។
តត្រិ ខោ ភក្ខវា កិក្ខុ អាមន្តេសិ កិក្ខុវោតិ ។
ភទន្តេតិ តេ កិក្ខុ ភក្ខវោតោ បច្ចុស្សោសុំ ។ ភក្ខវា
ឯតទវោច សម្មសថ ឆោ តុម្មេ កិក្ខុវេ អន្តរំ សម្ម-
សន្តិ ។ ឯវំ វុត្តេ អញ្ញតវោ កិក្ខុ ភក្ខវន្តំ ឯតទវោច
អហំ ខោ ភន្តេ សម្មសាមិ អន្តរំ សម្មសន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ និយាយអំពីការពិចារណាបច្ច័យខាងក្នុង

ក៏បានប្រាប់ដល់ពួកភិក្ខុ ភិក្ខុនី ឧបាសក ឧបាសិកា ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ព្រហ្មចរិយៈនោះឯង ស្តុកស្តម្ភ សម្បូរ ទូលាយ សម្រាប់
ជនច្រើនគ្នាចេះដឹង ជាព្រហ្មចរិយៈក្រាស់ក្រែល ដែលព្រះពុទ្ធទាំងឡាយ
ប្រកាសដោយប្រពៃ ដល់ពួកទេវតា និងមនុស្ស ជាកំណត់ ។
ចប់សូត្រ ទី ៥ ។

[២៥២] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងកម្មាសទម្មនិគម របស់ពួកអ្នកកុរុ ក្នុងដែនកុរុ ។
ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ហៅភិក្ខុទាំងឡាយថា ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីកាព្រះមានព្រះភាគ
ថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះ
ថា ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ ពិចារណានូវធម៌ជាគ្រឿងពិចា-
រណាខាងក្នុង ដែរឬទេ ។ កាលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់យ៉ាងនេះ ភិក្ខុ
មួយរូប បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏
ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គតែងពិចារណានូវធម៌ជាគ្រឿងពិចារណាខាងក្នុងដែរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

យថាកថំ បន តំ ភិក្ខុ សម្មសសិ អន្តរំ សម្មសន្តិ ។

អថខោ សោ ភិក្ខុ ព្យាកាសិ យថា សោ ភិក្ខុ

ព្យាកាសិ ន សោ ភិក្ខុ ភកវតោ ចិត្តំ អារាជេសិ ។

[២៥៥] ឯវំ វុត្តេ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវន្តំ

ឯតទរោច ឯតស្ស ភកវា កាឡោ ឯតស្ស សុកត

កាលោ យំ ភកវា អន្តរំ សម្មសំ កាសេយ្យ ភក-

វតោ សុត្វា ភិក្ខុ ធារេស្សន្តីតិ ។ តេនហានន្ទ សុ-

ណាថ សាធុកំ មនសិករោថ កាសិស្សាមីតិ ។ ឯវំ

ភន្តេតិ ខោ តេ ភិក្ខុ ភកវតោ បច្ចុស្សោសុំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុ អ្នកពិចារណានូវធម៌ជាគ្រឿងពិចារណាខាងក្នុង តើដូចម្តេចខ្លះ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏បានដោះស្រាយភ្លាម តែភិក្ខុនោះដោះស្រាយយ៉ាងណា ភិក្ខុនោះ ក៏មិនញ៉ាំងព្រះហឫទ័យ របស់ព្រះមានព្រះភាគឲ្យត្រេកអរយ៉ាងនោះបានឡើយ ។

[២៥៥] កាលបើភិក្ខុនោះក្រាបទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះអានន្ទមានអាយុ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគ គួរសំដែងនូវធម៌ជាគ្រឿងពិចារណាខាងក្នុងណា បពិត្រព្រះមានព្រះភាគ កាលនេះ ជាកាលគួរដល់ការសំដែងនូវធម៌ជាគ្រឿងពិចារណាខាងក្នុងនុ៎ះហើយ បពិត្រព្រះសុគត កាលនេះ ជាកាលគួរដល់ការសំដែងនូវធម៌ជាគ្រឿងពិចារណាខាងក្នុងនុ៎ះហើយ ភិក្ខុទាំងឡាយ បានស្តាប់ព្រះមានព្រះភាគហើយ នឹងចង់ចាំទុក ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្នាលអានន្ទ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកទាំងឡាយ ស្តាប់ចុះ ចូរធ្វើទុកក្នុងចិត្តឲ្យប្រពៃចុះ តថាគតនឹងសំដែងប្រាប់ ។ ភិក្ខុទាំងនោះ ទទួលព្រះពុទ្ធដីការនៃព្រះមានព្រះភាគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ អន្តរសម្មសកថា

[២៥៦] ភក្កវា ឯតទរោច ឥធិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ
សម្មសមាដោ សម្មសតិ អន្តរំ សម្មសំ យំ ខោ
ឥទំ អនេកវិទំ ធានប្បការកំ ទុក្ខំ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ
ជរាមរណំ ឥទំ នុ ខោ^(១) ទុក្ខំ កីនិទានំ កីសមុទយំ
កីជាតិកំ កីបកវំ កិស្មី សតិ ជរាមរណំ ហោតិ
កិស្មី អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតីតិ ។ សោ
សម្មសមាដោ ឯវំ ជាតតិ យំ ខោ ឥទំ អនេកវិទំ
ធានប្បការកំ ទុក្ខំ លោកេ ឧប្បជ្ជតិ ជរាមរណំ ឥទំ
ខោ ទុក្ខំ ឧបទិទានំ ឧបទិសមុទយំ ឧបទិជាតិ-
កំ ឧបទិប្បកវំ ឧបទិស្មី សតិ ជរាមរណំ ហោតិ
ឧបទិស្មី អសតិ ជរាមរណំ ន ហោតីតិ ។ សោ
ជរាមរណញ្ច បជាតតិ ជរាមរណសមុទយញ្ច បជា-
តតិ ជរាមរណនិរោធិញ្ច បជាតតិ យា ច ជរាម-
រណនិរោធសារុប្បកាមិដី បទិបទា តញ្ច បជាតតិ

១ ឱ. ម. ឥទំ ខោ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហារគ្គ និយាយអំពីការពិចារណាបច្ច័យខាងក្នុង

[២៥៦] ព្រះមានព្រះភាគ បានត្រាស់យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ភិក្ខុក្នុងសាសនានេះ កាលពិចារណាធម៌ ជាគ្រឿង
 ពិចារណាខាងក្នុង រមែងពិចារណាថា ទុក្ខគឺជរា និងមរណៈនេះ មាន
 ប្រការច្រើន មានប្រការផ្សេង ៗ តែងកើតឡើងក្នុងលោក ទុក្ខនេះ មាន
 អ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភពហ្ន៎
 កាលបើមានអ្វី ទើបមានជរា និងមរណៈ កាលបើគ្មានអ្វី ទើបគ្មានជរា
 និងមរណៈ ។ កាលភិក្ខុនោះពិចារណា ក៏រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា ទុក្ខ
 គឺជរា និងមរណៈនេះ មានប្រការច្រើន មានប្រការផ្សេង ៗ តែងកើត
 ឡើងក្នុងលោក ទុក្ខនេះឯង មានឧបធិជាហេតុ^(១) មានឧបធិជាទីកើត
 មានឧបធិជាកំណើត មានឧបធិជាប្រភព កាលបើមានឧបធិ ទើបមាន
 ជរា និងមរណៈ កាលបើឧបធិមិនមាន ជរា និងមរណៈក៏មិនមាន ។ ភិក្ខុ
 នោះ រមែងដឹងច្បាស់នូវជរា និងមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវហេតុជាទីកើត
 នៃជរា និងមរណៈផង ដឹងច្បាស់នូវទីរលត់ជរា និងមរណៈផង ដឹងច្បាស់
 នូវបដិបទាជាដំណើរទៅដ៏សមគួរដល់ការរលត់ នៃជរា និងមរណៈនោះផង

១ សំដៅយកឧបធិគឺខន្ធ ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តថា បដិបន្នោ ច ហោតិ អនុធម្មចារី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ
បដិបន្នោ ជរាមរណានិរោធិយ ។

[២៥៧] អថាបរំ សម្មសមាដោ សម្មសតិ អន្តរំ
សម្មសំ ឧបទិ បនាយំ កីនិទានោ កីសមុទយោ
កីជាតិកោ កីបកវោ កិស្មី សតិ ឧបទិ ហោតិ
កិស្មី អសតិ ឧបទិ ន ហោតីតិ ។ សោ សម្ម-
សមាដោ ឯវំ ជាតតិ ឧបទិ តណ្ហានិទានោ តណ្ហា-
សមុទយោ តណ្ហាជាតិកោ តណ្ហាបកវោ តណ្ហាយ
សតិ ឧបទិ ហោតិ តណ្ហាយ អសតិ ឧបទិ ន
ហោតីតិ ។ សោ ឧបទិញ្ច បជាតតិ ឧបទិសមុ-
ទយញ្ច បជាតតិ ឧបទិនិរោធិញ្ច បជាតតិ យា
ច ឧបទិនិរោធិសារុប្បតាមិដី បដិបទា តញ្ច បជា-
នតិ តថា បដិបន្នោ ច ហោតិ អនុធម្មចារី ។ អយំ
វុច្ចតិ ភិក្ខុវេ ភិក្ខុ សព្វសោ សម្មា ទុក្ខក្ខយាយ
បដិបន្នោ ឧបទិនិរោធិយ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ជាអ្នកប្រតិបត្តិយ៉ាងនោះ ប្រព្រឹត្តធម៌សមគួរតាមធម៌ផង ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ ភិក្ខុនេះតថាគតពោលថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីការអស់នៃ
ទុក្ខដោយប្រពៃ ដើម្បីការរលត់នៃជរាមរណៈ ដោយប្រការទាំងពួង ។

[២៥៧] ប្រការមួយទៀត កាលភិក្ខុនឹងពិចារណាធម៌ជាគ្រឿង
ពិចារណាខាងក្នុងតទៅទៀត ក៏រមែងពិចារណាថា ឧបធិនេះសោត
មានអ្វីជាហេតុ មានអ្វីជាទីកើត មានអ្វីជាកំណើត មានអ្វីជាប្រភព
កាលបើមានអ្វី ទើបមានឧបធិ កាលបើគ្មានអ្វី ទើបគ្មានឧបធិ ។
កាលភិក្ខុនោះពិចារណា ក៏រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា ឧបធិ មានតណ្ហា
ជាហេតុ មានតណ្ហាជាទីកើត មានតណ្ហាជាកំណើត មានតណ្ហា
ជាប្រភព កាលបើមានតណ្ហា ទើបមានឧបធិ កាលបើគ្មានតណ្ហា
ទើបគ្មានឧបធិ ។ ភិក្ខុនោះ ក៏រមែងដឹងច្បាស់នូវឧបធិផង ដឹងច្បាស់នូវ
បដិបទា ជាដំណើរដ៏សមគួរដល់ការរលត់ឧបធិនោះផង ជាអ្នកប្រតិបត្តិ
យ៉ាងនោះ ប្រព្រឹត្តធម៌សមគួរតាមធម៌ផង ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
ភិក្ខុនេះ តថាគតពោលថា ជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីការអស់នៃទុក្ខ
ដោយប្រពៃ ដើម្បីការរលត់នៃឧបធិ ដោយប្រការទាំងពួង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារគ្គេ អន្តរសម្មសកថា

[២៥៨] អថាបរំ សម្មសមាណោ សម្មសតិ អន្តរំ
សម្មសំ តណ្ហា បនាយំ កត្ត ឧប្បជ្ជមាណា ឧប្បជ្ជតិ
កត្ត និរិសមាណា និរិសតិ ។ សោ សម្មសមាណោ ឯវំ
ជាណតិ យំ ខោ លោកេ^(១) បិយរូបំ សាតរូបំ ឯត្ថេសោ
តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណោ ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ត និរិសមាណា និរិ-
សតិ ។ កិញ្ច លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ។ ចក្កុំ
លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ ។ មេ ។ សោតំ លោកេ
បិយរូបំ សាតរូបំ... ឃានំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ...
ជិញ្ញា លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ... កាយោ លោកេ
បិយរូបំ សាតរូបំ... មនោ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ
ឯត្ថេសោ តណ្ហា ឧប្បជ្ជមាណោ ឧប្បជ្ជតិ ឯត្ត និរិសមា-
ណា និរិសតិ ។

១ យំ ខោ កិញ្ចី លោកេតិ កត្តបិ បោត្តកេ ទិស្សតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ និយាយអំពីការពិចារណាបច្ច័យខាងក្នុង

[២៥៨] ប្រការមួយទៀត កាលភិក្ខុពិចារណានូវធម៌ជាគ្រឿង
 ពិចារណាខាងក្នុង រមែងពិចារណាថា តណ្ហានេះ កាលដែលកើតឡើង
 តើកើតឡើងក្នុងទីណា កាលដែលតាំងនៅ តើតាំងនៅក្នុងទីណា ។
 កាលភិក្ខុនោះ ពិចារណាទៅ ក៏រមែងដឹងយ៉ាងនេះថា អារម្មណ៍ណា
 ក្នុងលោក ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ តណ្ហា
 នុ៎ះ កាលដែលកើតឡើង តែងកើតឡើងក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែល
 តាំងនៅ តែងតាំងនៅក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ ។ តើអារម្មណ៍អ្វីហ្ន៎ ដែលជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ។ ចក្ខុជាសភាព
 គួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ។ បេ ។ សោតៈជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក... ឃានៈជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក... ជិវ្ហាជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក... កាយជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក... ចិត្តជាសភាព
 គួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក តណ្ហានុ៎ះ កាលដែល
 កើតឡើង ក៏កើតឡើងក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ កាលដែលតាំងនៅ ក៏តាំងនៅ
 ក្នុងអារម្មណ៍នុ៎ះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៥៩] យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ

សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយរូបំ

សាតរូបំ តំ និច្ចតោ អទ្ធកំ សុខតោ អទ្ធកំ អត្តតោ

អទ្ធកំ អាហេត្យតោ អទ្ធកំ ខេមតោ អទ្ធកំ តេ

តណ្ហា វឌ្ឍេសុំ ។ យេ តណ្ហា វឌ្ឍេសុំ តេ ឧបដី

វឌ្ឍេសុំ យេ ឧបដី វឌ្ឍេសុំ តេ ទុក្ខំ វឌ្ឍេសុំ យេ

ទុក្ខំ វឌ្ឍេសុំ តេ ន បរិមុច្ចិសុ ជាតិយា ជរាយ មរ-

ណាន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ

ឧបាយាសេហិ ន បរិមុច្ចិសុ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៥៧] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា
នីមួយ ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅហើយ បានឃើញនូវអារម្មណ៍ ដែល
ជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ថាទៀង បាន
ឃើញថាជាសុខ បានឃើញថាជារបស់ខ្លួន បានឃើញថាជារបស់គ្មាន
រោគ បានឃើញថាជារបស់ក្សេមក្សាន្ត សមណៈបុព្វាហ្មណ៍ទាំងអម្បាល
នោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យចម្រើនឡើង ។ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍
ណា ញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះ
ថាញ៉ាំងឧបធិឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងឧបធិ
ឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងទុក្ខឲ្យ
ចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងទុក្ខឲ្យចម្រើនឡើង
តថាគតពោលថា ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថាមិនរួចចាកជាតិ
ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ
សេចក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត មិនរួចចាកទុក្ខឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារគ្គេ តណ្ហាទិវឌ្ឍនំ

យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ តំ
 និច្ចតោ ទក្ខិស្សន្តិ^(១) សុខតោ ទក្ខិស្សន្តិ អត្តតោ
 ទក្ខិស្សន្តិ អាហក្សតោ ទក្ខិស្សន្តិ ខេមតោ ទក្ខិស្សន្តិ
 តេ តណ្ហំ វឌ្ឍេស្សន្តិ ។ យេ តណ្ហំ វឌ្ឍេស្សន្តិ
 តេ ឧបដី វឌ្ឍេស្សន្តិ យេ ឧបដី វឌ្ឍេស្សន្តិ តេ ទុក្ខំ
 វឌ្ឍេស្សន្តិ យេ ទុក្ខំ វឌ្ឍេស្សន្តិ តេ ន បរិមុច្ចិស្សន្តិ
 ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេ-
 ហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ ន បរិមុច្ចិស្សន្តិ
 ទុក្ខស្មាតិ វនាមិ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយរូបំ
 សាតរូបំ តំ និច្ចតោ បស្សន្តិ សុខតោ បស្សន្តិ

១ ឱ. ទក្ខិស្សន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការញ៉ាំងតណ្ហាជាដើមឲ្យចម្រើន

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណានីមួយ ក្នុងកាលជា
អនាគត នឹងឃើញនូវអារម្មណ៍ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាព
គួរត្រេកអរ ក្នុងលោកនេះ ថាទៀង នឹងឃើញថាជាសុខ នឹង
ឃើញថាជារបស់ខ្លួន នឹងឃើញថាជារបស់គ្មានរោគ នឹងឃើញថា
ជារបស់ក្សេមក្សាន្ត ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថានឹងញ៉ាំង
តណ្ហាឲ្យចម្រើនឡើង ។ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា នឹងញ៉ាំង
តណ្ហាឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថានឹង
ញ៉ាំងឧបធិឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា នឹងញ៉ាំងឧបធិ
ឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថានឹងញ៉ាំង
ទុក្ខឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា នឹងញ៉ាំងទុក្ខឲ្យ
ចម្រើនឡើង តថាគតពោលថា ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះ
ថានឹងមិនរួចចាកជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល
សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត នឹងមិន
រួចចាកទុក្ខឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា
នីមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ឃើញនូវអារម្មណ៍ដែលជាសភាពគួរស្រ-
ឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ថាទៀង ឃើញថាជាសុខ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អត្តតោ បស្សន្តិ អាហក្សតោ បស្សន្តិ ខេមតោ បស្សន្តិ
 តេ តណ្ហាំ វង្សន្តិ ។ យេ តណ្ហាំ វង្សន្តិ តេ ឧបដី
 វង្សន្តិ យេ ឧបដី វង្សន្តិ តេ ទុក្ខំ វង្សន្តិ យេ ទុក្ខំ
 វង្សន្តិ តេ ន បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណោ
 សោកេហិ បរិទេវហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ
 ឧបាយាសេហិ ន បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វនាមិ ។

[២៦០] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អាចានីយកំសោ
 វណ្ណសម្បជ្ជោ កន្ធុសម្បជ្ជោ វសសម្បជ្ជោ ។ សោ ច
 ខោ វិសេន សំសជ្ជោ ។ អថ បុរិសោ អាភច្ឆេយ្យ
 យម្មាភិតត្តោ យម្មបរោតោ កិលន្តោ តសិតោ បិចា-
 សិតោ ។ តមេនំ ឯវំ វទេយ្យំ អយំ តេ អម្ពោ បុរិស
 អាចានីយកំសោ វណ្ណសម្បជ្ជោ កន្ធុសម្បជ្ជោ វស-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ឃើញថាជារបស់ខ្លួន ឃើញថាជារបស់គ្មានរោគ ឃើញថាជារបស់
 ក្សេមក្សាន្ត ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថា ញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យ
 ចម្រើនឡើង ។ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យចម្រើន
 ឡើង ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថា ញ៉ាំងឧបធិឲ្យចម្រើន
 ឡើង ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងឧបធិឲ្យចម្រើនឡើង ពួក
 សមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថា ញ៉ាំងទុក្ខឲ្យចម្រើនឡើង ពួក
 សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងទុក្ខឲ្យចម្រើនឡើង តថាគតពោលថា
 ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថា មិនរួចចាកជាតិ ជរា មរណៈ
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាក
 ចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត មិនរួចចាកទុក្ខឡើយ ។

[២៦០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាផ្លុលដែលពេញដោយសុរា
 បរិបូណ៌ដោយពណ៌ បរិបូណ៌ដោយក្លិន បរិបូណ៌ដោយរស ។ តែផ្លុល
 នោះ គេលាយដោយថ្នាំពិស ។ ចូនជាមានបុរសក្តៅក្រហាយដោយ
 កម្ដៅថ្ងៃ ត្រូវកម្ដៅថ្ងៃបៀតបៀនហើយ មានកាយលំបាក ក្រហល់
 ក្រហាយ ស្រែកឃ្នាន មកដល់ ។ មនុស្សទាំងឡាយ និយាយ
 នឹងបុរសនោះឯង យ៉ាងនេះថា នៃបុរសដ៏ចម្រើន ផ្លុលពេញដោយ
 សុរានេះ បរិបូណ៌ដោយពណ៌ បរិបូណ៌ដោយក្លិន បរិបូណ៌ដោយរស

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ អាចារីយកំសុបមា

សម្បជ្ជោ សោ ច ខោ វិសេន សំសដ្ឋោ សច
 អាភដ្ឋសិ បិវ បិវតោ ហិ ខោ តំ ឆានេស្សតិ វណ្ណ-
 នបិ កន្ទេនបិ វសេនបិ បិវិត្វា ច បន តតោនិ-
 ទានំ មរណំ វា និកច្ចសិ មរណាមត្តំ វា ទុក្ខំ ។
 សោ តំ អាចារីយកំសំ សហសា អប្បដិសដ្ឋា បិ-
 វេយ្យ នប្បដិស្សន្តេយ្យ ។ សោ តតោនិទានំ មរណំ
 វា និកច្ចេយ្យ មរណាមត្តំ វា ទុក្ខំ ។ ឯវមេវ ខោ
 ភិក្ខុវេ យេ ហិ កេចិ អតីតមទ្ធានំ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយ្យបំ សាត្យបំ ។ បេ ។
 អនាគតមទ្ធានំ ។ បេ ។ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្ម-
 ណា វា យំ លោកេ បិយ្យបំ សាត្យបំ តំ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ឧបមាដោយផ្តិលដ៏ពេញដោយសុរា

តែផ្តិលនោះ គេលាយដោយថ្នាំពិស បើអ្នកប្រាថ្នា ចូរអ្នកផឹកចុះ ព្រោះ
 ថា កាលបើអ្នកផឹកទៅហើយ ទឹកនោះនឹងគាប់ចិត្តអ្នក ដោយពណ៌ផង
 ដោយក្លិនផង ដោយរសផង ប៉ុន្តែបើអ្នកផឹកទៅហើយ អ្នកនឹងដល់នូវ
 សេចក្តីស្លាប់ ឬនឹងដល់នូវសេចក្តីទុក្ខស្ទើរស្លាប់ ព្រោះតែការផឹកនោះជា
 ហេតុ ។ បុរសនោះ មិនបានពិចារណាផ្តិលដ៏ពេញដោយសុរានោះហើយ
 ក៏ផឹកដោយរូសរាន់ មិនលះបង់ចោល ។ បុរសនោះគប្បីដល់នូវសេចក្តី
 ស្លាប់ ឬដល់នូវទុក្ខស្ទើរស្លាប់ ព្រោះតែការផឹកនោះជាហេតុ ។ ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ សេចក្តីឧបមេយ្យក៏ដូច្នោះដែរ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា
 មួយ ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅហើយ បានឃើញនូវអារម្មណ៍ណា ជាស-
 ភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ។ បេ ។ ក្នុងកាលជា
 អនាគត ។ បេ ។ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ឃើញនូវ
 អារម្មណ៍ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

និច្ចតោ បស្សន្តិ សុខតោ បស្សន្តិ អត្តតោ បស្សន្តិ
 អាហេត្យតោ បស្សន្តិ ខេមតោ បស្សន្តិ តេ តណ្ហា
 វឌ្ឍន្តិ ។ យេ តណ្ហា វឌ្ឍន្តិ តេ ឧបដី វឌ្ឍន្តិ យេ
 ឧបដី វឌ្ឍន្តិ តេ ទុក្ខំ វឌ្ឍន្តិ យេ ទុក្ខំ វឌ្ឍន្តិ តេ
 ន បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ
 បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ
 ន បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។

[២៦០] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ អតីតមទ្ធានំ

សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយរូបំ
 សាតរូបំ តំ អនិច្ចតោ អន្ធកំ ទុក្ខតោ អន្ធកំ អនត្ត-
 តោ អន្ធកំ ហេតតោ អន្ធកំ ភយតោ អន្ធកំ តេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ថាទៀង ឃើញថាជាសុខ ឃើញថាជារបស់ខ្លួន ឃើញថាជារបស់គ្មាន
 រោគ ឃើញថាជារបស់ក្សេមក្សាន្ត ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ឈ្មោះថាញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យចម្រើនឡើង ។ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា
 ញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថា
 ញ៉ាំងឧបធិឲ្យចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងឧបធិឲ្យ
 ចម្រើនឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ ឈ្មោះថាញ៉ាំងទុក្ខឲ្យចម្រើន
 ឡើង ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍ណា ញ៉ាំងទុក្ខឲ្យចម្រើនឡើង តថាគត
 ពោលថា ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ មិនរួចចាកជាតិ ជរា មរណៈ
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាក
 ចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត មិនរួចចាកទុក្ខឡើយ ។

[២៦១] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ចំណែកពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍
 ណាមួយ ក្នុងកាលដែលកន្លងទៅ បានឃើញនូវអារម្មណ៍ ដែលជា
 សភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ថាមិនទៀង
 បានឃើញថាជាទុក្ខ បានឃើញថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន បានឃើញថា
 ជារបស់មានរោគ បានឃើញថាគួរខ្ជាប់ ពួកសមណៈបុព្វាហ្មណ៍នោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ តណ្ហាទិបដហានំ

តណ្ហា បដហីសុ ។ យេ តណ្ហា បដហីសុ តេ ឧបដិ
 បដហីសុ យេ ឧបដិ បដហីសុ តេ ទុក្ខំ បដហីសុ
 យេ ទុក្ខំ បដហីសុ តេ បរិមុច្ចិសុ ជាតិយា ជរាយ
 មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេ-
 ហិ ឧទាយាសេហិ បរិមុច្ចិសុ ទុក្ខស្មាតិ វេទានិ ។
 យេបិ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ អនាគតមទ្ធានំ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ តំ
 អនិច្ចតោ ទក្ខិស្សន្តិ ទុក្ខតោ ទក្ខិស្សន្តិ អនត្តតោ
 ទក្ខិស្សន្តិ រោគតោ ទក្ខិស្សន្តិ ភយតោ ទក្ខិស្សន្តិ
 តេ តណ្ហា បដហីស្សន្តិ ។ យេ តណ្ហា បដហីស្សន្តិ
 ។ បេ ។ តេ បរិមុច្ចិស្សន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វេទានិ ។ យេបិ
 ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ ឯតរហិ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា
 យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ តំ អនិច្ចតោ បស្សន្តិ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការលះតណ្ហាជាដើម

លះតណ្ហាបាន ។ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណា លះតណ្ហាបានហើយ
 ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍នោះ លះឧបធិបាន ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍
 ណា លះឧបធិបានហើយ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍នោះ លះទុក្ខ
 បាន ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណា លះទុក្ខបានហើយ តថាគតពោល
 ថា ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍នោះ បានរួចចាកជាតិ ជរា មរណៈ
 សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត
 សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រួចចាកទុក្ខហើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលជាអនាគត នឹងឃើញ
 អារម្មណ៍ ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុង
 លោក ថាមិនទៀង នឹងឃើញថាជាទុក្ខ នឹងឃើញថាមិនមែនរបស់ខ្លួន
 នឹងឃើញថាមានរោគ នឹងឃើញថាគួរខ្លាច ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍
 នោះ នឹងលះតណ្ហាបាន ។ ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍ណា នឹង
 លះតណ្ហាបាន ។ បេ ។ តថាគតពោលថា ពួកសមណៈបុត្រាហ្មណ៍
 នោះ នឹងរួចចាកទុក្ខបាន ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈបុ
 ត្រាហ្មណ៍ណាមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ឃើញអារម្មណ៍ ដែល
 ជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ថាមិនទៀង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ទុក្ខតោ បស្សន្តិ អនត្តតោ បស្សន្តិ រោគតោ បស្សន្តិ
 ភយតោ បស្សន្តិ តេ តណ្ហា បជហន្តិ ។ យេ តណ្ហា
 បជហន្តិ តេ ឧបដី បជហន្តិ យេ ឧបដី បជហន្តិ
 តេ ទុក្ខំ បជហន្តិ យេ ទុក្ខំ បជហន្តិ តេ បរិមុច្ចន្តិ
 ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវេហិ
 ទុក្ខេហិ នោមនស្សេហិ ឧទាយាសេហិ បរិមុច្ចន្តិ
 ទុក្ខស្មាតិ វេទមិ ។

[២៦២] សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ អាចារីយកំ-

សោ វណ្ណសម្មន្នោ ភន្ធសម្មន្នោ វសសម្មន្នោ ។
 សោ ច ខោ វិសេន សំសដ្ឋា ។ អថ បុរិសោ
 អាភច្ឆេយ្យ យម្មាភិតត្តោ យម្មបរេតោ កិលន្តោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ឃើញថាជារបស់មាន
 រោគ ឃើញថាគួរខ្លាច ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងលះតណ្ហា
 បាន ។ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា លះតណ្ហាបាន ពួកសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងលះឧបធិបាន ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា លះ
 ឧបធិបាន ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងលះទុក្ខបាន ពួកសម-
 ណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា លះទុក្ខបាន តថាគតពោលថា ពួកសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងរួចចាកជាតិ ជរា មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តី
 ខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំបាកចិត្ត សេចក្តីចង្អៀត
 ចង្អៀលចិត្ត រមែងរួចចាកទុក្ខបាន ។

[២៦២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាផ្លុលដែលពេញដោយសុរា
 បរិបូណ៌ដោយពណ៌ បរិបូណ៌ដោយក្លិន បរិបូណ៌ដោយរស ។
 តែផ្លុលនោះឯង គេលាយដោយថ្នាំពិស ។ ចូរជាមានបុរស ក្តៅក្រៃ-
 ហាយដោយកម្ដៅថ្ងៃ ត្រូវកម្ដៅថ្ងៃបៀតបៀនហើយ មានកាយលំបាក

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ អាចារ្យកំសុបមា

តសិតោ បិចាសិតោ ។ តមេនំ ឯវំ វាយេយ្យំ អយំ
តេ អម្ពោ បុរិស អាចារ្យកំសោ វណ្ណសម្បជ្ជោ
កន្ទសម្បជ្ជោ វសសម្បជ្ជោ សោ ច ខោ វិសេន សំ-
សជ្ជោ សចេ អាកក្ខ័សិ បិវ បិវតោ ហិ ខោ តំ
ឆានេស្សតិ វណ្ណនបិ កន្ទនបិ វសេនបិ បិវិត្វា ច
បន តតោនិទានំ មរណំ វា និកច្ចសិ មរណាមត្តំ
វា ទុក្ខន្តិ ។ អថខោ ភិក្ខុវេ តស្ស បុរិសស្ស
ឯវមស្ស សក្កា ខោ មេ អយំ សុវា បិចាសិតា
ចារ្យកំសោ វា វិនេត្តំ ទទិមណ្ឌាកេន វា វិនេត្តំ មជ្ជលោ-
ណិកាយ វា វិនេត្តំ លោណសោចិវកេន^(១) វា វិនេត្តំ ន
ត្វេវាហន្តំ បិវេយ្យំ យំ មម អស្ស ទិយរត្តំ អហិតាយ
ទុក្ខាយាតិ ។ សោ តំ អាចារ្យកំសំ បដិសដ្ឋា
ន បិវេយ្យ បដិនិស្សដ្ឋេយ្យ ។ សោ តតោនិទានំ
មរណំ វា ន និកច្ចេយ្យ មរណាមត្តំ វា ទុក្ខំ ។

១ ឱ. ម. លោណសោវិកេន ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ឧបមាដោយផ្តិលដ៏ពេញដោយសុរា

ក្រហល់ក្រហាយ ស្រែកឃ្លាន មកដល់ ។ មនុស្សទាំងឡាយនិយាយ
នឹងបុរសនោះយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់បុរសដ៏ចម្រើន ផ្តិលពេញដោយសុរានេះ
បរិបូណ៌ដោយពណ៌ បរិបូណ៌ដោយក្លិន បរិបូណ៌ដោយរស (សមគួរ)
ដល់អ្នក តែផ្តិលនោះ គេលាយដោយថ្នាំពិស បើអ្នកចង់ ក៏ចូរផឹកចុះ
ព្រោះថាកាលបើអ្នកផឹកហើយ ទឹកនោះនឹងគាប់ចិត្តអ្នក ដោយពណ៌ផង
ដោយក្លិនផង ដោយរសផង តែបើអ្នកផឹកទៅហើយ មុខជានឹងដល់
នូវសេចក្តីស្លាប់ ឬនឹងដល់នូវទុក្ខស្ទើរស្លាប់ ព្រោះតែការផឹកនោះជា
ហេតុ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ កាលនោះ បុរសនោះ មានសេចក្តី
ត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា សុរាដែលអាត្មាអញស្រែកហើយនេះ អាចបន្ទោបង់
ដោយទឹកត្រជាក់ក៏បាន បន្ទោបង់ដោយទទឹងក៏បាន បន្ទោបង់ដោយ
ទឹកសដូរដែលលាយដោយអំបិលក៏បាន បន្ទោបង់ដោយថ្នាំត្រាំឈ្មោះថា
លោណសោចិរកៈ^(១) ក៏បាន អាត្មាអញ មិនត្រូវផឹកសុរា ដែលប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីមិនមែនជាគុណ ដើម្បីទុក្ខអស់កាលដ៏យូរ ដល់អាត្មាអញនោះ
ទេ ។ បុរសនោះ ក៏គប្បីពិចារណានូវផ្តិល ដែលពេញដោយសុរានោះ
ហើយ ក៏មិនបានផឹក លះបង់ចោលចេញ ។ បុរសនោះក៏មិនដល់នូវ
សេចក្តីស្លាប់ ឬដល់នូវទុក្ខស្ទើរស្លាប់ ព្រោះតែការផឹកនោះជាហេតុទេ ។

១ ថ្នាំដែលគេត្រាំដោយស្រូវគ្រប់យ៉ាងនិងទំពាំងជាដើម ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ យេ ហិ កេចិ អតីតមទ្ធានំ
 សមណា វា ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយរូបំ
 សាតរូបំ តំ អនិច្ចតោ អន្ធកំ ទុក្ខតោ អន្ធកំ
 អនត្តតោ អន្ធកំ រោគតោ អន្ធកំ ភយតោ អន្ធកំ
 តេ តណ្ហា បជហីសុ ។ យេ តណ្ហា បជហីសុ តេ
 ឧបដី បជហីសុ យេ ឧបដី បជហីសុ តេ ទុក្ខំ
 បជហីសុ យេ ទុក្ខំ បជហីសុ តេ បរិមុច្ចីសុ
 ជាតិយា ជរាយ មរណោ ន សោកេហិ បរិទេវហិ
 ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧបាយាសេហិ បរិមុច្ចីសុ
 ទុក្ខស្មាតិ វទាមិ ។ យេ ហិ កេចិ ភិក្ខុវេ
 អនាគតមទ្ធានំ ។ បេ ។ ឯតរហិ សមណា វា
 ព្រាហ្មណា វា យំ លោកេ បិយរូបំ សាតរូបំ តំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច ពួកសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍ណានីមួយ ក្នុងកាលកន្លងទៅហើយ បានឃើញអារម្មណ៍
 ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក ថាមិន
 ទៀង បានឃើញថាជាទុក្ខ បានឃើញថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន បាន
 ឃើញថាជារបស់មានរោគ បានឃើញថាគួរខ្លាច ពួកសមណៈឬ
 ព្រាហ្មណ៍នោះ បានលះតណ្ហាហើយ ។ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា
 លះតណ្ហាបានហើយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ លះឧបធិបាន ពួក
 សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា លះឧបធិបានហើយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍
 នោះ លះទុក្ខបាន ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា លះទុក្ខបានហើយ
 តថាគតពោលថា ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ រួចចាកជាតិ ជរា
 មរណៈ សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេច-
 ក្តីលំបាកចិត្ត និងសេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រួចចាកទុក្ខបានហើយ ។
 ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ឃើញ
 អារម្មណ៍ដែលជាសភាពគួរស្រឡាញ់ ជាសភាពគួរត្រេកអរ ក្នុងលោក

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារគ្គេ សារីបុត្តបសង្កមនំ

អនិច្ចតោ បស្សន្តិ ទុក្ខតោ បស្សន្តិ អនត្តតោ បស្សន្តិ
 រោគតោ បស្សន្តិ ភយតោ បស្សន្តិ តេ តណ្ហា
 បជហន្តិ ។ យេ តណ្ហា បជហន្តិ តេ ឧបដី បជហន្តិ
 យេ ឧបដី បជហន្តិ តេ ទុក្ខំ បជហន្តិ យេ ទុក្ខំ
 បជហន្តិ តេ បរិមុច្ចន្តិ ជាតិយា ជរាយ មរណោន
 សោកេហិ បរិទេវេហិ ទុក្ខេហិ ទោមនស្សេហិ ឧចា-
 យាសេហិ បរិមុច្ចន្តិ ទុក្ខស្មាតិ វទាមីតិ ។ ឆដ្ឋំ ។

[២៦៣] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច សារីបុត្តោ

អាយស្មា ច មហាកោដ្ឋិតោ ពារាណសិយំ វិហារន្តិ
 ឥសិបតនេ មិត្តនាយេ ។ អថខោ អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ សាយណ្ណាសមយំ បដិសណ្ឋានា វុដ្ឋិតោ
 យេនាយស្មា សារីបុត្តោ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា
 អាយស្មតោ សារីបុត្តេន សន្តិ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ
 កថំ សារាណីយំ វិទិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហារត្ត ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈចូលទៅរកព្រះសារីបុត្ត

ថាមិនទៀង ឃើញថាជាទុក្ខ ឃើញថាមិនមែនខ្លួន ឃើញថាមាន
រោគ ឃើញថាគួរខ្លាច ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងលះ
តណ្ហាបាន ។ ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា លះតណ្ហាបាន ពួក
សមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងលះឧបធិបាន ពួកសមណៈឬ
ព្រាហ្មណ៍ណា លះឧបធិបាន ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ រមែង
លះទុក្ខបាន ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា លះទុក្ខបាន តថាគតពោល
ថា ពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍នោះ រមែងរួចចាកជាតិ ជរា មរណៈ
សេចក្តីសោក សេចក្តីខ្សឹកខ្សួល សេចក្តីលំបាកកាយ សេចក្តីលំ-
បាកចិត្ត សេចក្តីចង្អៀតចង្អល់ចិត្ត រមែងរួចចាកទុក្ខបាន ។ ចប់
សូត្រ ទី ៦ ។

[២៦៣] សម័យមួយ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និងព្រះមហា-
កោដ្ឋិតៈមានអាយុ គង់នៅក្នុងឥសិបតនមិតទាយវ័ន ទៀបក្រុងពារាណ-
សី ។ គ្រានោះ ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ ចេញអំពីទីសម្ងំក្នុងសម័យ
ថ្ងៃរសៀល ក៏ចូលទៅរកព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏ធ្វើសេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះសារីបុត្តមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យ
ដែលគួររីករាយ និងពាក្យដែលគួររព្វកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៦៤] ឯកមន្តំ និសិទ្ធា ខោ អាយស្មា មហា-
 កោដ្ឋិតោ អាយស្មន្តំ សារីបុត្តំ ឯតទរោច កី ទុ ខោ
 អារុសោ សារីបុត្ត សយំកតំ ជរាមរណំ បរកតំ ជ-
 រាមរណំ សយំកតញ្ច បរកតញ្ច ជរាមរណំ ឧទាហុ
 អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចុសមុប្បន្នំ ជរាមរណានិ ។
 ន ខោ អារុសោ កោដ្ឋិត សយំកតំ ជរាមរណំ ន
 បរកតំ ជរាមរណំ ន សយំកតញ្ច បរកតញ្ច ជរា-
 មរណំ នាបិ អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចុសមុប្បន្នំ
 ជរាមរណំ អបិច ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ។ កី ទុ
 ខោ អារុសោ សារីបុត្ត សយំកតា ជាតិ បរកតា ជាតិ
 សយំកតា ច បរកតា ច ជាតិ ឧទាហុ អសយំ-
 ការំ អបរការំ អធិច្ចុសមុប្បន្នា ជាតិតិ ។ ន ខោ
 អារុសោ កោដ្ឋិត សយំកតា ជាតិ ន បរកតា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៦៤] លុះព្រះមហាកោដ្ឋិតៈមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
បានសួរព្រះសារីបុត្តមានអាយុ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោសារីបុត្ត ជរា
និងមរណៈ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង ឬជរានិងមរណៈ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ ជរា
និងមរណៈ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ឬជរានិងមរណៈ
មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់អ្នកដទៃទេ គឺកើតឡើង
ដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ ម្ចាស់អារុសោកោដ្ឋិតៈ ជរានិងមរណៈ មិន
មែនបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងទេ ជរានិងមរណៈ មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យទេ ជរា
និងមរណៈ មិនមែនបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផងមិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផងទេ ជរា
និងមរណៈ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់អ្នកដទៃទេ
គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ក៏មិនមែនដែរ ប៉ុន្តែជរានិងមរណៈ
កើតឡើង ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ ម្ចាស់អារុសោសារីបុត្ត ជាតិ គឺបុគ្គល
ធ្វើខ្លួនឯង ឬជាតិ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ ឬជាតិ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង
បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់
អ្នកដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ ម្ចាស់អារុសោកោ-
ដ្ឋិតៈ ជាតិ មិនមែនបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងទេ ជាតិ មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យទេ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ជាតាទិបុត្តា

ជាតិ ន សយំកតា ច បរកតា ច ជាតិ នាមិ អសយំ-
 ការំ អបរការំ អធិច្ចុសមុប្បដ្ឋា ជាតិ អមិច កវប្បច្ច-
 យា ជាតីតិ ។ កី ធុ ខោ អារុសោ សារីបុត្ត សយំក-
 តោ ភវោ ។ មេ ។ សយំកតំ ឧបាទានំ... សយំកតា
 តណ្ហា... សយំកតា វេទនា... សយំកតា ផស្សោ...
 សយំកតំ សឡាយតនំ... សយំកតំ នាមរូបំ បរកតំ
 នាមរូបំ សយំកតញ្ច បរកតញ្ច នាមរូបំ ឧបាហុ
 អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចុសមុប្បដ្ឋំ នាមរូបន្តិ ។
 ន ខោ អារុសោ កោដ្ឋិត សយំកតំ នាមរូបំ ន បរ-
 កតំ នាមរូបំ ន សយំកតញ្ច បរកតញ្ច នាមរូបំ
 នាមិ អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចុសមុប្បដ្ឋំ នាមរូបំ
 អមិច វិញ្ញាណប្បច្ចយា នាមរូបន្តិ ។ កី ធុ ខោ
 អារុសោ សារីបុត្ត សយំកតំ វិញ្ញាណំ បរកតំ វិញ្ញា-
 ណំ សយំកតញ្ច បរកតញ្ច វិញ្ញាណំ ឧបាហុ
 អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចុសមុប្បដ្ឋំ វិញ្ញាណន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហារត្ត ការសួររកជាតិជាដើម

ជាតិ មិនមែនបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផងទេ ជាតិ
មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃទេ គឺកើត
ឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ក៏មិនមែនដែរ ប៉ុន្តែជាតិកើតឡើង ព្រោះ
ភពជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអារុសោ សារីបុត្ត ភពគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងឬ
។ បេ ។ ឧបាទានគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង... តណ្ហាគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង...
វេទនាគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង... ផស្សៈគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង... សឡាយ-
តនៈគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង... នាមរូបគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯង នាមរូបគឺបុគ្គល
ដទៃធ្វើឲ្យ នាមរូបគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ឬមួយ
នាមរូបមិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃទេ
គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។ ម្នាលកោដ្ឋិតៈ នាមរូប គឺ
បុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងក៏ទេ នាមរូប គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យក៏ទេ នាមរូប មិន
មែនបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង មិនមែនបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផងក៏ទេ នាមរូប
មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃទេ គឺកើត
ឡើង ដោយមិនអាស្រ័យហេតុក៏ទេដែរ ប៉ុន្តែនាមរូបកើតឡើង ព្រោះ
វិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលធ្វើ
ខ្លួនឯង ឬវិញ្ញាណ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង
បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យផង ឬមួយវិញ្ញាណ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិន
មែនជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ន ខោ អារុសោ កោដ្ឋិត សយំកតំ វិញ្ញាណំ ន
បរកតំ វិញ្ញាណំ ន សយំកតញ្ច បរកតញ្ច វិញ្ញាណំ
នាមិ អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ វិញ្ញាណំ
អមិច នាមរូបប្បច្ចយា វិញ្ញាណានិ ។

[២៦៥] ឥនានេវ ខោ មយំ អាយស្មតោ សា-
វីបុត្តស្ស ភាសិតំ ឯវំ អាជានាម ន ខោ អារុសោ
កោដ្ឋិត សយំកតំ នាមរូបំ ន បរកតំ នាមរូបំ
ន សយំកតញ្ច បរកតញ្ច នាមរូបំ នាមិ អស-
យំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ នាមរូបំ អមិច
វិញ្ញាណាប្បច្ចយា នាមរូបនិ ។ ឥនានេវ បន មយំ
អាយស្មតោ សាវីបុត្តស្ស ភាសិតំ ឯវំ អាជានាម
ន ខោ អារុសោ កោដ្ឋិត សយំកតំ វិញ្ញាណំ
ន បរកតំ វិញ្ញាណំ ន សយំកតញ្ច បរកតញ្ច
វិញ្ញាណំ នាមិ អសយំការំ អបរការំ អធិច្ចសមុប្បន្នំ
វិញ្ញាណំ អមិច នាមរូបប្បច្ចយា វិញ្ញាណានិ ។ យ-
ថាកំ បនារុសោ សាវីបុត្ត ឥមស្ស ភាសិតស្ស
អត្ថោ ទដ្ឋញ្ចេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលអារុសោកោដ្ឋិតៈ វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងក៏ទេ វិញ្ញាណ គឺ
បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យក៏ទេ វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើ
ឲ្យផងក៏ទេ វិញ្ញាណ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់
បុគ្គលដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ក៏ទេដែរ ប៉ុន្តែ
វិញ្ញាណកើតឡើង ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ។

[២៦៥] ឥឡូវនេះឯង យើងយល់ភាសិតរបស់ព្រះសារីបុត្តមាន
អាយុ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោកោដ្ឋិតៈ នាមរូប គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងក៏
ទេ នាមរូប គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យក៏ទេ នាមរូប គឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង
បុគ្គលដទៃ ធ្វើឲ្យផងក៏ទេ នាមរូប មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែន
ជាអំពើរបស់បុគ្គលដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ក៏ទេ
ដែរ ប៉ុន្តែនាមរូបកើតឡើង ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ ។ ទើបតែអម្បាញ់
មិញ្ញនេះឯង យើងយល់ភាសិតរបស់ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ យ៉ាងនេះថា
ម្នាលអារុសោកោដ្ឋិតៈ វិញ្ញាណ គឺបុគ្គលដទៃធ្វើខ្លួនឯងក៏ទេ វិញ្ញាណ
គឺបុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យក៏ទេ វិញ្ញាណគឺបុគ្គលធ្វើខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃធ្វើឲ្យ
ផងក៏ទេ វិញ្ញាណ មិនមែនជាអំពើរបស់ខ្លួនឯង មិនមែនជាអំពើរបស់
បុគ្គលដទៃទេ គឺកើតឡើងដោយមិនអាស្រ័យហេតុ ក៏ទេដែរ ប៉ុន្តែ
វិញ្ញាណកើតឡើងព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត តើ
យើងត្រូវយល់ សេចក្តីនៃភាសិតនេះ ដូចម្តេចបាន ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ នឡកលាបូបមា

[២៦៦] តេនហារុសោ ឧបមន្តេ ករិស្សាមិ ឧ-
 បមាយបិដេកកថ្វេ វិញ្ញា បុរិសា កាសិតស្ស អត្ថំ
 អាជានត្ថិ ។ សេយ្យថាមិ អារុសោ ទ្វេ នឡក-
 លាបិយោ អញ្ញមញ្ញំ និស្សាយ តិដ្ឋេយ្យំ ឯវមេវ ខោ
 អារុសោ ធាមរូបប្បច្ចយា វិញ្ញាណំ វិញ្ញាណាប្បច្ចយា
 ធាមរូបំ ធាមរូបប្បច្ចយា សឡាយតនំ សឡាយត-
 នប្បច្ចយា ផស្សោ ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស
 ទុក្ខក្ខន្ធស្ស សមុទយោ ហោតិ ។ តាសញ្ចេ អារុសោ
 នឡកលាបីនំ ឯកំ អបកខ្សៀយ្យ ឯកា បប-
 តេយ្យ អបរញ្ចេ អបកខ្សៀយ្យ អបរា បបតេយ្យ ។
 ឯវមេវ ខោ អារុសោ ធាមរូបនិរោធា វិញ្ញាណនិរោធា
 វិញ្ញាណនិរោធា ធាមរូបនិរោធា ធាមរូបនិរោធា ស-
 ឡាយតននិរោធា សឡាយតននិរោធា ផស្សនិរោធា
 ។ មេ ។ ឯវមេតស្ស កេវលស្ស ទុក្ខក្ខន្ធស្ស
 និរោធា ហោតីតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ឧបមាដោយបាច់បុស

[២៦៦] ម្នាលអារុសោ បើដូច្នោះ ខ្ញុំនឹងធ្វើសេចក្តីឧបមាប្រាប់
លោក ព្រោះបុរសទាំងឡាយដែលមានប្រាជ្ញាពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ
តែងយល់សេចក្តីនៃភាសិតដោយឧបមាបាន ។ ម្នាលអារុសោ ដូចជា
បាច់បុសពីរបាច់ អាស្រ័យគ្នានឹងគ្នាបិតនៅបាន យ៉ាងណាមិញ ម្នាល
អារុសោ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូចវិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះនាម-
រូបជាបច្ច័យ នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ សឡាយតនៈ
កើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយត-
នៈជាបច្ច័យ ។ បេ ។ ការកើតព្រមនៃកងទុក្ខទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមាន
យ៉ាងនេះ ។ ម្នាលអារុសោ បើបាច់បុសទាំងអម្បាលនោះ បុគ្គល
ទាញយកបាច់បុសមួយ (បាច់បុសដែលសល់នៅ) មួយបាច់ មុខជា
រលំទៅ បើបុគ្គលទាញយកបាច់បុសម្ខាងចេញ បាច់បុសម្ខាងក៏រលំទៅ
ដូចម្តេចមិញ ។ ម្នាលអារុសោ សេចក្តីនេះ ក៏មានឧបមេយ្យដូច្នោះដែរ
ព្រោះតែនាមរូបរលត់ ទើបវិញ្ញាណរលត់ ព្រោះតែវិញ្ញាណរលត់ ទើប
នាមរូបរលត់ ព្រោះតែនាមរូបរលត់ ទើបសឡាយតនៈរលត់ ព្រោះតែ
សឡាយតនៈរលត់ ទើបផស្សៈរលត់ ។ បេ ។ ការរលត់នៃកងទុក្ខ
ទាំងអស់នុ៎ះ រមែងមានយ៉ាងនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៦៧] អច្ឆរិយំ អារុសោ សារីបុត្ត អព្ពតំ អារុ-
សោ សារីបុត្ត យាវ សុភាសិតញ្ចំ អាយស្មតា សារី-
បុត្តេន ឥទញ្ច បន មយំ អាយស្មតោ សារីបុត្តស្ស
សុភាសិតំ ឥមេហិ ឆត្តិសាយ វត្ថុហិ អនុមោទាម
ជរាមរណាស្ស ចេ អារុសោ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាតាយ
និរោទាយ ធម្មំ នេសេតិ ធម្មកមិកោ ភិក្ខុតិ អលំ
វេទាយ ។ ជរាមរណាស្ស ចេ អារុសោ ភិក្ខុ និព្វិទា-
យ វិរាតាយ និរោទាយ បដិបន្នោ ហោតិ ធម្មានុ-
ធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វេទាយ ។ ជរាមរណាស្ស
ចេ អារុសោ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាតា និរោទា អនុចាទា
វិមុត្តោ ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ ភិក្ខុតិ អលំ
វេទាយ ។ ជាតិយា ចេ ។ បេ ។ ភវស្ស ចេ...
ឧចាទានស្ស ចេ... តណ្ហាយ ចេ... វេទនាយ ចេ...
ផស្សស្ស ចេ... សទ្ធាយតនស្ស ចេ... ជាមរូបស្ស ចេ...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៦៧] ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត អស្ចារ្យណាស់ ម្នាលអារុសោសារីបុត្ត ចំឡែកណាស់ ព្រះសារីបុត្តមានអាយុ និយាយនេះត្រូវហើយ មួយទៀត យើងសូមអនុមោទនាសុភាសិត របស់ព្រះសារីបុត្ត មានអាយុនេះ ដោយវត្ថុ ៣៦ នេះ ម្នាលអារុសោ បើភិក្ខុសំដែងធម៌ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់នៃជរានិងមរណៈ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកថិក ។ ម្នាលអារុសោ បើភិក្ខុជាអ្នកប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់នៃជរានិងមរណៈ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាអ្នកប្រតិបត្តិនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។ ម្នាលអារុសោ បើភិក្ខុជាអ្នកមានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះការនឿយណាយ ព្រោះការវិនាស ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់ស្មិត នូវជរានិងមរណៈ ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ បើជាតិ ។ បេ ។ បើភព... បើឧបាទាន... បើតណ្ហា... បើវេទនា... បើផស្សៈ... បើសឡាយតនៈ... បើនាមរូប...

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ មុសិលាទិត្តេរា

វិញ្ញាណស្ស ចេ... សង្ខារនព្វេ... អវិជ្ជាយ ចេ អារុសោ
 ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ ធម្មំ ទេសេតិ
 ធម្មកថិកោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយ ។ អវិជ្ជាយ ចេ
 អារុសោ ភិក្ខុ និព្វិទាយ វិរាគាយ និរោធាយ បដិបន្នោ
 ហោតិ ធម្មានុធម្មប្បដិបន្នោ ភិក្ខុតិ អលំ វចនា-
 យ ។ អវិជ្ជាយ ចេ អារុសោ ភិក្ខុ និព្វិទា វិរាគា និ-
 រោធា អនុចាទា វិមុត្តោ ហោតិ ទិដ្ឋធម្មនិព្វានប្បត្តោ
 ភិក្ខុតិ អលំ វចនាយាតិ ។ សត្តមំ ។

[២៦៨] ឯកំ សមយំ អាយស្មា ច មុសិលោ
 អាយស្មា ច បរិដ្ឋោ^(១) អាយស្មា ច នារោទោ អាយស្មា
 ច អានន្នោ កោសម្ព័យំ វិហារន្តិ យោសិតារាមេ ។

១ ឱ. សរិដ្ឋោ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ព្រះមុសិលត្ថេរជាដើម

បើវិញ្ញាណ... បើសង្ខារទាំងឡាយ... ម្នាលអារុសោ បើភិក្ខុអ្នកសំ-
 ដែងធម៌ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់ នៃ
 អវិជ្ជា ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាធម្មកបិក ។ ម្នាលអារុសោ បើភិក្ខុជាអ្នក
 ប្រតិបត្តិ ដើម្បីការនឿយណាយ ដើម្បីការវិនាស ដើម្បីការរលត់
 នៃអវិជ្ជា ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាអ្នកប្រតិបត្តិនូវធម៌ដ៏សមគួរដល់ធម៌ ។
 ម្នាលអារុសោ បើភិក្ខុជាអ្នកមានចិត្តរួចស្រឡះហើយ ព្រោះការនឿយ
 ណាយ ព្រោះការវិនាស ព្រោះការរលត់ ព្រោះការមិនប្រកាន់ស្អិត
 នូវអវិជ្ជា ទើបគួរហៅថា ភិក្ខុជាអ្នកដល់នូវព្រះនិព្វានក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។
 ចប់សូត្រ ទី ៧ ។

[២៦៨] សម័យមួយ ព្រះមុសិលៈមានអាយុ ព្រះបរិដ្ឋៈមាន
 អាយុ ព្រះនារទៈមានអាយុ និងព្រះអានន្ទមានអាយុ នៅក្នុងឃោសិ-
 តារាម ទៀបក្រុងកោសម្ពី ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៦៩] អថខោ អាយស្មា បរិដ្ឋោ អាយស្មន្តំ
 មុសិលំ ឯតទរោច អញ្ញត្រេវ អារុសោ មុសិល សទ្ធា-
 យ អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ
 អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អត្តាយ-
 ស្មតោ មុសិលស្ស បច្ចត្តមេវ ញ្ញាណំ ជាតិប្បច្ចយា
 ជរាមរណានិ ។ អញ្ញត្រេវ អារុសោ បរិដ្ឋ អាយស្មន្តំ
 អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការ-
 បរិវិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហមេតំ ជា-
 នាមិ អហមេតំ បស្សាមិ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ។
 អញ្ញត្រេវ អារុសោ មុសិល សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា
 អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញ-
 ត្រ ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អត្តាយស្មតោ មុសិលស្ស
 បច្ចត្តមេវ ញ្ញាណំ កវប្បច្ចយា ជាតីតិ ។ បេ ។ ឧបា-
 នានប្បច្ចយា ភរោតិ... តណ្ហាបច្ចយា ឧបាទាននិ...

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៦៧] លំដាប់នោះ ព្រះបរិដ្ឋៈមានអាយុ បានសួរព្រះមុសិលៈ មានអាយុ យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អារុសោមុសិលៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ (តាមគេ) វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត (ខ្លួនឯង) វៀរចាកសេចក្តីឮត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ តើមុសិលៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា ជរានិងមរណៈកើតឡើង ព្រោះជាតិជាបច្ច័យដូច្នោះឬទេ ។ ម្ចាស់អារុសោបរិដ្ឋៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីឮត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនេះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុនេះថា ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ ។ ម្ចាស់អារុសោមុសិលៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីឮត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ តើមុសិលៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យ ដូច្នោះឬទេ ។ បេ ។ ថា ភពកើតមាន ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យ... ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ...

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ ជរាមរណាទិបុត្តា

វេទនាបច្ចុយា តណ្ហាភិ... ធម្មប្បច្ចុយា វេទនាភិ...
 សទ្ធាយតនប្បច្ចុយា ធម្មស្សាភិ... នាមរូបប្បច្ចុយា ស-
 ទ្ធាយតនន្តិ... វិញ្ញាណប្បច្ចុយា នាមរូបន្តិ... សដ្ឋា-
 រូបច្ចុយា វិញ្ញាណន្តិ... អវិជ្ជាបច្ចុយា សដ្ឋាភិ ។
 អញ្ញត្រៃ អារុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា
 អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ
 ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហាមេតំ ជាតិមិ អហាមេតំ
 បស្សាមិ អវិជ្ជាបច្ចុយា សដ្ឋាភិ ។

[២៧០] អញ្ញត្រ ច អារុសោ មុសិល សទ្ធាយ
 អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការ-
 បរិវិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អត្តាយស្មតោ
 មុសិលស្ស បច្ចត្តមេវ ញាណំ ជាតិនិរោធិ ជរាមរណា-
 និរោធិភិ ។ អញ្ញត្រៃ អារុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ
 អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិ-
 វិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហាមេតំ ជាតិមិ
 អហាមេតំ បស្សាមិ ជាតិនិរោធិ ជរាមរណានិរោធិភិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការសូររកជរានិងមរណៈជាដើម

តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនាជាបច្ច័យ... វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈ
ជាបច្ច័យ... ផស្សៈកើតមាន ព្រោះសឡាយតនៈជាបច្ច័យ... សឡា-
យតនៈកើតមាន ព្រោះនាមរូបជាបច្ច័យ... នាមរូបកើតមាន ព្រោះ
វិញ្ញាណជាបច្ច័យ... វិញ្ញាណកើតមាន ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ... សង្ខារ
ទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ដូច្នោះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោ
បរិដ្ឋ: វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីព្រ
ត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញ
ចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនុ៎ះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុ
នុ៎ះថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។

[២៧០] ម្នាលអារុសោមុសិលៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាក
សេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការព្រត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះ
ដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការ
ពិនិត្យ តើមុសិលៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា
ជាតិរលត់ ទើបជរានិងមរណៈរលត់ ដូច្នោះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោ
បរិដ្ឋ: វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការព្រ
ត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តី
ពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនុ៎ះ ខ្ញុំក៏
ឃើញហេតុនុ៎ះថា ព្រោះតែជាតិរលត់ ទើបជរានិងមរណៈរលត់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អញ្ញត្រៃ អារុសោ មុសិល សទ្ធាយ អញ្ញត្រៃ រុចិយា
អញ្ញត្រៃ អនុស្សវា អញ្ញត្រៃ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រៃ
ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អត្តាយស្មតោ មុសិលស្ស បច្ចត្ត-
មេវ ញ្ញាណំ កវនិរោធា ជាតិនិរោធាតិ ។ បេ ។
ឧទាទាននិរោធា កវនិរោធាតិ... តណ្ហានិរោធា ឧ-
ទាទាននិរោធាតិ... វេទនានិរោធា តណ្ហានិរោធាតិ...
ផស្សនិរោធា វេទនានិរោធាតិ... សទ្ធាយតននិរោធា
ផស្សនិរោធាតិ... ធាមរូបនិរោធា សទ្ធាយតននិរោ-
ធាតិ... វិញ្ញាណនិរោធា ធាមរូបនិរោធាតិ... សង្ខារនិ-
រោធា វិញ្ញាណនិរោធាតិ... អវិជ្ជានិរោធា សង្ខារនិ-
រោធាតិ ។ អញ្ញត្រៃ អារុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ អញ្ញត្រៃ
រុចិយា អញ្ញត្រៃ អនុស្សវា អញ្ញត្រៃ អាការបរិវិតក្កា
អញ្ញត្រៃ ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហមេតំ ជាតាមិ អហ-
មេតំ បស្សាមិ អវិជ្ជានិរោធា សង្ខារនិរោធាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលអារុសោមុសិលៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរ
ចាកការព្រួតៗគ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តី
ពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ តើមុសិលៈមានអាយុ មាន
ញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា ព្រោះតែភពរលត់ ទើបជាតិរលត់
ដូច្នោះឬទេ ។ បេ ។ ថា ព្រោះតែឧបាទានរលត់ ទើបភពរលត់...
ព្រោះតែតណ្ហារលត់ ទើបឧបាទានរលត់... ព្រោះតែវេទនារលត់ ទើប
តណ្ហារលត់... ព្រោះតែផស្សៈរលត់ ទើបវេទនារលត់ ព្រោះតែ
សឡាយតនៈរលត់ ទើបផស្សៈរលត់... ព្រោះតែនាមរូបរលត់ ទើប
សឡាយតនៈរលត់... ព្រោះតែវិញ្ញាណរលត់ ទើបនាមរូបរលត់...
ព្រោះតែសង្ខាររលត់ ទើបវិញ្ញាណរលត់... ព្រោះតែអវិជ្ជារលត់ ទើប
សង្ខាររលត់ ដូច្នោះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោបវិជ្ជៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ
វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីព្រួតៗ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តី
ត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញ
និងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនុ៎ះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុនុ៎ះថា ព្រោះតែអវិជ្ជា
រលត់ ទើបសង្ខាររលត់ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ជរាមរណាទិបុត្តា

[២៧១] អញ្ញត្រេវ អារុសោ មុសិល សទ្ធាយ
អញ្ញត្រិ រុចិយា អញ្ញត្រិ អនុស្សវា អញ្ញត្រិ អា-
ការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រិ ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អត្តាយ-
ស្មតោ មុសិលស្ស បច្ចុត្តមេវ ញ្ញាលំ កវនិរោដោ
និព្វានន្តិ ។ អញ្ញត្រេវ អារុសោ បរិដ្ឋ វិសទ្ធាយ
អញ្ញត្រិ រុចិយា អញ្ញត្រិ អនុស្សវា អញ្ញត្រិ អា-
ការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រិ ទិដ្ឋិទិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហមេតំ
ជាធាមិ អហមេតំ បស្សាមិ កវនិរោដោ និព្វានន្តិ ។
តេនហាយស្មា មុសិលោ អរហំ វិណាសវោតិ ។
ឯវំ រុត្តេ អាយស្មា មុសិលោ តុណ្ហិ អហោសិ ។

[២៧២] អថខោ អាយស្មា ធារោ អាយស្មន្តំ
បរិដ្ឋំ ឯតទវោច សាធារុសោ បរិដ្ឋំ អហំ ឯតំ បញ្ញំ
លកេយ្យំ ឯវំ បញ្ញំ បុច្ឆ អហំ តេ ឯតំ បញ្ញំ
ព្យាករិស្សាមីតិ ។ លភតិ^(១) អាយស្មា ធារោ

១ កត្តបិ អម្ពាភំ បោត្តកេ លភតន្តិ បាវោ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការសូររកជរានិងមរណៈជាដើម

[២៧១] ម្នាលអារុសោមុសិលៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាក
 សេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការព្រួត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយ
 អាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ តើ
 មុសិលៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា សេចក្តីរលត់
 នៃភព ជាព្រះនិព្វាន ដូច្នោះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោបវិដ្ឋៈ វៀរចាក
 សេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការព្រួត។ គ្នាមក វៀរចាក
 សេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញ
 និងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនុ៎ះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុនុ៎ះថា សេចក្តីរលត់
 នៃភពជាព្រះនិព្វាន ។ បើដូច្នោះមានតែ ព្រះមុសិលៈមានអាយុ ជា
 ព្រះអរហន្តខីណាស្រព ។ កាលបើព្រះបរិដ្ឋៈនិយាយយ៉ាងនេះហើយ
 ព្រះមុសិលៈមានអាយុ ក៏នៅស្ងៀម ។

[២៧២] លំដាប់នោះ ព្រះនារទៈមានអាយុ បាននិយាយនឹងព្រះ
 បរិដ្ឋៈមានអាយុ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោបវិដ្ឋៈ ខ្ញុំសូមឱកាស ខ្ញុំគួរតែ
 បានដើម្បីដោះស្រាយប្រស្នានុ៎ះ កាលបើដូច្នោះ លោកចូរសួរប្រស្នានោះ
 មកចុះ ខ្ញុំនឹងព្យាករប្រស្នានុ៎ះដល់លោក ។ បើព្រះនារទៈមានអាយុបាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ឯតំ បញ្ចំ បុត្តាមហំ អាយស្មន្តំ ឆារទំ ឯតំ បញ្ចំ
 ព្យាករោតុ ច មេ អាយស្មា ឆារទោ ឯតំ បញ្ចំ
 អញ្ញត្រៃ អារុសោ ឆារទ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា
 អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវត្តា អញ្ញត្រ
 ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អត្តាយស្មតោ ឆារទស្ស បច្ចត្ត-
 មេវ ញ្ញាណំ ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ។ អញ្ញត្រៃ
 អារុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ
 អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវត្តា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិ-
 និដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហមេតំ ជាធាមិ អហមេតំ បស្សាមិ
 ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ ។ អញ្ញត្រៃ អារុសោ
 ឆារទ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា
 អញ្ញត្រ អាការបរិវត្តា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិ-
 យា អត្តាយស្មតោ ឆារទស្ស បច្ចត្តមេវ ញ្ញាណំ
 កវប្បច្ចយា ជាតីតិ ។ មេ ។ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

(ឱកាសដើម្បីដោះ) នូវប្រស្នានុ៎ះ ខ្ញុំសូមសួរប្រស្នានុ៎ះ ចំពោះព្រះនារទៈ
មានអាយុ សូមព្រះនារទៈមានអាយុ ព្យាករប្រស្នានុ៎ះ ដល់ខ្ញុំ ម្នាលអារុ-
សោនារទៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការ
ពួតៗ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញ
ចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ តើនារទៈមានអាយុ មានញាណ
កើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យ
ដូច្នោះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោបវិដ្ឋៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាក
សេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកការពួតៗ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយ
អាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ
ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនុ៎ះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុនុ៎ះថា ជរានិងមរណៈកើតមាន ព្រោះ
ជាតិជាបច្ច័យ ។ ម្នាលអារុសោនារទៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ
វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីពួតៗ គ្នាមក វៀរចាក
សេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់
ឃើញនិងការពិនិត្យ តើនារទៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះ
ខ្លួនឯងថា ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យដូច្នោះឬទេ ។ បេ ។ ថា
សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ដូច្នោះឬទេ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ ជាតាទិបុត្តា

អញ្ញត្រៃ អារុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា
អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ
ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហមេតំ ជាតាមិ អហមេតំ
បស្សាមិ អវិជ្ជាបច្ចយា សង្ខារាតិ ។

[២៧៣] អញ្ញត្រ ច អារុសោ ធារទ សទ្ធាយ
អញ្ញត្រ រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាកា-
របរិវិតក្កា អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អត្តាយស្មតោ
ធារទស្ស បច្ចត្ថមេវ ញ្ញាណំ ជាតិនិរោធិ ជរាមរ-
ណានិរោធិ ។ មេ ។ អវិជ្ជានិរោធិ សង្ខារនិរោធិតិ ។

អញ្ញត្រៃ អារុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា
អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវិតក្កា អញ្ញត្រ
ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហមេតំ ជាតាមិ អហមេតំ
បស្សាមិ អវិជ្ជានិរោធិ សង្ខារនិរោធិតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការសួររកជាតិជាដើម

ម្នាលអារុសោបវិដ្ឋៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរ
ចាកសេចក្តីព្រឺត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាក
សេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនេះ ខ្ញុំក៏
ឃើញហេតុនេះថា សង្ខារទាំងឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យ ។

[២៧៣] ម្នាលអារុសោនារទៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាក
សេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីព្រឺត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះ
ដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ
តើនារទៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា ព្រោះតែ
ជាតិរលត់ ទើបជរានិងមរណៈរលត់ ដូច្នេះឬទេ ។ បេ ។ ថាព្រោះតែ
អវិជ្ជារលត់ទើបសង្ខាររលត់ដូច្នេះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោបវិដ្ឋៈ វៀរចាក
សេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីព្រឺត ។ គ្នាមក វៀរ
ចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្តតាមការយល់
ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនេះ ខ្ញុំក៏ឃើញហេតុនេះថា ព្រោះតែ
អវិជ្ជារលត់ ទើបសង្ខាររលត់ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៧៤] អញ្ញត្រៃ អារុសោ ធារទ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ
 រុចិយា អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវត្តា
 អញ្ញត្រ ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អត្តាយស្មតោ ធារ-
 ទស្ស បច្ចុត្តមេវ ញ្ញាណំ កវនិរោធា និព្វានន្តិ ។
 អញ្ញត្រៃ អារុសោ បរិដ្ឋ សទ្ធាយ អញ្ញត្រ រុចិយា
 អញ្ញត្រ អនុស្សវា អញ្ញត្រ អាការបរិវត្តា អញ្ញត្រ
 ទិដ្ឋិនិដ្ឋានក្ខន្ធិយា អហមេតំ ជាតមិ អហមេតំ
 បស្សាមិ កវនិរោធា និព្វានន្តិ ។ តេនហាយស្មា ធារ-
 ទោ អរហំ ទីណាសវោតិ ។ កវនិរោធា និព្វានន្តិ ខោ
 មេ អារុសោ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ ន ចម្ចី
 អរហំ ទីណាសវោ សេយ្យថាបិ អារុសោ កត្តារមក្កេ
 ឧទទាទោ តត្រ នេវស្ស រដ្ឋំ ន ឧទកវារកោ អថ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៧២] ម្នាលអារុសោនារទៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាក
សេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តីឮត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះ
ដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តីពេញចិត្ត តាមការយល់ឃើញនិងការ
ពិនិត្យ តើនារទៈមានអាយុ មានញាណកើតឡើងចំពោះខ្លួនឯងថា
សេចក្តីរលត់នៃភព ជាព្រះនិព្វាន ដូច្នោះឬទេ ។ ម្នាលអារុសោ
បរិដ្ឋៈ វៀរចាកសេចក្តីជឿ វៀរចាកសេចក្តីចូលចិត្ត វៀរចាកសេចក្តី
ឮត ។ គ្នាមក វៀរចាកសេចក្តីត្រិះរិះដោយអាការៈ វៀរចាកសេចក្តី
ពេញចិត្តតាមការយល់ឃើញនិងការពិនិត្យ ខ្ញុំក៏ដឹងហេតុនុ៎ះ ខ្ញុំក៏ឃើញ
ហេតុនុ៎ះថា សេចក្តីរលត់នៃភព ជាព្រះនិព្វាន ។ បើដូច្នោះមាន
តែ ព្រះនារទៈមានអាយុ ជាព្រះអរហន្តខីណាស្រព ។ ម្នាលអារុ-
សោ ខ្ញុំយល់ឃើញដោយប្រាជ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមសេចក្តីពិតថា សេចក្តី
រលត់ភព ជាព្រះនិព្វាន ដូច្នោះពិតមែន តែខ្ញុំមិនមែនជាព្រះអរហន្ត
ខីណាស្រពទេ ម្នាលអារុសោ ដូចអណ្ណាងទឹកក្នុងផ្លូវលំបាក់ ខ្សែក៏
មិនមានក្នុងទីនោះ យោងសម្រាប់ដងក៏មិនមានក្នុងទីនោះ ស្រាប់តែ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ យម្មាភិតត្តបមា

បុរិសោ អាតច្ឆេយ្យ យម្មាភិតត្តោ យម្មបរេតោ កិលន្តោ
 តសិតោ បិចាសិតោ សោ តំ ឧទចានំ ឱលោកេយ្យ
 តស្ស ឧទកន្តិ ហិ ខោ ញាណំ អស្ស ន ច
 កាយេន ផុសិត្វា វិហារេយ្យ ឯវមេវ ខោ អារុសោ
 ករណិពោធា និព្វានន្តិ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ សុទិដ្ឋំ
 ន ចម្ហិ អរហំ វិណាសរោតិ ។

[២៧៥] ឯវំ វុត្តោ អាយស្មា អានន្តោ អាយស្មន្តំ
 បរិដ្ឋំ ឯតទរោច ឯវំវាទី តំ អារុសោ បរិដ្ឋំ អាយស្មន្តំ
 នារទំ កិ វេសីតិ ។ ឯវំវាទាហំ អារុសោ អានន្ត
 អាយស្មន្តំ នារទំ ន កិញ្ចិ វេទាមិ អញ្ញត្រិ កល្យាណា
 អញ្ញត្រិ កុសលាតិ ។ អដ្ឋមំ ។

[២៧៦] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក-
 វា សាវត្តិយំ វិហារតិ ជេតវេន អនាថបិណ្ឌិកស្ស
 អាវាមេ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ឧបមាដោយបុរសដែលក្តៅក្រហាយ

បុរស ដែលក្តៅក្រហាយ ព្រោះត្រូវកម្តៅថ្ងៃ ត្រូវកម្តៅថ្ងៃបៀតបៀន ហើយ លំបាក ក្រហល់ក្រហាយ ស្រែកឃ្លាន ដើរមកដល់ បុរស នោះក្រឡេកមើលឃើញអណ្តូងទឹកនោះ បុរសនោះដឹងថា ទឹកមាន ពិត តែថានឹងប៉ះពាល់ដោយកាយមិនបាន ដូចម្តេចមិញ ម្នាលអារុសោ ខ្ញុំឃើញដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃតាមពិតថា សេចក្តីរលត់ភព ជាព្រះនិព្វាន តែខ្ញុំមិនមែនជាព្រះអរហន្តខ្លីណាស្រេច ក៏ដូច្នោះដែរ ។

[២៧៥] កាលព្រះនារទៈនិយាយយ៉ាងនេះហើយ ព្រះអានន្ទ មានអាយុ បាននិយាយនឹងព្រះបរិដ្ឋៈមានអាយុ យ៉ាងនេះថា ម្នាលអារុសោបរិដ្ឋៈ លោកតែងនិយាយយ៉ាងនេះ ចុះលោកនិយាយនឹងព្រះនារទៈមានអាយុដូចម្តេច ។ ម្នាលអារុសោអានន្ទ ខ្ញុំតែងនិយាយយ៉ាងនេះ តែខ្ញុំមិនបាននិយាយពាក្យអ្វី នឹងព្រះនារទៈមានអាយុ ក្រៅអំពីការល្អ ក្រៅអំពីការកុសលទេ ។ ចប់សូត្រ ទី ៨ ។

[២៧៦] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះ មានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៧៧] តត្រ ខោ ភគវា... មហាសមុទ្ទោ ភិក្ខុវេ
 ឧបយន្តោ មហានទិយោ ឧបយាយេតិ មហានទិយោ
 ឧបយន្តិយោ កុន្តិទិយោ ឧបយាយេន្តិ កុន្តិទិយោ
 ឧបយន្តិយោ មហាសោព្ព ឧបយាយេន្តិ មហាសោព្ពា
 ឧបយន្តា កុស្សោព្ព ឧបយាយេន្តិ វរមេវ ខោ ភិក្ខុវេ
 អវិជ្ជា ឧបយន្តិ សង្ខារេ ឧបយាយេតិ សង្ខារា ឧប-
 យន្តា វិញ្ញាណំ ឧបយាយេន្តិ វិញ្ញាណំ ឧបយន្តំ ជាមរូបំ
 ឧបយាយេតិ ជាមរូបំ ឧបយន្តំ សឡាយតនំ ឧបយា-
 យេតិ សឡាយតនំ ឧបយន្តំ ជស្សំ ឧបយាយេតិ
 ជស្សោ ឧបយន្តោ វេទនំ ឧបយាយេតិ វេទនា ឧបយន្តិ
 តណ្ហា ឧបយាយេតិ តណ្ហា ឧបយន្តិ ឧទានានំ ឧប-
 យាយេតិ ឧទានានំ ឧបយន្តំ កវំ ឧបយាយេតិ កវោ
 ឧបយន្តោ ជាតិ ឧបយាយេតិ ជាតិ ឧបយន្តិ ជរាម-
 រណំ ឧបយាយេតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៧៧] ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
ឡាយ កាលមហាសមុទ្រជោរឡើង ទន្លេក៏ជោរ កាលទន្លេជោរឡើង
ស្ទឹងក៏ជោរ កាលស្ទឹងជោរឡើង ព្រៃក៏ជំកំជោរ កាលព្រៃក៏ជំជោរ
ឡើង ព្រៃក៏តូចក៏ជោរ មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
មានឧបមេយ្យដូច អវិជ្ជាកាលចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងសង្ខារទាំងឡាយឲ្យ
ចម្រើន កាលសង្ខារទាំងឡាយចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងវិញ្ញាណឲ្យចម្រើន
កាលវិញ្ញាណចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងនាមរូបឲ្យចម្រើន កាលនាមរូប
ចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងអាយតនៈ ៦ ឲ្យចម្រើន កាលអាយតនៈ ៦ ចម្រើន
ឡើង ក៏ញ៉ាំងផស្សៈឲ្យចម្រើន កាលផស្សៈចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំង
វេទនាឲ្យចម្រើន កាលវេទនាចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យចម្រើន
កាលតណ្ហាចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងឧបាទានឲ្យចម្រើន កាលឧបាទាន
ចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងភពឲ្យចម្រើន កាលភពចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំង
ជាតិឲ្យចម្រើន កាលជាតិចម្រើនឡើង ក៏ញ៉ាំងជរាមរណៈឲ្យចម្រើន
ដូច្នោះឯង ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ មហាសមុទ្រាបមា

[២៧៨] មហាសមុទ្រោ ភិក្ខុវេ អបយន្តោ មហា-
 នទិយោ អបយាបេតិ មហានទិយោ អបយន្តិយោ
 កុន្តិយោ អបយាបេន្តិ កុន្តិយោ អបយន្តិយោ
 មហាសោព្ព អបយាបេន្តិ មហាសោព្ពា អបយន្តា
 កុស្សោព្ព អបយាបេន្តិ ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អវិជ្ជា
 អបយន្តិ សង្ខារេ អបយាបេតិ សង្ខារា អបយន្តា
 វិញ្ញាណំ អបយាបេន្តិ វិញ្ញាណំ អបយន្តំ ធាមរូបំ
 អបយាបេតិ ធាមរូបំ អបយន្តំ សឡាយតនំ អប-
 យាបេតិ សឡាយតនំ អបយន្តំ ផស្សំ អបយាបេតិ
 ផស្សោ អបយន្តោ វេទនំ អបយាបេតិ វេទនា អប-
 យន្តិ តណ្ហា អបយាបេតិ តណ្ហា អបយន្តិ ឧបាទានំ
 អបយាបេតិ ឧបាទានំ អបយន្តំ ភវំ អបយាបេតិ
 ភវោ អបយន្តោ ជាតិ អបយាបេតិ ជាតិ អបយន្តំ
 ជរាមរណំ អបយាបេតិតិ ។ នវមំ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ឧបមាដោយមហាសមុទ្រ

[២៧៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ កាលបើមហាសមុទ្រនាចទៅវិញ
 ទន្លេក៏នាច កាលទន្លេនាច ស្ទឹងក៏នាច កាលស្ទឹងនាច ព្រៃកងក៏នាច
 កាលព្រៃកងនាច ព្រៃកតូចក៏នាច មានឧបមាយ៉ាងណាមិញ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ មានឧបមេយ្យដូច អវិជ្ជាកាលខ្សោយកម្លាំង ក៏ញ៉ាំង
 សង្ខារទាំងឡាយឲ្យខ្សោយ កាលសង្ខារទាំងឡាយខ្សោយ ក៏ញ៉ាំង
 វិញ្ញាណឲ្យខ្សោយ កាលវិញ្ញាណខ្សោយ ក៏ញ៉ាំងនាមរូបឲ្យខ្សោយ
 កាលនាមរូបខ្សោយ ក៏ញ៉ាំងអាយតនៈ ៦ ឲ្យខ្សោយ កាលអាយតនៈ ៦
 ខ្សោយ ក៏ញ៉ាំងផស្សៈឲ្យខ្សោយ កាលផស្សៈខ្សោយ ក៏ញ៉ាំងវេទនា
 ឲ្យខ្សោយ កាលវេទនាខ្សោយ ក៏ញ៉ាំងតណ្ហាឲ្យខ្សោយ កាលតណ្ហា
 ខ្សោយ ក៏ញ៉ាំងឧបាទានឲ្យខ្សោយ កាលឧបាទានខ្សោយ ក៏ញ៉ាំងភព
 ឲ្យខ្សោយ កាលភពខ្សោយ ក៏ញ៉ាំងជាតិឲ្យខ្សោយ កាលជាតិខ្សោយ
 ក៏ញ៉ាំងជរាមរណៈឲ្យខ្សោយ ដូច្នោះឯង ។ ចប់សូត្រ ទី ៩ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៧៩] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
 រាជគហោ វិហារតិ វេឡុវនេ កលន្ទកណិវាមេ ។ តេន
 ខោ បន សមយេន ភក្កវា សក្កតោ ហោតិ កុកតោ
 មាណិកោ បូជិតោ អបចិតោ លាភី ចីវរិបិណ្ណាចាតសេ-
 នាសនតិលានប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ខារាណំ ភិក្ខុសង្ឃោបិ
 សក្កតោ ហោតិ កុកតោ មាណិកោ បូជិតោ អប-
 ចិតោ លាភី ចីវរិបិណ្ណាចាតសេនាសនតិលានប្បច្ចយ-
 ភេសន្តបរិក្ខារាណំ ។ អញ្ញតិតិយា បន បរិព្វាជកា
 អសក្កតា ហោន្តិ អកុកតា អមាណិកា អបូជិតា
 អនបចិតា អលាភិនោ ចីវរិបិណ្ណាចាតសេនាសនតិលា-
 នប្បច្ចយភេសន្តបរិក្ខារាណំ ។

[២៨០] តេន ខោ បន សមយេន សុសិ-
 មោ បរិព្វាជកោ រាជគហោ បដិវសតិ មហាតិយា
 បរិព្វាជកបរិសាយ សទ្ធិ ។ អថខោ សុសិមស្ស
 បរិព្វាជកស្ស បរិសា សុសិមំ បរិព្វាជកំ ឯតទរោចំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៧៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មក យ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
 ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេឡុវ័ន ជាកលន្ទកនិវាបស្ថាន ទៀបក្រុង
 រាជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ មានមនុស្សនិងទេវតា
 ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ព្រះអង្គបាននូវថ្វីវ
 បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារទាំងឡាយ ទាំង
 ភិក្ខុសង្ឃក៏មានមនុស្សនិងទេវតា ធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា
 កោតក្រែង ជាអ្នកបាននូវថ្វីវ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលាន-
 ប្បច្ចយភេសជ្ជបរិក្ខារទាំងឡាយដែរ ។ ចំណែកខាងពួកបរិព្វាជក ជា
 អន្យតិរិយ គេមិនធ្វើសក្ការៈ មិនគោរព មិនរាប់អាន មិនបូជា មិនកោត
 ក្រែង ជាអ្នកមិនបាននូវថ្វីវ បិណ្ឌបាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយ-
 ភេសជ្ជបរិក្ខារទាំងឡាយឡើយ ។

[២៨០] សម័យនោះឯង បរិព្វាជកឈ្មោះសុសិមៈនៅអាស្រ័យក្នុង
 ក្រុងរាជគ្រឹះ ជាមួយនឹងបរិព្វាជកបរិស័ទជាច្រើន ។ គ្រានោះ ពួកបរិ-
 ស័ទរបស់សុសិមបរិព្វាជក បាននិយាយពាក្យនេះនឹងសុសិមបរិព្វាជកថា

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ អានន្ទបសង្កមនំ

ឯហិ តំ អារុសោ សុសិម សមណោ កោតមេ
 ព្រហ្មចរិយំ ចរ តំ ធម្មំ បរិយាបុណិត្វា អម្ពេ វាចេ-
 យ្យាសិ តំ មយំ ធម្មំ បរិយាបុណិត្វា តិហីនំ កា-
 សិស្សាម ឯវំ មយម្បិ សក្កតា ភវិស្សាម កុកតា
 មាទិតា បូទិតា អបចិតា លាភិទោ ចីវបិណ្ឌាចាត-
 សេនាសនតិ លានប្បច្ច យកេសជ្ជ បរិក្ខា វានន្តិ ។ ឯវ-
 មារុសោតិ ខោ សុសិមោ បរិព្វាជកោ សកាយ
 បរិសាយ បទិស្សត្វា យេនាយស្មា អានន្ទោ តេនុ-
 បសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា អាយស្មតា អានន្ទេន សទ្ធិ
 សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កាចំ សារាណីយំ វីតិសារេត្វា
 ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ សុសិមោ
 បរិព្វាជកោ អាយស្មន្តំ អានន្តំ ឯតទរោច ឥច្ឆាមហំ
 អារុសោ អានន្ត ឥមស្មី ធម្មវិនយេ ព្រហ្មចរិយំ
 ចរិតុន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ សុសិមបរិព្វាជកចូលទៅរកព្រះអានន្ទ

ម្ចាស់អាវុសោសុសិមៈ អ្នកចូរមកអាយ ចូរប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ក្នុង
(សំណាក់) ព្រះសមណគោតម ចូរអ្នករៀនធម៌ ហើយបង្ហាញយើង
ទាំងឡាយផង យើងទាំងឡាយនឹងរៀនធម៌នោះ ហើយសំដែងប្រាប់
គ្រហស្ថទាំងឡាយ កាលបើយ៉ាងនេះ ពួកយើងមុខជានឹងមានគេធ្វើ
សក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា កោតក្រែង ជាអ្នកបាននូវចីវរ បិណ្ឌ-
បាត សេនាសនៈ គិលានប្បច្ចយកេសជួបរិក្ខារទាំងឡាយ មិនខាន ។
សុសិមបរិព្វាជក ទទួលពាក្យបរិស័ទរបស់ខ្លួនថា អើអាវុសោ ហើយក៏
ចូលទៅរកព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យ
រាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះអានន្ទមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យគួររីករាយ និង
ពាក្យគួររព្វកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសុសិមបរិព្វាជក
អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបនិយាយស្នើសេចក្តីនុ៎ះ នឹងព្រះអានន្ទ
មានអាយុថា បពិត្រព្រះអានន្ទមានអាយុ ខ្ញុំប្រាថ្នា ដើម្បីប្រព្រឹត្ត
ព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងធម៌វិន័យនេះ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[២៨១] អថខោ អាយស្មា អានន្ទោ សុសិមំ
 បរិព្វាជកំ អាទាយ យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។
 ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ ខោ អាយស្មា អានន្ទោ ភកវន្តំ
 ឯតទរោច អយំ ភន្តេ សុសិមោ បរិព្វាជកោ ឯវមាហ
 ឥច្ឆាមហំ អារុសោ អានន្ទ ឥមស្មី ធម្មវិទយេ ព្រហ្ម-
 ចរិយំ ចរិតុន្តិ ។ តេនហានន្ទ សុសិមំ បញ្ចាជេថាតិ ។
 អលត្ត ខោ សុសិមោ បរិព្វាជកោ ភកវតោ សន្តិកេ
 បព្វជ្ជំ អលត្តុបសម្បជំ ។

[២៨២] តេន ខោ បន សមយេន សម្ពហុលេហិ
 កិរ ភិក្ខុហិ ភកវតោ សន្តិកេ អញ្ញា ព្យាកតា
 ហោតិ ទីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករ-
 ណីយំ នាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាណាមាតិ ។ អស្សោសិ
 ខោ អាយស្មា សុសិមោ សម្ពហុលេហិ កិរ ភិក្ខុហិ
 ភកវតោ សន្តិកេ អញ្ញា ព្យាកតា ទីណា ជាតិ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[២៨១] គ្រានោះឯង ព្រះអានន្ទមានអាយុ នាំសុសិមបរិព្វាជក ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះអានន្ទមានអាយុអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏បានក្រាបទូលសេចក្តីនុ៎ះ ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សុសិមបរិព្វាជកនេះ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា បពិត្រអានន្ទមានអាយុ ខ្ញុំប្រាថ្នាដើម្បីប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងធម៌វិន័យនេះ ។ ព្រះអង្គត្រាស់ថា ម្ចាស់អាននុទ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកនាំគ្នាបំបួសសុសិមៈចុះ ។ សុសិមបរិព្វាជកក៏បានបព្វជ្ជា បានឧបសម្បទាក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគ ។

[២៨២] សម័យនោះឯង ឮថា ពួកភិក្ខុច្រើនរូប បាននាំគ្នាក្រាបទូលនូវអរហត្តផល ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ពួកខ្ញុំព្រះអង្គដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈអាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀតមិនមានឡើយ ។ សុសិមភិក្ខុមានអាយុ បានឮថា ពួកភិក្ខុច្រើនរូប នាំគ្នាក្រាបទូលអរហត្តផល ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះភាគថា ពួកខ្ញុំព្រះអង្គដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ សុសិមបុត្តា

រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ឆាបរំ ឥត្តត្តា-
 យាតិ បជាឆាមាតិ ។ អថខោ អាយស្មា សុសិមោ
 យេន តេ ភិក្ខុ តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា តេហិ
 ភិក្ខុហិ សទ្ធិំ សម្មោទិ សម្មោទនីយំ កមំ សារាណីយំ
 វីតិសារេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធោ
 ខោ អាយស្មា សុសិមោ តេ ភិក្ខុ ឯតទរោច សច្ចំ
 កិរ អាយស្មន្តេហិ ភកវតោ សន្តិកេ អញ្ញា ព្យាក-
 តា ខីណា ជាតិ រុសិតំ ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ
 ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ បជាឆាមាតិ ។ ឯវមារុសោតិ ។

[២៨៣] អបិ នុ តុម្លេ អាយស្មន្តោ ឯវំ ជានន្តា
 ឯវំ បស្សន្តា អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធំ បច្ចុនុកោថ ឯកោបិ
 ហុត្វា ពហុជា ហោថ ពហុជាបិ ហុត្វា ឯកោ ហោថ

អភិសមយសំយុត្ត មហារគ្គ ពាក្យសួររបស់សុសិមភិក្ខុ

មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញ
បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡសកិច្ច
នេះទៀត មិនមានឡើយ ។ គ្រានោះឯង សុសិមភិក្ខុមានអាយុ ក៏ចូល
ទៅរកភិក្ខុទាំងនោះ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរាក់ទាក់ ជា
មួយនឹងភិក្ខុទាំងនោះ លុះបញ្ចប់ពាក្យគួររីករាយនិងពាក្យគួររព្វកហើយ
ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសុសិមភិក្ខុមានអាយុ អង្គុយក្នុងទីសមគួរ
ហើយ ទើបពោលពាក្យនេះ នឹងភិក្ខុទាំងនោះថា បានឮថា លោកមាន
អាយុទាំងឡាយ នាំគ្នាក្រាបទូលអរហត្តផល ក្នុងសំណាក់ព្រះមានព្រះ
ភាគថា ពួកខ្ញុំព្រះអង្គដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់អាត្មាអញ) អស់ហើយ
មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញបាននៅរួចហើយ សោឡសកិច្ចអាត្មាអញ
បានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោឡស-
កិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ (ដូច្នោះ) ពិតមែនឬ ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ
តបថា ពិតមែន អារុសោ ។

[២៨៣] សុសិមភិក្ខុសួរថា បពិត្រលោកមានអាយុទាំង-
ឡាយ ចុះលោកទាំងឡាយ កាលដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើ
បាននូវការតាក់តែង ឬសំដែងឫទ្ធិច្រើនប្រការ គឺកាយតែមួយ ធ្វើឲ្យ
ទៅជាកាយច្រើនក៏បាន កាយច្រើន ធ្វើឲ្យទៅជាកាយតែមួយវិញក៏បាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អារិការំ តិរោការំ តិរោកុខំ តិរោចាការំ តិរោបព្វតំ
 អស្សជ្ជមាណ កច្ចថ សេយ្យថាមិ អាត្តាសេ បបរិយាមិ
 ឧម្មជ្ជនិម្មជ្ជំ ករោថ សេយ្យថាមិ ឧទកេ ឧបកេមិ
 អភិជ្ជមាណ កច្ចថ សេយ្យថាមិ បបរិយំ អាត្តាសេមិ
 បល្ល័ង្កន កមថ សេយ្យថាមិ បក្ខិ សកុណោ
 ឥមេមិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវមហិទ្ធិកេ ឯវមហានុកាវេ
 ចាណិណា បរិមសថ បរិមជ្ជថ យាវ ព្រហ្មលោកាមិ
 កាយេន វសំ វត្តោតិ ។ ណោ ហេតំ អារុសោ ។

[២៨៤] អមិ នុ តុម្ហេ អាយស្មន្តោ ឯវំ ជានន្តា
 ឯវំ បស្សន្តា ទិញាយ សោតនាតុយា វិសុទ្ធាយ អ-
 តិក្កន្តមាណុសិកាយ ឧកោ សន្នេ សុណាម ទិញេ ច
 មាណុសេ ច យេ ទូវេ សន្និកេ ចាតិ ។ ណោ
 ហេតំ អារុសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ដើរទៅក្នុងទីណាក៏បាន ឥតមានទើសទាល់ គឺនៅក្នុងទីកំបាំង ដើរទៅ
 ក្នុងទីវាលក៏បាន នៅខាងក្នុង ដើរចេញទៅខាងក្រៅក៏បាន នៅខាង
 ក្នុងជញ្ជាំង ដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង (ដោយឥតទ្វារឥតផ្លូវ) ក៏
 បាន នៅខាងក្នុងកំពែង ដើរចេញទៅខាងក្រៅកំពែងក៏បាន នៅខាង
 ក្នុងភ្នំ ដើរចេញទៅខាងក្រៅភ្នំវិញឥតមានទើសទាល់ ដូចជាគេដើរទៅ
 ក្នុងអាកាសក៏បាន មុជលើបក្នុងផែនដី ដូចជាគេមុជលើបក្នុងទឹកក៏បាន
 ដើរលើទឹកឥតមានបែកធ្លាយ ដូចជាគេដើរលើផែនដីក៏បាន អង្គុយពែន
 ភ្នែនលើអាកាស ដូចជាសកុណជាតិទាំងឡាយ ដែលមានស្លាបហើរ
 ទៅក្នុងអាកាសក៏បាន យកដៃស្លាបអង្កែល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ្រព្រះ
 អាទិត្យទាំងនេះ ដែលមានប្ញទ្ធិធំមានអានុភាពធំយ៉ាងនេះក៏បាន ឬញ៉ាំង
 អំណាចកាយឲ្យផ្សព្វផ្សាយទៅ រហូតដល់ព្រហ្មលោកក៏បាន ដូច្នោះបាន
 ឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ អារុសោ ។

[២៨២] បពិត្រ លោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះកាលបើលោក
 ទាំងឡាយ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើមានត្រចៀកដូចជាទិព្វ
 ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសត្រចៀកជារបស់មនុស្សធម្មតា រមែងឮសំឡេងពីរ
 ប្រការ គឺសំឡេងទិព្វនិងសំឡេងមនុស្ស ដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយ ឬនៅ
 ក្នុងទីជិតដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ អារុសោ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ចេតោបរិយញ្ញាណបុត្រា

[២៨៥] អបិ នុ តុម្ភេ អាយស្មន្តោ ឯវំ ជានន្តា
ឯវំ បស្សន្តា បរសត្តានំ បរហុក្កណានំ ចេតសា ចេតោ
បរិច្ច ជាធាម សរាភំ វា ចិត្តំ សរាភំ ចិត្តន្តិ បជាធាម
វីតរាភំ វា ចិត្តំ វីតរាភំ ចិត្តន្តិ បជាធាម សនោសំ
វា ចិត្តំ សនោសំ ចិត្តន្តិ បជាធាម វីតនោសំ វា ចិត្តំ
វីតនោសំ ចិត្តន្តិ បជាធាម សមោហំ វា ចិត្តំ សមោ-
ហំ ចិត្តន្តិ បជាធាម វីតមោហំ វា ចិត្តំ វីតមោហំ
ចិត្តន្តិ បជាធាម សង្ខិត្តំ វា ចិត្តំ សង្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ
បជាធាម វិក្ខិត្តំ វា ចិត្តំ វិក្ខិត្តំ ចិត្តន្តិ បជាធា-
ម មហាក្កតំ វា ចិត្តំ មហាក្កតំ ចិត្តន្តិ បជាធាម
អមហាក្កតំ វា ចិត្តំ អមហាក្កតំ ចិត្តន្តិ បជាធាម

អភិសមយសំយុត្ត មហារត្ត ការសួររកចេតោបរិយញ្ញាណ

[២៨៥] បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះកាលបើលោក
 ទាំងឡាយ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើអាចកំណត់ដឹងចិត្ត
 របស់សត្វដទៃ របស់បុគ្គលដទៃ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបាន គឺចិត្តប្រកប
 ដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រកបដោយរាគៈ ចិត្តដែលប្រាសចាក
 រាគៈក្តី ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រាសចាករាគៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយទោសៈ
 ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រកបដោយទោសៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកទោសៈ
 ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រាសចាកទោសៈ ចិត្តដែលប្រកបដោយមោហៈ
 ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រកបដោយមោហៈ ចិត្តដែលប្រាសចាកមោហៈ
 ក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តប្រាសចាកមោហៈ ចិត្តដែលរួញថយក្តី ក៏ដឹង
 ច្បាស់ថាចិត្តរួញថយ ចិត្តដែលរាយមាយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តរាយមាយ
 ចិត្តដែលជាមហគ្គតៈ គឺរូបាវចរនិងអរូបាវចរក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តជា
 មហគ្គតៈ ចិត្តដែលមិនមែនជាមហគ្គតៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តមិនមែន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

សឧត្តរំ វា ចិត្តំ សឧត្តរំ ចិត្តន្តិ បជាឆាថ អនុត្តរំ វា
 ចិត្តំ អនុត្តរំ ចិត្តន្តិ បជាឆាថ សមាហិតំ វា ចិត្តំ
 សមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជាឆាថ អសមាហិតំ វា ចិត្តំ
 អសមាហិតំ ចិត្តន្តិ បជាឆាថ វិមុត្តំ វា ចិត្តំ វិមុត្តំ
 ចិត្តន្តិ បជាឆាថ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ
 បជាឆាថាតិ ។ នោ ហោតំ អារុសោ ។

[២៨៦] អបិ នុ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ ឯវំ ជា-
 នន្តា ឯវំ បស្សន្តា អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្ស-
 រថ សេយ្យថីនំ ឯកម្មិ ជាតិ ទ្វេបិ ជាតិយោ តិស្សោបិ
 ជាតិយោ ចតស្សោបិ ជាតិយោ បញ្ចបិ ជាតិយោ
 ទសបិ ជាតិយោ វីសម្មិ ជាតិយោ តីសម្មិ ជាតិយោ
 ចត្តាឡីសម្មិ ជាតិយោ បញ្ញាសម្មិ ជាតិយោ ជាតិស-
 តម្មិ ជាតិសហស្សម្មិ ជាតិសតសហស្សម្មិ អនេកេបិ
 សំវដ្តកប្ប អនេកេបិ វិវដ្តកប្ប អនេកេបិ សំវដ្ត-
 វិវដ្តកប្ប អមុត្រាសី ឯវំនាមោ ឯវំកោត្តោ ឯវំវណ្ណោ
 ឯវំមាហារោ ឯវំសុខទុក្ខប្បដិសំវេទី ឯវំមាយុបរិយន្តោ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ជាមហគ្គតៈ ចិត្តជាសឧត្តរៈ គឺកាមាវចរចិត្តក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តជា
 សឧត្តរៈ ចិត្តដែលជាអនុត្តរៈ គឺរូបាវចរនិងអរូបាវចរក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា
 ចិត្តជាអនុត្តរៈ ចិត្តដែលតាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួនក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តតាំងនៅ
 ខ្ជាប់ខ្ជួន ចិត្តដែលមិនតាំងនៅខ្ជាប់ខ្ជួនក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តមិនតាំងនៅ
 ខ្ជាប់ខ្ជួន ចិត្តដែលរួចស្រឡះចាកកិលេសហើយក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្ត
 រួចស្រឡះហើយ ចិត្តដែលមិនទាន់រួចស្រឡះក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថាចិត្តមិន
 ទាន់រួចស្រឡះ ដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ អារុសោ ។

[២៨៦] បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះកាលបើលោក
 ទាំងឡាយ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើរព្វកឃើញនូវបុព្វេនិវាស
 គឺខន្ធដែលធ្លាប់អាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុន ជាច្រើនប្រការ គឺរព្វកឃើញ
 បាន ១ ជាតិ ២ ជាតិ ៣ ជាតិ ៤ ជាតិ ៥ ជាតិ ១០ ជាតិ ២០ ជាតិ
 ៣០ ជាតិ ៤០ ជាតិ ៥០ ជាតិ ១០០ ជាតិ ១ ពាន់ជាតិ ១ វៃសនជាតិ
 ក៏បាន រព្វកឃើញសំវដ្តកប្បជាច្រើនក៏បាន វិវដ្តកប្បជាច្រើនក៏បាន
 សំវដ្តវិវដ្តកប្បជាច្រើនក៏បាន ថាអាត្មាអញបានកើតក្នុងភពឯណោះ មាន
 ឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារ
 យ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនិងទុក្ខយ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហារត្តេ ទិព្វចក្ខុញ្ញាណបុត្រា

សោ តតោ ចុតោ អមុត្រ ឧទចាទី តត្រាចាសី
 ឃុំនាមោ ឃុំតោត្តោ ឃុំរុណ្ណោ ឃុំមាហារោ ឃុំសុ-
 ខនុក្ខប្បដិសំវេទី ឃុំមាយុបរិយន្តោ សោ តតោ ចុតោ
 ឥធូបបន្តោតិ ឥតិ សាការំ សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ
 បុព្វេនិវាសំ អនុស្សរថាតិ ។ នោ ហេតំ អារុសោ ។

[២៨៧] អបិ នុ តុម្ពេ អាយស្មន្តោ ឃុំ ជានន្តា
 ឃុំ បស្សន្តា ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធន អតិក្កន្តមាណុ-
 សកេន សត្តេ បស្សថ ចរមាណេ ឧបបដ្ឋមាណេ ហីនេ
 បណីតេ សុរុណ្ណោ ទុព្វុណ្ណោ សុកតេ ទុក្កតេ យថា-
 កម្មបកតេ សត្តេ បដាណថ ឥមេ វត កោន្តោ សត្តា
 កាយទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា វចីទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា
 មនោទុច្ចរិតេន សមដ្ឋាកតា អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆា-
 ទិដ្ឋិកា មិច្ឆាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណា តេ កាយស្ស ភេទា

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការសួររកទិព្វចក្ខុញ្ញាណ

លុះអាត្មាអញច្យុតចាកអត្តភាពនោះហើយ ក៏បានទៅកើតក្នុងភពឯណោះ
ដែលទៅកើតក្នុងភពនោះ មានឈ្មោះយ៉ាងនេះ មានគោត្រយ៉ាងនេះ
មានសម្បុរយ៉ាងនេះ មានអាហារយ៉ាងនេះ បានទទួលសុខនិងទុក្ខ
យ៉ាងនេះ មានកំណត់អាយុត្រឹមប៉ុណ្ណោះ លុះអាត្មាអញនោះច្យុតចាក
អត្តភាពនោះហើយ ក៏បានមកកើតក្នុងភពនេះ លោកទាំងឡាយរព្វក
ឃើញនូវបុព្វេនិវាសជាច្រើនប្រការ ព្រមទាំងអាការៈ គឺរូបនិងអាហារ
ជាដើម ព្រមទាំងឧទ្ទេស គឺឈ្មោះនិងគោត្រកូល ដោយប្រការដូច្នោះ
បានដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ អារុសោ ។

[២៨៧] បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះកាលបើលោក
ទាំងឡាយ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏
បរិសុទ្ធ កន្លងបង់នូវចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា រមែងឃើញនូវពួកសត្វ
ដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ
មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់ នូវពួក
សត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ សត្វទាំងអម្បាលនេះ
ប្រកបដោយកាយទុច្ចរិត ប្រកបដោយវចីទុច្ចរិត ប្រកបដោយមនោ-
ទុច្ចរិត ជាអ្នកតិះដៀលព្រះអរិយបុគ្គល មានសេចក្តីយល់ខុស ប្រកាន់
នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់ខុស សត្វទាំងអម្បាលនោះ លុះរំលាងកាយ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

បរំ មរណា អចាយំ ទុក្ខតី វិនិចាតំ ជិវយំ ឧបបន្នា
 ឥមេ វា បន កោន្តោ សត្តា កាយសុចរិតេន
 សមន្នាកតា វចីសុចរិតេន សមន្នាកតា មនោសុចរិ-
 តេន សមន្នាកតា អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មា-
 ទិដ្ឋិកា សម្មាទិដ្ឋិកម្មសមាទាណ តេ កាយស្ស
 ភេទា បរំ មរណា សុកតី សក្កំ លោកំ ឧបបន្នាតិ
 ឥតិ ទិព្វេន ចក្កុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្តមាណុសកេន
 សត្តេ បស្សថ ចរមាណេ ឧបបន្នមាណេ ហីណេ បណីតេ
 សុវណ្ណោ ទុព្វណ្ណោ សុកតេ ទុក្ខតេ យថាកម្មបកេ
 សត្តេ បដាណាថាតិ ។ នោ ហោតំ អារុសោ ។

[២៨៨] អបិ នុ តុម្ហេ អាយស្មន្តោ ឯវំ ជា-
 នន្តា ឯវំ បស្សន្តា យេ តេ សន្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ម
 រូបេ អារុប្បា តេ កាយេន ផុសិត្វា វិហារថាតិ ។
 នោ ហោតំ អារុសោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុងកំណើតតិរច្ឆាន ប្រេត អសុរកាយ នរក
 មួយទៀត អើហ្ន៎ សត្វទាំងអម្បាលនេះ ប្រកបដោយកាយសុចរិត
 ប្រកបដោយវចីសុចរិត ប្រកបដោយមនោសុចរិត ជាអ្នកមិនតិះដៀល
 ព្រះអរិយបុគ្គល មានសេចក្តីយល់ត្រូវ ប្រកាន់នូវអំពើតាមសេចក្តីយល់
 ត្រូវ សត្វទាំងអម្បាលនោះ លុះរំលោងកាយស្លាប់ទៅ ក៏ទៅកើតក្នុង
 សុគតិស្នតី ទេវលោក ចុះលោកទាំងឡាយ មានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏
 បរិសុទ្ធ កន្លងបង់នូវចក្ខុជារបស់មនុស្សធម្មតា រមែងឃើញនូវពួកសត្វ
 ដែលច្យុត ដែលកើត ជាសត្វថោកទាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មានសម្បុរល្អ
 មានសម្បុរអាក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិអាក្រក់ ដឹងច្បាស់នូវពួក
 សត្វដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដោយប្រការដូច្នោះ ដែរឬទេ ។
 មិនដូច្នោះទេ អារុសោ ។

[២៨៨] បពិត្រលោកមានអាយុទាំងឡាយ ចុះកាលបើលោក
 ទាំងឡាយ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះ តើកន្លងនូវរូបជ្ឈានហើយ
 បាននូវអារុប្បវិមោក្ខ ដែលជាធម៌ស្ងប់រម្ងាប់ ដោយនាមកាយ ហើយ
 សម្រាន្តនៅ ដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ អារុសោ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ភគវន្តបសង្កមនំ

[២៨៩] ឯត្ថនាទិ អាយស្មន្តោ ឥទព្វា វេយ្យា-
 ករណំ ឥមេសព្វា ធម្មានំ អសមាបត្តិ ឥទំ នោ អារុ-
 សោ កថន្តិ ។ បញ្ញាវិមុត្តា ខោ មយំ អារុសោ
 សុសិមាតិ ។ ន ខ្វាហំ ឥមស្ស អាយស្មន្តានំ សង្ខត្តេន
 កាសិតស្ស វិត្តារេន អត្ថំ អាជាជានិ សាធុ មេ អាយ-
 ស្មន្តោ តថា កាសន្តុ យថាហំ ឥមស្ស អាយស្មន្តានំ
 សង្ខត្តេន កាសិតស្ស វិត្តារេន អត្ថំ អាជានេយ្យន្តិ ។
 អាជានេយ្យាសិ វា តំ អារុសោ សុសិម ន វា តំ
 អាជានេយ្យាសិ អថខោ បញ្ញាវិមុត្តា មយន្តិ ។

[២៩០] អថខោ អាយស្មា សុសិមោ ឧដ្ឋាយា-
 សនា យេន ភកវា តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវន្តំ
 អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ និសីទិ ។ ឯកមន្តំ និសិទ្ធា
 ខោ អាយស្មា សុសិមោ យាវតកោ តេហិ ភិក្ខុហិ
 សង្ខិ អហោសិ កថាសល្លាហោ តំ សព្វំ ភកវតោ
 អាហោចេសិ ។ បុព្វេ ខោ សុសិម ធម្មន្តិតិញ្ញាណំ

អភិសមយសំយុត្ត មហារត្ត សុសិមភិក្ខុចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ

[២៨៩] សុសិមភិក្ខុសួរថា ម្ចាស់លោកមានអាយុទាំងឡាយ តឡូវនេះ ការដោះស្រាយនេះក្តី ការមិនបានលុះនូវធម៌ទាំងនេះក្តី ក្នុង ដំណើរនុ៎ះ ម្ចាស់អារុសោ ចុះហេតុនេះតើដូចម្តេច ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះ តបថា ម្ចាស់អារុសោសុសិមៈ យើងទាំងឡាយ ជាបញ្ញាវិមុត្តបុគ្គល គឺជាអ្នករួចស្រឡះចាកកិលេសដោយសារបញ្ញាទេតើ ។ សុសិមភិក្ខុឆ្លើយ ថា ខ្ញុំមិនទាន់យល់សេចក្តី នៃពាក្យដែលលោកមានអាយុទាំងឡាយ សំដែងសង្ខេបហើយនេះ ដោយពិស្តារបានទេ ខ្ញុំសូមអង្វរ សូមលោក មានអាយុទាំងឡាយ សំដែងប្រាប់ខ្ញុំ យ៉ាងណាឲ្យខាងតែខ្ញុំយល់សេចក្តី នៃពាក្យដែលលោកមានអាយុទាំងឡាយសំដែងសង្ខេបហើយនេះ ដោយ ពិស្តារបាន ។ ពួកភិក្ខុទាំងនោះតបថា ម្ចាស់អារុសោសុសិមៈ លោក យល់ក្តី មិនយល់ក្តី យើងទាំងឡាយជាក់ជាបញ្ញាវិមុត្តបុគ្គលដោយពិត ។

[២៩០] គ្រានោះឯង សុសិមភិក្ខុមានអាយុ ក្រោកអំពីអាសនៈចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ ថ្វាយបង្គំព្រះ មានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសុសិមភិក្ខុមានអាយុ អង្គុយ ក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាបបង្គំទូល នូវពាក្យទាំងអស់នោះ ដែលខ្លួនចរចាទាំងប៉ុន្មាន ជាមួយនឹងពួកភិក្ខុទាំងនោះ ចំពោះព្រះមាន ព្រះភាគ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សុសិមៈ ធម្មដ្ឋិតិញ្ញាណ

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

បច្ឆា និព្វានេ ញ្ញាណន្តិ ។ ន ខ្វាហំ ភន្តេ ឥមស្ស
 ភកវតា សង្ខត្តេន កាសិកស្ស វិត្តារេន អត្ថំ អាជាជានិ
 សាធុ មេ ភន្តេ ភកវា តថា កាសតុ យថាហំ
 ឥមស្ស ភកវតា សង្ខត្តេន កាសិកស្ស វិត្តារេន អត្ថំ
 អាជានេយ្យន្តិ ។

[២៩០] អាជានេយ្យាសិ វា សុសិម ន វា ត្ថំ

អាជានេយ្យាសិ អថខោ ធម្មដ្ឋិតិញ្ញាណំ បុព្វេ បច្ឆា
 និព្វានេ ញ្ញាណំ ។ តំ កី មញ្ញាសិ សុសិម រូបំ
 និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

គឺវិបស្សនាញាណ តែងកើតឡើងមុន ការដឹងក្នុងព្រះនិព្វាន គឺមគ្គ-
ញាណ តែងកើតឡើងក្រោយ ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ខ្ញុំព្រះអង្គមិន
អាចយល់សេចក្តីនៃព្រះពុទ្ធដីកា ដែលព្រះអង្គសំដែងសង្ខេបនេះ ដោយ
ពិស្តារបានទេ សូមទ្រង់ព្រះមេត្តាប្រោស សូមព្រះមានព្រះភាគសំដែង
ប្រាប់ខ្ញុំព្រះអង្គ យ៉ាងណាឲ្យខាងតែខ្ញុំព្រះអង្គ យល់សេចក្តីនៃព្រះពុទ្ធ-
ដីកា ដែលព្រះអង្គសំដែងសង្ខេបនេះ ដោយពិស្តារបានឲ្យទាន ។

[២៩១] ម្នាលសុសិមៈ អ្នកយល់ក្តី អ្នកមិនយល់ក្តី ចំណែក
ធម្មដ្ឋិតិញាណ តែងកើតឡើងមុន ការដឹងក្នុងព្រះនិព្វាន តែងកើត
ឡើងក្រោយដោយពិត ម្នាលសុសិមៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
រូបទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ រូបានិច្ចាទិបុត្តា

បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ
 បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្យំ ទុ តំ សមនុ-
 បស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។
 នោ ហេតំ ភន្តេ ។ វេទនា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។
 អនិច្ចា ភន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិ-
 ណាមធម្មំ កល្យំ ទុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម
 ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ
 ភន្តេ ។ សញ្ញា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។ អនិច្ចា
 ភន្តេ ។ មេ ។ សដ្ឋាវា និច្ចា វា អនិច្ចា វាតិ ។
 អនិច្ចា ភន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ
 វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។ យំ បដានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណា-
 មធម្មំ កល្យំ ទុ តំ សមនុបស្សិតុំ ឯតំ មម ឯសោ-
 ហាមស្មិ ឯសោ មេ អត្តាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហារត្ត ការសួររករូបមិនទៀងជាដើម

ដែលមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។
 ចុះរបស់ណា ដែលមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា
 គួរនឹងយល់ឃើញនូវរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួន
 របស់អញ ដូច្នោះឬទេ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។
 វេទនាទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
 ដែលមិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។ ចុះ
 របស់ណា ដែលមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរ
 នឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះជារបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់
 អញ ដូច្នោះឬទេ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។
 សញ្ញាទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ បេ ។ សង្ខារ
 ទាំងឡាយទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់
 ណា មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខ ព្រះអង្គ ។
 ចុះរបស់ណា ដែលមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា
 គួរនឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួន
 របស់អញ ដូច្នោះឬទេ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វិញ្ញាណំ និច្ចំ វា អនិច្ចំ វាតិ ។ អនិច្ចំ ភន្តេ ។ យំ
 បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វា តំ សុខំ វាតិ ។ ទុក្ខំ ភន្តេ ។
 យំ បណានិច្ចំ ទុក្ខំ វិបរិណាមធម្មំ កល្យំ នុ តំ
 សមនុបស្សិតំ ឯតំ មម ឯសោហាមស្មិ ឯសោ មេ
 អត្តាតិ ។ ឆោ ហោតំ ភន្តេ ។

[២៧២] តស្មាតិហា សុសិម យំ កិញ្ចំ រូបំ អតី-
 តាណកតប្បច្ចុប្បន្នំ អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱទ្ធហិកំ
 វា សុខុមំ វា ហីនំ វា បណីតំ វា យំ ទូរេ សន្តិកេ
 វា សព្វំ រូបំ ឆេតំ មម ឆេសោហាមស្មិ ន មេសោ
 អត្តាតិ ឯវេមតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។
 យា កាចិ វេទនា អតីតាណកតប្បច្ចុប្បន្នា អជ្ឈត្តា
 វា ពហិទ្ធា វា ឱទ្ធហិកា វា សុខុមា វា ហីនា វា
 បណីតា វា យា ទូរេ សន្តិកេ វា សព្វា វេទនា
 ឆេតំ មម ឆេសោហាមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវេមតំ
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។ យា កាចិ
 សញ្ញា ។ មេ ។ យេកេចិ សង្ខារា អតីតាណក-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

វិញ្ញាណទៀង ឬមិនទៀង ។ មិនទៀងទេ ព្រះអង្គ ។ ចុះរបស់ណា
មិនទៀង របស់នោះជាទុក្ខ ឬជាសុខ ។ ជាទុក្ខខ ព្រះអង្គ ។ ចុះ
របស់ណា ដែលមិនទៀង ជាទុក្ខ មានសេចក្តីប្រែប្រួលជាធម្មតា គួរ
នឹងយល់ឃើញរបស់នោះថា នុ៎ះរបស់អញ នុ៎ះជាអញ នុ៎ះជាខ្លួនរបស់
អញ ដូច្នោះឬទេ ។ មិនគួរនឹងយល់ឃើញយ៉ាងនោះទេ ព្រះអង្គ ។

[២៩២] ម្នាលសុសិមៈ ព្រោះហេតុនោះ រូបណាមួយ ដែល
ជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី
ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី រូបណា ដែលមានក្នុងទីព្វាយក្តី ក្នុងទី
ជិតក្តី រូបទាំងអស់នោះ គ្រាន់តែជារូប (ប៉ុណ្ណោះឯង) បុគ្គលគួរឃើញ
រូបនុ៎ះដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ
នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។ វេទនាណា
មួយដែលជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោត-
គ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី វេទនាណា ដែលមានក្នុងទីព្វាយ
ក្តី ក្នុងទីជិតក្តី វេទនាទាំងអស់នោះ គ្រាន់តែជាវេទនា (ប៉ុណ្ណោះឯង)
បុគ្គលគួរឃើញវេទនានុ៎ះដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិន
មែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។
សញ្ញាណាមួយ ។ វេ ។ សង្ខារទាំងឡាយណាមួយ ដែលជាអតីត

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ រូបាទិនិព្វិន្ទនំ

តប្បច្ចុប្បន្នា អជ្ឈត្តា វា ពហិទ្ធា វា ឱណ្ណារិកា
 វា សុខុមា វា ហីនា វា បណ្ឌិតា វា យេ ទូរ
 សន្តិកេ វា សព្វេ សដ្ឋារា នេតំ មម នេសោហាមស្មិ
 ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ
 ទដ្ឋព្វំ ។ យំ កិញ្ចិ វិញ្ញាណំ អតីតាណាតតប្បច្ចុប្បន្នំ
 អជ្ឈត្តំ វា ពហិទ្ធា វា ឱណ្ណារិកំ វា សុខុមំ វា ហីនំ
 វា បណ្ឌិតំ វា យំ ទូរ សន្តិកេ វា សព្វំ វិញ្ញាណំ
 នេតំ មម នេសោហាមស្មិ ន មេសោ អត្តាតិ ឯវមេតំ
 យថាក្ខតំ សម្មប្បញ្ញាយ ទដ្ឋព្វំ ។

[២៧៩៣] ឯវំ បស្សំ សុសិម សុតវា អរិយស្សា-
 វកោ រូបស្មិបិ និព្វិន្ទតិ វេទនាយបិ និព្វិន្ទតិ សញ្ញា-
 យបិ និព្វិន្ទតិ សដ្ឋារសុបិ និព្វិន្ទតិ វិញ្ញាណស្មិបិ
 និព្វិន្ទតិ និព្វិន្ទំ វិវដ្តតិ វិវាតា វិមុច្ចតិ ។ វិមុត្តស្មិ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការនឿយណាយក្នុងរូបជាដើម
អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាងក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី
ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី សង្ខារទាំងឡាយណា ដែលមានក្នុងទីព្រាយក្តី
មានក្នុងទីជិតក្តី សង្ខារទាំងអស់នោះ គ្រាន់តែជាសង្ខារ (ប៉ុណ្ណោះឯង)
បុគ្គលគួរឃើញសង្ខារនុ៎ះ ដោយបញ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា
នុ៎ះមិនមែនជារបស់អញ នុ៎ះមិនមែនជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញ
ឡើយ ។ វិញ្ញាណណាមួយ ដែលជាអតីត អនាគត បច្ចុប្បន្ន ខាង
ក្នុងក្តី ខាងក្រៅក្តី គ្រោតគ្រោតក្តី ល្អិតក្តី ថោកទាបក្តី ឧត្តមក្តី វិញ្ញាណ
ណា ដែលមានក្នុងទីព្រាយក្តី ក្នុងទីជិតក្តី វិញ្ញាណទាំងអស់នោះ
គ្រាន់តែជាវិញ្ញាណ (ប៉ុណ្ណោះឯង) បុគ្គលគួរឃើញវិញ្ញាណនុ៎ះ ដោយ
បញ្ញាដ៏ប្រពៃ តាមពិត យ៉ាងនេះថា នុ៎ះមិនមែនរបស់អញ នុ៎ះមិនមែន
ជាអញ នុ៎ះមិនមែនជាខ្លួនរបស់អញឡើយ ។

[២៩៣] ម្នាលសុសិមៈ អរិយសាវ័កជាអ្នកចេះដឹង កាលបើ
យល់ឃើញយ៉ាងនេះ ក៏នឿយណាយក្នុងរូបផង នឿយណាយក្នុងវេទ-
នាផង នឿយណាយក្នុងសញ្ញាផង នឿយណាយក្នុងសង្ខារទាំងឡាយ
ផង នឿយណាយក្នុងវិញ្ញាណផង កាលបើនឿយណាយ (យ៉ាង
នេះហើយ) ក៏ប្រាសចាកតម្រេក ចិត្តក៏ផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ)
ព្រោះប្រាសចាកតម្រេក ។ កាលចិត្តផុតស្រឡះ (ចាកអាសវៈ)

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

វិមុត្តមិតិ ញាណំ ហោតិ ។ ទីណា ជាតិ រុសិតំ
ព្រហ្មចរិយំ កតំ ករណីយំ ឆាបរំ ឥត្តត្តាយាតិ
បជាជាតិ ។

[២៩៤] ជាតិប្បច្ចយា ជរាមរណានិ សុសិម បស្ស-
សីតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ កវប្បច្ចយា ជាតីតិ សុសិម បស្ស-
សីតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ ឧទាទានប្បច្ចយា ភរោតិ សុសិម
បស្សសីតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ តណ្ហាបច្ចយា ឧទាទាននិ
សុសិម បស្សសីតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។ វេទនាបច្ចយា
តណ្ហាតិ... ដស្សប្បច្ចយា វេទនាតិ... សឡាយតនប្បច្ច-
យា ដស្សាតិ... ឆាមរូបប្បច្ចយា សឡាយតននិ...
វិញ្ញាណប្បច្ចយា ឆាមរូបនិ... សដ្ឋារប្បច្ចយា វិញ្ញា-
ណនិ... អវិជ្ជាបច្ចយា សដ្ឋារាតិ សុសិម បស្សសីតិ ។
ឯវំ ភន្តេ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ហើយ ញាណ (របស់អរិយសាវ័កនោះ) កើតឡើងប្រាកដថា ចិត្តផុត
ស្រឡះហើយ ។ អរិយសាវ័កនោះ រមែងដឹងច្បាស់ថា ជាតិ (របស់
អាត្មាអញ) អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ អាត្មាអញ បាននៅរួចហើយ
សោឡសកិច្ច អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ មគ្គការវនាកិច្ចដទៃប្រព្រឹត្ត
ទៅដើម្បីសោឡសកិច្ចនេះទៀត មិនមានឡើយ ។

[២៩២] ម្នាលសុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ជរាមរណៈកើត
មាន ព្រោះជាតិជាបច្ច័យដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាល
សុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ជាតិកើតមាន ព្រោះភពជាបច្ច័យដែរឬ ។
ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាលសុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ភពកើតមាន
ព្រោះឧបាទានជាបច្ច័យដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្នាល
សុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ឧបាទានកើតមាន ព្រោះតណ្ហាជាបច្ច័យ
ដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ តណ្ហាកើតមាន ព្រោះវេទនា
ជាបច្ច័យ... វេទនាកើតមាន ព្រោះផស្សៈជាបច្ច័យ... ផស្សៈកើតមាន
ព្រោះអាយតនៈ ៦ ជាបច្ច័យ... អាយតនៈ ៦ កើតមាន ព្រោះនាមរូបជា
បច្ច័យ... នាមរូបកើតមាន ព្រោះវិញ្ញាណជាបច្ច័យ... វិញ្ញាណកើតមាន
ព្រោះសង្ខារជាបច្ច័យ... ម្នាលសុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា សង្ខារទាំង-
ឡាយកើតមាន ព្រោះអវិជ្ជាជាបច្ច័យដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ ឥទ្ធិវិធិបុត្រា

[២៩៥] ជាតិនិរោធិ ជរាមរណានិរោធិ ភិក្ខុសម
 បស្សសីតិ ។ ឃំ ភិក្ខុ ។ ភិក្ខុនិរោធិ ជាតិនិរោធិ
 ភិក្ខុសម បស្សសីតិ ។ ឃំ ភិក្ខុ ។ ឧបាទាននិរោធិ
 ភិក្ខុនិរោធិ... តណ្ហានិរោធិ ឧបាទាននិរោធិ...
 វេទនានិរោធិ តណ្ហានិរោធិ... ផស្សនិរោធិ វេទនា-
 និរោធិ... សន្មាយតននិរោធិ ផស្សនិរោធិ... ធា-
 មរូបនិរោធិ សន្មាយតននិរោធិ... វិញ្ញាណនិរោធិ
 ធាមរូបនិរោធិ... សង្ខារនិរោធិ វិញ្ញាណនិរោធិ...
 អវិជ្ជានិរោធិ សង្ខារនិរោធិ ភិក្ខុសម បស្សសីតិ ។
 ឃំ ភិក្ខុ ។

[២៩៦] អបិ នុ ត្វំ ភិក្ខុសម ឃំ ជានន្តោ ឃំ
 បស្សន្តោ អនេកវិហិតំ ឥទ្ធិវិធិំ បច្ចុនុកោសិ ឃំកោសិ
 ហុត្វា ពហុធា ហោសិ ពហុធាបិ ហុត្វា ឃំកោ
 ហោសិ អារិកាវំ តិរោកាវំ តិរោកុខ្ពំ តិរោចាកាវំ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការសាកសួររកឥទ្ធិវិធី

[២៩៥] ម្ចាស់សុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ការរលត់នៃជរាមរណៈ
 ព្រោះការរលត់នៃជាតិដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់សុសិមៈ
 អ្នកយល់ឃើញថា ការរលត់នៃជាតិ ព្រោះការរលត់នៃភពដែរឬ ។ ព្រះ
 ករុណា ព្រះអង្គ ។ ការរលត់នៃភព ព្រោះការរលត់នៃឧបាទាន... ការ
 រលត់នៃឧបាទាន ព្រោះការរលត់នៃតណ្ហា... ការរលត់នៃតណ្ហា ព្រោះ
 ការរលត់នៃវេទនា... ការរលត់នៃវេទនា ព្រោះការរលត់នៃផស្សៈ...
 ការរលត់នៃផស្សៈ ព្រោះការរលត់នៃអាយតនៈ ៦... ការរលត់នៃអា-
 យតនៈ ៦ ព្រោះការរលត់នៃនាមរូប... ការរលត់នៃនាមរូប ព្រោះការ
 រលត់នៃវិញ្ញាណ... ការរលត់នៃវិញ្ញាណ ព្រោះការរលត់នៃសង្ខារ...
 ម្ចាស់សុសិមៈ អ្នកយល់ឃើញថា ការរលត់នៃសង្ខារ ព្រោះការរលត់
 នៃអវិជ្ជាដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[២៩៦] ម្ចាស់សុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
 យ៉ាងនេះ តើបាននូវការតាក់តែង ឬសំដែងឫទ្ធិច្រើនប្រការ គឺកាយ
 តែមួយ ធ្វើឲ្យទៅជាកាយច្រើនក៏បាន កាយច្រើន ធ្វើឲ្យទៅជាកាយ
 តែមួយវិញក៏បាន ដើរទៅទីណា ឥតទើសទាល់ គឺនៅក្នុងទីកំបាំង
 ដើរទៅក្នុងទីវាលក៏បាន នៅខាងក្នុង ដើរចេញទៅខាងក្រៅក៏បាន
 នៅខាងក្នុងជញ្ជាំង ដើរចេញទៅខាងក្រៅជញ្ជាំង (ដោយឥតទ្វារ
 ឬផ្លូវ) បាន នៅខាងក្នុងកំពែង ដើរចេញទៅខាងក្រៅកំពែងក៏បាន

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តិរោបព្វតំ អសដ្ឋមាណោ កច្ឆសិ សេយ្យថាមិ អាកា-
 សេ បបរិយាមិ ឧមុដ្ឋនិមុដ្ឋំ ករោសិ សេយ្យថាមិ
 ឧទកេ ឧទកេមិ អភិដ្ឋមាណេ កច្ឆសិ សេយ្យថាមិ
 បបរិយំ អាកាសេមិ បល្ល័ង្កេន កមសិ សេយ្យថាមិ
 បក្ខិ សកុណោ ឥមេមិ ចន្ទិមសុរិយេ ឯវមហិទ្ធិកេ
 ឯវមហានុកាវេ ចាណិណា បរិមសសិ បរិមដ្ឋសិ យាវ
 ព្រហ្មលោកាមិ កាយេន វសំ វត្តេសីតិ ។ នោ ហេតំ
 ភន្តេ ។

[២៩៧] អមិ នុ តំ សុសិម ឯវំ ជានន្តោ ឯវំ
 បស្សន្តោ ទិញាយ សោតធាតុយា វិសុទ្ធាយ អតិក្កន្ត-
 មាណុសិកាយ ឧកោ សទ្ធវេ សុណាសិ ទិព្វេ ច មាណុ-
 សេ ច យេ ទូវេ សន្តិកេ ចាតិ ។ នោ ហេតំ ភន្តេ ។

[២៩៨] អមិ នុ តំ សុសិម ឯវំ ជានន្តោ ឯវំ
 បស្សន្តោ បរសត្តានំ បរហុក្កលានំ ចេតសា ចេតោ
 បរិច្ច ជាតាសិ សរាតំ វា ចិត្តំ សរាតំ ចិត្តន្តិ បជា-

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

នៅខាងក្នុងក្នុង ដើរចេញទៅខាងក្រៅក្នុងឥតទើសទាល់ ដូចជាគេដើរ
 ទៅក្នុងអាកាសទទេក៏បាន មុជងើបក្នុងផែនដី ដូចជាគេមុជងើបក្នុងទឹក
 ក៏បាន ដើរលើទឹកឥតបែកធ្លាយ ដូចជាគេដើរលើផែនដីក៏បាន ពែន
 ភ្នែកទៅក្នុងអាកាស ដូចជាសកុណជាតិ ដែលមានស្លាបហើរទៅក្នុងអា-
 កាសក៏បាន យកដៃទៅស្លាបអង្កែល (មណ្ឌល) ព្រះចន្ទ ព្រះអាទិត្យ
 ទាំងនេះ ដែលមានប្រព្វច្រើន មានអានុភាពច្រើនយ៉ាងនេះក៏បាន ញ៉ាំង
 អំណាចកាយឲ្យផ្សព្វផ្សាយទៅ រហូតដល់ព្រហ្មលោកនាយក៏បាន ដែរ
 ឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[២៩៧] ម្នាលសុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
 យ៉ាងនេះ តើមានត្រចៀកដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសត្រចៀកជា
 របស់មនុស្សធម្មតា រមែងឮសំឡេងពីរប្រការ គឺសំឡេងទិព្វនិងសំឡេង
 មនុស្ស ដែលនៅក្នុងទីឆ្ងាយឬនៅក្នុងទីជិត ដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះ
 ទេ ព្រះអង្គ ។

[២៩៨] ម្នាលសុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
 យ៉ាងនេះ តើអាចកំណត់ដឹងចិត្តរបស់សត្វដទៃ របស់បុគ្គលដទៃ ដោយ
 ចិត្តរបស់ខ្លួនបាន គឺចិត្តប្រកបដោយរាគៈក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តប្រកប

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ទិព្វចក្ខុបុត្តា

នាសិ ។ បេ ។ អវិមុត្តំ វា ចិត្តំ អវិមុត្តំ ចិត្តន្តិ បដា-
នាសីតិ ។ នោ ហោតំ ភន្តេ ។

[២៩៩] អបិ នុ តំ សុសិម ឯវំ ជានន្តោ ឯវំ
បស្សន្តោ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាសិ
សេយ្យដីទំ ឯកម្យិ ជាតិ ។ បេ ។ ឥតិ សាការំ
សឧទ្ទេសំ អនេកវិហិតំ បុព្វេនិវាសំ អនុស្សាសីតិ ។
នោ ហោតំ ភន្តេ ។

[៣០០] អបិ នុ តំ សុសិម ឯវំ ជានន្តោ ឯវំ
បស្សន្តោ ទិព្វេន ចក្ខុនា វិសុទ្ធលោ អតិក្កន្តមាណុស-
កេន សត្តេ បស្សសិ ចរមាណេ ។ បេ ។ យថាកម្ម-
បកេ សត្តេ បដានាសីតិ ។ នោ ហោតំ ភន្តេ ។

[៣០១] អបិ នុ តំ សុសិម ឯវំ ជានន្តោ ឯវំ
បស្សន្តោ យេ តេ សន្តា វិមោក្ខា អតិក្កម្ម រូបេ
អារុប្បា តេ កាយេន ដុសិត្វា វិហារសីតិ ។
នោ ហោតំ ភន្តេ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហារត្ត ការសាកសួររកទិព្វចក្ខុ

ដោយរាគៈ ។ បេ ។ ចិត្តមិនទាន់ផុតស្រឡះក្តី ក៏ដឹងច្បាស់ថា ចិត្តមិន
ទាន់ផុតស្រឡះ ដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[២៩៩] ម្ចាស់សុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
យ៉ាងនេះ តើរឮកឃើញបុព្វេនិវាស បានជាច្រើនប្រការ គឺរឮកឃើញ
បាន ១ ជាតិ ។ បេ ។ អ្នករឮកឃើញបុព្វេនិវាស បានជាច្រើនប្រការ
ព្រមទាំងអាការៈ ព្រមទាំងឧទ្ទេស ដោយប្រការដូច្នោះ ដែរឬទេ ។
មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[៣០០] ម្ចាស់សុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
យ៉ាងនេះ តើមានចក្ខុដូចជាទិព្វ ដ៏បរិសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្ស
ធម្មតា ឃើញពួកសត្វកាលច្បុត ។ បេ ។ ដឹងច្បាស់នូវពួកសត្វដែល
ប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួន ដែរឬទេ ។ មិនដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

[៣០១] ម្ចាស់សុសិមៈ ចុះកាលបើអ្នក ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
យ៉ាងនេះ តើកន្លងនូវរូបជ្ឈាន ហើយបាននូវអារុប្បវិមោក្ខ ដែលជាធម៌
ស្ងប់រម្ងាប់ ដោយនាមកាយ ហើយសម្រាន្តនៅ ដែរឬទេ ។ មិន
ដូច្នោះទេ ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣០២] ឯត្ថនាទិ សុសិម ឥទព្វ វេយ្យាករណំ
 ឥមេសព្វ ធម្មានំ អសមាបត្តិ ឥទំ ឆោ សុសិម ក-
 ថន្តិ ។ អថខោ អាយស្មា សុសិមោ ភកវតោ ចានេ-
 សុ សិរសា និបតិក្ខា ភកវន្តំ ឯតទរោច អច្ចយោ មំ
 ភន្តេ អច្ចក្កមា យថាពាលំ យថាម្មទ្ធិ យថាអកុសលំ
 យូហំ ឯវំ ស្វាក្ខាតេ ធម្មវិនយេ ធម្មត្ថេនកោ
 បព្វជិតោ តស្ស មេ ភន្តេ ភកវា អច្ចយំ អច្ចយតោ
 បដិក្កណ្ណាតុ អាយតី សំវរាយាតិ ។

[៣០៣] តក្ស តំ សុសិម អច្ចយោ អច្ចក្កមា
 យថាពាលំ យថាម្មទ្ធិ យថាអកុសលំ យោ ត្វំ
 ឯវំ ស្វាក្ខាតេ ធម្មវិនយេ ធម្មត្ថេនកោ បព្វជិតោ
 សេយ្យថាបិ សុសិម ចោវំ អាកុចារី កហេត្វា រញ្ញោ
 ទស្សេយ្យំ អយំ តេ ទេវ ចោរោ អាកុចារី ឥមស្ស
 យំ ឥច្ឆសិ តំ ទណ្ឌំ បណោហិតិ តមេនំ រាជា

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣០២] ម្ចាស់សុសិមៈ ឥឡូវនេះ ការដោះស្រាយនេះក្តី ការមិនបានលុះធម៌ទាំងនេះក្តី ក្នុងដំណើរនោះ ម្ចាស់សុសិមៈ ចុះហេតុនេះ តើដូចម្តេច ។ គ្រានោះឯង ព្រះសុសិមៈមានអាយុ ក្រាបចុះទៀប ព្រះបាទ នៃព្រះមានព្រះភាគ ដោយសិរ្សៈ ពោលខមាទោសនឹង ព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន កំហុសគ្របសង្កត់ហើយ នូវខ្ញុំព្រះអង្គ តាមដោយខ្ញុំព្រះអង្គជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ជាមនុស្សរង្វេង ជាមនុស្សមិនឈ្លាស ខ្ញុំព្រះអង្គណា ជាអ្នកល្អចធម៌ ឬសក្តងធម៌វិន័យ ដែលព្រះអង្គសំដែងហើយដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន សូមព្រះមានព្រះភាគ អត់នូវកំហុសតាមទោស របស់ខ្ញុំព្រះអង្គនោះ ដើម្បីការសង្រួមតទៅ ។

[៣០៣] អើសុសិមៈ កំហុសគ្របសង្កត់អ្នក តាមដោយអ្នក ជាមនុស្សល្ងង់ខ្លៅ ជាមនុស្សរង្វេង ជាមនុស្សមិនឈ្លាសមែន អ្នកឯង ដែលជាអ្នកល្អចធម៌ ឬសក្តងធម៌វិន័យ ដែលតថាគតសំដែងហើយដោយ ប្រពៃ យ៉ាងនេះ ម្ចាស់សុសិមៈ ដូចពួករាជបុរសចាប់បានចោរដែល ប្រព្រឹត្តអាក្រក់ នាំមកថ្វាយព្រះរាជាថា បពិត្រព្រះសម្មតិទេព នេះ ជាចោរ ប្រព្រឹត្តអាក្រក់នឹងព្រះអង្គ ព្រះអង្គទ្រង់សព្វព្រះហឫទ័យដាក់ អាជ្ញាណា ដល់ចោរនេះ សូមព្រះអង្គដាក់អាជ្ញានោះចុះ ទើបព្រះរាជា

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គ ចោរគ្គហណ្ឌបមា

ឯវំ វេយ្យ កច្ឆថ កោ ឥមំ បុរិសំ ទទ្ធកាយ រដ្ឋយា
 បច្ឆាពាហំ កាឡ្ហពន្ធនំ ពន្ធិត្វា ខុរមុណ្ណំ ករិត្វា
 ខរស្សវេន បណាវេន វេយិយា វេយិយំ សិដ្ឋ្យាជកេន
 សិដ្ឋ្យាជកំ បរិទេត្វា ទក្ខិណោន ទ្វារេន និក្ខាមេត្វា
 ទក្ខិណាតោ នករស្ស សីសំ ធិន្ទថាតិ តមេនំ វញ្ញា
 បុរិសា ទទ្ធកាយ រដ្ឋយា បច្ឆាពាហំ កាឡ្ហពន្ធនំ
 ពន្ធិត្វា ខុរមុណ្ណំ ករិត្វា ខរស្សវេន បណាវេន វេយិយា
 វេយិយំ សិដ្ឋ្យាជកេន សិដ្ឋ្យាជកំ បរិទេត្វា ទក្ខិណោន
 ទ្វារេន និក្ខាមេត្វា ទក្ខិណាតោ នករស្ស សីសំ
 ធិន្ទេយ្យំ តំ កី មញ្ញសិ សុសិម អបិ នុ សោ
 បុរិសោ តតោ និទានំ ទុក្ខទោមនស្សំ បដិសំវេទយេ-
 ថាតិ ។ ឯវំ ភន្តេ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ សេចក្តីឧបមា ដោយការចាប់ចោរ

មានព្រះបន្ទូលនឹងរាជបុរសនោះ យ៉ាងនេះថា នៃប្រស្តែងទាំងឡាយ បើ
 ដូច្នោះ អ្នកទាំងឡាយ ចូរនាំគ្នាចង់បុរសនេះ ឲ្យមានជើងដៃទៅខាង
 ក្រោយ (ចង់ស្លាបសេក) ឲ្យភ្ជាប់ ដោយខ្សែដ៏មាំ កោរក្បាលឲ្យរលីង
 ចេញហើយ (ត្រូវទ្រូង) ស្តរជ័យដែលមានសំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរជុំ
 វិញសព្វច្រក សព្វផ្លូវត្រឡែងកែង នាំចេញទៅតាមទ្វារខាងត្បូងហើយ
 ចូរកាត់ក្បាលត្រង់កន្លែងសម្រាប់ពិយាត ជាខាងត្បូងនៃព្រះនគរចុះ ឯពួក
 រាជបុរស នាំគ្នាចាប់ចង់បុរសនោះ ឲ្យមានជើងដៃទៅខាងក្រោយឲ្យភ្ជាប់
 ដោយខ្សែដ៏មាំ កោរក្បាលឲ្យរលីងចេញ (ទ្រូង) ស្តរជ័យដែលមាន
 សំឡេងឮខ្លាំង នាំបណ្តើរជុំវិញ សព្វច្រក សព្វផ្លូវត្រឡែងកែង រួចនាំ
 ចេញទៅតាមទ្វារខាងត្បូង កាត់ក្បាលនៅខាងត្បូងនៃព្រះនគរ ម្នាល
 សុសិមៈ អ្នកសម្គាល់សេចក្តីនោះថា ដូចម្តេច បុរសនោះ គប្បីទទួលទុក្ខ
 ទោមនស្ស ព្រោះដំណើរនោះ ជាហេតុដែរឬទេ ។ ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣០៤] យំ ខោ សោ សុសិម បុរិសោ តតោនិទានំ
 ទុក្ខោមនស្សំ បដិសំវេទយេថ យា ឯវំ ស្វាភ្នាតេ
 ធម្មវិនយេ ធម្មត្ថេនកស្ស បព្វជ្ជា អយំ តតោ ទុក្ខវិ-
 ចាកតវា ច កដុកវិចាកតវា ច អបិច វិនិចាតាយ
 សំវត្តតិ យតោ ច ខោ ភំ សុសិម អច្ចយំ អច្ចយតោ
 ទិស្វា យថាធម្មំ បដិករោសិ តន្តេ អយំ បដិក្កហាម
 វុឡំ ហោសា សុសិម អរិយស្ស វិនយេ យោ អច្ចយំ
 អច្ចយតោ ទិស្វា យថាធម្មំ បដិករោតិ អាយតី
 សំវំ អាបជ្ជតីតិ ។ ទសមំ ។

មហាវគ្គោ សត្តមោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣០៤] ម្នាលសុសិមៈ បុរសនោះ ទទួលទុក្ខទោមនស្ស

ព្រោះដំណើរនោះ ជាហេតុណា បព្វជ្ជាណា របស់បុគ្គលអ្នកលួចធម៌

ក្នុងធម៌វិន័យ ដែលតថាគតសំដែងហើយដោយប្រពៃ យ៉ាងនេះ បព្វជ្ជា

នេះ មានទុក្ខវិបាកខ្លាំងផង មានវិបាកខ្លោចផ្សាខ្លាំងផង ជាងហេតុ

នោះទៅទៀត មិនតែប៉ុណ្ណោះ បព្វជ្ជានេះ រមែងប្រព្រឹត្តទៅក្នុងវិនិបាត-

កំណើត ។ ម្នាលសុសិមៈ កាលណាបើអ្នកឃើញទោសតាមទោស

ហើយ សំដែងទោសឲ្យសមគួរតាមធម៌ តថាគតទទួលអត់ទោសដល់អ្នក

នោះបាន ម្នាលសុសិមៈ នេះឯង ជាសេចក្តីចម្រើន ក្នុងវិន័យរបស់

អរិយៈ នៃបុគ្គលដែលឃើញទោសតាមទោស ហើយសំដែងទោសតាម

ធម៌ ដល់នូវសេចក្តីសង្រួមតទៅដោយពិត ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

ចប់ មហាវគ្គ ទី ៧ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ឧទ្ទានំ

តស្ស ឧទ្ទានំ

ទ្វេ អស្សុតវតា វុត្តា

បុត្តមំសេន ចាបវំ

អត្តិវាកោ ច នកវំ

សម្មសំ នធឿកលាបិយំ^(១)

កោសម្ពី ឧបយន្តិ ច

ទសមោ វុត្តោ សុសិមេនា^(២)តិ ។

១ ឱ. នធឿកលាបិយំ ។ ២ សុសមេន ចាតិ ។

អភិសមយសំយុត្ត មហារគ្គ អំពីឧទ្ធាន

បញ្ជីរឿងនៃមហារគ្គនោះគឺ

និយាយអំពីបុគ្គល ២ ពួក គឺបុគ្គលអ្នកមិនចេះដឹង និងបុគ្គល
អ្នកចេះដឹង ដែលព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ហើយ ១ អំពីបរិ-
ភោគដូចបរិភោគសាច់កូន ១ អំពីធម៌មានរាគៈជាដើមដែល
មាននិងមិនមានក្នុងអាហារ ១ អំពីអង្គផ្គុំកម្ពុជដូចផ្លូវទៅកាន់
បុរាណនគរ ១ អំពីការពិចារណានូវបដិច្ចសមុប្បាទ ១ អំពី
នាមរូបដូចបាច់បបុស ១ អំពីធម្មកថិកនៅក្នុងក្រុងកោសម្ពី ១
អំពីបដិច្ចសមុប្បាទចម្រើនឡើង និងថយកម្លាំងដូចមហា-
សមុទ្រជោរនាច ១ អំពីសុសិមបរិព្វាជក ១ ត្រូវជា ១០ ។

សមណព្រាហ្មណវគ្គោ

[៣០៥] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សារត្តិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។

[៣០៦] តត្រ ខោ ភក្កវា... យេ ហិ កេចិ
ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ នប្បជា-
នន្តិ ជរាមរណសមុទយំ នប្បជានន្តិ ជរាមរណនិរោធំ
នប្បជានន្តិ ជរាមរណនិរោធកាមិនី បដិបទំ នប្ប-
ជានន្តិ ន មេតេ ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា
វា សមណោសុ វា សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ
វា ព្រាហ្មណាសម្មតា ន ច បន តេ អាយស្មន្តោ
សាមញ្ញត្ថំ វា ព្រាហ្មញ្ញត្ថំ វា ទិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ
អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជេ វិហារន្តិ ។

[៣០៧] យេ ច ខោ កេចិ ភិក្ខុវេ សមណា វា
ព្រាហ្មណា វា ជរាមរណំ បជានន្តិ ។ បេ ។ តេ ខោមេ
ភិក្ខុវេ សមណា វា ព្រាហ្មណា វា សមណោសុ ចេវ
សមណាសម្មតា ព្រាហ្មណោសុ ច ព្រាហ្មណាសម្មតា

សមណព្រាហ្មណ៍វគ្គ

[៣០៥] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុងសាវត្ថី ។

[៣០៦] ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ពួកសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ មិនដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវហេតុឲ្យកើតជរានិងមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់ជរានិងមរណៈ មិនដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ជរានិងមរណៈ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មិនរាប់ថាជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈផង មិនរាប់ថាជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង មិនតែប៉ុណ្ណោះ សមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះ រមែងមិនធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់សម្រេច នូវសាមញ្ញផល ឬព្រហ្មញ្ញផល ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមរបស់ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្នឡើយ ។

[៣០៧] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ លុះតែពួកសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈ ។ បេ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សមណៈឬព្រាហ្មណ៍ ទាំងអម្បាលនោះឯង ទើបរាប់ថាជាសមណៈ ក្នុងពួកសមណៈផង រាប់ថាជាព្រាហ្មណ៍ ក្នុងពួកព្រាហ្មណ៍ផង

អភិសមយសំយុត្តស្ស សមណព្រាហ្មណវគ្គេ ជរាមរណាទិអជាននំ

តេ ច បនាយស្មុន្តោ សាមញ្ញត្ថព្វ ព្រហ្មញ្ញត្ថព្វ
តិដ្ឋេវ ធម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
វិហារន្តីតិ ។ សុត្តន្តោ ឯកោ ។

[៣០៨] ឯវម្មេ សុតំ ។ បេ ។ ជាតី នប្បជានន្តិ
។ បេ ។ ភវំ នប្បជានន្តិ... ឧបាទានំ នប្បជានន្តិ... តណ្ហា
នប្បជានន្តិ... វេទនំ នប្បជានន្តិ... ផស្សំ នប្បជានន្តិ
សន្យាយតនំ នប្បជានន្តិ... តាមរូបំ នប្បជានន្តិ...
វិញ្ញាណំ នប្បជានន្តិ... សង្ខារេ នប្បជានន្តិ សង្ខារ-
សមុទយំ នប្បជានន្តិ សង្ខារនិរោធំ នប្បជានន្តិ
សង្ខារនិរោធកាមិនី បដិបទំ នប្បជានន្តិ ។ បេ ។
សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហារន្តីតិ ។
ឯកានសមំ ។

សមណព្រាហ្មណវគ្គេ អដ្ឋមោ ។

អភិសមយសំយុត្ត សមណព្រាហ្មណវគ្គ សេចក្តីដឹងជរានិងមរណៈជាដើម

មិនតែប៉ុណ្ណោះ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍មានអាយុទាំងនោះ រមែងធ្វើឲ្យ
ជាក់ច្បាស់ សម្រេចនូវសាមញ្ញផលផង នូវព្រហ្មញ្ញផលផង ដោយ
ប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមរបស់ខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

[៣០៨] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវ
ជាតិ ។ បេ ។ មិនដឹងច្បាស់នូវភព... មិនដឹងច្បាស់នូវឧបាទាន...
មិនដឹងច្បាស់នូវតណ្ហា... មិនដឹងច្បាស់នូវវេទនា... មិនដឹងច្បាស់នូវ
ផស្សៈ... មិនដឹងច្បាស់នូវអាយតនៈ ៦... មិនដឹងច្បាស់នូវនាមរូប...
មិនដឹងច្បាស់នូវវិញ្ញាណ... មិនដឹងច្បាស់នូវសង្ខារទាំងឡាយ មិនដឹង
ច្បាស់នូវហេតុឲ្យកើតសង្ខារ មិនដឹងច្បាស់នូវសេចក្តីរលត់សង្ខារ មិន
ដឹងច្បាស់នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់សង្ខារ ។ បេ ។ ធ្វើ
ឲ្យជាក់ច្បាស់ សម្រេច ដោយប្រាជ្ញាដ៏ឧត្តមរបស់ខ្លួនឯង ។ ចប់
សូត្រ ទី ១១ ។

ចប់ សមណព្រាហ្មណវគ្គ ទី ៨ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តិស្ស ឧទ្ធានំ

បច្ចយេកាទស វុត្តា

ចតុស្សច្ចវិកដ្ឋេនា

សមណព្រាហ្មណាវក្កោ

និទានំ កវតិ អដ្ឋមំ ។

វគ្គិស្ស ឧទ្ធានំ

ពុទ្ធា អាហារទសពលោ

កឡារំ កហបតិបញ្ចមំ

ទុក្ខវក្កោ មហាវក្កោ

អដ្ឋមំ សមណព្រាហ្មណានិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បញ្ជីរឿងនៃសមណព្រាហ្មណវគ្គនោះគឺ

ការចែកនូវសច្ចៈ ៤ មានបច្ច័យ ១១ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់
ហើយ សមណព្រាហ្មណវគ្គ មាននិទានជាគម្រប់ ៨ ។

បញ្ជីនៃវគ្គគឺ

ពុទ្ធវគ្គ ១ អាហារវគ្គ ១ ទសពលវគ្គ ១ កង្ការខត្តិយវគ្គ ១
គហបតិវគ្គ ១ ជាគម្រប់ ៥ ទុក្ខវគ្គ ១ មហាវគ្គ ១ សមណ-
ព្រាហ្មណវគ្គ ១ ត្រូវជាគម្រប់ ៨ ។

អន្តរប្រយោលោ

[៣០៩] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភក្កវា...

ជរាមរណំ ភិក្ខុវេ អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ

ជរាមរណោ យថាក្ខតំ ញាណាយ សត្តា បរិយេសិ-

តព្វោ ជរាមរណសមុទយំ អជានតា អបស្សតា យ-

ថាក្ខតំ ជរាមរណសមុទយេ យថាក្ខតំ ញាណាយ

សត្តា បរិយេសិតព្វោ ជរាមរណានិរោធំ អជានតា

អបស្សតា យថាក្ខតំ ជរាមរណានិរោធច យថាក្ខតំ

ញាណាយ សត្តា បរិយេសិតព្វោ ជរាមរណានិរោធច-

កាមិនី បដិបទំ អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ

ជរាមរណានិរោធកាមិនិយា បដិបទាយ យថាក្ខតំ

ញាណាយ សត្តា បរិយេសិតព្វោតិ^(១) ។

(សព្វេសំ ឯវំ ប្រយោលោ) ។

១ កត្តបិ សុត្តន្តោ ឯកោ ឥតិ វា បាហោ ទិស្សតិ ។

អន្តរបេយ្យាលៈ

[៣០៧] ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី...

ក្នុងទីនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាល
មិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវជរានិងមរណៈតាមពិតទេ គប្បីស្វែងរក
សាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងជរានិងមរណៈតាមពិត បុគ្គលកាលមិនទាន់
ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវហេតុ ដែលនាំឲ្យកើតជរានិងមរណៈតាមពិតទេ
គប្បីស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងហេតុដែលនាំឲ្យកើតជរានិងមរណៈ
តាមពិត បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវសេចក្តីរលត់ជរានិង
មរណៈតាមពិតទេ គប្បីស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងសេចក្តីរលត់
ជរានិងមរណៈតាមពិត បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវបដិ-
បទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់ជរានិងមរណៈតាមពិតទេ គប្បី
ស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងបដិបទា ជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់
ជរានិងមរណៈតាមពិត ។

(ការបំប្រួញនៃបទទាំងអស់យ៉ាងនេះឯង) ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ជាតិ ភិក្ខុវេ អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... កវំ
 ភិក្ខុវេ អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... ឧបាទានំ
 ភិក្ខុវេ អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... តណ្ហា ភិក្ខុវេ
 អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... វេទនំ ភិក្ខុវេ
 អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... ជស្សំ ភិក្ខុវេ
 អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... សន្យាយតនំ ភិក្ខុវេ
 អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... ធាមរូបំ ភិក្ខុវេ
 អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... វិញ្ញាណំ ភិក្ខុវេ
 អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ... សដ្ឋិវេ ភិក្ខុវេ
 អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ សដ្ឋិវេសុ យថា-
 ក្ខតំ ញ្ញាណាយ សត្តា បរិយេសិតព្វោ សដ្ឋិវេស-
 មុទយំ អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ សដ្ឋិវេស-
 មុទយេ យថាក្ខតំ ញ្ញាណាយ សត្តា បរិយេសិ-
 តព្វោ សដ្ឋិវេនិរោធំ អជានតា អបស្សតា យថាក្ខតំ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវ
 ជាតិតាមពិតទេ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិន
 ទាន់ឃើញនូវភពតាមពិតទេ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិន
 ទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវឧបាទានតាមពិតទេ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ
 បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវតណ្ហាតាមពិតទេ... ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវវេទនាតាម
 ពិតទេ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់
 ឃើញនូវផស្សៈតាមពិតទេ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិន
 ទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវអាយតនៈ ៦ តាមពិតទេ... ម្នាលភិក្ខុ
 ទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវនាមរូបតាមពិត
 ទេ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញ
 នូវវិញ្ញាណតាមពិតទេ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់
 ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវសង្ខារទាំងឡាយតាមពិតទេ គប្បីស្វែងរកសា-
 ស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងសង្ខារទាំងឡាយតាមពិត បុគ្គលកាលមិនទាន់
 ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវហេតុ ដែលនាំឲ្យកើតសង្ខារតាមពិតទេ គប្បី
 ស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងហេតុ ដែលនាំឲ្យកើតសង្ខារតាមពិត
 បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញនូវសេចក្តីរលត់សង្ខារតាមពិតទេ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អន្តរបយ្យាលេ សិក្ខាទិករណីយតា

សង្ខារនិរោធនេ យថាក្ខតំ ញ្ញាលាយ សត្តា បរិ-
យេសិតញោ សង្ខារនិរោធតាមិទី បដិបទំ អជានតា
អបស្សតា យថាក្ខតំ សង្ខារនិរោធតាមិនិយា បដិ-
បទាយ យថាក្ខតំ ញ្ញាលាយ សត្តា បរិយេសិ-
តញោតិ ។

(សព្វេសំ ចតុស្សច្ចិកំ កាតព្វំ សុត្តន្តោ ឯកោ) ។

[៣១០] ជរាមរណំ ភិក្ខុវេ អជានតា អបស្សតា
យថាក្ខតំ ជរាមរណេ យថាក្ខតំ ញ្ញាលាយ សិក្ខា
ករណីយា ។

(ឯវំ បេយ្យាលោ ចតុស្សច្ចិកំ កាតព្វំ) ។

យោកោ ករណីយោ... នន្ទោ ករណីយោ... ឧស្សោឡិ
ករណីយា... អប្បដិវាទី ករណីយា... អាតប្បំ ករណី-
យំ... វិយំ ករណីយំ... សាតច្ចំ ករណីយំ... សតិ
ករណីយា... សម្មជញ្ញំ ករណីយំ... អប្បមាទោ
ករណីយោតិ ។

អន្តរបយ្យាលោ នវមោ ។

អភិសមយសំយុត្ត អន្តរបេយ្យាលៈ កិរិយាធ្វើនូវការសិក្សាជាដើម

គប្បីស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងសេចក្តីរលត់សង្ខារតាមពិត បុគ្គល
កាលមិនទាន់ដឹង មិនទាន់ឃើញ នូវបដិបទាជាដំណើរទៅកាន់សេចក្តី
រលត់សង្ខារតាមពិតទេ គប្បីស្វែងរកសាស្តា ដើម្បីការដឹងក្នុងបដិបទាជា
ដំណើរទៅកាន់សេចក្តីរលត់សង្ខារតាមពិត ។

(គប្បីធ្វើបច្ច័យនៃបទទាំងអស់ឲ្យប្រកបដោយសច្ចៈ ៤ សូត្រ ទី ១) ។

[៣១០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលកាលមិនទាន់ដឹង មិន
ទាន់ឃើញ នូវជរានិងមរណៈតាមពិតទេ គប្បីធ្វើការសិក្សា ដើម្បីការដឹង
ក្នុងជរានិងមរណៈតាមពិត ។

(ត្រូវធ្វើនូវការបំប្រួញបច្ច័យឲ្យប្រកបដោយសច្ចៈ៤ យ៉ាងនេះ) ។

គប្បីធ្វើការប្រកបព្យាយាម... គប្បីធ្វើសេចក្តីពេញចិត្តក្នុងកុសល...
គប្បីធ្វើសេចក្តីប្រឹងប្រែងដ៏មាំ... គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាមមិនរួញរា...
គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាមដុតកម្ដៅកិលេស... គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាមខ្លះ
ខ្លះ... គប្បីធ្វើសេចក្តីព្យាយាមរឿយៗ... គប្បីធ្វើសេចក្តីរព្យក...
គប្បីធ្វើសេចក្តីដឹងខ្លួន... គប្បីធ្វើសេចក្តីមិនប្រមាទ ។

ចប់ អន្តរបេយ្យាល ទី ៩ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តិស្ស ឧទ្ទានំ

សត្តា សិក្ខា ច យោគោ ច

ឆន្ទោ ឧស្សោឡិ បញ្ចមី

អប្បជិវាទិយាតប្បំ

វិយំ សាតច្ច វុច្ចតិ

សតិ ច សម្បជញ្ញញ្ច

អប្បមាទេន ទ្វាទសាតិ ។

សុត្តន្តា អន្តរបេយ្យាលា និដ្ឋិតា ។

បវេ តេ ទ្វាទស ហោន្តិ

សុត្តា ទ្ធវត្តិស សតានិ ច

ចតុសច្ចេន តេ វុត្តា

បេយ្យាលា អន្តរម្ហិ យេតិ ។

អន្តរបេយ្យាលេសុ ឧទ្ទានំ សមគ្គំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

បញ្ជីរឿងនៃអន្តរបេយ្យាលៈនោះគឺ

ការស្វែងរកសាស្តា ១ ការសិក្សា ១ ការប្រកបព្យាយាម ១
 សេចក្តីពេញចិត្តក្នុងកុសល ១ សេចក្តីប្រឹងប្រែងដ៏មាំ ១ ជា
 ទី ៥ សេចក្តីព្យាយាមមិនរួញរា ១ សេចក្តីព្យាយាមដុតកម្ដៅ
 កិលេស ១ សេចក្តីខ្លះខ្លែង ១ សេចក្តីព្យាយាមរឿយ ។ ១
 សេចក្តីរព្វក ១ សេចក្តីដឹងខ្លួន ១ សេចក្តីមិនប្រមាទ ១
 ត្រូវ ១២ ។

ចប់ សូត្រជាអន្តរបេយ្យាលៈ ។

សូត្រក្រៅពីនេះ មាន ១២ ផង មាន ១៣២ ផង បេយ្យាលៈ
 ណា មានក្នុងចន្លោះ បេយ្យាលៈនោះ ព្រះអង្គសំដែងហើយ
 ដោយសច្ចៈ ២ ។

ចប់ បញ្ជីរឿងក្នុងអន្តរបេយ្យាលៈ ។

អភិសមយវគ្គោ

[៣១១] ឯវម្មេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កវា
សាវត្ថិយំ វិហារតិ ជេតវនេ អនាថបិណ្ឌិកស្ស អា-
រាមេ ។ អថខោ ភក្កវា បរិត្តំ នខសិខាយ បំសុ
អាពោមេត្វា ភិក្ខុ អាមន្តេសិ តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ
កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យោ ចាយំ មយា បរិត្តោ ន-
ខសិខាយ បំសុ អាពោមិតោ អយំ ច មហាបបរីតិ ។
ឯតនេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ មហាបបរី អប្បមត្តកោ
ភក្កវតា បរិត្តោ នខសិខាយ បំសុ អាពោមិតោ នេវ
សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សិមំ កលំ ឧបេតិ ន
សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេតិ មហាបបរី ឧបនិទាយ
ភក្កវតា បរិត្តោ នខសិខាយ បំសុ អាពោមិតោតិ ។

អភិសមយវគ្គ

[៣១១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀប
ក្រុងសាវត្ថី ។ គ្រានោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ចាប់លើកអាចម៍
ដីបន្តិច ដោយចុងព្រះនខៈ រួចទ្រង់ត្រាស់សួររូបញ្ជាក់ភិក្ខុទាំងឡាយថា
ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច អាចម៍ដី
បន្តិច ដែលតថាគតចាប់លើកដោយចុងក្រូចកនេះ និងមហាប្រិចពីនេះ
តើណាច្រើនជាង ។ ពួកភិក្ខុក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
មហាប្រិចពីច្រើនជាង អាចម៍ដីបន្តិច ដែលព្រះអង្គចាប់លើកដោយចុង
ព្រះនខៈនុ៎ះ មានប្រមាណតិចណាស់ អាចម៍ដីបន្តិច ដែលព្រះអង្គចាប់
លើកដោយចុងព្រះនខៈ យកទៅប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិចពី មិនដល់
នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយ
ពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣១២] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សារកស្ស

ទិដ្ឋិសម្បទ្ទស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតារិណោ ឯតនេវ

ពហុតវំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិក្ខីលំ បរិយាទិទ្ទំ អប្ប-

មត្តកំ អវសិទ្ទំ នេវ សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន ស-

ហស្សិមំ កលំ ឧបេតិ ន សតសហស្សិមំ កលំ

ឧបេតិ បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធី បរិក្ខីលំ បរិយាទិទ្ទំ ឧប-

ទិធាយ យទិទំ សត្តក្ខត្តបរមតា ។ ឯវំ មហត្ថិយោ

ខោ ភិក្ខុវេ ធម្មាភិសមយោ ឯវំ មហត្ថិយោ ធម្ម-

ចក្កប្បដិលាកោតិ ។ បឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
 បុគ្គលជាអរិយសាវ័ក ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច
 រមែងមានសេចក្តីទុក្ខដែលអស់ទៅ រឹងស្អួតទៅ ច្រើនជាង ឯសេចក្តី
 ទុក្ខដែលសល់នៅ សំដៅយកត្រឹម ៧ អត្តភាព មានប្រមាណតិច
 ណាស់ មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំ-
 ណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយ
 សែនចំណែក ដោយការប្រៀបធៀបនឹងកងទុក្ខអំពីមុន ដែលអស់
 ទៅ សាបសូន្យទៅឡើយ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាស់ដឹងធម៌
 មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ការបានធម្មចក្ខុ មានប្រយោជន៍ច្រើន
 យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គ បោក្ខរណ្ណបមា

[៣១៣] សារត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ចោក្ខរណី បញ្ញាសយោជនា

អាយាមេន បញ្ញាសយោជនា វិត្ថារេន បញ្ញាសយោជ-

នា ឧព្វេជេន បុណ្ណា ឧទកស្ស សមតិភិកា កាក-

មេយ្យា តតោ បុរិសោ កុសក្កេន ឧទកំ ឧទ្ធកេយ្យ ។

តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតំ យំ វា

កុសក្កេន ឧទកំ ឧព្ពតំ យំ វា ចោក្ខរណីយា ឧទ-

កន្តិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតំ យទិទំ ចោក្ខរណីយា

ឧទកំ អប្បមត្តកំ កុសក្កេន ឧទកំ ឧព្ពតំ នេវ

សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សិមំ កលំ ឧបេតិ ន

សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេតិ ចោក្ខរណីយា ឧទកំ

ឧបនិទាយ កុសក្កេន ឧទកំ ឧព្ពតន្តិ ។

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវគ្គ ឧបមាដោយស្រះបោក្ខរណី

[៣១៣] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
មានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចជាស្រះបោក្ខរណី មាន
បណ្តោយ ៥០ យោជន៍ ទទឹង ៥០ យោជន៍ ជម្រៅ ៥០ យោជន៍
ពេញដោយទឹកស្មើមាត់ច្រាំង ល្មមក្អែកឱនជីកបាន មានបុរសម្នាក់ទៅ
ដួសទឹកអំពីស្រះនោះ ដោយចុងស្បូវ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
ឡាយ សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ទឹកដែលបុរសដួសដោយចុងស្បូវ
និងទឹកក្នុងស្រះបោក្ខរណី តើណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ទឹកក្នុងស្រះបោក្ខរណីនេះច្រើនជាង ទឹកដែលបុរសដួសឡើងដោយចុង
ស្បូវ មានប្រមាណតិចណាស់ ទឹកដែលបុរសដួសឡើងដោយចុងស្បូវ
យកទៅប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងស្រះបោក្ខរណី មិនដល់នូវចំណែកមួយ
ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិន
ដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣០៤] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
 ទិដ្ឋិសម្បទ្ខស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតារិណោ ឯតទេវ
 ពហុតវំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិទ្ធិ អប្បមត្តកំ
 អវសិទ្ធិ ទេវ សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សិមំ
 កលំ ឧបេតិ ន សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេតិ បុរិមំ
 ទុក្ខក្ខន្ធិ បរិក្ខិណំ បរិយាទិទ្ធិ ឧបនិធាយ យទិទំ
 សត្តក្ខត្តបរមតា ។ ឯវំ មហត្ថិយោ ខោ ភិក្ខុវេ
 ធម្មាភិសមយោ ឯវំ មហត្ថិយោ ធម្មចក្កប្បដិលា-
 កោតិ ។ ទុតិយំ ។

[៣០៥] សារត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភក្ខវា...
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ យត្ថិមា មហានទិយោ សំសទ្ធីន្តិ
 សមេន្តិ សេយ្យថីទំ កដ្ឋា យមុនា អចិរតី សរក្ខ
 មហី តតោ បុរិសោ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកដុសិ-
 តានិ ឧទ្ធកេយ្យ ។ តំ កី មញ្ញុម ភិក្ខុវេ កតមំ ទុ
 ខោ ពហុតវំ យានិ វា ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកដុសិ-
 តានិ ឧត្តតានិ យំ វា សម្ពេជ្ជឧទកន្តិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣១២] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
 បុគ្គល ជាអរិយសាវ័ក ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច
 រមែងមានទុក្ខដែលអស់ទៅ សាបសូន្យទៅ ច្រើនជាង ឯទុក្ខដែល
 សល់នៅ សំដៅយកត្រឹម ៧ អត្តភាព មានប្រមាណតិចណាស់ មិន
 ដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុង
 មួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែក ដោយ
 ការប្រៀបធៀបនឹងកងទុក្ខដែលអស់ទៅ សាបសូន្យទៅហើយ ។ ម្នាល
 ភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាស់ដឹងធម៌ មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ការ
 បានធម្មចក្ខុ មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ២ ។

[៣១៥] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង
 ព្រះមានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទន្លេទាំងនេះ គឺទន្លេ
 គង្គា យមុនា អចិរវតី សរក្ខ មហី តែងហូរមកប្រសព្វរលាយចូល
 ស្មើគ្នា ក្នុងទីណា បុរសម្នាក់ទៅដួសយកតំណក់ទឹកពីរឬបីតំណក់ អំពី
 ទីនោះ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយសំគាល់ហេតុនេះ ដូច
 ម្តេច តំណក់ទឹកពីរឬបីតំណក់ដែលបុរសនោះដួស និងទឹកដែលហូរមក
 ប្រសព្វ រលាយចូលគ្នា តើណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គេ មហានទ្ធចមា

ពហុតវំ យទិទំ សម្ពេជ្ជឧទកំ អប្បមត្តកាជិ ទ្វេ
 វា តីណិ វា ឧទកដុសិតាជិ ឧត្តតាជិ នេវ សតិមំ
 កលំ ឧបេន្តិ ន សហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន សត-
 សហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ សម្ពេជ្ជឧទកំ ឧបនិទាយ
 ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកដុសិតាជិ ឧត្តតាជិតិ ។

[៣០៦] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវំ មហត្តិ-
 យោ ធម្មចក្កប្បដិលាកោតិ ។ តតិយំ ។

[៣០៧] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...
 សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ យត្តិមា មហានទិយោ សំសន្នន្តិ
 សមេន្តិ សេយ្យដីទំ កដ្ឋា យមុនា អចិវតី សរក្ខ
 មហី តំ ឧទកំ បរិក្ខយំ បរិយាទានំ កច្ឆេយ្យ បបេត្វា

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវគ្គ ឧបមាដោយស្នឹងធំ

ទឹកដែលហូរមកប្រសព្វលាយចូលគ្នានុះឯង ច្រើនជាង តំណក់ទឹកពីរ
បីតំណក់ដែលបុរសដួសនុះ មានប្រមាណតិចណាស់ តំណក់ទឹកពីរបី
តំណក់ដែលបុរសដួសនោះ យកទៅប្រៀបធៀបនឹងទឹក ដែលហូរមក
ប្រសព្វលាយចូលគ្នា មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិន
ដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុង
មួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣១៦] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
។ បេ ។ ការបាននូវធម្មចក្ខុ មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ។ ចប់
សូត្រ ទី ៣ ។

[៣១៧] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
មានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចទន្លេទាំងនេះ គឺទន្លេគង្គា
យមុនា អចិរវតី សរភូ មហី តែងហូរមកប្រសព្វលាយចូលស្មើគ្នា
ក្នុងទីណា ទឹកនោះគប្បីអស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ ក្នុងទីនោះ រៀរលែង

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកដុសិភានិ ។ តំ កី មញ្ញុប
 ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យំ វា សម្ពេជ្ជឧទកំ
 បរិក្ខីលំ បរិយាទិន្នំ យានិ វា ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទក-
 ដុសិភានិ អវសិដ្ឋានីតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ សម្ពេជ្ជ-
 ឧទកំ យទិទំ បរិក្ខីលំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តកានិ
 ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកដុសិភានិ អវសិដ្ឋានិ នេវ ស-
 តិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន សហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន
 សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ សម្ពេជ្ជឧទកំ បរិក្ខី-
 លំ បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកដុ-
 សិភានិ អវសិដ្ឋានីតិ ។

[៣១៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវំ

មហត្ថិយោ ធម្មចក្កប្បដិលាកោតិ ។ ចតុត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តែតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ
 សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ទឹកដែលហូរមកប្រសព្វរលាយចូលគ្នា ដែល
 អស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ និងតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ដែលសល់នៅ តើ
 ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទឹកហូរមកប្រសព្វរលាយ
 ចូលគ្នា ដែលអស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ ច្រើនជាង តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់
 ដែលសល់នៅ មានប្រមាណតិចណាស់ តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ដែល
 សល់នៅ យកទៅប្រៀបធៀបនឹងទឹក ដែលហូរមកប្រសព្វរលាយចូល
 គ្នា ដែលអស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយ
 ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវ
 ចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣១៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យ
 ដូច ។ បេ ។ ការបានធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ៤ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គ មហាត្តិកភារោ

[៣១៩] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...

សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ មហាបបរិយា សត្ត កោ-
 លដ្ឋិមត្តិយោ កុដ្ឋិកា ឧបនិក្ខិបេយ្យ ។ តំ កី មញ្ញថ
 ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យា វា សត្ត កោលដ្ឋិ-
 មត្តិយោ កុដ្ឋិកា ឧបនិក្ខិត្តា យា វា មហាបបរិវីតិ ។
 ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ មហាបបរិ អប្បមត្តិកា
 សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុដ្ឋិកា ឧបនិក្ខិត្តា នេវ ស-
 តិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន សហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន
 សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ មហាបបរិ ឧបនិធាយ
 សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុដ្ឋិកា ឧបនិក្ខិត្តាតិ ។

[៣២០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវំ មហាត្តិ-

យោ ធម្មចក្កប្បដិលាកោតិ ។ បញ្ចមំ ។

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវគ្គ ភាពនៃការបានធម្មចក្ខុមានប្រយោជន៍ច្រើន

[៣១៩] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសលើកយកដុំដី ៧ ដុំ
 ប៉ុនផ្ទៃពុទ្រា អំពីមហាប្រិចពី ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយសំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច ដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្ទៃពុទ្រា ដែលគេ
 លើកយកមក និងមហាប្រិចពី តើណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន មហាប្រិចពី ច្រើនជាង ឯដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្ទៃពុទ្រា ដែលគេ
 លើកយកមកនោះ មានប្រមាណតិចណាស់ ដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្ទៃពុទ្រា
 ដែលគេចាប់លើកឡើង យកមកប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិចពី មិនដល់
 នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយ
 ពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣២០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
 ។ បេ ។ ការបាននូវធម្មចក្ខុ មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ៥ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣២១] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...
 សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ មហាបបរី បរិក្ខេយំ បរិយាទានំ
 កច្ឆេយ្យ បបេត្វា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុឡិកា ។
 តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យំ
 វា មហាបបរិយា បរិក្ខេយំ បរិយាទិដ្ឋំ យា វា សត្ត
 កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុឡិកា អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯតទេវ
 ភន្តេ ពហុតរំ មហាបបរិយា យទិទំ បរិក្ខេយំ បរិយា-
 ទិដ្ឋំ អប្បមត្តិកា សត្ត កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុឡិកា
 អវសិដ្ឋា នេវ សតិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន សហស្សិមំ
 កលំ ឧបេន្តិ ន សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ
 មហាបបរិយា បរិក្ខេយំ បរិយាទិដ្ឋំ ឧបនិទាយ សត្ត
 កោលដ្ឋិមត្តិយោ កុឡិកា អវសិដ្ឋាតិ ។

[៣២២] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវំ
 មហត្តិយោ ធម្មចក្កប្បដិលាកោតិ ។ ធម្មំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣២១] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចមហាប្រិថពី គប្បីអស់ទៅ
 វិនាសទៅ រៀរលែងតែដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្ទៃពុទ្ធា ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ
 អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះដូចម្តេច មហាប្រិថពី ដែលអស់ទៅ
 វិនាសទៅ និងដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្ទៃពុទ្ធាដែលសល់នៅ តើណាច្រើន
 ជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន មហាប្រិថពីដែលអស់ទៅ វិនាស
 ទៅ ច្រើនជាង ឯដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្ទៃពុទ្ធា ដែលសល់នៅ មានប្រ-
 មាណតិចណាស់ ដុំដី ៧ ដុំ ប៉ុនផ្ទៃពុទ្ធា ដែលសល់នៅ យកទៅ
 ប្រៀបធៀបនឹងមហាប្រិថពី ដែលអស់ទៅ វិនាសទៅ មិនដល់នូវចំ-
 ណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់
 ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣២២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
 ។ បេ ។ ការបានធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើនយ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ៦ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គេ មហាត្តិកភារោ

[៣២៣] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ មហាសមុទ្ធា^(១) ទ្វេ វា
 តីណិ វា ឧទកដុសិតានិ ឧទ្ធកេយ្យ ។ តំ កី មញ្ញថ
 ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតរំ យានិ វា ទ្វេ វា
 តីណិ វា ឧទកដុសិតានិ ឧត្តតានិ យំ វា មហាស-
 មុទ្ធធ្វេ ឧទកន្តិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ
 មហាសមុទ្ធធ្វេ ឧទកំ អប្បមត្តកានិ ទ្វេ វា តីណិ វា
 ឧទកដុសិតានិ ឧត្តតានិ នេវ សតិមំ កលំ ឧ-
 បេន្តិ ន សហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន សតសហស្សិមំ
 កលំ ឧបេន្តិ មហាសមុទ្ធធ្វេ ឧទកំ ឧបនិធាយ ទ្វេ វា
 តីណិ វា ឧទកដុសិតានិ ឧត្តតានិ ។

[៣២៤] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវំ

មហាត្តិយោ ធម្មចក្កប្បដិលាកោតិ ។ សត្តមំ ។

១ ម មហាសមុទ្ធធ្វេ ។

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវត្ត ភាពនៃការបានធម្មចក្ខុមានប្រយោជន៍ច្រើន

[៣២៣] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសដួសយកតំណក់ទឹក
 ពីរបីតំណក់ពីមហាសមុទ្រ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំ-
 គាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ដែលបុរសដួសឡើង
 និងទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ តើណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
 ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ច្រើនជាង ឯតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ដែលបុរស
 ដួសឡើង មានប្រមាណតិចណាស់ តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ដែលបុរស
 ដួសឡើង យកទៅប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ មិនដល់នូវចំ-
 ណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់
 ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣២៤] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
 ។ លេ ។ ការបានធម្មចក្ខុ មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ៧ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣២៥] សារត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភកវា...

សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ មហាសមុទ្ទោ បរិក្ខុយំ បរិយាទានំ
 កធូយ្យ បបេត្វា ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកដុសិ-
 តានិ ។ តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុ-
 តរំ យំ វា មហាសមុទ្ទា ឧទកំ បរិក្ខិណំ បរិយា-
 ទិន្នំ យានិ វា ទ្វេ វា តីណិ វា ឧទកដុសិតានិ អរ-
 សិដ្ឋានីតិ ។ ឯតទេវ ភន្តេ ពហុតរំ មហាសមុទ្ទេ
 ឧទកំ យទិទំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិន្នំ អប្បមត្តកានិ ទ្វេ
 វា តីណិ វា ឧទកដុសិតានិ អរសិដ្ឋានិ នេវ ស-
 តិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន សហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន
 សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ មហាសមុទ្ទេ ឧទកំ
 បរិក្ខិណំ បរិយាទិន្នំ ឧបនិធាយ ទ្វេ វា តីណិ វា
 ឧទកដុសិតានិ អរសិដ្ឋានីតិ ។

[៣២៦] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវ

មហាត្ថិយោ ធម្មចក្កប្បដិលាកោតិ ។ អដ្ឋមំ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣២៥] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចមហាសមុទ្រ គប្បីអស់ទៅ
 រឹងស្ងួតទៅ លើកលែងតែតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំង-
 ឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច ទឹកដែលអស់ទៅ
 រឹងស្ងួតទៅអំពីមហាសមុទ្រ និងតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ដែលសល់នៅ តើ
 ណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ទឹកក្នុងមហាសមុទ្រដែលអស់
 ទៅ រឹងស្ងួតទៅ ច្រើនជាង ឯតំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ដែលសល់នៅ
 មានប្រមាណតិចណាស់ តំណក់ទឹកពីរបីតំណក់ដែលសល់នៅ យកទៅ
 ប្រៀបធៀបនឹងទឹកក្នុងមហាសមុទ្រ ដែលអស់ទៅ រឹងស្ងួតទៅ មិនដល់
 នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយ
 ពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣២៦] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
 ។ លេ ។ ការបានធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ៨ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គេ មហាត្តិកភារោ

[៣២៧] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភក្កវា...

សេយ្យថាមិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស

សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណាសក្ករា ឧបនិក្ខិ-

យេយ្យ ។ តំ កី មញ្ញុច ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ

ពហុតរំ យា វា សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណា-

សក្ករា ឧបនិក្ខិត្តា យោ វា ហិមវា បព្វតរាជាតិ ។

ឯតនេវ ភន្តេ ពហុតរំ យទិទំ ហិមវា បព្វតរាជា

អប្បមត្តិកា សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសាណាសក្ករា

ឧបនិក្ខិត្តា នេវ សតិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន សហស្សិមំ

កលំ ឧបេន្តិ ន សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ

ហិមវន្តំ បព្វតរាជានំ ឧបនិធាយ សត្ត សាសបមត្តិ-

យោ ចាសាណាសក្ករា ឧបនិក្ខិត្តាតិ ។

[៣២៨] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ ។ បេ ។ ឯវំ មហាត្តិយោ

ធម្មចក្កប្បដិលាភោតិ ។ នវមំ ។

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវត្ត ភាពនៃការបានធម្មចក្កមានប្រយោជន៍ច្រើន

[៣២៧] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
 មានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសរើសយកថ្មនិងក្រួស ៧
 ដុំ ប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ អំពីស្តេចភ្នំហិមពាន្ត ។ ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំង-
 ឡាយ សំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច ថ្មនិងក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ
 ដែលបុរសរើសយកមក និងស្តេចភ្នំហិមពាន្ត តើណាច្រើនជាង ។
 បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្តេចភ្នំហិមពាន្តច្រើនជាង ឯថ្មនិងក្រួស ៧ ដុំ
 ប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ ដែលបុរសរើសយកមក មានប្រមាណតិចណាស់ ថ្មនិង
 ក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ ដែលបុរសរើសយកមក ទៅប្រៀបធៀប
 នឹងស្តេចភ្នំហិមពាន្ត មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិន
 ដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ
 ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣២៨] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
 ។ លេ ។ ការបានធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់
 សូត្រ ទី ៩ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

[៣២៩] សារត្តិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភក្កវា...
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ ហិមវា បព្វតរាជា បរិក្ខុយំ
 បរិយាទានំ កច្ឆេយ្យ បបេត្វា សត្ត សាសបមត្តិយោ
 ចាសាណាសក្ករា ។ តំ កី មញ្ញុថ ភិក្ខុវេ កតមំ
 នុ ខោ ពហុតរំ យំ វា ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស
 បរិក្ខុណំ បរិយាទិដ្ឋំ យា វា សត្ត សាសបមត្តិ-
 យោ ចាសាណាសក្ករា អវសិដ្ឋាតិ ។ ឯតទេវ កន្ត
 ពហុតរំ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស យទិទំ បរិក្ខុណំ
 បរិយាទិដ្ឋំ អប្បមត្តិកា សត្ត សាសបមត្តិយោ ចា-
 សាណាសក្ករា អវសិដ្ឋា នេវ សតិមំ កលំ ឧបេន្តិ
 ន សហស្សិមំ កលំ ឧបេន្តិ ន សតសហស្សិមំ
 កលំ ឧបេន្តិ ហិមវតោ បព្វតរាជស្ស បរិក្ខុណំ
 បរិយាទិដ្ឋំ ឧបនិធាយ សត្ត សាសបមត្តិយោ ចាសា-
 ណាសក្ករា អវសិដ្ឋាតិ ។

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

[៣២៧] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង ព្រះ
មានព្រះភាគ... ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចស្តេចភ្នំហិមពាន្ត ដល់នូវការ
អស់ទៅ វិនាសទៅ លើកលែងតែឫប្បក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃ ។
ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះ ថាដូចម្តេច
ស្តេចភ្នំហិមពាន្ត ដែលអស់ទៅ វិនាសទៅ និងឫប្បក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុន
គ្រាប់ស្ពៃដែលសល់នៅ តើណាច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន
ស្តេចភ្នំហិមពាន្ត ដែលអស់ទៅ វិនាសទៅ ច្រើនជាង ឯឫប្បក្រួស ៧
ដុំ ប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលសល់នៅ មានប្រមាណតិចណាស់ ឫប្បក្រួស ៧
ដុំ ប៉ុនគ្រាប់ស្ពៃដែលសល់នៅ យកទៅប្រៀបធៀបនឹងស្តេចភ្នំហិម-
ពាន្ត ដែលអស់ទៅ វិនាសទៅ មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយ
រយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់
នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គេ សិទេរុបព្វតរាជ្ជបមា

[៣៣០] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
 ទិដ្ឋិសម្បទ្ធស្ស បុគ្គលស្ស អភិសមេតារិណោ ឯតទេវ
 ពហុតវំ ទុក្ខំ យទិទំ បរិក្ខិណំ បរិយាទិដ្ឋំ អប្បមត្តកំ
 អវសិដ្ឋំ នេវ សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សិមំ
 កលំ ឧបេតិ ន សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេតិ
 បុរិមំ ទុក្ខក្ខន្ធិ បរិក្ខិណំ បរិយាទិដ្ឋំ ឧបនិទាយ យ-
 ទិទំ សត្តក្ខត្តបរមតា ។ ឯវំ មហត្ថិយោ ខោ ភិក្ខុវេ
 ធម្មាភិសមយោ ឯវំ មហត្ថិយោ ធម្មចក្កប្បដិលា-
 កោតិ ។ ទសមំ ។

[៣៣១] សាវត្ថិយំ វិហារតិ... តត្រ ខោ ភក្ខវា...
 សេយ្យថាបិ ភិក្ខុវេ បុរិសោ សិទេរុស្ស បព្វតរាជស្ស
 សត្ត មុត្តមត្ថិយោ ចាសាណាសក្ខរា ឧបនិក្ខិបេយ្យ ។
 តំ កី មញ្ញថ ភិក្ខុវេ កតមំ នុ ខោ ពហុតវំ
 យា វា សត្ត មុត្តមត្ថិយោ ចាសាណាសក្ខរា
 ឧបនិក្ខិត្តា យោ វា សិទេរុ បព្វតរាជាតិ ។ ឯត-
 ទេវ ភន្តេ ពហុតវំ យទិទំ សិទេរុ បព្វតរាជា

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវត្ត ឧបមាដោយស្តេចភ្នំសិនេរុ

[៣៣០] ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
បុគ្គលជាអរិយសាវ័ក ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ ត្រាស់ដឹងនូវអរិយសច្ច
រមែងមានទុក្ខ ដែលអស់ទៅ រឹងស្លូតទៅច្រើនជាង ឯទុក្ខដែលសល់
នៅ សំដៅយកត្រឹម ៧ អត្តភាព មានប្រមាណតិចណាស់ មិនដល់នូវ
ចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់
ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។ ម្នាល
ភិក្ខុទាំងឡាយ ការត្រាស់ដឹងធម៌ មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ការ
បានធម្មចក្ក មានប្រយោជន៍ច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់សូត្រ ទី ១០ ។

[៣៣១] ទ្រង់គង់នៅទៀបក្រុងសាវត្ថី... ក្នុងទីនោះឯង
ព្រះមានព្រះភាគ... ម្នាលភិក្ខុទាំងឡាយ ដូចបុរសរើសយកថ្ម ឬ
ក្រួស ៧ ដុំ ប៉ុន្តែគ្រាប់សណ្តែកបាយ អំពីស្តេចភ្នំសិនេរុ ។ ម្នាលភិក្ខុ
ទាំងឡាយ អ្នកទាំងឡាយ សំគាល់ហេតុនោះថាដូចម្តេច ថ្មឬក្រួសប៉ុន
គ្រាប់សណ្តែកបាយ ដែលបុរសរើសមក និងស្តេចភ្នំសិនេរុ តើណា
ច្រើនជាង ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ស្តេចភ្នំសិនេរុច្រើនជាង ឯថ្ម

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

អប្បមត្តិកា សត្ត មុត្តមត្តិយោ ចាសាណាសក្ខរា
 ឧបនិក្ខត្តា នេវ សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សិមំ
 កលំ ឧបេតិ ន សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេតិ
 សិនេរុំ បព្វតរាជានំ ឧបនិទាយ សត្ត មុត្តមត្តិយោ
 ចាសាណាសក្ខរា ឧបនិក្ខត្តាតិ ។

[៣៣២] ឯវមេវ ខោ ភិក្ខុវេ អរិយស្សាវកស្ស
 ទិដ្ឋិសម្មន្នស្ស បុត្តលស្ស អធិកមំ ឧបនិទាយ អញ្ញា-
 តិត្តិយស្សមណាព្រាហ្មណាបរិព្វាជកានំ អធិកមោ នេវ
 សតិមំ កលំ ឧបេតិ ន សហស្សិមំ កលំ ឧបេតិ ន
 សតសហស្សិមំ កលំ ឧបេតិ ។ ឯវំ មហាទិកមោ
 ខោ ភិក្ខុវេ ទិដ្ឋិសម្មន្នោ បុត្តលោ ឯវំ មហាភិញ្ញា-
 តិ ។ ឯកាទសមំ ។

អភិសមយវគ្គោ ទសមោ ។

សុត្តន្តបិដក សំយត្តនិកាយ និទានវគ្គ

ឬក្រ្នួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកបាយដែលបុរសរើសមក មានប្រមាណ
តិចណាស់ ឬឬក្រ្នួស ៧ ដុំ ប៉ុនគ្រាប់សណ្តែកបាយ ដែលបុរសរើស
មក យកទៅប្រៀបធៀបនឹងស្តេចភ្នំសិនេរុ មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុង
មួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិន
ដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែនចំណែកឡើយ ។

[៣៣២] ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ សេចក្តីនេះ មានឧបមេយ្យដូច
ការត្រាស់ដឹង របស់សមណព្រាហ្មណ៍បរិព្វាជក ជាអន្យតិវិយ ប្រៀប
ធៀបនឹងការត្រាស់ដឹង របស់បុគ្គលជាអរិយសារីក ជាអ្នកបរិបូណ៌ដោយ
ទិដ្ឋិ មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយរយចំណែក មិនដល់នូវចំណែក
មួយ ក្នុងមួយពាន់ចំណែក មិនដល់នូវចំណែកមួយ ក្នុងមួយសែន
ចំណែកឡើយ ។ ម្ចាស់ភិក្ខុទាំងឡាយ បុគ្គលបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ មាន
ការត្រាស់ដឹងច្រើន យ៉ាងនេះ មានអភិញ្ញាច្រើន យ៉ាងនេះ ។ ចប់
សូត្រ ទី ១១ ។

ចប់ អភិសមយវគ្គ ទី ១០ ។

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវគ្គេ ឧទ្ទានំ

តស្ស ឧទ្ទានំ

នខសិខា ចោក្ខវណី

សម្ពេជ្ជឧទកា^(១) ទ្វេ

ទ្វេ បបរី ទ្វេ សមុទ្ទា

តយោ ច បព្វត្វបមាតិ ។

អភិសមយសំយុត្តំ បបមំ និដ្ឋិតំ ។

១ ឱ. ម. សម្ពេជ្ជឧទកេ ច ទ្វេ ។

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវគ្គ ឧទ្ទាន

បញ្ជីរឿងនៃអភិសមយវគ្គនោះគឺ

សំដែងអំពីការប្រៀបធៀបដូចលើកអាចម៍ដីឡើងដោយចុង
 ក្រចក ដូចទឹកក្នុងស្រះបោក្ខរណី ដូចទឹកដែលហូររប្រសព្វ
 រលាយចូលគ្នា ២ លើក ឧបមាដូចផែនដី ២ លើក ដូចសមុទ្រ
 ២ លើក ដូចភ្នំ ៣ លើក ។

ចប់ អភិសមយសំយុត្ត ទី ១ ។

សុត្តន្តបិដកេ សំយុត្តនិកាយស្ស និទានវគ្គោ

តតិយោ ភាគោ

អភិសមយសំយុត្តំ

ពុទ្ធវគ្គោ

មាតិកា

	អង្ក
អភិសមយសំយុត្តស្ស ពុទ្ធវគ្គោ បដិច្ចសមុប្បាទោ.....	៣
ជាតិ	៥
វិញ្ញាណំ.....	៧
សម្មាបដិបទា.....	៩
ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ	១១
ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធោ	១៥

អាហារវគ្គោ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គោ ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធោ	២៥
អាហារប្បញ្ញា.....	២៧
ជរាមរណាទ្យាបជាននំ	៣១

សុត្តន្តបិដក សំយុត្តនិកាយ និទានវគ្គ

តតិយភាគ

អភិសមយសំយុត្ត

ពុទ្ធវគ្គ

មាតិកា

	លេខទំព័រ
អភិសមយសំយុត្ត ពុទ្ធវគ្គ បដិច្ចសមុប្បាទ	៣
ជាតិ	៥
វិញ្ញាណ.....	៧
សម្មាបដិបទា	៩
ហេតុឲ្យកើតកងទុក្ខ	១១
កិរិយាលត់កងទុក្ខ	១៥

អាហារវគ្គ

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវគ្គ កិរិយាលត់កងទុក្ខ	២៥
ការសាកសួររកអាហារ	២៧
កិរិយាមិនដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈជាដើម	៣១

មាតិកាបន្តាជិ

មាតិកា

	អង្កេត
អភិសមយសំយុត្តស្ស អាហារវគ្គេ សម្មាទិដ្ឋិប្បញ្ញា ៣៥	៣៥
ធម្មកថិកប្បញ្ញា ៣៧	៣៧
ភគវន្តបសង្កមនំ ៣៩	៣៩
ទុក្ខប្បញ្ញា ៤១	៤១
ទុក្ខព្យាករណំ ៤៣	៤៣
ឧបសម្បទាលភនំ ៤៥	៤៥
ទុក្ខប្បញ្ញា ៤៧	៤៧
ទុក្ខព្យាករណំ ៤៩	៤៩
ពាលបណ្ឌិតនានត្ថំ ៥១	៥១
បដិច្ចសមុប្បាទោ ៥៣	៥៣
សុទិដ្ឋភារោ ៥៧	៥៧

ទសពលវគ្គោ

អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ សុខទុក្ខភារោ ៦១	៦១
វិរិយភារោ ៦៣	៦៣
ខយេ ញាណំ ៦៥	៦៥

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត អាហារវគ្គ ការសាកសួររកសម្មាទិដ្ឋិ	៣៥
ការសាកសួររកធម្មកថិក	៣៧
អចេលកស្សបចូលទៅរកព្រះមានព្រះភាគ	៣៩
ការសាកសួររកសេចក្តីទុក្ខ	៤១
ការព្យាករនូវសេចក្តីទុក្ខ	៤៣
ការបាននូវឧបសម្បទា.....	៤៥
ការសាកសួររកសេចក្តីទុក្ខ	៤៧
ការព្យាករនូវសេចក្តីទុក្ខ	៤៩
សេចក្តីផ្សេងគ្នានៃពាលនិងបណ្ឌិត	៥១
បដិច្ចសមុប្បាទ	៥៣
ភាពនៃធម៌ដែលព្រះអរិយៈបានឃើញច្បាស់.....	៥៧

ទសពលវគ្គ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ភាពនៃសេចក្តីសុខនិងទុក្ខ.....	៦១
ភាពនៃសេចក្តីព្យាយាម	៦៣
ខយញ្ញាណ.....	៦៥

មាតិកាបន្តាជិ

មាតិកា

	អង្កេត
អភិសមយសំយុត្តស្ស ទសពលវគ្គេ យថានិន្ទបវត្ថុទក្ខបមា.....	៦៩
	បរិញ្ញាជកវចនំ
	៧១
	ភគវន្តបសង្កមនំ
	៧៣
	ភគវគោ វចនំ
	៧៥
	អានន្ទវចនំ
	៧៩
	បដិច្ចសមុប្បន្នភាសិតំ
	៨១
	កាយវេទិមនាភិសង្ខរណំ
	៨៧
	ភគវន្តបសង្កមនំ
	៨៩
	បដិច្ចសមុប្បន្នភាសិតំ
	៩១
	ជរាមរណាទិបជាននំ
	៩៣
	ជរាមរណាឡាបវិជាននំ
	៩៧
	ជរាមរណាឡាបជាននំ.....
	៩៩

កឡារខត្តិយវគ្គេ

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ សង្ខាតធម្មកថា.....	១០៣
	ភគវន្តបសង្កមនំ
	១០៥

សង្កឹកចង្កុលប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត ទសពលវគ្គ ឧបមាដោយទឹកប្រព្រឹត្តទៅក្នុងទីទាប.....	៦៩
ពាក្យនៃបរិព្វាជក.....	៧១
ព្រះអានន្ទចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ.....	៧៣
ព្រះពុទ្ធដីកានៃព្រះមានព្រះភាគ	៧៥
ពាក្យនៃព្រះអានន្ទ.....	៧៩
ទ្រង់ពោលនូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌	៨១
កិរិយាធ្វើនូវកាយ វចី មនោ សង្ខារ.....	៨៧
ព្រះឧបវណ្ណចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ.....	៨៩
ទ្រង់ពោលនូវបដិច្ចសមុប្បន្នធម៌	៩១
កិរិយាដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈជាដើម.....	៩៣
កិរិយាមិនកំណត់ដឹងនូវជរានិងមរណៈជាដើម.....	៩៧
កិរិយាមិនដឹងច្បាស់នូវជរានិងមរណៈជាដើម	៩៩

កឡានខត្តិយវគ្គ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវគ្គ ពោលអំពីបុគ្គលមានធម៌ពិចារណាហើយ..	១០៣
កឡានខត្តិយភិក្ខុចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ...	១០៩

មាតិកាបន្តាជិ

មាតិកា

	អង្ក
អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ សារីបុត្តប្បដិបុត្តា	១១១
ឧបាទាននិទានាទិភវោ	១១៣
ផស្សនិទានាទិវេទនា	១១៥
សាធុការទានំ	១១៧
ភិក្ខុមន្តនំ	១១៩
ភគវន្តាពោចនំ	១២១
ញាណវត្ថុកថា.....	១២៣
ជរាមរណកថា.....	១២៥
អរិយស្សាវកសាមញ្ញា	១២៧
អតីតាទិញ្ញាណំ	១២៩
ញាណវត្ថុកថា.....	១៣១
ជរាមរណបុត្តា.....	១៣៣
ភវាទិបុត្តា	១៣៥
សង្ខារបុត្តា	១៣៩
អវិជ្ជាយ និរោធា.....	១៤១

សង្ខេបខ្លឹមសារប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវគ្គ ទ្រង់សូរបញ្ជាក់ព្រះសារីបុត្ត..... ១១១

ភពមានឧបាទានជាហេតុជាដើម ១១៣

វេទនាមានផស្សៈជាហេតុជាដើម ១១៥

ទ្រង់ប្រទានសាធុការៈ ១១៧

ព្រះសារីបុត្តហៅភិក្ខុទាំងឡាយ ... ១១៩

កឡានខត្តិយភិក្ខុក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ១២១

ពោលអំពីញាណវត្ថុ..... ១២៣

ពោលអំពីជរានិងមរណៈ ១២៥

ឈ្មោះអរិយសាវ័ក ១២៧

សេចក្តីដឹងក្នុងអតីតកាលជាដើម ... ១២៩

ពោលអំពីញាណវត្ថុ..... ១៣១

ការសាកសួររកជរានិងមរណៈ ១៣៣

ការសាកសួររកភពជាដើម ១៣៥

ការសាកសួររកសង្ខារ ១៣៩

ការរលត់នៃអវិជ្ជា ១៤១

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេត

អភិសមយសំយុត្តស្ស កឡារខត្តិយវគ្គេ ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ.....	១៤៣
ឧទ្ធានំ	១៤៩

គហបតិវគ្គោ

អភិសមយសំយុត្តស្ស គហបតិវគ្គេ បញ្ចកយានិ	១៥១
សោតាបត្តិយង្គានិ.....	១៥៣
អត្តព្យាករណំ	១៥៥
ទុក្ខត្ថង្គមោ	១៥៩
លោកសមុទយោ	១៦១
ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ.....	១៦៣
អាទិព្រហ្មចរិយកោ	១៦៥
ភគវន្តបសង្កមនំ	១៦៧
ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ.....	១៦៩
លោកសមុទយោ	១៧១
ទិដ្ឋិសម្បន្នភារោ	១៧៥

សង្ឃកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត កឡានខត្តិយវគ្គ ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ	១៤៣
ឧទ្ធាន	១៤៩

គហបតិវគ្គ

អភិសមយសំយុត្ត គហបតិវគ្គ ភ័យប្រាំប្រការ.....	១៥១
អង្គនៃសោតាបត្តិ	១៥៣
ការព្យាករខ្លួន.....	១៥៥
ការរលត់ទៅនៃទុក្ខ	១៥៩
ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក	១៦១
ហេតុនាំឲ្យកើតទុក្ខ	១៦៣
ធម្មបរិយាយជាខាងដើមនៃព្រហ្មចរិយៈ.....	១៦៥
ជាណុស្សោណិព្រាហ្មណ៍ចូលទៅគាល់ព្រះ	
មានព្រះភាគ	១៦៧
ហេតុនាំឲ្យកើតកងទុក្ខ	១៦៩
ហេតុនាំឲ្យកើតសង្ខារលោក	១៧១
ភាពនៃព្រះអរិយសាវ័កបរិបូណ៌ដោយទិដ្ឋិ	១៧៥

មាតិកាបន្តាជិ

ទុក្ខវគ្គោ

មាតិកា

	អង្កេត
អភិសមយសំយុត្តស្ស ទុក្ខវគ្គោ ទុក្ខក្ខយបរិមំសនា	១៧៩
អវិជ្ជាបហានំ	១៨១
បុញ្ញាភិសង្ខារាទិអភិសង្ខារណបុញ្ញា	១៨៣
ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ	១៨៥
អគ្គិក្ខន្ធបមា.....	១៨៧
ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធា	១៨៩
តេលប្បទីបូបមា	១៩១
មហារុក្ខបមា	១៩៣
តរុណរុក្ខបមា	១៩៧
ទុក្ខក្ខន្ធសមុទយោ	១៩៩
បដិច្ចសមុប្បាទគម្ពីរោ	២០១
មហារុក្ខបមា	២០៣
ឧទ្ធានំ.....	២០៥

សង្ខេបច្បាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត ទុក្ខវគ្គ ការពិចារណារកកិរិយាអស់ទៅនៃសេចក្តីទុក្ខ.....	១៧៩
ការលះបង់អវិជ្ជា.....	១៨១
ទ្រង់សាកសួររកការតាក់តែងបុញ្ញាភិសង្ខារជាដើម	១៨៣
ការកើតឡើងនៃកងទុក្ខ	១៨៥
ឧបមាដោយគំនរភ្លើង.....	១៨៧
ការរលត់ទៅនៃកងទុក្ខ	១៨៩
ឧបមាដោយប្រទីបប្រេង.....	១៩១
ឧបមាដោយឈើធំ.....	១៩៣
ឧបមាដោយឈើខ្លី.....	១៩៧
ហេតុនាំឲ្យកើតកងទុក្ខ	១៩៩
ជម្រៅរបស់បដិច្ចសមុប្បាទ.....	២០១
ឧបមាដោយឈើធំ	១០៣
ឧទ្ធាន.....	២០៥

មាតិកាបត្តានិ

មហាវគ្គោ

មាតិកា

អង្កេ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គោ ចាតុមហាភូតិកភាវោ.....	២០៧
កាយនិព្វិទា	២០៩
បដិច្ចសមុប្បាទមនសិការកថា	២១១
សុខវេទនាទិឧប្បជ្ជនំ.....	២១៣
កវឡីការាហារកថា	២១៥
ផស្សាហារកថា.....	២១៧
វិញ្ញាណាហារកថា.....	២១៩
ចត្តារោ អាហារា.....	២២១
រជកចិត្តការកូបមា	២២៣
កវឡីការាហារោ.....	២២៥
កូដាគារសាលូបមា	២២៧
ភគវន្តបរិវិតក្កនំ	២២៩
ទុក្ខក្ខន្ធនិរោធោ	២៣១
បុរាណញ្ញសូបមា	២៣៣
អន្តរសម្មសកថា.....	២៣៥

សង្ខីកថដ្ឋលប្រាប់មាតិកា

មហាវគ្គ

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ភាពនៃមហាក្ខតទាំងបួន	២០៧
សេចក្តីនឿយណាក្នុងកាយ.....	២០៩
ពេលអំពីការកំណត់ទុកក្នុងចិត្តនូវបដិច្ចសមុប្បាទធម៌ ...	២១១
ការកើតឡើងនៃសុខវេទនាជាដើម.....	២១៣
ពេលអំពីកវឡីកាវហារ.....	២១៥
ពេលអំពីផស្ស្សហារ.....	២១៧
ពេលអំពីវិញ្ញាណហារ.....	២១៩
អាហារ ៤ យ៉ាង	២២១
ឧបមាដោយជាងជ្រលក់ឬជាងគំនូរ.....	២២៣
កវឡីកាវហារ..	២២៥
ឧបមាដោយផ្ទះមានកំពូលឬសាលា..	២២៧
សេចក្តីត្រិះរិះរបស់ព្រះមានព្រះភាគ...	២២៩
ការរលត់នៃកងទុក្ខ.....	២៣១
ឧបមាដោយផ្លូវឆ្លាចាស់.....	២៣៣
និយាយអំពីការពិចារណាបច្ច័យខាងក្នុង	២៣៥

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ តណ្ហាទិវង្សនំ ២៤១

 អាបាទីយកំសូបមា..... ២៤៣

 តណ្ហាទិបជហនំ..... ២៤៥

 អាបាទីយកំសូបមា..... ២៤៧

 សារីបុត្តបសង្កមនំ..... ២៤៩

 ជាតាទិបុត្តា..... ២៥១

 នទ្យកលាបូបមា..... ២៥៣

 មុសិលាទិត្តេរោ..... ២៥៥

 ជរាមរណាទិបុត្តា..... ២៥៧

 ជាតាទិបុត្តា..... ២៦១

 យម្មាភិតត្តូបមា..... ២៦៣

 មហាសមុទ្រាបមា..... ២៦៥

 អានន្ទបសង្កមនំ..... ២៦៧

 សុសិមបុត្តា ២៦៩

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត មហាវគ្គ ការញ៉ាំងតណ្ហាជាដើមឲ្យចម្រើន..... ២៤១

 ឧបមាដោយផ្តិតពេញដោយសុរា..... ២៤៣

 ការលះតណ្ហាជាដើម ២៤៥

 ឧបមាដោយផ្តិតពេញដោយសុរា..... ២៤៧

 ព្រះមហាកោដ្ឋិតៈចូលទៅរកព្រះសារីបុត្ត ២៤៩

 ការសួររកជាតិជាដើម ២៥១

 ឧបមាដោយបាច់បុស..... ២៥៣

 ព្រះមុសិលត្ថេរជាដើម ២៥៥

 ការសួររកជរានិងមរណៈជាដើម ២៥៧

 ការសួររកជាតិជាដើម..... ២៦១

 ឧបមាដោយបុសដែលក្តៅក្រហាយ ២៦៣

 ឧបមាដោយមហាសមុទ្រ ២៦៥

 សុសិមបរិញ្ញាជកចូលទៅរកព្រះអានន្ទ ២៦៧

 ពាក្យសួររបស់សុសិមភិក្ខុ ២៦៩

មាតិកាបត្តានិ

មាតិកា

អង្កេ

អភិសមយសំយុត្តស្ស មហាវគ្គេ ចេតោបរិយញ្ញាណបុច្ឆា.....	២៧១
ទិព្វចក្ខុញ្ញាណបុច្ឆា	២៧៣
ភគវន្តបសង្កមនំ	២៧៥
រូបានិច្ចាទិបុច្ឆា	២៧៧
រូបាទិនិព្វិន្ទនំ.....	២៧៩
ឥទ្ធិវិធិបុច្ឆា	២៨១
ទិព្វចក្ខុបុច្ឆា	២៨៣
ចោរគ្គហណូបមា.....	២៨៥
ឧទ្ធានំ	២៨៧

សមណព្រាហ្មណវគ្គោ

អភិសមយសំយុត្តស្ស សមណព្រាហ្មណវគ្គេ ជរាមរណាទិអជាននំ.....	២៨៩
--	-----

អន្តរបេយ្យាលោ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អន្តរបេយ្យាលោ សិក្ខាទិករណីយតា.....	២៩៣
---	-----

មាតិកាបន្តាជិ

អភិសមយវត្តោ

មាតិកា

អង្កេ

អភិសមយសំយុត្តស្ស អភិសមយវត្តោ បោក្ខវណ្ណបមា..... ២៩៧

មហានទូបមា.....២៩៩

មហាគិកភារោ.....៣០១

សិនេរុបព្វតរាជ្ជបមា.....៣០៧

ឧទ្ធានំ..... ៣០៩

សន្និកថដ្ឋលច្រាប់មាតិកា

អភិសមយវគ្គ

មាតិកា

លេខទំព័រ

អភិសមយសំយុត្ត អភិសមយវគ្គ ឧបមាដោយស្រះបោក្ខរណី	២៩៧
ឧបមាដោយស្ទឹងធំ	២៩៩
ភាពនៃការបានធម្មចក្ខុមានប្រយោជន៍ច្រើន ...	៣០១
ឧបមាដោយស្តេចភ្នំសិរីនេរុ	៣០៧
ឧទ្ទាន	៣០៩

រៀបចំវាយអក្សរឡើងវិញនិងពិនិត្យតាមច្បាប់ដើមដោយ

គណៈកម្មការពុទ្ធិករប្បធម៌អង្គការមូលនិធិវត្តបញ្ញា

ការវាយអក្សរ និងបោះពុម្ពសាឡើងវិញនូវសៀវភៅព្រះត្រៃបិដកបាលី និងសេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ ដែលជាស្នាដៃ របស់លោកអ្នកប្រាជ្ញជំនាន់មុន គឺអាស្រ័យដោយការមើលឃើញនូវកត្តាចាំបាច់ មួយចំនួនដូចខាងក្រោម ៖

- ឯកសារដើម ត្រូវបានថតចម្លងច្រើនសា ធ្វើឲ្យមានលក្ខណៈមិនច្បាស់ពិបាកក្នុងការអាន
- រក្សាស្នាដៃវប្បធម៌ព្រះពុទ្ធសាសនាឲ្យគង់វង្សស្ថិតស្ថេរ
- តម្រូវការរបស់សិក្ខាកាមអ្នកប្រាថ្នាចង់យល់ដឹងនូវខ្លឹមសារពុទ្ធសាសនា
- ផ្សាយនូវធម្មទាន ធ្វើឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនាកាន់តែមានភាពរីកចម្រើនរុងរឿងក្នុងលោក

ដោយកុសលផលបុណ្យទាំងអម្បាលមាណ ដែលកើតអំពីធម្មទាននេះ

សូមឲ្យព្រះពុទ្ធសាសនាផ្សាយទៅគ្រប់ទិសទីទូទាំងសកលលោក

សូមឲ្យសព្វសត្វទាំងឡាយទាំងពួងបាននូវសេចក្តីសុខសួស្តី

សូមឲ្យមនុស្សគ្រប់ជាតិសាសន៍មានភាគរោគនឹងគ្នា

សូមឲ្យពិភពលោកទាំងមូលមានសុខសន្តិភាព ។

MAHA PANNA VIHARA FOUNDATION ORGANIZATION

大般若寺基金會

ក្នុងករណីដែលលោកអ្នកអានបានពើបប្រទះនូវកំហុសឆ្គងណាមួយ ចង់ឲ្យយើងកែតម្រូវ ឬចង់បានសៀវភៅធម៌យកទៅអាន សូមទាក់ទងមកយើងខ្ញុំតាមអាសយដ្ឋានដូចខាងក្រោម៖

វត្តបញ្ញា សង្កាត់ក្រាំងធ្នង់ ខណ្ឌពោធិ៍សែនជ័យ រាជធានីភ្នំពេញ

លេខទូរស័ព្ទ៖ (៨៥៥) ១២ ៩៦១ ៤២៩, (៨៥៥) ៩៧ ៥១១ ៦៧៨៨

អ៊ីមែល៖ maha.panna@gmail.com

គេហទំព័រ៖ <http://www.mahapanna.org>

*“Wherever the Buddha’s teachings have flourished,
either in cities or countrysides,
people would gain inconceivable benefits.
The land and people would be enveloped in peace.
The sun and moon will shine clear and bright.
Wind and rain would appear accordingly,
and there will be no disasters.
Nations would be prosperous
and there would be no use for soldiers or weapons.
People would abide by morality and accord with laws.
They would be courteous and humble,
and everyone would be content without injustices.
There would be no thefts or violence.
The strong would not dominate the weak
and everyone would get their fair share.”*

~THE BUDDHA SPEAKS OF
THE INFINITE LIFE SUTRA OF
ADORNMENT, PURITY, EQUALITY
AND ENLIGHTENMENT OF
THE MAHAYANA SCHOOL~

With bad advisors forever left behind,
From paths of evil he departs for eternity,
Soon to see the Buddha of Limitless Light
And perfect Samantabhadra's Supreme Vows.

The supreme and endless blessings
of Samantabhadra's deeds,
I now universally transfer.
May every living being, drowning and adrift,
Soon return to the Pure Land of Limitless Light!

*** The Vows of Samantabhadra ***

I vow that when my life approaches its end,
All obstructions will be swept away;
I will see Amitabha Buddha,
And be born in His Western Pure Land of
Ultimate Bliss and Peace.

When reborn in the Western Pure Land,
I will perfect and completely fulfill
Without exception these Great Vows,
To delight and benefit all beings.

*** The Vows of Samantabhadra Avatamsaka Sutra ***